

श्री डेवणी डुरलुनो सलथ
डुलग १ थल डु नी संदरुडसूडुडु

श्री केवणी प्रभुनो साथ
भाग १ थी ५ नी संदर्भसूचि

सरयु रजनी महेता

श्री भड्ढावीर वर्धमान स्वाभी

श्री केवणी प्रभुनो साथ
भाग १ थी ५ नी संदर्भसूचि

सरयु रजनी महेता

प्रकाशक

श्रेयस प्रचारक सभा

भोरबी छाउस, डो. सुंदरलाल बल्ल पथ, मुंबई ४०० ०३८.

પ્રકાશક : શ્રેયસ પ્રચારક સભા વતી
શ્રી જે. બી. મોદી
મોરબી હાઉસ, ડો. સુંદરલાલ બહલ પથ, મુંબઈ 400038.
અને
વકીલ્સ, ફેફર એન્ડ સાયમન્સ પ્રા. લી. વતી
શ્રી અરુણ કે. મહેતા
ઈન્ડસ્ટ્રી મેનોર, અપ્પાસાહેબ મરાઠે માર્ગ, પ્રભાદેવી, મુંબઈ 400 025.

મુદ્રક : વકીલ એન્ડ સન્સ પ્રા. લી. વતી
શ્રી અરુણ કે. મહેતા
ઈન્ડસ્ટ્રી મેનોર, અપ્પાસાહેબ મરાઠે માર્ગ, પ્રભાદેવી, મુંબઈ 400 025.

ISBN No. : 978-81-8462-059-7

પ્રથમ આવૃત્તિ : ઈ. સ. 2012 પ્રત : 3000

કિંમત : રૂ. ૨૫/-

પ્રાપ્તિસ્થાન :

શ્રેયસ પ્રચારક સભા
મોરબી હાઉસ, 3rd ફ્લોર,
ડો. સુંદરલાલ બહલ પથ,
મુંબઈ 400 038
ફોન : 91-22-2261 5587

ડો. નિમુબેન ઝવેરી
સનફલાવર, 4th ફ્લોર,
રાજાવાડી પાસે, ઘાટકોપર,
મુંબઈ 400 077.
ફોન : 91-22-21023461

Shree Chandubhai S. Parekh
(50-51) Guide Bldg., 13th Floor,
L. D. Ruparel Marg,
Off. Nepean Sea Road,
Mumbai 400006
Ph: 91-22-23697288/23625806

Hareshbhai C. Sheth
37C Galaxy Towers,
7002 Boulevard East,
Guttenberg, NJ 07093. USA
Tel: (732) 422-8385
Cell: (609) 510-8760

શ્રી યોગેશ જૈન
સત્યોગ, સ્વામી વિવેકાનન્દ રોડ,
રામકૃષ્ણ નગર,
રાજકોટ 360001
ફોન : 91-281-2466320 મોબાઈલ : 9825210210

શ્રી દિલિપભાઈ જે. સંઘવી
૫૦-બી સ્થાનકવાસી જૈન સોસાયટી,
નારણપુરા રોડ,
અમદાવાદ - 380013
ફોન : 91-079-27552957; 079-27552256

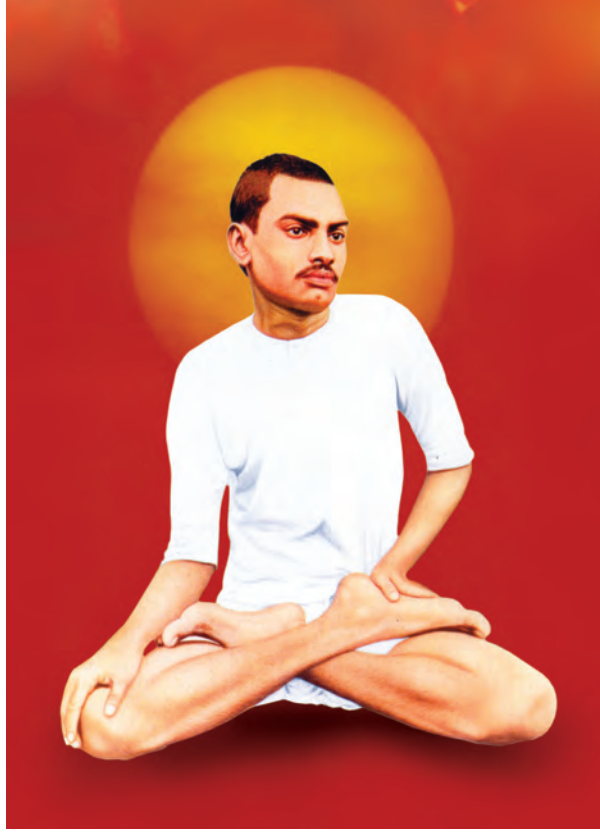
Shri Jayesh J. Doshi
3-4, Mihir Park Society,
Old Padra Road,
Vadodara 390020
Ph: 91-265-2340850

Anurag H. Thakor
6885 Baird Dr.
Plano, TX 75024. USA
(H): 972-491-7551
(C): 469-644-8965

E-mail : inquiry@shrikevaliprabhunosaath.org

અનુક્રમણિકા

	પાન ક્રમાંક
આમુખ.....	vii
કક્કો બારાક્ષરી.....	ix
પારિભાષિક શબ્દકોષ વાપરવા માટેનાં સૂચનો.....	x
વિષયવાર સૂચિનો ઉપયોગ કરવા માટેનાં સૂચનો.....	xi
વિષયની સૂચિને વાંચવાની ચાવી.....	xiii
પરિશિષ્ટ ૧ - પારિભાષિક શબ્દકોષ.....	૧
પરિશિષ્ટ ૨ - આરાધક માટે વિષયસૂચિ.....	૭૩
‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ માં મૂકાયેલી પ્રાર્થનાઓ.....	૧૯૨

श्रीमद् राजयंद्र

अर्पण

आत्माना गुणोन्नी उँडाणभरी समज आपी, ते गुणोन्नी
प्राप्ति करवा तथा कराववा उत्साहीत करवा साथे आत्मानी ऐकता
तथा अनेकताना भेद समजवन्नार, तेमज श्री पंचपरमेष्ठिपदमां अग्रस्थाने
बिराजमान श्री राजप्रभुने (श्री देवेश्वर प्रभुने) मारा सविनय कोटि कोटि वंदन हो.
तेमनी निश्रामां रही पंचपरमेष्ठिनां अद्भुत रहस्योनुं पान करावन्नार श्री राजप्रभुने
तथा सर्वश्री पंचपरमेष्ठि भगवंतोने आ ग्रंथ उभंग सहित अर्पण करुं छुं.

ॐ

આમુખ

‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ ના પાંચ ભાગ પ્રસિદ્ધ થઈ ચૂક્યા છે. પ્રત્યેક ભાગનાં અંતમાં બે પરિશિષ્ટો મૂક્યાં છે. તેમાં પહેલાં પરિશિષ્ટમાં વાચકની સુવિધા માટે ‘પારિભાષિક શબ્દોનો કોષ’ મૂક્યો છે, તેમાં કઠિન જણાતા શબ્દોના અર્થ જણાવેલ છે. અને બીજાં પરિશિષ્ટમાં ‘આરાધક માટે વિષયવાર સૂચિ’ ગ્રંથનાં પાના નંબર સાથે મૂકેલી છે. આ પાંચે ભાગનાં બંને પરિશિષ્ટોનું સંકલન કરી આ પુસ્તક તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે, જેથી આખા ગ્રંથની સૂચિની જાણકારી વાચકને એક જ જગ્યાએથી મળી રહે.

આ પુસ્તકમાં પાંચે ભાગનાં પહેલાં પરિશિષ્ટને એકત્રિત કરી ‘પારિભાષિક શબ્દકોષ’ શીર્ષક નીચે કક્કાવારી પ્રમાણે ગોઠવેલ છે, એ જ રીતે પાંચે ભાગનાં બીજા પરિશિષ્ટોને એકત્રિત કરી, ગ્રંથનાં પાના નંબર સાથે કક્કાવારી પ્રમાણે ગોઠવી ‘આરાધક માટે વિષયસૂચિ’ તૈયાર કરી છે. આ પુસ્તકનો આધાર લેવાથી ક્યા ભાગમાં ક્યા વિષય વિશેનું લખાણ છે તે વાચકને શોધવું ઘણું આસાન થઈ જશે.

આ પુસ્તકને વાપરવાની સુવિધા રહે તે માટેનાં કેટલાંક સૂચનો તૈયાર કર્યાં છે, તે આ પછીનાં પાનામાં મૂકેલ છે. સંભવ છે કે કેટલાક વાચકોને કક્કા બારાક્ષરીનો ક્રમ યાદ ન હોય, તો તેમની સુવિધા માટે એક પાના પર આ ક્રમ પણ લખ્યો છે. આશા છે કે સુજ્ઞ વાચકોને આ પ્રયત્ન ઉપયોગી તથા લાભકારી જણાશે.

આ ઉપરાંત 'શ્રી કેવળીપ્રભુનો સાથ' માં કેટલીયે પ્રાર્થનાઓ રચાયેલી છે, તેની સૂચિ પણ વાચકની સુવિધા માટે અહીં મૂકી છે.

આ આખી સૂચિ તૈયાર કરવામાં મારી ભાણેજ અમી અનુરાગ ઠાકોર તથા અનુરાગે ઘણો પરિશ્રમ વેઠ્યો છે, અને તેને પુસ્તકાકારે સુંદર છપાઈ સાથે તૈયાર કરવામાં મારાં સ્વજનો શ્રી અરુણભાઈ મહેતા તથા સુધાબહેન મહેતાનો ફાળો પણ એટલો જ મહત્વનો છે. તે સાથે બીજી અનેક રીતે સાથ આપી સહકાર આપનાર સહુ સ્વજનોને કેમ ભૂલાય? તે સહુનો હૃદયથી ઉપકાર માનું છું, અને શ્રી પ્રભુને પ્રાર્થું છું કે તેઓ સહુનું આપ આત્માર્થે કલ્યાણ કરજો.

ૐ શાંતિ:

સરયુ રજની મહેતા

મુંબઈ

તા. ૨૧.૧૦.૨૦૧૨, રવિવાર.

કક્કો બારાક્ષરી

ઠું	અ, અં	આ, આં	ઇ	ઈ
ઉ	ઊ	એ	ઐ	ઑ
ઔ	અઃ			
ક	ખ	ગ	ઘ	
ચ	છ	જ	ઝ	
ટ	ઠ	ડ	ઢ	ણ
ત, ત્ર	થ	દ, દ્ર, દ્	ધ	ન
પ	ફ	બ	ભ	મ
ય	ર, ઋ, ૠ	લ	વ	
શ, શ્ર	ષ	સ	હ	ળ
ક્ષ	ક્ષ			

પારિભાષિક શબ્દકોષને વાપરવામાં સુવિધા માટે સૂચનો

- આ શબ્દકોષમાં મુખ્યત્વે જૈન પારિભાષિક શબ્દોનો સમાવેશ કરેલો છે.
- ‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ વાંચતી વખતે જે શબ્દો ન સમજાય તે સમજવા અથવા તે શબ્દોને વિશે વધુ ઊંડાણથી સમજવા માટે તેની પરિભાષા મૂકી છે. મુખ્યત્વે અઘરા અને અગત્યના શબ્દોનો સમાવેશ કર્યો છે જેથી ‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ ગ્રંથનો આત્માર્થે અભ્યાસ કરવામાં સુવિધા રહે.
- તે શબ્દોને કક્કો બારાક્ષરી અનુસાર ગોઠવ્યા છે (કક્કો-બારાક્ષરી ભૂલી જનાર માટે આખી કક્કો-બારાક્ષરી પરિશિષ્ટમાં મૂકી છે).
- જે શબ્દોનો અર્થ (વિગતવાર સમજણ) ગ્રંથમાં તે શબ્દોનાં ઉલ્લેખની સાથે જ મોજુદ હતો, તે શબ્દોનો સમાવેશ આ શબ્દકોષમાં નથી કરવામાં આવ્યો.
- થોડી પરિભાષાઓ એકથી વધુ શબ્દોની બનેલી છે. ત્યારે તેને શોધવામાં વાંચનારને મુશ્કેલી પડે તેવું હોવાથી તેનો ‘કોસ રેફરન્સ’ (અન્યોન્ય સંબંધ) મૂકેલો છે.
 - દા.ત. અનંતાનુબંધી ક્રોધ. આ શબ્દને બે રીતે શોધી શકાય. ‘ક’ હેઠળ ‘ક્રોધ, અનંતાનુબંધી’ અથવા ‘અ’ હેઠળ ‘અનંતાનુબંધી ક્રોધ’. આવા સંજોગોમાં પરિભાષા એક જ જગ્યાએ મૂકવામાં આવી છે અને બીજી જગ્યાએ એનો ‘કોસ રેફરન્સ’ (અન્યોન્ય સંબંધ) મૂકવામાં આવ્યો છે.
 - એટલે કે ‘અનંતાનુબંધી ક્રોધ’ તરીકે વાચક શોધે તો નીચે મૂજબ લખેલું જણાશે.

અનંતાનુબંધી ક્રોધ - ક્રોધ, અનંતાનુબંધી જુઓ

એટલે કે વાંચનારને આ પરિભાષા ને ‘ક્રોધ, અનંતાનુબંધી’ હેઠળ શોધવા ભલામણ કરી છે.

- હવે ‘ક્રોધ, અનંતાનુબંધી’ તરીકે વાચક શોધે તો તેની પૂરી પરિભાષા ત્યાં ઉપલબ્ધ થશે.

ક્રોધ, અનંતાનુબંધી - કલ્યાણનાં સાધનો પ્રતિનો અભાવ કે અણગમો એ અનંતાનુબંધી ક્રોધ.

- બને એટલા એકથી વધુ શબ્દોથી બનેલી પરિભાષાનો ‘કોસ રેફરન્સ’ (અન્યોન્ય સંબંધ) મૂક્યો છે પણ જો ચૂક થઈ હોય તો તે વ્યાખ્યાનાં વિવિધ શબ્દો હેઠળ શોધવાથી મળી જશે.
- થોડા શબ્દોની નીચે તેની એકથી વધુ પરિભાષા/વ્યાખ્યા મૂકી છે. તે શબ્દને જુદી જુદી અપેક્ષાએ સમજવા અર્થે મૂકી છે. તે સાથે તે વ્યાખ્યાનાં અંતમાં ‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ ના ક્યા ભાગમાં તેનો સંદર્ભ મળી આવશે તે પણ જણાવેલું છે.

વિષયવાર સૂચિનો ઉપયોગ કરવા માટેનાં સૂચનો

- આ સૂચિમાં વિષયોની પસંદગી માત્ર આત્મવિકાસ માટે આરાધનમાં સહાયક થાય એ દૃષ્ટિથી કરેલ છે. જે વિષયો ‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ની અનુક્રમણિકામાં સહેલાઈથી મળી શકે છે તેની અલગ નોંધ નથી મૂકી.
- જો કોઈ શબ્દોની પરિભાષા સમજવી હોય તો તેનાં માટે ‘પારિભાષિક શબ્દોનો કોષ’ વાપરવો. વિષયનો ઊંડાણથી અભ્યાસ કરવા માટે સૂચિ વાપરવી.
- થોડાક વિષયોનાં પેટા વિભાગને કક્કાવાર નહિ પણ તાર્કિક ક્રમમાં મૂક્યા છે.

- સમાન-અર્થી શબ્દો એક જ જગ્યાએ લીધા છે અને બીજા શબ્દ પર તેનો 'કોસ રેફરન્સ' (અન્યોન્ય સંબંધ) મૂક્યો છે. દા.ત. અરિહંત ભગવાન અને તીર્થંકર ભગવાન સમાન અર્થી શબ્દો છે. એટલે સૂચિ તીર્થંકર ભગવાન હેઠળ મૂકી છે અને જો અરિહંત ભગવાન તરીકે વાચક શોધે તો સૂચિમાં આવો ઉલ્લેખ હોય -

અરિહંત ભગવાન - તીર્થંકર ભગવાન જુઓ.

એટલે કે વાચકે અરિહંત ભગવાનને લગતી રીસર્ચ (અભ્યાસ) કરવા તીર્થંકર ભગવાન વિષય જોવો.

- થોડા વિષયો એકથી વધુ શબ્દોનાં બનેલા છે. ત્યારે તેને શોધવામાં વાંચનારને મુશ્કેલી પડે તેવું હોવાથી તેનો 'કોસ રેફરન્સ' (અન્યોન્ય સંબંધ) મુકેલો છે.
 - દા.ત. અશુદ્ધ પ્રદેશો. આ શબ્દ બે રીતે શોધી શકાય. 'અ' હેઠળ 'અશુદ્ધ પ્રદેશો' અથવા 'પ' હેઠળ 'પ્રદેશ, અશુદ્ધ'. આવા સંજોગોમાં સૂચિ એક જ જગ્યાએ મૂકવામાં આવી છે અને બીજી જગ્યાએ એનો 'કોસ રેફરન્સ' (અન્યોન્ય સંબંધ) આપવામાં આવ્યો છે.
 - એટલે કે 'અશુદ્ધ પ્રદેશો' તરીકે શોધશો તો નીચે મૂજબ લખેલું જણાશે.

અશુદ્ધ પ્રદેશો - પ્રદેશ, અશુદ્ધ જુઓ.

એટલે કે વાંચનારને આ વિષયને 'પ્રદેશ, અશુદ્ધ' હેઠળ શોધવા ભલામણ કરી છે.

- હવે 'પ્રદેશ, અશુદ્ધ' તરીકે શોધશો તો તેની પૂરી સૂચિ ઉપલબ્ધ થશે.

વિષયની સૂચિને વાંચવાની ચાવી

વિષયની બાજુમાં લખેલ દરેક પાનાં પર વિષય બહોળા પ્રમાણમાં સમજાવેલો મળશે.

પાના શોધવાની ચાવી:
- ૧:૮૪-૮૬ એટલે ભાગ-૧ માં પાનું ૮૪ થી ૮૬
- ૫:૯૧ એટલે ભાગ-૫ માં પાનું ૯૧

અભિસંધીજ વીર્ય વિશે વધુ જાણકારી 'અભિસંધીજ વીર્ય' વિષય હેઠળ મળી શકશે. તેથી અહીં ઉપરાંત તે વિષય પણ જોવો.

વીર્ય, ૧:૮૪-૮૬, ૧:૮૯, ૧:૨૫૪,
૨:૨૯૮-૨૯૯, ૪:૧૮૨-૧૮૩, ૪:૩૧૦
- ઊં માં સમાયેલું, ૫:૯૧, ૫:૧૪૯, ૫:૧૭૫
- અભિસંધીજ, ૧:૨૫૪, ૪:૧૮૨, ૫:૧૫૫, ૫:૧૬૪, (અભિસંધીજ વીર્ય પણ જુઓ)

- અનભિસંધીજ, ૧:૨૫૪, ૪:૧૮૨, ૫:૧૫૫
(અનભિસંધીજ વીર્ય પણ જુઓ)

- અંતરાય કર્મથી નબળું થાય, ૧:૧૩, ૧:૨૫૪, ૨:૧૯૯, ૨:૨૮૪ (અંતરાય કર્મ પણ જુઓ)

- ખીલવવાથી આત્મસ્થિરતા વધે, ૧:૩૬૮

- થી ધર્મ આરાધનમાં સ્વાધીનતા વધે, ૧:૮૭

- ના પ્રકાર, ૧:૮૬, ૧:૨૫૪

- સંસારનાં વિષમ પ્રસંગોમાં કેમ ખીલવવું, ૩:૨૪૪, ૩:૨૭૬
(અનંતવીર્ય, અંતરાય કર્મ પણ જુઓ)

પેટાવિભાગને આ મુજબ વાંચવા: વિષય(શબ્દ) + પેટાવિભાગની લીટી દા.ત. વીર્ય.. ખીલવવાથી આત્મસ્થિરતા વધે, વીર્ય..ના પ્રકાર વગેરે..

આ વિષયનાં ઉપરાંત તેની સાથે સંકળાયેલા બીજા વિષયોનાં નામ અહિં આ છે. વિષયને વધુ સારી રીતે સમજવા તે વિષયો પણ જોવા. દા.ત. વીર્ય વિશે વધુ જાણકારી મેળવવા અનંતવીર્ય તથા અંતરાય કર્મ ના વિષયો પણ જોવા.

लौकिकानां हि साधुनां
वाक् अनुवर्तते ।
ऋषिणां पुनराद्यानां
वाचम् अर्थो अनुधावति ॥

– भवभूति

लौकिक जनोनी वाशी अर्थने अनुसरे
छे, त्यारे ऋषिमुनिओनी वाशीने
अर्थ अनुसरे छे.

– भवभूति

પરિશિષ્ટ ૧

પારિભાષિક શબ્દકોષ

ૐ - ૐ ધ્વનિ એ પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. તેમાં શ્રી અરિહંતનો 'અ', સિદ્ધપ્રભુ એટલે અશરીરીનો 'અ', આચાર્યનો 'આ', ઉપાધ્યાયજીનો 'ઉ' અને સાધુસાધ્વી અર્થાત્ મુનિનો 'મ્' એકત્રિત થઈ (ચાર સ્વરને એક વ્યંજન સાથે ઉચ્ચારવાથી) 'ઓમ્' શબ્દ બને છે. એ નાદમાં પાંચે પરમેષ્ટિ ભગવંતે ભાવેલા અને ઘૂંટીને છોડેલા કલ્યાણભાવના કેટલાયે પરમાણુઓ સમાયા હોય છે.

ૐ, અરૂપી - જેમાં માત્ર વેદન હોય, પણ શબ્દદેહ ન હોય તેવો ૐ નો અનુભવ.

ૐ આજ્ઞા - પંચપરમેષ્ટિ પ્રભુની આજ્ઞા.

ૐ ધર્મ - પંચપરમેષ્ટિ પાળે છે તે ધર્મ.

ૐ ધ્વનિ - ૐકારનો અવાજ. પંચપરમેષ્ટિના કલ્યાણના ભાવના સમૂહમાંથી ઊઠતો નાદ જે 'ઓમ્' જેવા ઉચ્ચારવાળો હોય છે.

ૐ નાદ - ૐકારનો સ્વર અવિરતપણે આવવો.

ૐ રૂપી મૌન - ૐની બાબતમાં રૂપી મૌન એટલે શબ્દોચ્ચાર વગરની સ્થિતિ.

ૐ સિદ્ધિ - પ્રભુને પ્રગટેલી પરમ સિદ્ધિ.

અખેદપણું - ખેદ રહિત સ્થિતિ, જેમાં સ્થિર પરિણામ હોય.

અગુરુ - જીવનો આત્મા જ્યારે નિત્યનિગોદમાં પૂરેપૂરો અવરાયેલો હોય છે તે વખતે તેનું એટલું સૂક્ષ્મ રૂપ હોય છે કે તેના પર માત્ર અસંખ્ય પરમાણુઓ જ રહી શકે છે. જીવનું આ અતિસૂક્ષ્મ સ્વરૂપ તે અગુરુ રૂપ. આત્મા ભારે નથી તે તેનું અગુરુપણું છે.

અગુરુલઘુપણું - ગુરુ એટલે ભારે અને લઘુ એટલે હલકું. અગુરુલઘુ એટલે ભારે પણ નહિ, હલકું પણ નહિ તેવું. આત્મા પૂર્ણ શુદ્ધ થાય છે ત્યારે અગુરુલઘુ ગુણ પ્રગટે છે.

અગ્યારમું ઉપશાંતમોહ ગુણસ્થાન -

(અ) સર્વ કષાયો સત્તાગત થાય છે, એકનો પણ ઉદય હોતો નથી. (ભાગ - ૧)

(બ) ઉપશમ શ્રેણિ માંડેલા જીવ માટે જ આ ગુણસ્થાન છે. મોહનીયની બાકી રહેલી સંજ્વલન પ્રકૃતિ અહીં ઉપશાંત થાય છે અને તેનો ઉદય થવાથી જીવનું અવશ્ય પતન થાય છે અને નીચેના ગુણસ્થાને ઉતરી જાય છે. (ભાગ - ૨)

અઘાતીકર્મ - જે કર્મ આત્માના મૂળભૂત ગુણનો ઘાત નથી કરતાં, અને દેહથી ભોગવાય છે તે અઘાતી કર્મ છે. અઘાતી કર્મો ચાર છે - આયુષ્ય, નામ, ગોત્ર અને વેદનીય.

અચક્ષુદર્શન - આંખ સિવાયની ઈન્દ્રિયોથી એટલે કે ત્વચા, રસના, નાક, કાન કે મન દ્વારા વસ્તુનું દર્શન થવું તેને અચક્ષુદર્શન કહેવામાં આવે છે.

અચક્ષુદર્શનાવરણ - આંખ સિવાયની ઈન્દ્રિયોથી એટલે કે ત્વચા, રસના, નાક, કાન કે મન દ્વારા વસ્તુનું દર્શન થવું તેને અચક્ષુદર્શન કહેવામાં આવે છે. આ પ્રકારના દર્શનને આવરણ કરે તે અચક્ષુદર્શનાવરણ ગણાય છે.

અચેત - જીવ વિનાનું, જડ.

અચેત પરિગ્રહ - અચેત પરિગ્રહ એટલે સોનું, રૂપું, વસ્ત્ર, ઘરનું રાયરચીલું, આભરણ આદિ અનેક પદાર્થોની ગણતરી તેમાં કરવામાં આવે છે.

અચૌર્ય વ્રત - સ્થૂળથી સૂક્ષ્મ પ્રકારની ચોરી ન કરવી તે અચૌર્ય વ્રત.

અજીવ - ચેતનરહિત દ્રવ્ય અથવા જડ પુદ્ગલ પરમાણુને અજીવ કહે છે.

અણગાર - ગૃહસ્થ જીવન છોડી ગૃહ રહિત સ્થિતિ એટલે કે મુનિ જીવન સ્વીકારનાર.

અણગાર ધર્મ - મુનિની ચર્ચા.

અણુવ્રત - મુનિ જે પાંચ મહાવ્રતનું પાલન કરે છે તેનું નાનાં સ્વરૂપનું પાલન શ્રાવક કરે છે તેથી તે અણુવ્રત કહેવાય છે. પાંચ અણુવ્રત

- અહિંસા, સત્ય, અચૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ.

અતિક્રમ - લીધેલા વ્રત કે પ્રતિજ્ઞાને ભાંગવાની ઈચ્છા કરવી તે.

અતિચાર - વ્રત કે નિયમનો ભંગ થાય એવા દોષ. અતિચારના સેવનથી વ્રત શિથિલ અને મલિન બને છે, તથા લાંબો સમય સેવવાથી વ્રતભંગ થવાનો ભય ઊભો થાય છે. ઉદા. સદાચાર રહિત સ્થિતિમાં જવું.

અતિશય (તીર્થંકરપ્રભુના) - તીર્થંકર પ્રભુનો મહિમા સમજાય તેવી વિશેષ પ્રકારની શક્તિઓ તેમને પ્રગટે છે જે અતિશય કહેવાય છે. તેમાંના કેટલાક અતિશયો તેમને જન્મથી હોય છે, કેટલાક તે પછી પ્રગટ થાય છે. એવા ૩૪ અતિશયો છે - ૧. સમવસરણ, ૨. અશોકવૃક્ષ, ૩. સિંહાસન, ૪. ભામંડળ, ૫. માનસ્તંભ, ૬. ત્રણ છત્રો, ૭. સુવર્ણકમળ, ૮. ચામર, ૯. ધર્મચક્ર, ૧૦. ધર્મધજા, ૧૧. અચેત ફૂલોની વૃષ્ટિ, ૧૨. અચેત પાણીની વૃષ્ટિ, ૧૩. સુગંધ, ૧૪. સુખરૂપ ઋતુ, ૧૫. નિયમિત ઋતુ, ૧૬. ઝું ધ્વનિ, ૧૭. અનન્ય વાણી, ૧૮. વાળ ન વધવા, ૧૯. નખ ન વધવા, ૨૦. લોહી માંસની શ્વેતતા, ૨૧. દેવદુંદુભિ, ૨૨. ગર્ભકાળથી ત્રણ જ્ઞાન, ૨૩. વરસીદાન, ૨૪. સાત રુચકપ્રદેશની પ્રાપ્તિ કરાવવી, ૨૫. પ્રભુના કલ્યાણક વખતે જીવ સમસ્તને વેદાતી એક સમયની શાંતિ, ૨૬. ગર્ભકલ્યાણક, ૨૭. જન્મકલ્યાણક, ૨૮. દીક્ષા કલ્યાણક, ૨૯. જ્ઞાન કલ્યાણક,

૩૦. નિર્વાણ કલ્યાણક, ૩૧. લાંછન, ૩૨-૩૪. પાંત્રીસ પ્રકારના સત્યવચનથી ભરેલી તેમની વાણી.

અધઃકરણ - અધઃકરણમાં સત્તાગત અશુભ કર્મોની સ્થિતિ તથા રસ એક એક અંતરમુહૂર્તથી ઘટતાં જાય છે, અને આત્મવિશુદ્ધિ સમયે સમયે વધતી જાય છે, તે સાથે પ્રશસ્ત પ્રકૃતિઓનો અનુભાગબંધ ઘટે છે.

અધર્માસ્તિકાય - જીવ અને તેના ભાવાનુસાર પુદ્ગલને સ્થિરતા આપનાર દ્રવ્ય તે અધર્માસ્તિકાય છે.

અર્ધપલ્લ - એક જોજન વ્યાસવાળો અને એક જોજન ઊંડો ખાડો ખોદવામાં આવે, અને તે ખાડો તાજા જન્મેલાં ઘેટાંના બચ્ચાનાં સૂક્ષ્મવાળથી ખીચોખીચ ભરવામાં આવે, તે પછી પ્રત્યેક સો વરસે એક વાળ કાઢતા રહેવાથી એ ખાડો સંપૂર્ણ ખાલી થઈ જાય ત્યારે તેમાં જે સમય જાય તેને પલ્લોપમ કાળ કહે છે. અર્ધપલ્લ એટલે પલ્લોપમનો અડધો કાળ.

અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન - લોકના તમામે તમામ પુદ્ગલને ભોગવતાં જે કાળ લાગે છે તેને પુદ્ગલ પરાવર્તન કહે છે. તેનાથી અડધા કાળને અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન કાળ કહે છે.

અધ્રુવોદયી - જે કર્મનો ક્યારેક ઉદય હોય, અને ક્યારેક ઉદય ન હોય, તે કર્મને અધ્રુવોદયી કર્મ કહે છે. ઉદા. નિદ્રા પંચક.

અધોગતિ - જીવની વર્તમાન ગતિ કરતાં નીચ ગતિમાં જન્મવું.

અધ્યવસાય - મનનું વલણ અથવા મનોવૃત્તિ.

અધ્યવસાય, સંકલિષ્ટ - ક્લેષિત પરિણામવાળી વૃત્તિઓ.

અધ્યાત્મમાર્ગ - આત્માની પ્રાપ્તિનો માર્ગ.

અનભિસંધિજ વીર્ય -

(અ) અનભિસંધિજ વીર્ય એટલે ક્ષાયની પ્રેરણાથી વીર્યનું પ્રવર્તવું થાય છે તે. (ભાગ - ૨)

(બ) અનભિસંધિજ વીર્યથી જીવ અકામ પુરુષાર્થ કરે છે. જીવના ભાવાનુસાર તેના આત્માના અમુક ભાગમાંથી કર્મ પુદ્ગલને લીધે વીર્ય ઉત્પન્ન થાય છે. જેટલા અંશે જીવ માત્ર ઈન્દ્રિયના સાધનથી ભાવ વેદે છે, સંજ્ઞાનો ઉપયોગ નથી કરતો, તેટલા અંશે એ વીર્ય અનભિસંધિજ વીર્યરૂપે સ્ફૂરે છે. (ભાગ - ૪)

અનશન તપ - ઈચ્છાપૂર્વક અને સમજપૂર્વક કરેલા આહારત્યાગને અનશન તપ કહે છે. એમાં ભોજનનો પૂરો ત્યાગ હોય છે.

અનંત ચતુષ્ટય - અનંતજ્ઞાન, અનંતદર્શન, અનંત ચારિત્ર તથા અનંત વીર્યના સમૂહને અનંત ચતુષ્ટય કહે છે.

અનંતગુણ વિશિષ્ટ આત્મભાવ - જીવમાં પ્રતિક્ષણે આત્મા સાથેનો તાદાત્મ્યભાવ ખૂબ ઝડપથી વધે ત્યારે તે અનંતગુણ વિશિષ્ટ આત્મભાવ બને છે.

અનંતચારિત્ર - મોહના અંશરહિત આત્માની શુદ્ધ સ્થિતિ તે અનંતચારિત્ર અથવા યથાખ્યાત ચારિત્ર.

અનંતદર્શન - સમસ્ત જગતના પ્રત્યેક જીવો અને પ્રત્યેક પદાર્થોનું સમય સમયનું ત્રિકાલિક દર્શન કરવું, તેને અનંતદર્શન કહે છે. શુદ્ધાત્મા અનંતદર્શનનો ધણી છે.

અનંતવીર્ય - વીર્યનું ઉત્કૃષ્ટ પ્રગટપણું તે અનંતવીર્ય.

અનંતજ્ઞાન - સમસ્ત જગતના પ્રત્યેક જીવો અને પ્રત્યેક પદાર્થનું, ત્રણે કાળનું સમય સમયનું જાણપણું ને અનંતજ્ઞાન કહેવાય છે. શુદ્ધ અવસ્થામાં આત્મા અનંતજ્ઞાનનો ધણી છે.

અનંતાનુબંધી કષાય (ચોકડી) - જે કષાય જીવનો અનંત સંસાર વધારવા સમર્થ છે તે અનંતાનુબંધી કષાય છે. આ કષાયો જીવના સમ્યક્દર્શનને પ્રગટ થવા દેતા નથી. તે ચાર છે - ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ.

અનંતાનુબંધી ક્રોધ - ક્રોધ, અનંતાનુબંધી જુઓ

અનંતાનુબંધી માન - માન, અનંતાનુબંધી જુઓ

અનંતાનુબંધી માયા - માયા, અનંતાનુબંધી જુઓ

અનંતાનુબંધી લોભ - લોભ, અનંતાનુબંધી જુઓ

અનાચાર - પચ્ચખાણની હદનું ઉલ્લંઘન, આચારવ્યવહારનો ભંગ. ઉદા. પરસ્ત્રીગમન ઇત્યાદિ.

અનાસક્ત - વિષય-કષાયની આસક્તિ રહિત.

અનાહદ ધ્વનિ - અંતરમાંથી ઊઠતો અવાજ. જે જીવને સત્યમાર્ગનું નિર્દેશન કરે છે.

અનિત્યભાવના - શરીર, વૈભવ, લક્ષ્મી, કુટુંબ પરિવારાદિક સર્વ વિનાશી છે, જીવનો

મૂળ ધર્મ અવિનાશી છે એમ ચિંતવવું તે અનિત્યભાવના.

અનિવૃત્તિકરણ - કરણલબ્ધિ પ્રગટ થાય તેને અધઃકરણ અને અપૂર્વકરણ પછી અનિવૃત્તિકરણ આવે છે. તેમાં જીવની આત્મવિશુદ્ધિ સમયે સમયે અનંતગણી થાય છે. અને પ્રથમ સમયથી જ જીવને સ્થિતિઘાત, રસઘાત, ગુણશ્રેણિ, ગુણસંક્રમણ અને અપૂર્વસ્થિતિબંધ સમકાળે પ્રવર્તે છે, જે આ કરણના ચરમ સમય સુધી રહે છે.

અનુકંપા - સહુ જીવો કલ્યાણ પામી દુઃખથી મુક્ત થાય એવી ભાવના જાગવી તે અનુકંપા.

અનુકંપા, અનુકંપાપ્રેરિત - અનુકંપા એટલે દયા, કોમળતાવાળા ભાવ. દયાભાવથી પ્રેરાઈને કરેલો શાતા મળે એવો ભાવ.

અનુકંપા, આસ્થાપ્રેરિત - ધર્મનું શ્રદ્ધાન એટલે આસ્થા. તેનાથી પ્રેરિત થઈ સર્વ જીવ મુક્તિને પામે એવો લોકકલ્યાણનો ભાવ ઉદ્ભવે તે આસ્થાપ્રેરિત અનુકંપા.

અનુકંપાપ્રેરિત આસ્થા - આસ્થા, અનુકંપાપ્રેરિત જુઓ.

અનુપ્રેક્ષા - શાસ્ત્ર સૂત્રાદિ, સ્વાધ્યાય તથા સત્સંગથી જાણેલું, સમજેલું વારંવાર ચિંતવવું, તેનું યોગ્ય રીતે મનન કરવું અને તેની યથાર્થતા તથા ઊંડાણ વિશેષતાએ ગ્રહણ કરવાં તે અનુપ્રેક્ષા.

અનેકાંતવાદ (અનેકાંત દષ્ટિ) - અનેકાંતવાદ એટલે જે વસ્તુ જે અપેક્ષાએ જેમ છે તે અપેક્ષાએ તેમ સમજવી. માત્ર એક જ અપેક્ષાનો સ્વીકાર

ન કરતાં જુદી જુદી અપેક્ષાથી પદાર્થનો વિચાર કરવો.

અપકાય - અપ એટલે પાણી. પાણીનું સૂક્ષ્મ રૂપ જીવનું દેહબંધારણ થાય છે તે અપકાય. આવા અસંખ્ય જીવો એકઠા મળે ત્યારે પાણીનું એક ટીપું બંધાય છે.

અપર્યાપ્ત - જન્મ પછીથી જીવ ઈન્દ્રિયાદિ બાંધવાનું શરૂ કરે પણ પૂર્ણ બંધાઈ ન રહે ત્યાં સુધી તે અપર્યાપ્ત કહેવાય છે.

અપરિગ્રહવ્રત - કોઈ પણ પરિગ્રહ (સંસારી પદાર્થ) ગ્રહણ ન કરવાનો નિયમ તે અપરિગ્રહવ્રત.

અપવર્તન - જીવ કર્મ બાંધે છે ત્યારે તેના પ્રદેશ, અનુભાગ, સ્થિતિ અને પ્રકૃતિ નક્કી થાય છે. તે પછી તેની પ્રવૃત્તિ અને પુરુષાર્થ અનુસાર આ કર્મમાં ફેરફાર થયા કરતો હોય છે. જ્યારે જીવનાં કાર્યોથી બાંધેલા કર્મનાં સ્થિતિબંધ અને અનુભાગ બંધમાં ઘટાડો થાય છે ત્યારે તેના કર્મનું અપવર્તન થયું એમ કહેવાય છે.

અર્પણતા - પોતાની અંતરંગ માન્યતાને તિલાંજલિ આપી, કલ્પનાને એકબાજુ કરી, સત્પુરુષ કહે તેમ અને રાખે તેમ રહેવું છે એવી ભાવના કે વૃત્તિ સેવવી તે જીવનો સત્પુરુષ પ્રતિનો અર્પણભાવ છે.

અપૂર્વકરણ - જે કરણમાં પહેલાં અને પાછલાં સમયોના પરિણામ સમાન ન હોય, અપૂર્વ જ હોય, તે અપૂર્વકરણ છે. તે કરણમાં પરિણામ જેવા પ્રથમ સમયમાં હોય તેવા પરિણામ દ્વિતીયાદિ સમયમાં કોઈ પણ જીવને ન હોય, તે પરિણામ વધતાં જ હોય.

અપ્રત્યાખ્યાની કષાય - જે કષાયને દબાવવાનો બળવાન પ્રયત્ન કરવામાં આવે છતાં ઉદ્ધિત થતી વખતે તેને દબાવી શકાતાં નથી, તેનો ઉદય થઈને જ રહે છે તે અપ્રત્યાખ્યાની કષાય છે.

અપ્રતિબદ્ધ - અલ્પ કે નહિવત્ બંધન કરનાર.

અપ્રતિબદ્ધ - અલ્પ કે નહિવત્ બંધન કરનાર.

અપ્રમત્તદશા - નિર્વિકલ્પ દશા/પ્રમાદરહિત દશા

અપ્રમત્તભાવ - પ્રમાદરહિતપણું.

અપ્રમત્ત સંયમ - ક્યાંય પણ પ્રમાદ સેવ્યા વિના આશ્રવ દ્વારોને બંધ કરતા જવા તે અપ્રમત્ત સંયમ.

અપ્રશસ્ત ઉપશમ - જે કરણ વડે ઉપશમ વિધાનથી ઉપશમ થાય છે તેનું નામ પ્રશસ્ત ઉપશમ છે તથા ઉદયનો અભાવ તેનું નામ અપ્રશસ્ત ઉપશમ છે.

અભયદાન - સહુ જીવો સંસારના દુઃખથી મુક્ત થાય એવા મુખ્ય ભાવ સાથેના કલ્યાણભાવના પરમાણુઓ આત્મપ્રદેશ પરથી છૂટવા.

અભયપણું, ધર્મનું - ધર્મના સાન્નિધ્યથી સંસારના ભયોથી મુક્ત થવાય તે.

અભવ્ય - અભવી. જે જીવની મુક્તિ સંભવિત નથી તે.

અભવી - જે જીવને મોક્ષમાં જવાનું થતું નથી, તે અભવી છે. અંતવૃત્તિસ્પર્શ પહેલાં સહુ જીવ અભવી ગણાય છે.

અભવી (નિત્ય) - જે જીવને ક્યારેય મોક્ષમાં જવાનું થતું નથી, તે નિત્ય અભવી છે.

અભિસંધિજ વીર્ય -

- (અ) અભિસંધિજ વીર્ય એટલે આત્માની પ્રેરણાથી વીર્યનું પ્રવર્તવું થાય છે તે. (ભાગ - ૨)
- (બ) અભિસંધિજ વીર્યથી જીવ સકામ પુરુષાર્થ કરી શકે છે. જીવના ભાવાનુસાર તેના આત્માના અમુક ભાગમાંથી કર્મ પુદ્ગલને લીધે વીર્ય ઉત્પન્ન થાય છે. જેટલા અંશે જીવ પોતાના ભાવ સંજ્ઞા દ્વારા વેદે છે તેટલા અંશે એ વીર્ય અભિસંધિજ વીર્યરૂપે સ્ફૂરે છે. (ભાગ - ૪)

અભેદસ્વરૂપ - ભેદરહિત સ્થિતિ. આત્મસ્વરૂપ સાથેની એકતા.

અભેદતા - અભિન્નતા, એકપણું. પ્રભુ અને ઝંની આજ્ઞાના ઉપયોગથી જીવ સ્વાત્મા સાથેના ભેદનો ત્યાગ કરે તે અભેદતા.

અભ્યાખ્યાન - કોઈ જીવમાં જે દોષ ન હોય તે દોષનું આરોપણ કરી, આળ ચડાવી પોતાનો તે વ્યક્તિ માટેનો રોષ વ્યક્ત કરવો તે અભ્યાખ્યાન.

અભ્યાખ્યાન પાપસ્થાનક - પોતાના માનભાવને પોષવા અને પોતે કરેલા ક્રોધ કષાયનું સત્યપણું દેખાડવા, કોઈ જીવમાં જે દોષ ન હોય તે દોષનું આરોપણ કરી, આળ ચડાવી પોતાનો તે વ્યક્તિ માટેનો રોષ વ્યક્ત કરવો તે અભ્યાખ્યાન. કોઈ જીવ પર અછતા આળ ચડાવવાં તે અભ્યાખ્યાન પાપસ્થાનકનો વિષય છે.

અભ્યંતર તપ - અંતરંગથી, મનથી કરાતું તપ.

અમૂઢ દષ્ટિ - આ સમકિતનું ચોથું અંગ(ગુણ) છે. અમૂઢ દષ્ટિ એટલે મૂઢતા વગરની વિવેક દષ્ટિ. સમ્યક્દષ્ટિ આત્મા સમભાવવાળો હોય છે, વિચક્ષણ હોય છે અને હિતાહિતને બરાબર જાણે છે, તેથી તેને મૂઢતાનો ત્યાગ થાય છે.

અમૃતસાગર - અમૃત એટલે સુધારસ. સુધારસનો સમુદ્ર એ અમૃતસાગર. અમૃતનું પાન કરવાથી અમર થવાય છે. જીવ શુક્લધ્યાનમાં પાંત્રીસ મિનિટ સુધી પહોંચતા અમૃતસાગરની દશા પામે છે.

અરતિ - સંસારમાં અશાતા આપતા પદાર્થોના સંયોગમાં જે ઈતરાજીનો અને અજગમાનો ભાવ અનુભવાય છે તે.

અરતિ નોકષાય - ઈન્દ્રિયોને પ્રતિકૂળ વિષયોમાં મનનો અજગમો થવો તે અરતિ નામનો નોકષાય છે. સકારણ કે અકારણ અજગમો તે અરતિ.

અરિહંતકવચ - શ્રી અરિહંતપ્રભુનાં કલ્યાણનાં પરમાણુના સ્કંધથી ઉત્પન્ન થતું આજ્ઞાકવચ.

અરિહંતપણું - શ્રી તીર્થંકર પદ.

અરિહંત પ્રભુ - અરિ એટલે શત્રુ. હંત એટલે જેનો નાશ થયો છે તે. અરિહંત એટલે જેમના તમામે તમામ શત્રુઓનો નાશ થયો છે તે. તીર્થંકર પ્રભુને અરિહંત કહેવાય છે કેમકે તેમના સર્વ શત્રુઓ મિત્ર થઈ ગયા છે.

અરૂપીપણું - જે ચર્મચક્ષુથી દેખાય નહિ તેવું. જુદા જુદા આકાર ધારણ કરવાના ગુણનો અભાવ

અથવા એકરૂપી, જે રૂપ કે આકારમાં ફેરફાર થતો નથી તે. શુદ્ધ આત્મા આવો અરૂપી છે.

અલખરૂપ - અલખ એટલે આત્મા. અલખરૂપ એટલે આત્મરૂપ.

અલઘુ - જેમ જેમ જીવનાં કર્મો ઓછાં થતાં જાય છે, તેમ તેમ તેનું વિસ્તૃત સ્વરૂપ થતું જાય છે અને છેવટે કેવળી સમુદ્ઘાત વખતે તે આખા લોકપ્રમાણ થઈ જાય છે તે આત્માનો અલઘુ ગુણ. આત્મા હલકો પણ નથી.

અલિપ્તતા - લિપ્ત એટલે જોડાઈ જવું. અલિપ્ત એટલે સંસારના વિષય-કષાયની આસક્તિથી પર થવું, જોડાવું નહિ. નિસ્પૃહતા, પદાર્થોથી છૂટાપણું, અલગપણું અનુભવવું.

અલોક - લોકની બહારનો પ્રદેશ.

અવગાહના - રહેવાની જગ્યા અથવા ક્ષેત્રવ્યાપ્તિ.

અવધિદર્શન - દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવની મર્યાદામાં રૂપી દ્રવ્યોનો સામાન્ય અવબોધ તે અવધિદર્શન.

અવધિદર્શનાવરણ - તે અવધિદર્શન અટકાવનાર કર્મ તે અવધિદર્શનાવરણ કર્મ કહેવાય છે.

અવધિજ્ઞાન - અવધિજ્ઞાનનો વિષય રૂપી દ્રવ્ય છે. જે દ્રવ્યને વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ હોય તે રૂપી દ્રવ્ય કહેવાય. અવધિજ્ઞાનવાળો જીવ એ રૂપી દ્રવ્યોને પોતાની મર્યાદાના પ્રમાણમાં, સૂક્ષ્મદર્શક યંત્ર કે ટેલિસ્કોપ કે આંખ આદિ ઈન્દ્રિયની સહાય વગર સીધેસીધા જાણી તથા જોઈ શકે છે.

અવધિજ્ઞાન, પરમાવગાહ - ક્ષપકશ્રેણિ માંડવા માટે અવધિજ્ઞાનની જે પ્રકારની શુદ્ધિ જરૂરી છે તે પરમાવગાહ દશા. તેમાં શુક્લધ્યાનમાં આત્મા નાના સંખ્યાતસમય સુધીની જાણકારી મેળવે છે.

અવલંબન, અંતરંગ - અંદરનો આધાર.

અવલંબન, બાહ્ય - અવલંબન એટલે આધાર. બાહ્ય એટલે બહારનું. કોઈ પણ પ્રકારના બહારના સાધનનો આધાર લેવો. ઉદા. સત્સંગ, ભક્તિ વગેરે.

અવસર્પિણી કાળ - ઉત્તરતો કાળ. જે કાળમાં આયુષ્યાદિ તથા જીવનની સુવિધા ઉત્તરતા ક્રમમાં એટલે કે અશુભ થતી જાય, સુખની હાનિ અને દુઃખની વૃદ્ધિ ઉત્તરોત્તર થતી જાય તે અવસર્પિણી કાળ ગણાય છે.

અવિરતિ -

(અ) વિરતિ એટલે ત્યાગભાવ. કોઈ પણ પ્રકારના દોષથી વિરમવું નહિ તે અવિરતિ. અવિરતિમાં મન તથા ઈન્દ્રિયના વિષયને વિશે દોષથી ન વિરમવાની વાત મુખ્યપણે છે.

(બ) થતા દોષોથી પાછા હઠવું તે વિરતિ. દોષની સમજણ હોય કે ન હોય, પણ પૂર્વ ઉપાર્જિત કર્મના જોરને કારણે કે અજ્ઞાનને કારણે થતા દોષ ન અટકાવવા કે ચલાવી લેવા તેનું નામ અવિરતિ.

અવ્યાબાધ સુખ - જે સુખને કોઈ બાધી શકે નહિ, તોડી શકે નહિ તે અવ્યાબાધ સુખ. તે આત્માનો મૂળભૂત સ્વભાવ છે.

અવ્યાબાધ સ્થિતિ - જેને બાધી ન શકાય, અટકાવી ન શકાય તેવી દશા.

અશરણભાવના - સંસારમાં મરણસમયે જીવને શરણ આપનાર કોઈ નથી. માત્ર એક શુભ ધર્મનું શરણ સત્ય છે એમ વિચારવું તે અશરણભાવના.

અશાતાવેદનીય - અશાતા વેદનીય કર્મના ઉદયથી જીવ દુઃખનો અનુભવ કરે છે. શરીરમાં રોગ થાય, અશાંતિ અનુભવાય, શરીરમાં દુઃખાવો થાય, શરીરનાં કરવા ધારેલાં હલનચલનમાં અડચણો ઊભી થાય, મગજમાં ઉકળાટ થયા કરે અર્થાત્ પ્રતિકૂળ સંજોગોથી વેદાતી અસુવિધા તે અશાતા વેદનીય છે.

અશુચિભાવના - આ શરીર અપવિત્ર છે, મળમૂત્રની ખાણ છે, રોગ જરાદિનું ધામ છે. આ શરીરથી હું ન્યારો છું એમ ભાવવું તે અશુચિભાવના.

અષ્ટપ્રતિહાર્ય - પ્રતિહાર જુઓ.

અષ્ટમહાસિદ્ધિ - અણિમા, મહિમા, ગરિમા, લઘીમા, વગેરે નામની આઠ મહાન સિદ્ધિઓ આત્માની શુદ્ધિ વધતાં પ્રગટ થાય છે તે.

અસત્ય - અસત્ય એટલે જે વસ્તુ કે વાત જે પ્રકારે છે તેને તેનાથી વિપરીતપણે જાણવી કે જણાવવી, બોલવી કે બોલાવવી, કરવી કે કરાવવી, અથવા તે સર્વની અનુમોદના કરવી.

અસંગતા - આત્માર્થ સિવાયના સંગ પ્રસંગમાં પડવું નહિ.

અસ્તિકાય - પ્રદેશોના સમૂહવાળું દ્રવ્ય. તે અનેક પ્રદેશોમાં વ્યાપી, અનેક ગુણ અને પર્યાય સહિત જેનો અસ્તિત્વ સ્વભાવ છે તે અસ્તિકાય. તેવા પાંચ દ્રવ્યો છે - ધર્મ, અધર્મ, આકાશ, પુદ્ગલ અને જીવ.

અસ્તેયવ્રત - સ્તેય એટલે ચોરી. અસ્તેય એટલે અચોરી. સૂક્ષ્મ કે સ્થૂળ પ્રકારની ચોરી ન કરવી તે અસ્તેયવ્રત.

અહમ્બેદ્ર - ઈન્દ્ર જેવી સાહેબી. નવ એવયેકમાં બધા દેવો ઈન્દ્ર જેવી ઋદ્ધિ ધરાવે છે, ત્યાં કોઈ ઉચ્ચ નથી, કોઈ નીચ નથી. તે બધા સમાન હોવાથી અહમ્બેદ્ર કહેવાય છે.

અહંમમપણું - અહંપણું એટલે માનભાવ, મમપણું એટલે મારાપણું.

અહિંસાવ્રત - અન્ય જીવને અલ્પ દૂભવવાથી શરૂ કરી પ્રાણહરણ પર્યંતનાં દુઃખ આપતાં અટકવું અને એમ કરીને પોતાના આત્માને કર્મબંધથી બચાવવો તે અહિંસાવ્રત.

અહોભાવ - કોઈ ઉત્તમ આત્મા કે ગુણ માટે આદરભાવ, પૂજ્યભાવ આદિ વેદવા તે.

અહંત શરીર - અરિહંત પ્રભુનું શરીર.

અક્ષય સ્થિતિ - જે સ્થિતિનો કદી નાશ થવાનો નથી તે સ્થિતિ. આત્મા સિદ્ધભૂમિમાં જાય છે ત્યારથી અશરીરિ બની અનંતકાળ સુધી ત્યાં જ વસે છે, કદી પણ પરિભ્રમણ અર્થે નીચે ઊતરતો નથી એટલે કે તે પોતાની અક્ષય સ્થિતિને પામે છે.

અજ્ઞાન - જ્યાં સુધી જીવને સમ્યક્જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ હોતી નથી ત્યાં સુધીનું તેનું સર્વજ્ઞાન

અને તેની બધી જ સમજણ અજ્ઞાનરૂપ હોય છે, એટલે કે જૈન પરિભાષામાં અજ્ઞાન એટલે જ્ઞાનરહિત સ્થિતિ નહિ; પરંતુ અસમ્યક્ જ્ઞાન એવો અર્થ થાય છે.

અંતર્મુખ - આત્મા(સ્વભાવ) - પરમાત્મા તરફ વળેલી જીવની વૃત્તિ. આત્માનાં કલ્યાણ તરફ દૃષ્ટિ રાખીને પુરુષાર્થ કરવો.

અંતરમુહૂર્ત - આઠ સમયથી વધારે અને ૪૮ મિનિટથી ઓછા કાળને અંતરમુહૂર્ત કાળ કહે છે.

અંતર્મુખ - સ્વ સાથેનું અંતરંગમાં આત્માનું જોડાણ તથા તાદાત્મ્યપણું.

અંતરકરણ - જીવ અનિવૃત્તિકરણના કાળ પછી, ઉદય આવવા યોગ્ય એવાં મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધી કર્મનાં નિષેકોનો અંતરમુહૂર્ત માત્ર અભાવ કરે છે, અને તે પરમાણુને અન્ય સ્થિતિરૂપ પરિણામે છે, જેથી તેનો ઉદય થાય નહિ. આ પ્રક્રિયાને અંતરકરણ કહેવામાં આવે છે.

અંતરંગભેદ - અંદરમાં દેહ તથા આત્માની ભિન્નતાનો અનુભવ.

અંતરાત્મા - દેહાદિ પદાર્થો અને પ્રવૃત્તિમાંથી પોતાપણાની બુદ્ધિ છોડી દઈ, તેના સાક્ષીરૂપે રહેતો જીવ અંતરાત્મા કહેવાય.

અંતરાય - કોઈપણ પ્રકારનું સુખ મેળવવાની ઇચ્છા પૂર્ણ થવામાં નડતા વિઘ્નો તે અંતરાય.

અંતરાય, અઘાતી - વીર્ય હોવા છતાં ઇચ્છિત પ્રાપ્તિથી વંચિત રાખે તે અઘાતી અંતરાય. આત્માને કેવળજ્ઞાન થયા પછી જે સિધ્ધપદની

અંતરાય ભોગવવી પડે છે તે અઘાતી પ્રકારની છે.

અંતરાય, ઘાતી - આત્માના વીર્યગુણનો ઘાત કરે તે ઘાતી અંતરાય. કેવળજ્ઞાન થતા ઘાતી અંતરાયનો સંપૂર્ણ ક્ષય થાય છે, અઘાતી બાકી રહે છે.

અંતરાય, પરમાર્થ -

(અ) જીવ જ્યારે વિભાવમાં હોય છે ત્યારે તે સ્વરૂપ પ્રતિની અથવા પરમાર્થની અંતરાય બાંધે છે તથા વેદે છે. આત્માનાં મૂળભૂત જ્ઞાન, દર્શન તથા ચારિત્રને ખીલવા ન દે તે પરમાર્થ અંતરાય.

(બ) પરમાર્થના વિકાસમાં વિઘ્ન આવ્યા જ કરે તે પરમાર્થિક અંતરાય.

અંતરાય, સાંસારિક - સંસારી પદાર્થોની પ્રાપ્તિનો લાભ થવા ન દે તે સાંસારિક અંતરાય.

અંતરાય, વિભાવપ્રેરિત - જીવ જ્યારે વિભાવમાં જાય છે ત્યારે તે પોતાના આત્માને તેના સહજ સ્વરૂપથી તત્કાલ વંચિત કરે છે. તેથી વિભાવ કરતી વખતે જીવ અંતરાય કર્મ બાંધવા સાથે કર્મની મૂળ સાત કે આઠ પ્રકૃતિનો બંધ કરે છે. આ છે વિભાવપ્રેરિત અંતરાય કર્મ.

અંતરાય કર્મ - જે કર્મ આત્માનાં વીર્યબળને - શક્તિને રોકે કે અવરોધે છે તે અંતરાય કર્મ છે. આ કર્મના જોરથી જીવનું વીર્ય નબળું થઈ જાય છે, પુરુષાર્થ કરવાની શક્તિ તેનામાં યોગ્ય રૂપે રહી શકતી નથી.

અંતરાય કર્મ (અશુભ પર્યાય) - મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય તથા યોગ એ પાંચ

વિભાવના કારણો થકી જીવ પાંચ મહાવ્રતનો ભંગ કરી અંતરાયની અશુભ પર્યાય બાંધે છે. અંતરાય કર્મથી, જીવને જે મેળવવું હોય તેમાં વિઘ્ન આવે છે.

અંતરાય કર્મ (શુભ પર્યાય) - જીવ જ્યારે સ્વભાવમાં હોય છે ત્યારે વિભાવનાં અંતરાય બાંધે છે જેના લીધે સ્વભાવનો અનુભવ સંભવિત બને છે. આ અંતરાયની શુભ પર્યાય છે.

અંતરાય કર્મ (શુદ્ધ પર્યાય) - અંતરાયની શુદ્ધ પર્યાયમાં જીવ સ્વરૂપમાં એકાકાર બની, શુભાશુભ બંધનથી પર બને છે. તે સિદ્ધાત્માની અવસ્થા છે.

અંતરાય કર્મ, કર્મપ્રેરિત - ઘાતીકર્મના આધારે બંધાતા અઘાતી કર્મ પર બેસતું અંતરાય કર્મ.

અંતરાય ગુણ - જ્યારે જીવનાં અંતરાય કર્મ અંતરાયગુણમાં પલટાય છે, ત્યારે એ જીવ કર્મનાં પુદ્ગલ પરમાણુઓને ખેરવી સ્વરૂપની સન્મુખ જઈ શકે છે. આત્મા જ્યારે સ્વભાવમાં હોય છે ત્યારે તે રૂપી(જડ) પદાર્થ એટલે કે કર્મ માટે અંતરાયરૂપ નીવડે છે. સ્વરૂપની સન્મુખ જવાથી તે જીવ વિભાવ પ્રત્યે અંતરાય વેદી અંતરાય ગુણને ખીલવે છે. અંતરાયકર્મને અંતરાયગુણમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે જીવે આજ્ઞામાર્ગ આરાધવો જરૂરી છે, કારણ કે વિભાવથી બાંધેલા અંતરાય કર્મ શ્રી પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓથી અંતરાયગુણમાં પરિવર્તિત થાય છે.

અંતર્વૃત્તિસ્પર્શ - શ્રી તીર્થંકર પ્રભુનાં સાનિધ્યમાં એક સમય માટે જીવ દેહથી ભિન્નપણાનો

અનુભવ કરે છે, એટલે કે એક સમય માટે તે જીવ મિથ્યાત્વના ઉદયને તથા બંધને ટાળે છે. આ એક સમયના સ્વાત્માના એકરૂપપણાના અનુભવને અંતર્વૃત્તિસ્પર્શ કહેવામાં આવે છે.

આ

આકાશ - જીવ તથા અજીવ દ્રવ્ય સહિત સર્વ દ્રવ્યોને જે પોતામાં સમાવે છે, પોતામાં રહેવાની જગ્યા કે સુવિધા આપે છે તે આકાશ દ્રવ્ય છે.

આર્કિયન્ય (ઉત્તમ) - આર્કિયન્ય એ પરિબ્રહ્મનો વિરોધીભાવ છે. આત્માથી ભિન્ન પરપદાર્થોને અને એમના લક્ષે ઉત્પન્ન થતા મોહ તથા રાગદ્વેષરૂપ વિકારોને પોતાના ન માનવા અને તેમાં એકરૂપ ન થવું તે આર્કિયન્ય છે. આત્મા સિવાયના પરપદાર્થ પ્રત્યેના મારાપણાના ભાવને આત્માના આશ્રયે છોડવા તે ઉત્તમ આર્કિયન્ય ધર્મ છે.

આગમ સૂત્રો - શ્રી તીર્થંકર પ્રભુના બોધને ગણધરજીની સહાયથી આચાર્યજી ગ્રંથસ્થ કરે છે, તે આગમ કહેવાય છે. તે સંક્ષિપ્ત હોવાથી સૂત્ર કહેવાય છે.

આગાર ધર્મ - ગૃહસ્થની ચર્ચા.

આચાર - વર્તના.

આચાર્યકવચ - શ્રી ગણધરપ્રભુ કે આચાર્યજીનાં કલ્યાણનાં પરમાણુના સ્કંધથી ઉત્પન્ન થતું આજ્ઞાકવચ.

આચાર્યજી - શ્રી પ્રભુએ જણાવેલા મુનિ જીવનના આચારને યથાર્થતાએ પાળી,

પોતાના આચારથી જ અન્ય જીવોને ધર્મસન્મુખ કરે છે તે આચાર્યજી. આચાર્યોમાં શ્રેષ્ઠ તે શ્રી ગણધર.

આર્જવ (ઉત્તમ) - આત્માના આશ્રયે, ઇળ, માયાકપટના અભાવરૂપ જે શાંતિ આત્મામાં ઉપજે છે તેને આર્જવ કહે છે. આર્જવ એટલે ઋજુતા અથવા સરળતા. સમ્યક્દર્શન સહિત જે સરળતાનો ગુણ અથવા ભાવ તે ઉત્તમ આર્જવ છે.

આઠમું નિવૃત્તિબાદર ગુણસ્થાન (અપૂર્વકરણ) - બાદર એટલે મોટું. મોટા કર્મનાં ઉદય જ્યાં સંભવી શક્તાં નથી એટલે કે જીવ જ્યાં તેનાથી નિવૃત્ત થયો છે, તે 'નિવૃત્તિ બાદર' ગુણસ્થાન તરીકે ઓળખાય છે. આ ગુણસ્થાનથી શ્રેણી શરૂ થાય છે.

આર્તધ્યાન - મનનાં ચિંતાત્મક પરિણામ.

આત્મચિંતન - આત્માનું ચિંતન.

આત્મદશા - આત્માની ગુણ અપેક્ષાએ સ્થિતિ. જેમ જેમ આત્માના મૂળભૂત ગુણો ખીલતા જાય તેમ તેમ આત્મદશા ઊંચી થતી જાય.

આત્મધર્મ - સ્વરૂપમાં સ્થિર થવા માટે જીવે કરવા યોગ્ય ક્રિયાઓ, અથવા આત્માએ કેળવવા યોગ્ય ગુણો.

આત્મમાર્ગ - આત્માને શુદ્ધ કરવાનો રસ્તો.

આત્મરમણતા - સ્વરૂપલીનતા. આત્મામાં એકાકાર થવું.

આત્મરસ - આત્મામાં ઉત્પન્ન થતો સ્વ પ્રતિનો રસ (આકર્ષણ), જેમાં આત્માને શુદ્ધ કરવાનો

ભાવ મુખ્યપણે વર્તતો હોય ત્યારે તે આત્મરસ કહેવાય છે.

આત્મશુદ્ધિ - આત્માના પ્રદેશો પરથી જેટલા કર્મ ઓછાં થાય છે તેટલી તેની આત્મશુદ્ધિ વધે છે.

આત્મશોધન - આત્માને શુદ્ધ - ચોખ્ખો કરવો.

આત્મસન્મુખતા - આત્માને ચોખ્ખો કરવાના પ્રયત્નમાં લાગવું તે.

આત્મસ્થિરતા -

(અ) આત્માને વિભાવભાવમાં જવા ન દેતા, સ્વરૂપમાં સ્થિર રાખવો.

(બ) આત્મપ્રદેશોનું અકંપન જેના લીધે કર્માશ્રવ અતિ અલ્પ અને શુભ પરમાણુમય બને.

આત્મા - ચેતન તત્ત્વનું શુદ્ધ સ્વરૂપ અથવા કર્મરહિત જીવ.

આત્માનાં છ પદ - ૧. આત્મા છે. ૨. આત્મા નિત્ય છે. ૩. આત્મા કર્તા છે. ૪. આત્મા ભોક્તા છે. ૫. મોક્ષ છે. ૬. મોક્ષનો ઉપાય છે.

આત્માનુભૂતિ - આત્માનો અનુભવ. આત્મજ્ઞાન.

આત્માનુબંધી યોગ - છેલ્લા આવર્તનના સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિયપણામાં બે જીવો વચ્ચેનો ૩૫૦ ભવથી વધારે ભવનો એક જ પ્રકારનો શુભ સંબંધ.

આત્માનુભૂતિ - આત્માનો અનુભવ.

આત્માનુયોગ - બે જીવો વચ્ચેનો સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિયપણામાં રહેલો લગભગ ૨૦૦ ભવનો શુભ સંબંધ, તેમાં ગમે તે સગપણયોગ ચાલે.

આત્મસ્વરૂપ - આત્માનું મૂળભૂત રૂપ, શુદ્ધતાની અપેક્ષાએ.

આદાનનિક્ષેપણા સમિતિ - પોતે જે વસ્ત્ર, પાત્ર, રજોહરણ આદિ ઉપકરણો ગ્રહણ કર્યા હોય તેની એવી રીતે જાળવણી કરવી અને પ્રતિલેખના કરવી કે સૂક્ષ્મ અસંજ્ઞી જીવો પણ તેમના થકી દૂભાય નહિ.

આનંદસ્વરૂપ - આનંદથી ભરેલો. આનંદ જેનું લક્ષણ છે તે.

આપ્ત પુરુષ - જેણે આત્માની એટલી શુદ્ધિ મેળવી છે કે તે અન્ય જીવને આત્માર્થે પુરુષાર્થ કરવામાં મદદ કરી શકે તે આપ્ત પુરુષ.

આભાર, પરમ - ઉત્કૃષ્ટ આભારની લાગણી, ઉત્કૃષ્ટ ઉપકારનો ભાવ વેદવો.

આયુષ્ય કર્મ -

(અ) જે કર્મના ઉદયથી જીવ પોતાના નિયત ભવમાં જીવી શકે, અને જ્યારે કર્મોદય પૂરો થાય ત્યારે નિયમા મૃત્યુ પામે, એવું જે કર્મ તે આયુષ્ય કર્મ કહેવાય. (ભાગ ૧)

(બ) આયુષ્ય કર્મના ઉદયથી જીવને પ્રાપ્ત થયેલા દેહમાં અમુક કાળ સુધી રહેવું પડે છે. જેટલા કાળ માટે એક દેહમાં જીવ રહે તેટલા કાળનું તે જીવનું આયુષ્ય ગણાય અને જ્યારે કર્મોદય પૂરો થાય ત્યારે તે નિયમા મૃત્યુ પામે. (ભાગ ૩)

આરંભ - શરૂઆત.

આરાધન - આરાધન કરવું એટલે જે મેળવવું હોય તેની પ્રાપ્તિના પુરુષાર્થમાં, તેની સિદ્ધિ ન થાય ત્યાં સુધી, બીજી વૃત્તિઓનો ત્યાગ કરી લાગી રહેવું. સમ્યક્જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રનું આરાધન તે મોક્ષમાર્ગ છે.

આરો - આરો એટલે ઉત્સર્પિણી કાળ અથવા અવસર્પિણી કાળનો વિભાગ. એક કાળમાં છ આરાનો સમાવેશ થાય. બાર આરાનું કાળચક્ર બને છે.

આલોચના - આલોચના એટલે ગુરુજનો સમક્ષ પોતાના દોષ વર્ણવી તે માટે પશ્ચાતાપ કરવો.

આવલિક - સમય એટલે કાળનો નાનામાં નાનો અવિભાજ્ય કાળ. અમુક સમયના કાળનું માપ તે આવલિક.

આવશ્યક - આવશ્યક એટલે જરૂરથી કરવા યોગ્ય. પ્રભુજીએ બતાવેલા છ આવશ્યક એટલે સામાયિક, ચોવીશ જિન સ્તવન, વંદના, પ્રતિક્રમણ, કાયોત્સર્ગ અને પ્રત્યાખ્યાન.

આવર્તન કાળ - પરિભ્રમણનો સમય.

આશ્રય - આશરો, આધાર.

આસ્થા - જે માર્ગે મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય તે માર્ગનું શ્રદ્ધાન થવું, તથા સત્પુરુષના આશ્રયે જ આ કાર્યસિદ્ધિ થઈ શકે તેમ છે તેવી શ્રદ્ધા થવી તે આસ્થા.

આસ્થા, અનુકંપાપ્રેરિત - આસ્થા એટલે શ્રદ્ધા. દયાભાવ સહિતની શ્રદ્ધા.

આસ્થાપ્રેરિત અનુકંપા - અનુકંપા, આસ્થાપ્રેરિત જુઓ.

આશ્રવ - પાપ અથવા પુણ્ય સૂચવતા કર્મપરમાણુઓ આત્માના પ્રદેશ પર સ્વીકારવા તેને આશ્રવ કહે છે. જીવ સારા અથવા નરસા ભાવ તથા ક્રિયા કરી શુભ અથવા અશુભ કર્મપરમાણુઓ ગ્રહણ કરતો રહે છે - આ પ્રક્રિયાને આશ્રવ કહેવાય છે.

આશ્રવ (અકામ) - જે કર્મ/કાર્ય જીવ ઈચ્છારહિતપણે કરી કર્તા થાય અને કર્મને આવકારે છે તે. (ઉદા. કેવળીપ્રભુનું યોગ સાથે જોડાવું, મહા મુનિઓનો ઉદયગત વ્યવહાર વગેરે).

આશ્રવ (સકામ) - જે કર્મ/કાર્ય જીવ ઈચ્છાપૂર્વક કરી કર્મનો કર્તા થાય છે અને કર્મને આવકારે તે.

આશ્રવગુણ - આશ્રવગુણ થકી જીવ મુક્ત થવામાં સહાય કરે તેવાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓ ગ્રહણ કરે છે.

આશ્રવભાવના - રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન આદિથી કર્મ આત્મા પર આવે છે, એમ સમજવું તે આશ્રવ ભાવના.

આહાર - જીવ મન, વચન કે કાયાના યોગ (પાંચ ઈન્દ્રિય તથા સંજ્ઞા)ની સહાયથી કર્મ પુદ્ગલ પરમાણુ ગ્રહણ કરે છે તે તેનો સૂક્ષ્મ આહાર છે. જીવ મુખ દ્વારા સ્થૂળ આહાર કરે છે.

આહારક શરીર - ઉચ્ચ આત્મદશાવાન જ્ઞાનીને કંઈ જાણવાની ઈચ્છા થાય તેનું સમાધાન કરવા માટે અથવા તીર્થંકર પ્રભુની ઋદ્ધિનાં દર્શન કરવા માટે પોતાના

આત્મપ્રદેશને લંબાવી, એક હાથનું અતિ પવિત્ર સુધારસથી બનાવેલું શરીર યોજી, ત્યાં જાય તે શરીરને આહારક શરીર કહેવામાં આવે છે.

આજ્ઞા -

(અ) આત્મિક વિકાસ કરવા માટે સમર્થ પુરુષની શિખામણ ગ્રહણ કરવી તે.

(બ) આજ્ઞા એ મુખ્યત્વે જીવનાં પાંચ સમવાય, ઉદયગત કર્મ અને વર્તમાન શુદ્ધિ તથા સિદ્ધિને આધારે (તેના ગુરુ અથવા પ્રભુએ) આપેલી શીખામણ છે જેનાં પાલનથી આત્મા પ્રગતિ કરી શકે છે.

આજ્ઞા (અપૂર્ણ) - આત્મસુખની ઈચ્છા ઉપરાંત સંસારી શાતાના અભિલાષથી ગુરુ તથા પ્રભુની આજ્ઞામાં રહેવું.

આજ્ઞા (અરૂપી) - કલ્યાણનાં પરમાણુઓમાં રહેલા ચેતનરૂપ, ચેતનસ્વરૂપ, અનાદિઅનંત શાશ્વત પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતના આજ્ઞારસમાંથી ઈન્દ્રિયોની સહાય વિના આત્મપ્રદેશ દ્વારા ગ્રહણ કરીને વેદાતી આજ્ઞા.

આજ્ઞા (આજ્ઞામાર્ગની) - છઠ્ઠા સાતમા ગુણસ્થાને આવ્યા પછી જે શુદ્ધિથી આજ્ઞા પાળી શકે તે આજ્ઞા માર્ગની આજ્ઞા પાળી કહેવાય.

આજ્ઞા (નિર્વાણ) - શ્રેણિમાં રહી જીવ જે આજ્ઞાપાલન કરે છે તે નિર્વાણ માર્ગની આજ્ઞા પાળે છે, તેમાં વિશુદ્ધિ અને આજ્ઞાધીનપણું વધારે હોય છે.

આજ્ઞા (પરમ) -

(અ) આજ્ઞા મેળવવાનો અને પાળવાનો ઉત્તમ ભાવ તથા પ્રયત્ન - (કોઈ પણ અવસ્થાએ) તે પરમ આજ્ઞાનું પાલન. (ભાગ - ૪)

(બ) ઉત્કૃષ્ટતા મેળવવા માટે ંલણ થતી પ્રભુની આજ્ઞા.

આજ્ઞા (પરા) - કેવળીપર્યાયનું આજ્ઞાપાલન.

આજ્ઞા (પરિનિર્વાણ) - સિદ્ધાવસ્થાનું આજ્ઞાપાલન.

આજ્ઞા (પૂર્ણ) - માત્ર આત્મસુખની ઈચ્છાથી ગુરુ અને પ્રભુની આજ્ઞામાં રહેવું, તેમની ઈચ્છાએ વર્તવું. બીજી રીતે કહીએ તો, પૂર્ણ આજ્ઞા એટલે જીવ વર્તમાનનાં શુભાશુભ કારણો, સ્થિતિ, સંજોગ તથા ભાવમાં, શ્રી પ્રભુની આજ્ઞા અનાહદ ધ્વનિ અથવા ં ધ્વનિથી સાંભળી એ જ પ્રમાણે ભાવ, વાણી તથા વર્તન પ્રવર્તવે; અને મહદ્ અંશે કર્મની નિર્જરા કરે તે.

આજ્ઞા (પૂર્ણાતિપૂર્ણ) - પૂર્ણાતિપૂર્ણ આજ્ઞા એટલે જીવ ત્રણે કાળના શુભાશુભ કારણો, સ્થિતિ, સંજોગ તથા ભાવમાં, શ્રી પ્રભુની આજ્ઞા અનાહદ ધ્વનિ અથવા ં ધ્વનિથી સાંભળી એ જ પ્રમાણે ભાવ, વાણી તથા વર્તન પ્રવર્તવે.

આજ્ઞાની પૂર્ણતા - આજ્ઞામય સંવેગ, નિર્વેદ, આસ્થા તથા અનુકંપાની ઉત્કૃષ્ટતા.

આજ્ઞાકવચ - સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ કે પંચપરમેષ્ટિ ભગવાન પ્રત્યે આજ્ઞાધીનપણાનાં ભાવ વેદવાથી તેમનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓનાં સ્કંધને જીવ ંલણ કરે છે. તે સ્કંધો ંલણ

કરવાથી મળતાં બપ્તરસમાન રક્ષાકવચને આજ્ઞાકવચ કહેવાય છે, જે જીવને કર્મ ક્ષીણ કરવામાં મદદ કરે છે.

આજ્ઞાકવચ, પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ - જીવ જ્યારે સદ્ગુરુનું શરણ ંલણ કરે છે અને તેમની આજ્ઞાએ ચાલવાનો પુરુષાર્થ કરે છે ત્યારે તે સદ્ગુરુનાં કલ્યાણભાવનાં પરમાણુથી બનેલા સ્કંધોને ંલણ કરે છે. તે દ્વારા તે જીવાત્માને સદ્ગુરુનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓથી બનેલા કવચનું (બપ્તરનું) રક્ષણ મળે છે.

આજ્ઞાકવચ, સર્વ સદ્ગુરુ - ક્ષાયિક સમકિત લેવાની પ્રક્રિયા વખતે જીવ પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓ ંલણ કરે છે ત્યારે તેમાં સદ્ગુરુને લગતાં પરમાણુઓ વધારે હોય છે. આથી તેનાં કર્મ પુદ્ગલનાં પરમાણુઓ ઉપર સર્વ સદ્ગુરુનું કવચ બને છે. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુનાં કવચ કરતાં આ કવચ વિશેષ શક્તિશાળી તથા મજબૂત હોય છે.

આજ્ઞાકવચ, સર્વ સત્પુરુષ - છટ્ટા ગુણસ્થાનની પ્રાપ્તિ વખતે જીવ સત્પુરુષની આત્મદશાથી આગળ વધ્યા હોય તેવા પરમેષ્ટિ પદના ધારક મહાત્મા પુરુષનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓના સ્કંધ ંલણ કરે છે. તે દ્વારા તે જીવને સર્વ સત્પુરુષનું આજ્ઞા કવચ પ્રાપ્ત થાય છે.

આજ્ઞાકવચ, પંચપરમેષ્ટિ - ક્ષપક શ્રેણિમાં સર્વ ઘાતીકર્મોનો પૂર્ણતાએ ક્ષય કરવા માટે જીવ પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતના કલ્યાણનાં પરમાણુઓના સ્કંધ ંલણ કરે છે. એક

જ સ્કંધમાં પાંચે પરમેષ્ટિનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓ સમાવેશ પામ્યા હોય છે, જે કર્મને ક્ષીણ કરવામાં મદદ કરે છે.

આજ્ઞાયક - કપાળના મધ્યભાગમાં એ આવેલું છે. ત્યાંથી જ્ઞાની ભગવંતોના કલ્યાણભાવ, તેજ આદિ પ્રગટ થઈ વિસ્તરે છે.

આજ્ઞાતપ - આજ્ઞાતપ એટલે આજ્ઞારૂપી ધર્મ માટે જે જે સુખબુદ્ધિરૂપ અંતરાયાદિ પુદ્ગલ પરમાણુઓ આડા આવે છે એને આત્મસ્વભાવરૂપી મૂળ સ્વભાવદશાની સહજદશા ઉત્પન્ન કરનાર પ્રક્રિયા કરવી. આ તપમાં જીવ પૂર્વ સંચિત વિભાવનાં પરમાણુઓ નિર્જરાવે છે અથવા તેનો નિહાર કરે છે.

આજ્ઞાધર્મ - આજ્ઞાધર્મ એટલે આજ્ઞાનો આશ્રવ, જેનાથી જીવ એના મૂળ ધર્મ તરફ ગુણાશ્રવ કરતો જાય છે.

આજ્ઞાધીન - જીવ જ્યારે મન, વચન તથા કાયાથી આજ્ઞામાં રહે ત્યારે આજ્ઞાધીન થયો કહેવાય.

આજ્ઞાપાલન - પોતાની સ્વચ્છંદી ઈચ્છાઓને ગૌણ કરતા જવી અને માર્ગદર્શક ગુરુની કલ્યાણકારી ઈચ્છાઓને આધીન થઈ નિયમિતપણે વર્તતા રહેવું તે આજ્ઞાપાલન.

આજ્ઞાપ્રેરિત સંવર - સંવર એટલે કર્મના આશ્રવને રોકવાનું કાર્ય. તે કાર્ય આજ્ઞાધીનપણે કરવું.

આજ્ઞાભક્તિ - ગુરુ તથા પ્રભુ પ્રત્યેની ભક્તિને આજ્ઞાથી વેદવી.

આજ્ઞામાર્ગ -

(અ) આજ્ઞામાર્ગ એટલે જે આપ્ત પુરુષમાં કે સત્પુરુષમાં સાધકને તેમનાં જ્ઞાનીપણાની ખાતરી થઈ હોય, તેઓ મને સાચું માર્ગદર્શન આપનાર છે તેવું શ્રદ્ધાન પ્રગટ્યું હોય, તેમનાં માટે ખૂબ પૂજ્યભાવ અને અહોભાવ વર્તતા હોય એ રીતે પોતાના આત્માનું કલ્યાણ કરવા માટે તેમના ચિંધેલા માર્ગે ચાલવાની ઈચ્છા રાખવી તે.

(બ) આ માર્ગમાં જીવ અંતરંગથી પોતાનાં મન, વચન તથા કાયાને સદ્ગુરુનાં શરણમાં સોંપે છે, પોતાની મતિકલ્પનાને અલ્પ તથા ન્યૂન જાણી, તેને તે ત્યાગતો જાય છે, અને પોતે માત્ર પરમ સેવક તથા ઉપાસકરૂપે પોતાની અંતરંગ ચર્યા ઘડતો જાય છે. આ માર્ગ પાંચમા ગુણસ્થાનના મધ્યમભાગથી શરૂ કરી છઠ્ઠા ગુણસ્થાનના અંત સુધી કાર્યરત રહે છે. પછીથી તેની વિશુદ્ધિ અને વિશેષતા વધતાં જાય છે.

આજ્ઞામાર્ગની પૂર્ણતા - એક સમય માટે પણ જીવનું આજ્ઞાધીનપણું અલ્પ કે ક્ષીણ થાય નહિ, તેવી દશા કે સ્થિતિ.

આજ્ઞારસ -

(અ) આજ્ઞારસ એ આત્મપ્રદેશની શુભ તથા શુદ્ધ પરિણતિનો યોગ્ય આહાર છે. જીવે સેવેલા કલ્યાણભાવના આધારે આજ્ઞારૂપી ધર્મ અને આજ્ઞારૂપી તપને ફેલાવવા માટે આજ્ઞારસ એક આત્મિક ભાવરસ રૂપ માધ્યમ છે. આજ્ઞારૂપી ધર્મ અને

આજ્ઞારૂપી તપમાં થોડા જીવો કે સમસ્ત જીવો માટે વેદાયેલો કલ્યાણનો અપૂર્ણ ભાવ જે પુદ્ગલ પરમાણુઓમાં સમાયો છે તે આજ્ઞારસ છે. એ અપૂર્ણ ભાવ પુદ્ગલ પરમાણુઓમાં ભાવરસરૂપે સમાય છે. તેમાં આજ્ઞાધર્મ, આજ્ઞાતપ સાથે કલ્યાણભાવ પણ સમાયેલા હોય છે. આજ્ઞારસ ત્રણ પ્રકારે છે : સ્વકલ્યાણક, પરકલ્યાણક તથા સ્વપરકલ્યાણક. (ભાગ - ૪)

(બ) થોડા જીવો કે સમસ્ત જીવો માટે વેદાયેલો કલ્યાણનો ભાવ જે પુદ્ગલ પરમાણુઓમાં સમાયો છે તે આજ્ઞારસ છે. એ ભાવ પુદ્ગલ પરમાણુઓમાં ભાવરસરૂપે સમાય છે. તેમાં આજ્ઞાધર્મ, આજ્ઞાતપ સાથે કલ્યાણભાવ પણ સમાયેલા હોય છે. (ભાગ - ૫)

આજ્ઞારસ, અરૂપી - શુદ્ધાત્માના આત્મપ્રદેશ પાસેથી પુદ્ગલ પરમાણુના માધ્યમ વિના આજ્ઞારસની પ્રાપ્તિ કરવી તે.

આજ્ઞારસ, ગુણપ્રેરિત - જીવ પોતાના ગુણો ખીલવતા ખીલવતા પ્રભુને વિશેષ વિશેષ આજ્ઞાધીન થતો જાય છે, અને એ દ્વારા પ્રભુનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓમાંથી આજ્ઞારસ મેળવતો જાય છે. તે ગુણપ્રેરિત આજ્ઞારસ કહી શકાય.

આજ્ઞારસ, ચેતન પ્રેરિત - કર્મરહિત થયા પછી આત્મા જે આજ્ઞારસ મેળવે છે, તે ચેતનમાંથી નિષ્પન્ન થયેલો હોય છે, આજ્ઞાને મેળવવા કે પાળવામાં પુદ્ગલનું માધ્યમ રહેતું નથી, તેવો આજ્ઞારસ ચેતનપ્રેરિત છે.

આજ્ઞારસ, પુદ્ગલ પ્રેરિત - મહાસંવર માર્ગમાં જીવ, અજીવનાં માધ્યમથી આજ્ઞારસનો આશ્રવ કરે છે, કર્મની નિર્જરા કરે છે અને એ જ આજ્ઞારસથી યોગ્ય વિહાર પણ કરે છે. આ પ્રક્રિયા પુદ્ગલરૂપી કલ્યાણનાં પરમાણુની સહાયથી કરવામાં આવે છે તેથી તે પુદ્ગલ પ્રેરિત આજ્ઞારસ કહેવાય છે.

આજ્ઞારૂપી તપ - આજ્ઞારૂપી તપ એ જીવના પુરુષાર્થમય પુરુષાર્થ સાથે આત્માનો સહજરૂપ પુરુષાર્થ છે. આજ્ઞારૂપી તપ પાંચ સમવાયની ભિન્નતાને સ્વીકારી તેને એકરૂપ બનાવવાનો ઉદ્દેશ છે.

આજ્ઞારૂપી ધર્મ - આજ્ઞારૂપી ધર્મ તે નિજ સ્વભાવની પરમ ઈષ્ટ, સમાધિમય, સ્થિર, વીતરાગમય દશા છે. એ સ્વરૂપ આનંદમય તથા ગુણગ્રહણ સંપન્ન ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ છે.

આજ્ઞાવીર્ય - આજ્ઞાધીન થવાથી જીવમાં જે વીર્ય (શક્તિ) ઉત્પન્ન થાય છે તે, અને જે વીર્ય આજ્ઞામાં રહેવા ઉપકારી થાય છે તે.

આજ્ઞાસમાધિ - આજ્ઞામય શમ. આજ્ઞાધીનપણે કષાયરહિત સ્થિતિ અનુભવવી.

આજ્ઞાસિદ્ધિ, પૂર્ણ - પૂર્ણ આજ્ઞાસિદ્ધિ એટલે એક સમય માટે પણ જીવનું આજ્ઞાધીનપણું અલ્પ કે ક્ષીણ થાય નહિ અથવા આજ્ઞાની પૂર્ણાતિપૂર્ણ સફળતાનું સિદ્ધત્વ. જે સાતમા ગુણસ્થાનથી વધતાં વધતાં ચૌદમા ગુણસ્થાને આવી સિદ્ધભૂમિમાં પરિપૂર્ણ બને છે.

આજ્ઞાસેતુ - આજ્ઞારસની પ્રાપ્તિ કરવા માટે છન્નસ્થ પંચપરમેષ્ટિ શુદ્ધાત્મા સાથે આજ્ઞાધીનપણે અનુસંધાન કરે છે તે.

આંતરમૌન - જીવ જ્યારે મનને પ્રભુને આજ્ઞાધીન બનાવી, વિભાવથી દૂર કરે છે, ત્યારે તે જીવ આંતરમૌન સેવે છે.

ઈતરનિગોદ - નિત્યનિગોદમાંથી બહાર નીકળ્યા પછી સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિયરૂપે જીવ રહે તે ઈતરનિગોદ કહેવાય છે.

ઈન્દ્રિયો, આંતર - સૂક્ષ્મ ઈન્દ્રિયો.

ઈર્યા સમિતિ - કર્મોદયને કારણે ચાલવાનો પ્રસંગ મુનિને આવે ત્યારે અન્ય જીવ હણાય નહિ, દૂભાય નહિ, એ રીતે ચાલવું તે ઈર્યા સમિતિ.

ઉચ્ચ ગોત્રકર્મ - ગોત્ર, ઉચ્ચ જુઓ

ઉજાગર - પૂર્ણ જાગૃત સ્વભાવમાં રમવારૂપ સ્થિતિ.

ઉણોદરી તપ - ઉદર એટલે પેટ. તેને ઉણું રાખવું એટલે પોતાની જરૂરિયાત કરતાં ઈચ્છાપૂર્વક થોડો ઓછો આહાર ગ્રહણ કરવો અર્થાત્ પેટ અધૂરું રાખી ભોજન કરવું.

ઉત્સર્પિણી કાળ - જે કાળમાં દુઃખની હાનિ અને સુખની વૃદ્ધિ થતી જાય તે ઉત્સર્પિણી કાળ ગણાય છે.

ઉદય (કર્મનો) - બાંધેલા કર્મો અમુક કાળ વીત્યા પછી ભોગવવા માટે ઉદયમાં આવે છે. સંસારી સ્થિતિમાં ઉદય બે

પ્રકારે અનુભવાય છે - પ્રદેશોદય અને વિપાકોદય.

ઉદ્વર્તન - જીવ કર્મ બાંધે છે ત્યારે તેનાં પ્રદેશ, અનુભાગ, સ્થિતિ અને પ્રકૃતિ નક્કી થાય છે. તે પછી તેની પ્રવૃત્તિ અને પુરુષાર્થ અનુસાર આ કર્મમાં ફેરફાર થયા કરતો હોય છે. જ્યારે જીવનાં કાર્યોથી બાંધેલાં કર્મનાં સ્થિતિબંધ અને અનુભાગ બંધમાં વધારો થાય છે ત્યારે તેનાં કર્મનું ઉદ્વર્તન થયું એમ કહેવાય છે.

ઉદાસીનતા -

(અ) ઉદ્ અટલે ઊંચે. અસીનતા એટલે રહેવાપણું. ઉદાસીનતા એટલે કષાયથી ઊંચે, આત્મા સમીપ રહેવાપણું અર્થાત્ નિસ્પૃહપણું વેદવું.

(બ) અન્યના દુઃખ પ્રતિ નિષ્ક્રિય કે તટસ્થ રહેવું.

ઉદ્દીરણા - કર્મને બાંધ્યા પછી, ભાવિમાં ઉદયમાં આવે એવા સત્તાગત કર્મોને વર્તમાનમાં ખેંચી લાવી ભોગવી લેવાં તે ઉદ્દીરણા કરી કહેવાય છે. આ કર્મોને તપ, ધ્યાન આદિ વિશેષ પુરુષાર્થથી ખેંચવામાં આવે છે.

ઉર્ધ્વગતિ - જીવની વર્તમાન ગતિ કરતા ઊંચી ગતિમાં જવું.

ઉપગૂહન - આ સમકિતનું પાંચમું અંગ(ગુણ) છે. ઉપગૂહન એટલે અન્યના દોષ ઢાંકવા. સમ્યક્દષ્ટિ આત્મા કોઈના દોષને જાણે છે, છતાં તેને દોષી તરીકે તિરસ્કારે નહિ. તેના દોષને ઢાંકે અને સાચી સલાહ આપી સાચા માર્ગે વાળે.

ઉપભોગાંતરાય - જે વસ્તુનો એક કરતાં વધારે વખત ઉપયોગ કરી શકાય છે તે ઉપભોગ. વસ્ત્ર, પાત્ર, ઘરેણાં, ઘરબાર આદિ ઉપભોગ કરવાની વસ્તુઓ છે. તે વસ્તુઓનો ભોગવટો ન કરી શકે એ ઉપભોગાંતરાય કર્મ ગણાય.

ઉપયોગ - આત્માની પ્રવૃત્તિ અથવા શબ્દાદિક વિષયમાં ઈન્દ્રિયનું જોડાણ.

ઉપયોગ, તીક્ષ્ણ - આત્માના ઉપયોગની વિશેષ એકાગ્રતા.

ઉપશમ - કર્મો શાંત થઈ જવા, ઉદય રહિત કર્મ થવું તે કર્મનો ઉપશમ કહેવાય છે. ખાસ કરીને મોહનીય કર્મની બાબતમાં આમ થાય છે. મોહનીય કર્મના સર્વથા અનુદય વખતે સત્તામાં રહેલા મોહનીય કર્મને ઉપશમન કહે છે.

ઉપશમ સમકિત - જીવ જ્યારે પાંચ મિનિટ કે તેથી વધારે સમય માટે અનંતાનુબંધી ચોકડી અને દર્શનમોહની ત્રિક ઉપશમાવી શકે છે, ત્યારે તે ઉપશમ સમકિત પામ્યો કહેવાય છે.

ઉપશમ શ્રેણિ - ઉપશમ કરવું એટલે શાંત કરવું. કર્મને સત્તામાં દબાવી રાખવા અને ઉદયમાં ન આવવા દેવા તે કર્મ ઉપશમ કર્યા કહેવાય. જે જીવ કર્મનાં દળનો પૂર્ણ ક્ષય ન કરતાં, અમુક અંશે દબાવતો આઠમા ગુણસ્થાનથી આગળ વધે છે, તે જીવ ઉપશમ શ્રેણીએ ચઢે છે તેમ કહેવાય.

ઉપસર્ગ - કોઈ જીવ તરફથી અન્ય જીવને ઈરાદાપૂર્વક અપાયેલું દુઃખ તે ઉપસર્ગ છે.

ઉપાદાન - આત્મવિકાસ કરવા માટે જીવની પાત્રતા હોવી તે ઉપાદાન.

ઉપાદેય - જાણી ને આરાધવા યોગ્ય તત્ત્વ.

ઉપાધિયોગ - સંસારમાં ચિંતા કરવી પડે તે પ્રકારનાં કર્મોના ઉદયને વેદવા પડે તે.

ઉપાધ્યાયજી - ઉત્તમ આચાર્યના પગલે ચાલી, તેમની પાસેથી સ્વપર કલ્યાણના માર્ગનો ઉત્સાહથી ફેલાવો કરવાની પ્રેરણા લઈ સહુને માર્ગદર્શનરૂપ શિક્ષણ આપનાર ઉપાધ્યાયજી કહેવાય છે.

ઉપાધ્યાયકવચ - શ્રી ઉપાધ્યાયજીનાં કલ્યાણનાં પરમાણુના સ્કંધથી ઉત્પન્ન થતું આજ્ઞાકવચ.

ઉપેક્ષા ભાવના - જીવના દોષો પ્રતિની મધ્યસ્થતા.

એકાંતવાદ - એક જ અપેક્ષાનો સ્વીકાર કરી અન્ય અપેક્ષાનો નકાર કરવો.

એકેન્દ્રિય - માત્ર સ્પર્શેન્દ્રિય ધરાવનાર જીવ એકેન્દ્રિય કહેવાય છે.

એકત્વભાવના - મારો આત્મા એકલો છે, તે એકલો આવ્યો છે, અને એકલો જવાનો છે, આમ અંતઃકરણથી ચિંતવવું તે એકત્વભાવના.

એષણા સમિતિ - આહાર, વસ્ત્ર, પાત્ર આદિ ગ્રહણ કરવાનો ઉદય આવે તો યત્નાપૂર્વક મમત્વરહિત બની તેને ગ્રહણ કરે. તેમ કરતાં, વાપરતાં એવી સાચવણી કરે કે કીડી, કંથવા આદિ જીવો પણ તેમના થકી દૂભાય નહિ.

ઐર્યાપથિક કર્મબંધ - કેવળીપ્રભુને થતો શાતાવેદનીયરૂપ પુણ્યનો બંધ. પહેલા સમયમાં

બંધ થાય છે, બીજા સમયમાં ઉદય થાય છે, ત્રીજા સમયમાં નિર્જરા થાય છે. એમ તે કર્મ અંતમાં અકર્મ બને છે.

ઐરાવત ક્ષેત્ર - લોકમાં આવેલ 'ઐરાવત' નામની ભૂમિ. આ લોકમાં પાંચ ઐરાવત ક્ષેત્ર છે. તેમાં ભરત ક્ષેત્રની જેમ અવસર્પિણી અને ઉત્સર્પિણી કાળ હોય છે. બે મળી એક કાળયુગ ૨૦ કોડાકોડિ સાગરોપમનું થાય છે. અને ભોગભૂમિ, કર્મભૂમિ તથા મરુભૂમિ રૂપ પૃથ્વી થાય છે.

ઐહિકસુખ - સંસારનું ભૌતિક સુખ.

ઔદારિક શરીર - ઉદાર એટલે સ્થૂળ, તે પરથી ઔદારિક શબ્દ આવ્યો છે. જે સ્થૂળ પુદ્ગલ પરમાણુનું બનેલું શરીર હોય તે ઔદારિક શરીર કહેવાય છે. મનુષ્ય અને તિર્યચનાં શરીર ઔદારિક છે.

કોમળતા -

(અ) જીવ જ્યારે પોતાને અન્યથી ઊંચો કે નીચો માનવાને બદલે સમાન આત્મભાવે જોતાં શીખે છે, અને એ દ્વારા પોતાના માનભાવને તોડી, બીજાનાં દુઃખને જોઈ તે દુઃખથી છૂટે એવો કલ્યાણભાવ સેવે છે તે કોમળતાનો ગુણ દર્શાવે છે.

(બ) બીજાનું દુઃખ દૂર થાય એવા ભાવ સાથે તે દુઃખ દૂર કરવા પ્રયત્ની થવું તે કોમળતા.

કર્તાભાવ/કર્તાપણું - જીવના જીવનમાં જે કાંઈ થાય છે તે 'હું કરું છું' કે મારાથી થાય છે એવા ભાવ સહિતના વર્તનને કર્તાભાવ કહે છે.

કર્મ - કર્મ એ સૂક્ષ્મ પુદ્ગલ વર્ગણ છે. આવી સૂક્ષ્મ પુદ્ગલ વર્ગણથી આખો લોક ભરેલો છે. સકર્મ આત્મા અર્થાત્ જીવ જ્યારે ભાવ કે ક્રિયા કરે છે ત્યારે કર્મવર્ગણનો આત્મા સાથે સંબંધ થઈ જાય છે. આ વર્ગણમાં ઘણી શક્તિ હોવાને કારણે જ્યાં સુધી તેનું ફળ આત્માને આપે નહિ ત્યાં સુધી તે આત્મપ્રદેશ પરથી ખરી જતી નથી.

કર્મ અનુભાગ/રસ - રસ એટલે જે કર્મ ગ્રહણ થયું છે તેનો પરિપાક થતાં તેની તીવ્રતા કે મંદતા કેટલા પ્રમાણમાં હશે તેનું માપ. ફળ આપતી વખતે તે કર્મ આકરાં, સાદાં કે મધ્યમ પરિણામ આપે તે રસબંધ. રસબંધને 'અનુભાગ' પણ કહેવામાં આવે છે.

કર્મ ઉદય - બાંધેલા કર્મો અમુક કાળ વીત્યા પછી ભોગવવા માટે ઉદયમાં આવે છે. સંસારી સ્થિતિમાં ઉદય બે પ્રકારે અનુભવાય છે - પ્રદેશોદય અને વિપાકોદય.

કર્મ દલિકો - કર્મનાં દળિયાં, કર્મનો જથ્થો.

કર્મ પ્રકૃતિ - પ્રકૃતિ એટલે સ્વભાવ. પ્રત્યેક ગ્રહણ કરેલા કર્મનો સ્વભાવ કેવી જાતનો થવાનો છે તેનો નિર્ણય બંધ વખતે થાય છે. કોઈ કર્મ જ્ઞાનને આવરે છે, કોઈ કર્મ તંદુરસ્તી કે રોગ આપે છે, કોઈ કર્મ ખ્યાતિ કે અપયશ આપે છે. વગેરે. આ પ્રમાણે કર્મની અસરની રીતભાતને કર્મ પ્રકૃતિ કહેવાય છે.

કર્મ પ્રદેશબંધ - પ્રદેશ એટલે કર્મવર્ગણનાં દળિયાંનો જથ્થો. આ કર્મ કેટલાં કર્મ પરમાણુનું બનેલું છે, અને આત્માના કેટલા પ્રદેશો પર છવાયેલું છે તે પ્રદેશ બંધમાં નક્કી થાય છે.

કર્મ બંધ - આકાશમાં રહેલી પુદ્ગલ કર્મવર્ગણાને યોગ અને મિથ્યાત્વાદિ અધ્યવસાયોનાં બળથી ખેંચીને જીવ પોતાની સાથે દૂધ અને પાણીની માફક મેળવે તેને કર્મ બંધ કહેવાય છે.

કર્મભૂમિ - એવી ભૂમિ કે જ્યાં જીવે કાંઈ પણ પ્રાપ્ત કરવા માટે પોતે પુરુષાર્થ કરવો પડે તે કર્મભૂમિ કહેવાય છે.

કર્મ વર્ગણા - મનના વિચારથી, વચનના ઉચ્ચારથી અને કાયાની પ્રવૃત્તિથી જે વિચારવામાં, બોલવામાં કે કરવામાં આવે તે પ્રત્યેક ક્રિયા પોતાની સાથે સૂક્ષ્મ કર્મ વર્ગણાને ખેંચી લાવે છે; તે આત્મા સાથે જોડાય છે, અને ફળ આપે છે. આ કર્મ વર્ગણાઓ સ્થૂળ પુદ્ગલની બનેલી છે, અવકાશમાં પથરાયેલી છે, તેને ચેતન આકર્ષાને પોતાની સાથે એકમેક કરી નાખે છે.

કર્મ સત્તા - આત્મા સાથે કાર્મણ વર્ગણા જોડાઈ ન હોય ત્યારે તે વર્ગણા રૂપે ઓળખાય છે, જોડાણના સમયથી તેનું કર્મ એવું નામ શરૂ થાય છે. અને જ્યારથી તેનું કર્મ તરીકેનું સ્વરૂપ શરૂ થાય છે ત્યારથી જ્યાં સુધી તેની આત્મા સાથેની વિદ્યમાનતા રહે છે ત્યાં સુધી તે કર્મની સત્તા ગણાય છે.

કર્મ સ્થિતિ - સ્થિતિ એટલે બાંધેલું કર્મ કેટલો કાળ ઉદયમાં રહેશે, તે ક્યારે ફળ આપવાનું શરૂ કરશે, અને કેટલા કાળ માટે ફળ આપશે એ વિશે 'કર્મ સ્થિતિ' વિભાગમાં નક્કી થાય છે. આ સમયગાળો અંતરમુહૂર્તથી શરૂ કરી ઉત્કૃષ્ટપણે ૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ સુધીની તરતમતાવાળો સંભવે છે.

કરણ - કરણ એટલે સાધન.

કરણસત્ય - ભાવસત્યને પૂરા કરવાનાં સાધનોની શુદ્ધિ.

કરુણપ્રશસ્તિ - મૃત્યુ પાછળ ગવાતાં મરશિયાં (ગીતો)

કરુણાભાવ - દુઃખી જીવ દુઃખથી મુક્ત થાય તો સારું એવી ભાવના ભાવવી તે કરુણાભાવ છે.

કલહ - કલહ એટલે ઝગડા કે તકરારમાં એકબીજા સામેનો અણગમો જીવ ક્રોધ કષાયની સહાયથી પ્રગટ કરી વકરાવે છે. વેરનો ઉદય થવાથી, સામસામા વૈમનસ્ય ભરેલા શબ્દોથી અંદરનો અણગમો વ્યક્ત કરે છે.

કલહ પાપસ્થાનક - કલહ એટલે તકરાર. અન્ય જીવ સાથે વેરભાવનો ઉદય થાય ત્યારે જીવ તેના માટે અશુભ ભાવ કરી કષાયને વકરાવે છે. વેરનો ઉદય થવાથી, સામસામા વૈમનસ્ય ભરેલા શબ્દોથી અંદરનો અણગમો જ્યારે વ્યક્ત થાય છે ત્યારે તે કલહનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે.

કલ્યાણ - જે વડે સંસારથી મુક્તિ થાય, આત્મા પમાય તે કલ્યાણ.

કલ્યાણ, અરૂપી - માત્ર વેદનથી અનુભવાતો કલ્યાણભાવ. તેની સૂક્ષ્મતા ઘણી વિશેષ હોય છે.

કલ્યાણક (તીર્થકરના) - શ્રી તીર્થકર પ્રભુનો આત્મા જે સમયે ગર્ભમાં પ્રવેશે છે, જે સમયે ચરમદેહ ધારણ કરે છે, જે સમયે દીક્ષા ગ્રહણ કરે છે, જે સમયે કેવળજ્ઞાન

ઉત્પન્ન કરે છે અને જે સમયે નિર્વાણ પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે શ્રી તીર્થંકર પ્રભુની બળવાન નિર્વેરબુદ્ધિના પ્રભાવની જાણકારી અર્થે દેવો શ્રી પ્રભુના પાંચ કલ્યાણક ઉજવે છે.

કલ્યાણનાં પરમાણુ - સહુ જીવોનું કલ્યાણ થાય એ ભાવના કરવાથી જે શુભ કર્મ પુદ્ગલોનો પિંડ રચાય છે તે.

કલ્યાણનાં પરમાણુ, અરૂપી - કલ્યાણનાં અતિસૂક્ષ્મ પરમાણુઓ, તેમાં આજ્ઞારસ તથા ચેતનરસ હોય છે.

કલ્યાણપ્રેરિત મહાસંવરમાર્ગ - મહાસંવર (કલ્યાણપ્રેરિત) જુઓ.

કલ્યાણભાવ - સહુને સુખ મળે અને સહુ સંસારથી મુક્તિ પામે એ પ્રકારની ભાવના ને કલ્યાણભાવ કહેવાય.

કલ્યાણભાવ, અરૂપી - ઈન્દ્રિયોના માધ્યમ વિના આત્માના પ્રદેશો પર વેદાતો કલ્યાણભાવ.

કલ્યાણભાવ, શુક્લ - ઊંચા પ્રકારનો કલ્યાણભાવ.

કલ્યાણમાર્ગ - આ માર્ગમાં જીવ ગુણોના આશ્રવનો મુખ્ય લક્ષ તથા પુરુષાર્થ રાખી, પુદ્ગલનાં સંવર તથા નિર્જરાને સહજાસહજ થવાં દે છે.

કલ્યાણરસ - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનાં કલ્યાણનાં પરમાણુમાંથી ઉપજતો કલ્યાણ તરફ દોરી જતો ભાવરસ.

કવચ, અરિહંતનું - અરિહંતકવચ જુઓ.

કવચ, આચાર્યનું - આચાર્યકવચ જુઓ.

કવચ, આજ્ઞા - આજ્ઞાકવચ જુઓ.

કવચ, ઉપાધ્યાયનું - ઉપાધ્યાયકવચ જુઓ.

કવચ, સાધુસાધ્વીનું - સાધુસાધ્વીકવચ જુઓ.

કવચ, સિદ્ધનું - સિદ્ધકવચ જુઓ.

કવચ, સુખબુદ્ધિનું - કવચ એટલે પડળ. સંસારમાં સુખ છે એ ભાવને મજબૂત કરનાર પુદ્ગલ પરમાણુઓનો જમાવ આત્મપ્રદેશ પર થાય તે સુખબુદ્ધિનું કવચ કહેવાય.

કષાય - કષ્ એટલે સંસાર અને આય એટલે લાભ. જે ભાવ સંસારની પ્રાપ્તિ કરાવે તે કષાય, જે ભાવ કરવાથી જીવનો સંસાર વધતો જાય તે કષાય. કષાય ચાર છે - ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ.

કષાય, અનંતાનુબંધી, અનંતાનુબંધી કષાય જુઓ.

કષાય, અપ્રત્યાખ્યાની, અપ્રત્યાખ્યાની કષાય જુઓ.

કાર્મણ શરીર - કર્મ વર્ગણાનો આત્મા સાથે સંબંધ થાય, ચેતન અને કર્મ એકરૂપ થયેલાં લાગે, અથવા બહારની કર્મવર્ગણાને સ્વીકારી કર્મરૂપે પરિણમાવે તે કર્મ રૂપ શરીર તે કાર્મણ શરીર. ટુંકમાં કર્મના આખા માળખાને કાર્મણ શરીર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

કાપોત લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માના પરિણામની મલિનતા ઉત્તરોત્તર ઘટે છે અને તે પરિણામ કબૂતરના રંગવાળા માનવામાં આવે છે. આ લેશ્યાવાળા જીવો શોક, ભય, ઈર્ષ્યા, પરનિંદા તથા પોતાની પ્રશંસા કરવામાં તત્પર હોય છે. આ લેશ્યા અશુભ છે.

કાયક્લેશ તપ - આત્મસાધના અને આરાધનામાં થનાર શારીરિક પીડા કે ઉપદ્રવોરૂપ કષ્ટોને ગણકાર્યા વિના ઉત્તમતાએ આરાધનની વર્ધમાનતા કરતા જવી તે કાયક્લેશ તપ છે.

કાયગુપ્તિ - કાયની હલનચલન આદિ ક્રિયા એવી યત્નાપૂર્વક કરવી કે જેથી અતિ અલ્પ કર્મબંધ થાય.

કાયયોગ - કાયા એટલે શરીર, કાયા સાથે આત્માનું જોડાણ તે કાયયોગ.

કાયોત્સર્ગ - કાયોત્સર્ગ એટલે કાયનો ઉત્સર્ગ કરવો. અર્થાત્ કાયને હલનચલનથી નિવૃત્ત કરી, મંત્રસ્મરણ અથવા લોગસ્સનાં રટણ થકી મનને સ્થિર કરી, આત્માને સ્વરૂપમાં રમમાણ કરવો, કાયની મમતાથી છોડાવવો.

કાયોત્સર્ગ તપ - બાહ્ય અને અત્યંતર પરિગ્રહના ત્યાગના પુરુષાર્થને કાયોત્સર્ગ કે વ્યુત્સર્ગ તપ કહે છે. તેમાં કાયા સહિત સર્વ પરિગ્રહનાં મમત્વનો ત્યાગ કરવામાં આવે છે. અર્થાત્ આ તપમાં કાયને હલનચલનાદિથી નિવૃત્ત કરી મંત્રસ્મરણ કે લોગસ્સનાં રટણથી મનને સ્થિર કરી સ્વરૂપમાં રમમાણ થવાનું રહે છે.

કાળ - સર્વ દ્રવ્યમાં થતા પરિવર્તનની નોંધણી જેનાં કારણે થઈ શકે છે, એટલે કે જીવ તથા પુદ્ગલની પર્યાય બતાવે છે તે કાળ દ્રવ્ય છે.

કાળચક્ર - ૨૦ કોડાકોડી સાગરોપમનું એક કાળચક્ર થાય. તેમાં એક ઉત્સર્પિણી અને એક

અવસર્પિણી કાળ આવે. જેમાં ૧૨ આરાનો સમાવેશ થાય છે.

ક્રિયામાર્ગ - બાહ્યક્રિયાઓ કરી સિદ્ધિ મેળવવાનો પુરુષાર્થ, તે ક્રિયામાર્ગ. તેમાં જ્ઞાન, ભક્તિ આદિનું ગૌણપણું હોય છે.

કૃત્સ્ન - સર્વ વસ્તુ વિષયક.

કૃષ્ણ લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માનાં પરિણામની સૌથી વિશેષ મલિનતા હોય છે અને તેનાં પરમાણુનો રંગ કોયલના રંગ જેવો હોય છે. કૃષ્ણ લેશ્યાવાળો માણસ પ્રાયે અનંતાનુબંધી કષાયો સહિત, દુરાગ્રહી, દુષ્ટ તથા હિંસક વિચારો કરવાવાળો હોય છે. આ લેશ્યા અતિ અશુભ છે.

કેવળચારિત્ર - શ્રી કેવળીપ્રભુ જે ચારિત્ર પાળે છે તે ચારિત્ર.

કેવળદર્શન - ત્રણે લોકનું, ત્રણે કાળનું, પ્રત્યેક પદાર્થનું સમય સમયનું જોવાપણું તે કેવળદર્શન.

કેવળજ્ઞાન - ત્રણે લોકનું, ત્રણે કાળનું, પ્રત્યેક પદાર્થનું સર્વ પ્રકારનું સમય સમયનું જ્ઞાન તે કેવળજ્ઞાન. પ્રત્યેક કેવળજ્ઞાનીને એક પ્રદેશ, એક પરમાણુ અને એક સમયનું જ્ઞાન પ્રવર્તે છે. ચારે ઘાતી કર્મોનો પૂર્ણ નાશ થાય ત્યારે જ આ જ્ઞાન પ્રગટે છે.

કેવળીગમ્ય પ્રદેશ - કેવળીગમ્ય પ્રદેશ એટલે કેવળીપ્રભુ જેવા શુદ્ધ પ્રદેશો જેમાં માત્ર શુભ અઘાતી કર્મો જ હોય છે, એક પણ ઘાતી કર્મ કે અશુભ અઘાતી કર્મનું પરમાણુ તેના પર ચીટકી શકતું નથી. આવા આઠ પ્રદેશ જીવને પ્રાપ્ત થાય છે.

કેવળીગમ્ય પ્રદેશ (સક્રિય) -

- (અ) જીવ શુદ્ધિની અમુક અવસ્થાએ પહોંચે ત્યારે તેના કેવળીગમ્ય પ્રદેશો શરીરની બહાર નીકળી, લોકમાંથી કલ્યાણનાં પરમાણુ સ્વીકારી શકવા સમર્થ થાય છે ત્યારે તે પ્રદેશ સક્રિય થયા કહેવાય. (ભાગ - ૪)
- (બ) જીવના આત્મપ્રદેશો શુદ્ધિની અમુક કક્ષાએ પહોંચે છે ત્યારે તેનામાં આખા લોકમાં પ્રભુ આજ્ઞાથી ફરી વળવાની શક્તિ આવે છે, જે કેવળીગમ્ય પ્રદેશમાં આ શક્તિ ઉત્પન્ન થાય છે તે પ્રદેશ સક્રિય થયો કહેવાય. જીવનાં આઠે કેવળીગમ્ય પ્રદેશો સક્રિય થઈ શકે છે. (ભાગ - ૫)

કેવળીગમ્યપણું - આત્મપ્રદેશનું કેવળીપ્રભુના પ્રદેશ સમાન શુદ્ધ રૂપ પ્રગટ થવું; એટલે કેવળીગમ્યપણું થવું.

કેવળીપર્યાય - કેવળજ્ઞાન સહિતની અવસ્થા.

કેવળીપ્રભુ - જેમણે સર્વ જીવ માટે કલ્યાણના ભાવ ન કરતાં, અમુક જીવો માટે જ કલ્યાણભાવ વેદી, કેવળજ્ઞાન લીધું છે તે કેવળીપ્રભુ. કેવળીપ્રભુ ઇન્દ્રસ્થ અવસ્થામાં પંચપરમેષ્ટિની પદવી સ્પર્શતા નથી પણ સિદ્ધ થયા પછી પંચપરમેષ્ટિના બીજા પદ(સિદ્ધપદ)માં સ્થાન પામે છે.

કેવળીપ્રભુનો સાથ - સાથ, કેવળીપ્રભુનો જુઓ.

કોમળતા - જીવ જ્યારે પોતાને અન્યથી ઊંચો કે નીચો માનવાને બદલે સમાન આત્મભાવે જોતાં શીખે છે, અને એ દ્વારા પોતાના માનભાવને તોડી, બીજાનાં દુઃખને જોઈ તે દુઃખથી છૂટે

એવો કલ્યાણભાવ સેવે છે તે કોમળતાનો ગુણ દર્શાવે છે.

કોડાકોડી સાગરોપમ - એક કરોડ x એક કરોડ = કોડાકોડી. સાગરોપમ એટલે એક જોજન વ્યાસવાળો અને એક જોજન ઊંડો ખાડો ખોદવામાં આવે, અને તે ખાડો તાજા જન્મેલાં ઘેટાંના બચ્ચાનાં સૂક્ષ્મવાળથી ખીચોખીચ ભરવામાં આવે, તે પછી પ્રત્યેક સો વરસે એક વાળ કાઢતા રહેવાથી એ ખાડો સંપૂર્ણ ખાલી થઈ જાય ત્યારે તેમાં જે સમય જાય તેને પલ્યોપમ કાળ કહે છે. અસંખ્ય પલ્યોપમ વીતવાથી એક સાગરોપમ થાય છે.

ક્રોધ (કષાય) - ક્રોધ એટલે અન્ય પદાર્થ કે જીવ પ્રતિ જે અણગમાની લાગણી થાય છે, તેનું વેદન કરવું, તે લાગણી પ્રગટ કરવી, અણગમતી વસ્તુ ન હોય તો સારું એવા ભાવમાં વર્તવું. આ લાગણીમાં આવેશ, તિરસ્કાર, અપમાન આદિ સમાવેશ પામી ક્રોધની લાગણીને તીવ્ર કરે છે.

ક્રોધ, અનંતાનુબંધી - કલ્યાણનાં સાધનો પ્રતિનો અભાવ કે અણગમો એ અનંતાનુબંધી ક્રોધ.

ક્રોધગુણ - કર્મ સામે ક્રોધ કરી આત્મગુણ વધારતા જવા તે ક્રોધગુણ. તેની મદદથી જીવ વધારે તીક્ષ્ણ ઉપયોગથી વર્તન કરે છે, અને વર્તનમાં દોષ ચલાવી લેવાની વૃત્તિને ફગાવતો જાય છે.

ગણધરજી - ગણ એટલે શિષ્ય સમૂહ. ગણના ધરનારને ગણધર કહે છે. ગણધર એટલે તીર્થંકર ભગવાનના મુખ્ય શિષ્ય. તેમની અવસ્થા આચાર્યોમાં ઉત્તમ ગણાય છે. તેઓ

- યથાર્થતાએ પ્રભુનો બોધ અવધારી ઉત્તમ આજ્ઞાપાલન સાથે મોક્ષમાર્ગ આરાધે છે, તે બોધનો અને માર્ગનો ફેલાવો અન્ય ભવ્ય જીવો સમક્ષ કરે છે અને મુમુક્ષુઓને સાથ આપી મોક્ષમાર્ગમાં આગળ વધારે છે.
- ગણિતાનુયોગ - જે શાસ્ત્રોમાં લોકનું માપ તથા સ્વર્ગ, નરક આદિની લંબાઈ આદિનું, કર્મના બંધાદિનું વર્ણન ગણિતના આધારથી કરેલું હોય તે.
- ગુણગ્રાહીપણું - અન્યના ગુણો જોઈ પોતામાં તે ગુણો સ્વીકારતા જવા, વધારતા જવા.
- ગુણવ્રત - ગુણની વૃદ્ધિ કરનાર જે ત્રણ વ્રત શ્રાવક આરાધે છે તે ગુણવ્રત કહેવાય છે. દિગ્વિરમણ (જુદી જુદી દિશામાં જવાની મર્યાદા), ભોગોપભોગ પરિમાણ (ભોગોપભોગના સાધનોના ઉપયોગની મર્યાદા) અને અનર્થદંડ વિરમણ (જરૂર વિનાના પાપકર્મથી છૂટવું). શરીરાદિની સાચવણી માટે થતાં પાપ તે અર્થદંડ. તે સિવાયના પાપ તે અનર્થદંડ.
- ગુણસંક્રમણ - ગુણોમાં પરિણમન કરવું. એક પ્રકારના ગુણને બીજા પ્રકારમાં ફેરવવો.
- ગુણસ્થાન/ગુણસ્થાનક - ગુણસ્થાન એટલે ગુણોના સમૂહને રહેવાની જગ્યા. જેટલા પ્રમાણમાં ગુણો ખીલ્યા હોય તેટલી વિશુદ્ધિ દર્શાવવા, આત્માના પૂર્ણ અજ્ઞાનતાથી શરૂ કરી, પૂર્ણ વિશુદ્ધિ સુધીના ચૌદ વિભાગ શ્રી વીતરાગ ભગવાને જણાવ્યા છે. અને તે પ્રત્યેક વિભાગને ગુણસ્થાન એવી સંજ્ઞા આપી છે. આત્મામાં જેટલા વધારે ગુણોની ખીલવણી થાય તેટલા ઊંચા ગુણસ્થાને તે રહ્યો કહેવાય. મોહનીય કર્મની તરતમતાને આધારે જીવમાં ગુણોની ખીલવણી થાય છે, તેથી જેટલા પ્રમાણમાં મોહનીય કર્મનો ક્ષયોપશમ વધારે તેટલું ઉચ્ચ ગુણસ્થાન તેને પ્રાપ્ત થાય.
- ગુણાનુવાદ - બીજાના ગુણ મોખરે કરી તેની પ્રસિદ્ધિ કરવી.
- ગુણાશ્રવ - આશ્રવ એટલે સ્વીકારવું. ગુણનો આશ્રવ કરવો તે ગુણાશ્રવ.
- ગુણશ્રેણિ - આત્માના ગુણો જેટલા કાળ માટે પ્રત્યેક સમયે એકધારા વધતા રહે તે કાળ ગુણશ્રેણિનો કહેવાય.
- ગુણો, અરૂપી - ગુણોનું અતિ સૂક્ષ્મતા સહિતનું રૂપ, જે દૃષ્ટિગોચર ન થાય, પણ અનુભવી શકાય.
- ગુપ્તિ - ગુપ્તિ એટલે મન, વચન અને કાયાનાં યોગનો નિરોધ કરવો કે જેથી અલ્પાત્તિઅલ્પ કર્મબંધ થાય અને બળવાન નિર્જરા થાય. ગુપ્તિ ત્રણ છે: મનોગુપ્તિ (આર્ત-રૌદ્ર ધ્યાન ધ્યાવવું નહિ), વચનગુપ્તિ (નિરવધ વચન પણ કારણ વગર બોલવું નહિ), અને કાયગુપ્તિ (જરૂર વગર શરીર હલાવું નહિ).
- ગુરુ, અરૂપી - કલ્યાણનાં પરમાણુમાં રહેલા આજ્ઞારસ દ્વારા મળતું ગુરુનું સૂક્ષ્મ માર્ગદર્શન.
- ગુરુ, રૂપી - સદેહે વિદ્યમાન ગુરુ.
- ગુરુગમ - ગુરુના આશ્રયે જાણવું.
- ગૃહસ્થ - ગૃહ એટલે ઘર. ઘરમાં રહેનાર તે ગૃહસ્થ.

ગોત્ર કર્મ - જે કર્મના ઉદયથી જીવ રાજકુળમાં, શ્રેષ્ઠી કુળમાં, વૈભવી કુળમાં ઉત્પન્ન થાય તે ઉચ્ચ ગોત્રકર્મ અને જે કર્મના ઉદયથી જીવ હલકા ભિક્ષુક કુળમાં, અસુવિધાવાળા કુળમાં જન્મે તે નીચગોત્રકર્મ. ઉચ્ચગોત્રમાં જીવનની ઘણી સુવિધાઓ અને વિશિષ્ટ લાભો મળે છે.

ગોત્રકર્મ, ઉચ્ચ - જે કર્મના ઉદયથી જીવ રાજકુળમાં, શ્રેષ્ઠી કુળમાં, વૈભવી કુળમાં ઉત્પન્ન થાય તે ઉચ્ચ ગોત્રકર્મ. ઉચ્ચગોત્રમાં જીવનની ઘણી સુવિધાઓ અને વિશિષ્ટ લાભો મળે છે.

અંશિભેદ -

(અ) આત્મપ્રદેશો પર ઘાતી કર્મોનો જમાવ ઘટ્ટ હોવાથી અંશિ જેવું કામ કરે છે. આ સર્વ ઘાતી કર્મો તથા સર્વ અશુભ અઘાતી કર્મ રુચક પ્રદેશના બાજુના આઠ પ્રદેશ પરથી નીકળી જાય અને તે કેવળીપ્રભુના આત્મપ્રદેશ જેવા શુદ્ધ, માત્ર શુભ અઘાતિકર્મ વાળાજ રહે ત્યારે તે કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિને લીધે જીવે પ્રથમ અંશિભેદ કર્યો એમ કહેવાય, કેમકે તે પછી જ જીવમાં પુરુષાર્થ કરવાની સ્વતંત્ર શક્તિ આવે છે. તે પછી ક્ષાયિક સમકિત લેતી વખતે અને કેવળજ્ઞાન લેતાં જીવ વિશેષ અંશિભેદ કરે છે. (ભાગ-૪)

(બ) અંશિ એટલે મિથ્યાત્વની ગાંઠ અથવા રાગદ્વેષની નિબિડ ગાંઠ. અંશિભેદ એટલે જડ અને ચેતનનો ભેદ કરી મિથ્યાત્વની ગાંઠને તોડતા જવી, તેને અમુક માત્રાએ અંશિભેદ થયો કહેવાય છે. (ભાગ-૫)

કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિ વખતે જીવનો પ્રથમ મુખ્ય અંશિભેદ થાય છે.

ઘાતી અંતરાય - અંતરાય, ઘાતી જુઓ.

ઘાતીકર્મ - જે કર્મ આત્માના મૂળભૂત ગુણનો ઘાત કરે છે, વિકળ કરે છે તે ઘાતી કર્મ કહેવાય છે. ઘાતી કર્મ ચાર છે - જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ, મોહનીય અને અંતરાય.

ચતુરંગીય - શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સુત્રમાં મહાવીરપ્રભુનો છેલ્લો ઉપદેશ અંશસ્થ થયો છે. એમાં ચતુરંગીય નામના અધ્યયનમાં સત્દેવ, સદ્ગુરુ અને સદ્ધર્મને પ્રાપ્ત કરવા માટે ચાર લક્ષણો ઉત્તરોત્તર દુર્લભ બતાવ્યાં છે - માનવતા (મનુષ્યત્વ), શ્રુતિ (સદ્ધર્મનું શ્રવણ), શ્રદ્ધા અને શ્રમ (પુરુષાર્થ).

ચતુર્વિધ સંઘ - શ્રી અરિહંત ભગવાન સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા એ ચારના બનેલા સંઘની સ્થાપના કરે છે. તે સંઘ ચતુર્વિધ સંઘ કહેવાય છે.

ચતુર્વિંશતિસ્તવ - ચોવીશ ભગવાનની સ્તુતિ, લોગસ્સનો પાઠ.

ચતુષ્ટયપણું, અનંત - અનંતજ્ઞાન, અનંતદર્શન, અનંતચારિત્ર અને અનંતવીર્યનો સમૂહ.

ચરમ શરીર - છેલ્લું શરીર. જે શરીર પછી આત્મા નવું શરીર ધારણ કરતો નથી, જેમાં જીવ કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ કરે અને સિદ્ધભૂમિમાં જાય છે.

ચરમાવર્ત - જીવનું છેલ્લું આવર્તન ચરમાવર્ત કહેવાય છે. જીવ એકેન્દ્રિયથી સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિય થઈ, આત્મવિકાસ સાધી કેવળજ્ઞાન મેળવી

સિદ્ધ થાય, તે છેલ્લી વખતનો વિકાસકાળ ચરમાવર્ત કહેવાય છે.

ચક્ષુદર્શન - આંખની મારફત વસ્તુનું દર્શન થવું તેને ચક્ષુદર્શન કહેવામાં આવે છે.

ચક્ષુદર્શનાવરણ - આંખની મારફત ઘટા દર્શનને આવરણ કરે તે ચક્ષુદર્શનાવરણ કર્મ કહેવાય છે.

ચારિત્ર -

(અ) આત્માનું મૂળ લક્ષણ એ સ્વરૂપમાં સ્થિર રહેવું તે છે. પોતાના સ્વરૂપમાં સ્થિરતા કે લીનતા માણવી એ આત્મ ચારિત્ર કહેવાય છે. (ભાગ - ૩)

(બ) શ્રી પ્રભુની આજ્ઞામાં રહી, પોતાના રાગદ્વેષને તથા કષાયને ક્રમથી ઘટાડતા જઈ નિ:શેષ કરવા. આ કાર્ય કરવા માટે જીવ સંવર તથા નિર્જરાનાં ઉત્તમ સાધનોમાં આજ્ઞાને વણી લે છે. (ભાગ - ૫)

ચારિત્ર, આંતર - કષાયરહિત સ્થિતિ પામવાનો યોગ્ય પુરુષાર્થ એટલે આંતર ચારિત્ર.

ચારિત્ર, બાહ્ય - બાહ્યથી પાંચ મહાવ્રત આદિ સદાચારનું પાલન.

ચારિત્ર, ક્ષાયિક - સર્વ પ્રકારનાં મોહના ક્ષય પછી પ્રગટતું શુદ્ધ ચારિત્ર. આ ચારિત્ર આત્માને તેરમા તથા ચૌદમા ગુણસ્થાને વર્તે છે.

ચારિત્રમોહ - આત્માને તેના સ્વરૂપાનુભવથી ચ્યુત કરાવે અથવા તો આત્મસ્વરૂપમાં સ્થિર ન થવા દે તે ચારિત્રમોહ. ચારિત્રમોહમાં મુખ્ય ચાર કષાય ક્રોધ, માન, માયા, લોભ

છે. તે પ્રત્યેકનાં ચાર પ્રકાર અનંતાનુબંધી, અપ્રત્યાખ્યાની, પ્રત્યાખ્યાની, સંજવલન ગણતાં સોળ ભાગ થાય. તેમાં નવ નોકષાય ભળી પચીસ પ્રકાર થાય છે.

ચેતનગુણ - જીવનું ચેતનત્વ પ્રગટ કરે તે.

ચૈતન્યઘન/ચેતનઘન - શુદ્ધ આત્માનું ઘન સ્વરૂપ. સિદ્ધભૂમિમાં સર્વ શુદ્ધાત્માઓ એકબીજાની આસપાસ એવી રીતે વસે છે કે તેનો બાહ્ય આકાર ઘનસ્વરૂપ થાય છે, અને સર્વ કર્મપરમાણુઓ નીકળી જવાથી તે એવો સઘન બને છે કે એક પણ પુદ્ગલ પરમાણુ ત્યાં ટકી શકતું નથી. ચેતનગુણના પ્રભાવથી જીવની આ દશા ઉત્પન્ન થાય છે તેથી તેનું રૂપ ચેતનઘન કહેવાય છે.

ચોથું ગુણસ્થાન, અવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ - દેહ, ઈન્દ્રિય આદિ સર્વ પરપદાર્થોથી આત્માની સ્પષ્ટ ભિન્નતાની અનુભૂતિને શ્રી ભગવાને સમ્યક્દર્શન કહ્યું છે. જીવ ચોથા ગુણસ્થાને સમ્યક્દર્શન પામીને આત્માનાં અનંત ગુણોમાના પ્રત્યેક ગુણનો આંશિક અનુભવ કરે છે (સર્વગુણાંશ તે સમ્યક્ત્વ). આ ગુણસ્થાને ત્યાગ ન હોવાથી અવિરતિ ગુણસ્થાન કહેવાય છે.

ચોરી, ચોરી પાપસ્થાનક - જે વસ્તુ પોતાની નથી, તે કોઈના દીધા વિના ગ્રહણ કરવી, અથવા તો પોતાને જોઈતી ચીજ તેના માલિકને પૂછ્યા વિના લઈ લેવી, તે ચોરી. સ્થૂળ પૌદ્ગલિક વસ્તુ, માલિકની જાણબહાર ઉઠાવી જવી તે સ્થૂળ ચોરી, અને સૂક્ષ્મ ચોરી તે નાના

પ્રકારનાં કર્તવ્યોમાં ઉપયોગ સહિતે કે ઉપયોગ રહિતે ચૂક કરતા જવી.

ચોવિસંથો - લોગસ્સનો પાઠ

ચૌદમું ગુણસ્થાન, અયોગી કેવળી - શ્રી કેવળી પ્રભુને આયુષ્યનો છેલ્લો અંતરૂમુહૂર્ત કાળ બાકી રહે ત્યારે બીજા ત્રણ અઘાતી-કર્મો નામ, ગોત્ર અને શાતા વેદનીયને એકસાથે ભોગવી લેવા આત્મા મન, વચન અને કાયાના યોગને રુંધી નાખે છે. મન, વચન તથા કાયાના યોગ આ છેલ્લા અને ચૌદમા ગુણસ્થાને રુંધાતા હોવાથી આ અયોગી કેવળી ગુણસ્થાન કહેવાય છે. આ ગુણસ્થાનના છેલ્લા સમયે આત્મા દેહવિસર્જન કરી માત્ર એક જ સમયમાં સિદ્ધભૂમિમાં પહોંચી ત્યાં સ્થિર થઈ જાય છે. તે જગ્યાએ અનંતકાળ સુધી અડોલ અને અકંપ સ્થિતિમાં આત્મા અનંતજ્ઞાન તથા અનંતદર્શન સહિત વસે છે.

ચૌરેંદ્રિય - સ્પર્શ, રસ, ઘ્રાણ અને ચક્ષુ એ ચાર ઈન્દ્રિય પામનાર જીવ ચૌરેંદ્રિય કહેવાય છે. આવા જીવને આઠ પ્રાણ હોય છે: કાયબળ, વચનબળ, સ્પર્શેન્દ્રિય, રસઈન્દ્રિય, ઘ્રાણેન્દ્રિય, ચક્ષુઈન્દ્રિય, આયુષ્ય અને શ્વાસોશ્વાસ.

ચૌવિહાર - ચૌવિહાર એટલે અન્ન, જળ, મુખવાસ આદિ ચારે પ્રકારના આહારનો અમુક સમય માટે ત્યાગ કરવો.

છઠ્ઠું ગુણસ્થાન, સર્વવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ - પાંચમા ગુણસ્થાને શરૂ થયેલો મન, વચન તથા કાયાનો સંયમ પ્રગટપણે વ્યવસ્થિત વિકાસ આરાધી પૂર્ણતાએ પહોંચે ત્યારે છઠ્ઠું ગુણસ્થાન

આવે છે. તે વખતે અંતરંગથી સ્વચ્છંદનો રોધ થઈ મન, વચન તથા કાયા પ્રભુને સોંપાય છે. પ્રભુની આજ્ઞા અનુસાર ચાલવાનો નિયમ જીવ ભાવથી સ્વીકારે છે. અને સંસાર ભોગવવાની વૃત્તિ ક્ષીણ થાય છે ત્યારે છઠ્ઠું ગુણસ્થાન પ્રગટે છે.

છઠ્ઠું ગુણસ્થાન (ઉત્કૃષ્ટ) -

(અ) મન, વચન તથા કાયાનું બહુલતાએ આજ્ઞાધીનપણું. મન, વચન તથા કાયાના યોગને પ્રભુને આજ્ઞાધીન રાખવા. છઠ્ઠા ઉત્કૃષ્ટે જીવનો સ્વચ્છંદ મહદ્ અંશે ક્ષીણ થયો હોય છે.

(બ) ત્રણ યોગમાંથી ઓછામાં ઓછા બે યોગ, (ખાસ કરીને મનોયોગ સહિત) વિશેષતાએ આજ્ઞાધીન રાખવા.

છન્નસ્થ - કેવળજ્ઞાન લીધા પહેલાંની જીવની સ્થિતિ તે છન્નસ્થ અવસ્થા.

છ પદ (આત્માનાં) - જીવને સમકિત અને તે પછીની અવસ્થાઓની પ્રાપ્તિ થવા માટે આત્માનાં છ પદનું યથાર્થ શ્રદ્ધાન થવું જોઈએ એમ શ્રી તીર્થંકર ભગવાને બોધ્યું છે. આ છ પદ છે - ૧. આત્મા છે (અસ્તિત્વ). ૨. આત્મા નિત્ય છે (નિત્યત્વ). ૩. આત્મા કર્તા છે (કર્તૃત્વ). ૪. આત્મા ભોક્તા છે (ભોક્તૃત્વ). ૫. મોક્ષ છે. ૬. મોક્ષનો ઉપાય છે.

જાતિસ્મૃતિજ્ઞાન - મતિજ્ઞાનના ઉઘાડથી પૂર્વના ભવોની સ્મૃતિ આવે જેનાં અનુસંધાનમાં જીવના સંસારથી છૂટવાના ભાવ વધે છે.

જિનકલ્પી - મુનિ શિષ્યાદિ સર્વના સંગનો ત્યાગ કરી, જંગલમાં એકાંતવાસમાં એકાકીપણે આત્મારાધન માટે રહે તે જિનકલ્પી સાધુ કહેવાય છે.

જીવ - જ્યાં સુધી આત્મા કર્મ સહિત હોય ત્યાં સુધી તે જીવ કહેવાય છે. વ્યવહારદૃષ્ટિથી શુભાશુભ કર્મોનો કરનાર, એને ભોગવનાર કે એનો ક્ષય કરનાર જીવ નામનો પદાર્થ છે.

જુગલિયા - ભોગભૂમિના જીવો. આ ભૂમિમાં ભાઈબહેન જોડિયા તરીકે જન્મે છે, અને મોટા થયા પછી પતિપત્ની તરીકે રહે છે. તેઓને સંતાનમાં એક ભાઈબહેનનું જોડકું જ જન્મે છે. તેવા જીવો જુગલિયા કહેવા છે.

જુગુપ્સા નોકષાય - દુર્ગંધી પદાર્થો પ્રત્યે નાક મચકોડવું, કોઈ વિકૃત પદાર્થો જોઈ ચિતરી ચડાવવી વગેરે જુગુપ્સાના પ્રકાર છે.

તત્ત્વ (નવ) - આત્માની જાણકારી મેળવવા માટે શ્રી તીર્થંકર ભગવાને નવ તત્ત્વ કહ્યાં છે. આ નવ તત્ત્વ છે - જીવ, અજીવ, પાપ, પુણ્ય, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, બંધ, મોક્ષ.

તપ - સંસારની શારીરિક, માનસિક, આર્થિક આદિ સર્વભૌતિક સુખોની ઈચ્છાનો ત્યાગ કરી, કર્મની નિર્જરા કરવામાં એકાગ્ર થવું એ તપ છે. તપ બાર પ્રકારે છે, છ બાહ્યતપ (અનશન, ઉણોદરી, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસ પરિત્યાગ, કાયકલેશ, સંલીનતા) અને છ આંતરતપ (પ્રાયશ્ચિત, વિનય, વૈયાવચ્ચ, શાસ્ત્રપઠન, ધ્યાન, કાયોત્સર્ગ) છે.

તપ (ઉત્તમ) - સમસ્ત રાગાદિભાવોની ઈચ્છાનો ત્યાગ કરી સ્વરૂપમાં - પોતામાં લીન થવું અર્થાત્ આત્મલીનતા દ્વારા વિકારો પર જય મેળવવો એ તપ છે. આ તપ સમ્યક્દર્શન સહિત કરવામાં આવે છે ત્યારે જ આત્માર્થે સફળ થવાય છે અને તે જ ઉત્તમ તપ છે.

તામસી વૃત્તિ - જેમાં ક્રોધ કષાયનું બાહુલ્ય હોય તેવી પ્રકૃતિ.

તાવત્ પ્રદેશી - તે પ્રદેશથી.

તિતિક્ષા - સહન કરવાની શક્તિ.

તિર્યચ - તિર્યચગતિનાં જીવ તિર્યચ તરીકે ઓળખાય છે. તિર્યચના પાંચ પ્રકાર છે. એકેન્દ્રિય, બેઈન્દ્રિય, ત્રણ ઈન્દ્રિય, ચાર ઈન્દ્રિય અને પંચેન્દ્રિય. પંચેન્દ્રિયમાં અસંજી અને સંજી. સંજી પંચેન્દ્રિય જળચર, સ્થળચર અને ખેચર એમ ત્રણ પ્રકારમાં વહેંચાય છે. પશુ, પંખી, આદિ તિર્યચ કહેવાય.

તીર્થ - આત્માનું કલ્યાણ થાય તેવું સ્થાન.

તીર્થસ્થાન - તીર્થસ્થાન એટલે એવું ક્ષેત્ર કે જ્યાં વસી આત્મા પોતાના પર લાગેલા કર્મનાં થરને નિવૃત્ત કરવાનો અવકાશ પામે છે. બીજી અપેક્ષાએ આત્મામાં કલ્યાણભાવના ઉદય સાથે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રની એકતા સધાય છે ત્યારે તે આત્મામાં તીર્થસ્થાન પ્રવર્તે છે.

તીર્થંકર નામકર્મ - ભાવિમાં તીર્થ પ્રવર્તાવવાનું કર્મ નિકાચીત થાય છે ત્યારે જીવને તીર્થંકર નામકર્મ નો બંધ પડ્યો કહેવાય છે.

તીર્થકર ભગવાન - તીર્થકર એટલે તીર્થનાં કરનાર. સહુનાં કલ્યાણ અર્થે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરી તીર્થ પ્રવર્તવે છે તે તીર્થકર ભગવાન કહેવાય છે. તેઓ ઠું ધ્વનિથી દેશના આપે છે, અને ડઝ અતિશય સહિત બિરાજમાન હોય છે.

તીક્ષ્ણતા - સૂક્ષ્મતા, તીવ્રતા.

તૃષ્ણા - પદાર્થોનો ગમો તે સ્નેહ અને તેને મેળવવાની કે ભોગવવાની લાલસા તે તૃષ્ણા.

તેઈન્દ્રિય - સ્પર્શ, રસ અને દ્રાણ એ ત્રણ ઈન્દ્રિય મેળવનાર જીવ તે ઈન્દ્રિય તરીકે ઓળખાય છે.

તેઉકાય - અગ્નિ જે જીવોનું શરીર છે તે તેઉકાય જીવ. તે એકેન્દ્રિય છે.

તેજસ શરીર - શરીરમાં ગરમીને ઉત્પન્ન કરવાનું કાર્ય, લોહીનું પરિભ્રમણ કરાવવાનું કાર્ય, આહારને પચાવવાનું કાર્ય તેજસ શરીર કરે છે. પરભવમાં જતાં આ શરીર દ્વારા પુદ્ગલોનો આહાર કરી, તેનાથી ચેતન નવું શરીર બાંધે છે.

તેજો લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માનાં પરિણામ ઊગતા સૂર્ય જેવા હોય છે. આ લેશ્યા વાળો જીવ સમદૃષ્ટિ, દ્વેષરહિત, દયાળુ, ઉદારચિત્ત વાળો હોય છે. આ લેશ્યા શુભ છે. પણ તેનો દુરુપયોગ કરવામાં આવે તો અન્યને બાળી શકે છે.

તેરમું સયોગી કેવળી ગુણસ્થાન - મન, વચન અને કાયાના યોગવાળા તે સયોગી. કેવળજ્ઞાન લીધા પછી જેમને યોગ પ્રવર્તે છે તે સયોગી કેવળી. એ દશા તે સયોગી કેવળી ગુણસ્થાન.

ત્યાગ - આત્માના અનુભવને અવરોધ કરનાર પદાર્થને છોડતા જવા તે ત્યાગ.

ત્યાગ (ઉત્તમ) - પોતાના આત્માથી ભિન્ન સર્વ પરપદાર્થોને 'આ પર છે' એમ જાણીને તેના તરફનો મમત્વભાવ તોડવો એ ત્યાગધર્મ છે. અને આત્માના આશ્રયે રાગદ્વેષાદિ વિકારોનો ત્યાગ કરવો એ ઉત્તમ ત્યાગધર્મ છે.

ત્રસકાય - જે જીવ પોતાનાં શરીરને હલાવી ચલાવી શકે તે ત્રસકાય જીવ કહેવાય છે. બેથી પાંચ ઈન્દ્રિયવાળા જીવો ત્રસકાય છે. એકેન્દ્રિય સ્થાવરકાય છે.

ત્રસનાડી - લોકનો મધ્યનો ઊભો પટ્ટો ત્રસ નાડી કહેવાય છે, કેમકે સમસ્ત ત્રસકાય જીવો, આ ત્રસ નાડીમાં વસે છે. ત્રસ નાડીની બહારના લોકના ભાગમાં માત્ર સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જ વસે છે.

ત્રીજું ગુણસ્થાન, મિશ્ર -

(અ) પહેલા ગુણસ્થાનેથી વિકાસ કરી જીવ જ્યારે આગળ વધે છે ત્યારે તે બીજા ગુણસ્થાનને સ્પર્શ્યા વિના જ સીધો ત્રીજા ગુણસ્થાને પહોંચે છે. આ ગુણસ્થાને તેની સ્થિતિ ખૂબ ડામાડોળ હોય છે. પહેલા ગુણસ્થાને જીવને આત્માનાં અસ્તિત્વ આદિનો સ્પષ્ટ નકાર વર્તતો હોય છે, તેનો અહીં અભાવ કે મંદતા થાય છે. અને તેને સ્થાને કદાચ આત્માનું અસ્તિત્વ હોઈ શકે એવો ભાવ ઊડે ઊડે જાગવા લાગે છે, તેમ છતાં તેનામાં આત્માનાં અસ્તિત્વનો સ્પષ્ટ હકાર પણ આવતો

નથી. આ ગુણસ્થાને જીવને 'આત્મા નથી જ' અથવા તો 'આત્મા છે જ' એવી સ્પષ્ટતા થતી નથી, પરંતુ આમ પણ હોય અથવા આમ પણ હોય એવી દ્વિધાવાળી અનુભૂતિ તેને રહ્યા કરે છે. આવી દ્વિધાવાળી સ્થિતિ તે ત્રીજું મિશ્ર ગુણસ્થાન છે. તેનો કાળ અંતરૂમુહૂર્તનો છે. (ભાગ - ૨)

(બ) પહેલા (મિથ્યાત્વ) ગુણસ્થાનમાંથી નીકળી સમ્યક્દર્શન પામતાં પહેલાં મોનમંથન વાળી ભૂમિકા જીવને પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યારે જીવને 'આત્મા નથી જ' અથવા 'આત્મા છે જ' એવી સ્પષ્ટતા થતી નથી, આવી દ્વિધાવાળી સ્થિતિ તે ત્રીજું મિશ્ર ગુણસ્થાન છે. તેનો કાળ અંતરૂમુહૂર્તનો છે. (ભાગ - ૩)

દયા - 'દયા' એટલે અનુકંપા, દુઃખથી છૂટે એવી લાગણી. સંસારનાં પરિભ્રમણથી પોતાના જીવને છોડાવવાની ભાવના એટલે સ્વદયા. બીજાનું ભલું થાય, બીજાઓ દુઃખથી મુક્ત થાય એવી ભાવના તે પરદયા. જીવને સંસારથી છોડાવવાના ભાવ એ સૂક્ષ્મ દયા છે, અને હિંસાદિ પ્રવૃત્તિનો ત્યાગ એ સ્થૂળ દયા છે.

દલિક - દળિયાં, જથ્થો.

દશમું ગુણસ્થાન, સૂક્ષ્મ સંપરાય - કષાયોમાં સહુથી સૂક્ષ્મ પ્રકાર તે સંજવલન છે. શ્રેણિના આ ગુણસ્થાને બધા બાદર - સ્થૂળ કષાયોનો નાશ કરવા જીવ ભાગ્યશાળી થાય છે, અને તેના સૂક્ષ્મ સંજવલન કષાયો પણ નાશ પામતા જાય

છે. આ પ્રકારે આ ગુણસ્થાને શ્રેણિમાં સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ કષાય પણ હણાતા હોવાથી તેને સૂક્ષ્મ સંપરાય (કષાય) ગુણસ્થાન કહે છે.

દર્શન -

(અ) પ્રત્યેક પદાર્થની પાંચ ઈન્દ્રિય કે મનથી પહેલા સમયની સામાન્ય જાણકારી આત્મા ગ્રહણ કરે છે તેને દર્શન કહેવાય છે.

(બ) દર્શન એટલે શ્રદ્ધાન. આત્મા દેહાદિ સર્વ પદાર્થોથી ભિન્ન છે, ઉપયોગ લક્ષણવાળો અવિનાશી પદાર્થ છે તે લક્ષણનું શ્રદ્ધાન તે સમ્યક્દર્શન.

(ક) જગતમાં આત્મા માટે પ્રવર્તતા અનેક જુદા જુદા મતોને દર્શન કહેવાય છે. આવા છ મુખ્ય દર્શન છે - કપિલ મુનિ પ્રણિત સાંખ્ય, પતંજલ મુનિ રચિત યોગ, ગૌતમબુદ્ધ પ્રકાશિત બૌદ્ધ, વેદાંતનો મીમાંસા ભાગ, ચાર્વાક રચિત ચાર્વાક મત અને શ્રી વીતરાગપ્રભુ બોધિત જિન માર્ગ.

દશાભેદ - જુદી જુદી અવસ્થાઓ.

દર્શનમોહ - જે કર્મ આત્માનાં અસ્તિત્વ, નિત્યત્વ આદિ શ્રદ્ધાનને આવરી જીવને પોતાનાં સ્વરૂપનું યથાર્થ ભાન થવા ન દે તે દર્શનમોહ કહેવાય છે. તેની ત્રણ પ્રકૃતિ છે: મિથ્યાત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય અને સમ્યક્ત્વ મોહનીય.

દર્શનાવરણ કર્મ - પાંચ ઈન્દ્રિય અને છઠ્ઠું મન એમાંના કોઈ એક કે અનેક સાધનોથી થતું

પદાર્થનું પ્રથમ સમયનું સામાન્ય જાણપણું ને દર્શન કહેવાય છે. જે કર્મ આત્માના દર્શનગુણ પર છવાઈ જઈ દર્શનને પ્રગટવા દેતું નથી તેને દર્શનાવરણ કર્મ કહેવાય છે.

દાનાંતરાય - પોતાની પાસે વસ્તુ હોય, ખપ કરતાં વધારે હોય, સામા માણસને તેનો ખપ હોય, અને દાન આપવાની ભાવના હોય, છતાં દાન આપી શકે નહિ તે દાનાંતરાય કર્મ છે.

દાસાનુદાસ - દાસ (નોકર) ના પણ દાસ. અતિ લઘુરૂપ.

દિગંબર મુનિ - દિગ્ એટલે દિશા. અને અંબર એટલે વસ્ત્ર. દિશાઓ જેનું વસ્ત્ર છે તેવા મુનિ (નગ્ન મુનિ) દિગંબર મુનિ કહેવાય છે.

દીક્ષા - જુઓ 'સર્વસંગ પરિત્યાગ'

દુઃખદંદ - દંદ એટલે જોડકું. દુઃખદંદ એટલે દુઃખનું જોડકું.

દૂરભવીપણું - મોક્ષમાં જવા માટે જેને ઘણા ઘણા ભવ બાકી હોય તે જીવ દૂરભવી કહેવાય છે.

દેવ - દેવગતિમાં જીવ દેવ તરીકે ઓળખાય છે. દેવ ચાર પ્રકારના છે. ભુવનપતિ, વાણવ્યંતર, જ્યોતિષિક અને વૈમાનિક. તેમને મુખ્યતાએ શાતાનો અને ગૌણતાનો અશાતાનો ઉદય વર્તે છે.

દેવલોક - દેવો જ્યાં રહે તે જગ્યાને દેવલોક કહેવાય છે.

દેવો, વૈમાનિક - ઊંચા દેવલોકમાં પ્રત્યેક દેવને રહેવા માટે પોતાનું આગવું વિમાન(ધર) હોય છે, તેથી તે દેવો વૈમાનિક દેવ કહેવાય છે.

દેશઘાતી પ્રકૃતિ - જે પ્રકૃતિનો ઉદય ક્ષયોપશમ સાથે અવિરોધી હોય તે દેશઘાતી પ્રકૃતિ છે. બીજી રીતે કહીએ તો જેમ જેમ કર્મનો ક્ષય થતો જાય તેમ તેમ ગુણ પ્રકાશિત થતા જાય તેવી પ્રકૃતિ દેશઘાતી ગણાય છે.

દેશપરિત્યાગ - દેશ એટલે અંશ. અમુક ભાગનો ત્યાગ એટલે દેશ પરિત્યાગ.

દેશવિરતિ - અમુક પદાર્થોનો ત્યાગ અને અમુક પદાર્થોનો અત્યાગ અથવા અમુક દોષોનો સંવર તથા બાકીનાનો અસંવર તે દેશવિરતિ.

દેશવ્રત (દેશવિરતિ) - નાનાં વ્રતોને દેશવ્રત કહે છે. પૂર્ણ નહિ પણ અમુક અંશે પળાતું વ્રત દેશવ્રત કહેવાય.

દેહાધ્યાસ - "દેહ તે હું" એવો જીવનો અભ્યાસ.

દેહાત્મબુદ્ધિ - દેહમાં આત્મબુદ્ધિ કરવી, અર્થાત્ દેહ તે હું છું એવા ભાવમાં રહેવું તે દેહાત્મબુદ્ધિ છે.

દોષ, અઢાર - અઢાર પાપસ્થાનકના સેવનથી થતા અઢાર પ્રકારના દોષો.

દ્રવ્ય - દ્રવ્ય એટલે પદાર્થ કે વસ્તુ. સમગ્ર લોક (વિશ્વ) માત્ર છ પ્રકારનાં દ્રવ્ય ધરાવે છે. તે છે - જીવ, પુદ્ગલ, ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશ અને કાળ.

દ્રવ્યાનુયોગ - જે શાસ્ત્રમાં મુખ્યરૂપે જીવાદિ છ દ્રવ્યની સમજણ હોય તે.

દ્વાદશાંગી - દ્વાદશ એટલે બાર, દ્વાદશાંગી એટલે બાર અંગ સૂત્રો. જેમાં શ્રી તીર્થંકર પ્રભુનો સમગ્ર ઉપદેશ સમાયો છે.

દ્વેષ - દ્વેષ એ ક્રોધ અને માનનાં સંયોજનથી ઉત્પન્ન થાય છે. દ્વેષ એટલે કોઈ જીવ કે પદાર્થ માટેનું અશુભ ચિંતવન. પોતાની ધારી ઈચ્છા પાર પડે નહિ ત્યારે તેના માનભાવનો ભંગ થાય છે, અને તેમાં નિમિત્તરૂપ બનનાર પદાર્થ માટે જીવને અણગમાના અશુભ ભાવો અર્થાત્ દ્વેષ વેદાય છે.

દ્વેષગુણ - અન્યની અદેખાઈ, ઈર્ષ્યા અનુભવાય તે દ્વેષ. કર્મ તથા અશુભભાવ પ્રતિ દ્વેષ કરી આત્મગુણ પ્રગટાવવા તે દ્વેષગુણ.

ધર્મ - ચારે ગતિમાં રખડતા જીવને અધોગતિમાં જતો અટકાવે, અશુભથી રક્ષે અને સર્વ પ્રકારનાં દુઃખ અને દર્દથી છોડાવી શાશ્વત સુખની પ્રાપ્તિ સુધી પહોંચાડે તેનું નામ ધર્મ.

ધર્મદુર્લભ (ધર્મ) ભાવના - ધર્મના ઉપદેશક તથા શુદ્ધ શાસ્ત્રના બોધક એવા ગુરુ મળવા અને તેમના વચનોનું શ્રવણ મળવું દુર્લભ છે એમ ચિંતવવું તે ધર્મદુર્લભ ભાવના.

ધર્મધ્યાન - ધર્મધ્યાન કરવું એટલે દેહ, ઈન્દ્રિય, ભોગોપભોગની સામગ્રીથી અલગ થઈ, સ્વરૂપમાં લીન થવું અર્થાત્ આત્માનો અનુભવ કરવામાં એકાગ્ર થવું. તે વખતે તેનામાં અવ્યક્ત એવા શુભ વિચારો ચાલતા હોય છે.

જીવને ચોથાથી છઠ્ઠા ગુણસ્થાન સુધી ધર્મધ્યાન સંભવે છે.

ધર્મરસ - ધર્મનું આચરણ કરવાની ઈચ્છા.

ધર્મસ્તિકાય - જીવ તથા પુદ્ગલને ગતિ કરવામાં સહાય કરનાર ધર્મસ્તિકાય દ્રવ્ય છે.

ધ્રુવપદ - ધ્રુવ એટલે સ્થિર, અચળ. જે પદ સદાકાળ રહેનાર છે તે ધ્રુવ પદ. મોક્ષપદ એ ધ્રુવપદ છે.

ધ્રુવબંધ (આજ્ઞાનો) - કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની પ્રેરણાથી જ્યારે અશુદ્ધ પ્રદેશો વધારે ને વધારે આજ્ઞાધીન બની, આજ્ઞાધીનપણાની ભૂમિકા એવી હદે પહોંચાડે છે કે જેથી એ સાધકનો આત્મા સ્થૂળરૂપે સતત આજ્ઞાધીન રહેતો થાય છે, જેને સ્થૂળરૂપે અથવા વ્યવહારથી આજ્ઞાનો ધ્રુવબંધ કહેવાય છે. આજ્ઞાના ધ્રુવબંધ થયા પછી તે સાધકનો આત્મા વ્યવહારથી અજ્ઞાતાના ઉદયોમાં આજ્ઞાધીન રહે છે પણ શાતાના નિમિત્તો આવતાં તેનું આજ્ઞાધીનપણું ઓછું અથવા નહિવત્ થઈ જાય છે.

ધ્રુવબંધ (પૂર્ણ આજ્ઞાનો) -

(અ) જીવ જ્યારે આજ્ઞાના ધ્રુવબંધથી આગળ વધવા જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્યથી સંસારી સુખને ગૌણ કરે છે, અને સિદ્ધનાં સુખને આત્માના પ્રદેશ પ્રદેશથી પ્રાધાન્ય આપે છે, ત્યારે તેને પ્રભુ તરફથી પૂર્ણ આજ્ઞાના ધ્રુવબંધની પ્રાપ્તિ થાય છે. જે પ્રદેશો આજ્ઞાના ધ્રુવબંધની સ્થિતિ મેળવે છે તેઓ અન્ય પ્રદેશને કરેલા કલ્યાણભાવના દાનના

પ્રભાવથી શુભાશુભ એમ બંને પ્રકારના ઉદયમાં આજ્ઞાધીન રહેવા માટે પુરુષાર્થી થાય છે, સાથે સાથે તે વિશેષ કલ્યાણભાવ વેદી અન્ય પ્રદેશોને આજ્ઞાધીન થવા અને રહેવા પ્રેરણા આપે છે.

(બ) અશુદ્ધ પ્રદેશો કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની સહાયથી પોતાની ચારિત્રની વિશુદ્ધિ અર્થાત્ વીતરાગતા અને નિસ્પૃહતા વધારતા વધારતા વ્યવહાર (સ્થૂળતા)થી શાતા કે અશાતાનાં નિમિત્તોમાં આજ્ઞાધીન બનતા જાય છે, ત્યારે એક સમયે તે પ્રદેશો વ્યવહારનયથી શાતા અને અશાતાના સંજોગોમાં આજ્ઞાધીન રહે છે. જેને 'પૂર્ણ આજ્ઞાનો ધ્રુવબંધ' કહેવાય છે. આ સ્થિતિએ પહોંચ્યા પછી સાધકનું આજ્ઞાધીનપણું અમુક માત્રાથી ઓછી માત્રાનું થતું હોતું નથી.

ધ્રુવબંધી - જે કર્મ પ્રકૃતિ જીવને સતત બંધાયા કરે તે ધ્રુવબંધી કર્મ કહેવાય. ઉદા. જ્ઞાનાવરણ કર્મ.

ધ્રુવસત્તા - સતત સત્તામાં રહે તે.

ધ્રુવોદયી - જે પ્રકૃતિનો ઉદય જીવને સતત વર્તયા કરે તે ધ્રુવોદયી પ્રકૃતિ છે. ઉદા. આયુષ્ય કર્મ.

ધ્યાન - ધ્યાનના ચાર પ્રકાર છે - આર્ત, રૌદ્ર, ધર્મ અને શુક્લ. પહેલાં બે પ્રકાર કષાયયુક્ત હોવાથી સંસારની વૃદ્ધિ કરનારા છે. બીજા બે ધ્યાનના પ્રકાર આત્માની અનુભૂતિ કરાવનાર હોવાથી આત્મશુદ્ધિ કરવા માટે ખૂબ ઉપકારી છે.

ધ્યાન તપ - આ તપમાં ધર્મધ્યાન અથવા શુક્લધ્યાન થકી જીવ દેહ, ઈન્દ્રિય આદિથી પર બની સ્વમાં એકાકાર થઈ જાય છે. વિષયવિકાર તથા પરપદાર્થ પરથી ચિત્તને દૂર કરી આત્માના શુદ્ધ ઉપયોગમાં એકાગ્ર થવું તે ધ્યાન તપ છે.

નપુંસકવેદ નોકષાય - આ વેદના ઉદયથી જીવને સ્ત્રી તથા પુરુષ બંનેને ભોગવવાની ઈચ્છા સતત રહ્યા કરે.

નય - જુદી જુદી અપેક્ષાએ પદાર્થને જોવાની અને સમજવાની દૃષ્ટિ, એક વસ્તુના અનેક ધર્મમાંથી એક ધર્મને મુખ્ય અને બીજાને ગૌણ રાખી કરવામાં આવતો વિચાર.

નરક - નરક સાત છે, અને તે લોકના નીચેના ભાગમાં આવેલ છે. ત્યાં ઉત્કૃષ્ટ આયુ તૈત્રીસ સાગરોપમનું અને જઘન્ય આયુ દશ લજાર વર્ષનું છે. આ ગતિમાં જીવને ઘણું ઘણું દુઃખ ભોગવવું પડે છે.

નવમું ગુણસ્થાન, અનિવૃત્તિ બાદર સંપરાય - સંપરાય એટલે કષાય. અને બાદર એટલે સ્થૂળ અથવા મોટા. જે કષાયોનો પૂર્ણ નાશ કરવાનો પુરુષાર્થ જીવે આઠમા ગુણસ્થાને ઉપાડયો હતો, તેમાં ઘણી સફળતા મળી હોવા છતાં પૂર્ણતાની પ્રાપ્તિ થઈ નથી, અને તે પ્રાપ્તિ માટે આગળ વધવાનું છે તે સૂચવવા આ ગુણસ્થાનને 'અનિવૃત્તિ બાદર સંપરાય' ગુણસ્થાન તરીકે ઓળખાવ્યું છે.

નામ કર્મ - ચિતારો ચિત્ર ચિતરે, તેમાં વિવિધ રંગ પૂરે, તેમ પ્રાણીને પ્રાણ ધરાવી નવા નવા આકારો, નામ, રૂપ અપાવે, ચિત્રવિચત્ર

સ્વર આપે, યશ અપયશ અપાવે વગેરે રૂપે અનેક બાહ્ય રૂપ ધારણ કરાવે તે નામકર્મ કહેવાય છે.

નારકી - નરક ગતિનો જીવ નારકી કહેવાય છે.

નિકટભવી - જે જીવની મુક્તિ નજીક હોય તે.

નિકાચીત - જીવ જ્યારે એકનો એક ભાવ અનેકવાર કરી કર્મને એવું ઘટ્ટ અને ચીકણું બનાવે છે કે તેમાં ઉદ્વર્તન, અપવર્તન, સંક્રમણ આદિ કંઈ પણ સામાન્ય રીતે થઈ શકે નહિ, તે નિકાચીત કર્મ કહેવાય છે. આ કર્મના વિપાકને તે કર્મ જે પ્રકારે બાંધ્યું હોય તે પ્રકારે ભોગવવો પડે છે. શુભ અથવા અશુભ બંને પ્રકારનાં કર્મ નિકાચીત હોઈ શકે છે.

નિગ્રહ, ઈન્દ્રિયનો - ઈન્દ્રિય સાથે આત્માને જોડાવા ન દેવો તે.

નિગ્રહ કરવો - તત્ સંબંધી રાગદ્વેષથી છૂટવું.

નિગોદ - સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવોને રહેવાનું સ્થાન.

નિર્ઐથ - ગ્રંથિ એટલે ગાંઠ. નિર્ઐથ એટલે ગાંઠ વગરનું. જેની કર્મની ગાંઠ નીકળી ગઈ છે તે નિર્ઐથ મુનિ.

નિર્ઐથમાર્ગ - આ માર્ગમાં જીવ પોતાનાં આંતરબાહ્ય સમૃદ્ધિ, શક્તિ, વૈભવ આદિનું મમત્વ ત્યાગી, તેને શ્રી સત્પુરુષને અર્પણ કરી દે છે. અને તે સત્પુરુષ સાથે એકરૂપ થઈ, સ્વચ્છંદનો રોધ કરી, પોતાના અસ્તિત્વને સત્પુરુષમાં સમાવી દે છે. આ માર્ગ સાતમા ગુણસ્થાનના પ્રારંભથી શરૂ કરી, તેના અંત સુધી મુખ્યતાએ પ્રવર્તે છે.

નિર્જરા - પૂર્વે ગ્રહણ કરેલાં સર્વ કર્મો આત્માના પ્રદેશ પરથી ખપાવવાની પ્રવૃત્તિ તે નિર્જરા. નિર્જરા બે પ્રકારે છે: અકામ ને સકામ.

નિર્જરા, અકામ - જે કર્મ/કાર્ય જીવ અનિચ્છાપૂર્વક ભોગવી ભોક્તા થાય છે. જેમ જેમ કર્મનો ઉદય આવે તેમ તેમ ભોગવીને તેને નિવૃત્ત કરવા તે અકામ નિર્જરા. અકામ નિર્જરા કરતી વખતે જીવ વિભાવમાં રહેતો હોવાથી તેને નવાં અનેક કર્મો બંધાય છે, પરિણામે તેનો સંસાર લંબાય છે.

નિર્જરા, સકામ - જે કર્મ/કાર્ય જીવ ઇચ્છાપૂર્વક ભોગવી ભોક્તા થાય છે. પૂર્વે બાંધેલા કર્મને શુદ્ધભાવથી પશ્ચાતાપ, ચિંતન અને ધ્યાન આદિ દ્વારા ખેરવી નાખવાં તે સકામ નિર્જરા.

નિર્જરાભાવના - જ્ઞાન અને તપ સહિત ક્રિયા કરવાથી પૂર્વે બાંધેલા કર્મો જલદીથી ખરે છે તેમ ચિંતવવું તે નિર્જરાભાવના.

નિર્જરામાર્ગ - આ માર્ગમાં જીવ સંવર કરી કર્મ રોકવા કરતાં પૂર્વ સંચિત કર્મોની નિર્જરા વધારી કર્મભાર ઓછો કરે છે.

નિર્જરામાર્ગ, સંવરપ્રેરિત - સંવરપ્રેરિત નિર્જરામાર્ગ જુઓ.

નિર્જરાપ્રેરિત સંવરમાર્ગ - નિર્જરા માર્ગ આરાધવાના અનુસંધાનમાં આવતો સંવર.

નિત્ય અભવી - જે જીવને ક્યારેય મોક્ષમાં જવાનું થતું નથી, તે નિત્ય અભવી છે.

નિત્યનિગોદ -

(અ) આ સ્થાન લોકના સહુથી નીચેના ભાગમાં આવેલું છે. ત્યાં સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવો અનાદિકાળથી જન્મમરણ કરતા રહે છે, પણ તેઓ ત્યાંથી બહાર નીકળી શક્યા નથી. એક કેવળીભગવાન સિદ્ધ થાય ત્યારે એક જીવ નિત્યનિગોદમાંથી બહાર નીકળી ઈતર નિગોદમાં પૃથ્વીકાયરૂપે પોતાનું સંસારનું પરિભ્રમણ શરૂ કરે છે.

(બ) એવા પ્રકારનું નિગોદ કે જેમાંથી જીવ ક્યારે પણ બહાર નીકળ્યો નથી. એક વખત આ નિગોદમાંથી જીવ બહાર નીકળે ત્યાર પછી ક્યારેય એ નિગોદમાં જતો નથી.

નિદ્ધત - જે કર્મના પ્રકારમાં માત્ર ઉદ્વર્તન અને અપવર્તન થાય, પણ તે સિવાયનું સંક્રમણ, ઉપશમન આદિ ન થઈ શકે તે નિદ્ધત.

નિર્મમપણું - મમતારહિત સ્થિતિ. પદાર્થ પ્રતિની મમત્વ વગરની, પોતાપણા વગરની વૃત્તિ.

નિર્મળતા - પવિત્રતા, શુદ્ધતા, મળ-મેલ રહિત સ્થિતિ.

નિમિત્ત - જેના કારણે જીવને ભાવાભાવ થાય તે.

નિયમ - અમુક વસ્તુ અમુક કાળ સુધી કરવાનું કે ન કરવાનું નક્કી કરવું તે નિયમ.

નિરપેક્ષ - અપેક્ષા વગરનું.

નિરંજન - અંજન વિનાનું અથવા દોષરહિત. નિર્દોષ એટલે કે રાગદ્વેષના દોષરહિત મુક્ત આત્મા.

નિરાકાંક્ષા - આ સમક્રિતનું બીજું અંગ(ગુણ) છે. સમ્યક્દષ્ટિ આત્મા પરપદાર્થોથી પ્રાપ્ત થતાં સુખની આકાંક્ષા (અપેક્ષા) રહિત હોય છે તે નિરાકાંક્ષા.

નિરાવલંબન - અવલંબન કે આધાર રહિત.

નિરુપક્રમી - જીવ જેટલું આયુષ્ય બાંધીને આવે છે એટલું પૂર્ણ ભોગવ્યા પછી જ મૃત્યુ પામે તે નિરુપક્રમી આયુષ્ય. તેઓ બાહ્ય નિમિત્તનાં કારણે ક્યારેય અધૂરા આયુષ્ય મરણ પામતા નથી.

નિર્લેપતા - લેપાવાપણું નહિ તે, અળગાપણું કે અલિપ્તતા.

નિર્વાણ - જીવ અનાદિકાળથી ચતુર્ગતિરૂપ સંસારમાં અટવાયા કરતો હતો, તેમાંથી શુદ્ધ થઈ આ પરિભ્રમણથી છૂટી જાય છે - મુક્ત થાય છે ત્યારે તેને સંસારમાં રખડવાપણું રહેતું નથી અને આત્મા મુક્ત થાય છે, એટલે કે તે નિર્વાણ પામે છે અને સિદ્ધભૂમિમાં ગમન કરે છે.

નિર્વાણમાર્ગ - આ માર્ગમાં જીવ પોતાના આત્માના ગુણોની પૂર્ણતાએ ખીલવણી કરી, સિદ્ધ ભગવાનનાં પહેલાં ચાર લક્ષણો - કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન, અનંત ચારિત્ર તથા અનંતવીર્યની પ્રાપ્તિ કરે છે, જેનાં થકી આત્માને અવ્યાબાધ સુખ મળે છે. તે આઠમા ગુણસ્થાનથી શરૂ કરી બારમાં ગુણસ્થાનના અંત સુધી મુખ્યતાએ કાર્યરત રહે છે.

નિર્વિકલ્પતા - વિકલ્પ એટલે અનિશ્ચિત વિચાર. 'આ કે તે' એવા દ્વંદ્વભાવ વગરની સ્થિતિ એ

નિર્વિકલ્પતા કહેવાય. કષાયોનો અલ્પાતિઅલ્પ ઉદય તે નિર્વિકલ્પપણું.

નિર્વિકલ્પ સમાધિ - આત્માની સ્વરૂપમાં એવી રમણતા થાય છે કે તેમાં સૂક્ષ્મ વિકલ્પો પણ ટકતા નથી, રહેતા નથી.

નિર્વિકાર - વિકાર એટલે ફેરફાર. નિર્વિકાર એટલે ફેરફાર રહિત. અડોલપણું. કોઈ પણ સંજોગોમાં રાગ-દ્વેષ રહિત રહેવાથી દૈહિક અંગોપાંગનું સ્થિરપણું.

નિર્વિચારપણું - સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ વિચાર વગરની સ્થિતિ જે કષાયોના સંપૂર્ણ જયથી આવે છે. આ સ્થિતિ કેવળીપ્રભુને હોય છે.

નિર્વિચિકિત્સા - સમ્યક્દર્શનનું ત્રીજું અંગ(ગુણ) છે. નિર્વિચિકિત્સા એટલે તિરસ્કારરહિતપણું. સમ્યક્દૃષ્ટિ આત્માને રાગ-દ્વેષ, સુગંધ, દુર્ગંધ, સ્વચ્છ, મલિન પદાર્થો વચ્ચેનો ભેદ સ્વરૂપમાં બાધાકારી થતો નથી. તેઓ પદાર્થને જેવા છે તેવારૂપે જાણે છે.

નિર્વેદ - સંસારના પરિભ્રમણથી છૂટવાના ભાવ અર્થાત્ તેનો અંત લાવવાની ઈચ્છાને કારણે સંસાર ભોગવવાની ઈચ્છા મંદ થવી, તેને નિર્વેદ કહે છે.

નિર્વેદ, સંવેગપ્રેરિત - મોક્ષમાં જવાની તીવ્ર ઈચ્છાના અનુસંધાનમાં અનુભવાતી સંસારની શાતા ભોગવવાની અનિચ્છા અથવા નિસ્પૃહતા.

નિર્વેદપ્રેરિત સંવેગ - સંવેગ, નિર્વેદપ્રેરિત જુઓ.

નિ:શંકતા - આ સમકિતનું પહેલું અંગ (ગુણ) છે. સમ્યક્દૃષ્ટિ આત્મા શંકા સંશય રહિત છે. તે સદેવ, સત્ધર્મ તથા સદ્ગુરુના

અવલંબન થકી, તથા તત્ત્વશ્રદ્ધાને કારણે તે સાત ભયોથી મુક્ત થતો જાય છે અને તેની આત્મા તથા ધર્મ સંબંધીની આશંકાઓ નીકળતી જાય છે.

નિશ્ચયનય - આત્માની શુદ્ધ સ્થિતિની અપેક્ષા.

નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત - જીવે અનુભવેલી એક સમય માટેની દેહથી ભિન્નતા (અંતર્વૃત્તિસ્પર્શ), શ્રી તીર્થંકર પ્રભુની સહાયથી જ્યારે આઠ સમય સુધી વિસ્તૃત થાય છે, ત્યારે તે જીવ 'નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત' પામ્યો ગણાય છે.

નિશ્ચયમાર્ગ - આત્માનાં શુદ્ધ સ્વરૂપનાં યથાર્થ માર્ગને જે જણાવે તે નિશ્ચયમાર્ગ.

નિષેક - સ્કંધ, કર્મ પરમાણુઓનો જથ્થો.

નિસંગ - સંગ વગર/એકાંતવાસ.

નિસ્પૃહતા - સ્પૃહા એટલે ઈચ્છા. નિસ્પૃહતા એટલે ઈચ્છારહિતપણું.

નિહાર - વપરાયેલા પરમાણુનો ત્યાગ. વિહાર કર્યા પછી તાત્કાલિક ઉપયોગમાં ન આવે તેવો જે ભાગ બચે છે તેને અને જે ઋણ ગ્રહણ કર્યું છે; એની અમુક અંશે નિવૃત્તિ કરવાના આશયથી જીવ તે પરમાણુનો નિહાર કરે છે. વિહારમાં એકઠા થયેલા પરમાણુઓને જીવ પોતાના ભાવ દ્વારા ઈધન અને અગ્નિ આપે છે. આ બંને મળતાં પરમાણુઓ ગતિ પામે છે, અને નિહારનાં સ્થાન પર ભેગાં થાય છે. નિહાર માટેનાં સ્થાનો છે મનોયોગ, વચનયોગ, કાયયોગ.

નીચગોત્ર કર્મ - જે કર્મના ઉદયથી જીવ હલકા ભિક્ષુક કુળમાં, અસુવિધાવાળા કુળમાં જન્મે તે નીચગોત્રકર્મ. નીચગોત્રવાળાને જીવનની અસુવિધા, ગરીબાઈ આદિ હોય છે, કોઈ પણ ગતિમાં.

નીલ લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માના અશુભ પરિણામની કૃષ્ણ લેશ્યા કરતા કાંઈક મંદતા હોય છે અને તેનાં પરમાણુઓ મોરના કંઠ જેવા રંગના હોય છે. નીલ લેશ્યાવાળો જીવ કષાયી, બહુ પરિઝલ રાખનાર તથા બહુ આરંભ કરનાર હોય છે. આ લેશ્યા અશુભ છે.

નોકષાય - ચારિત્રમોહની સોળ પ્રકૃતિને સહાય કરનાર, ઉદ્દીપ્ત કરનાર નવ નોકષાય છે. નોકષાયની મદદથી મૂળ કષાય ઉગ્ર થાય છે. આ કષાયો તે હાસ્ય, રતિ, અરતિ, ભય, શોક, જુગુપ્સા, પુરુષવેદ, સ્ત્રીવેદ અને નપુંસકવેદ છે.

પચ્ચખાણ - પ્રત્યાખ્યાન. અમુક વસ્તુ કરવાનો કે ન કરવાનો નિયમ.

પદ (છ) - જુઓ 'છ પદ'.

પદવીધારી - પદ એટલે ઊંચું સ્થાન. પરમેષ્ટિ પદધારી, પૂર્વધારી, મન:પર્યવજ્ઞાની, અવધિજ્ઞાની આદિ પદવીધારી કહેવાય છે.

પદ્મ લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માનાં પરિણામ ચંપાના વૃક્ષના રંગવાળા હોય છે. આ લેશ્યાવાળા જીવો આચાર અને મનથી શુદ્ધ, દાનવીર, વિનયી, સજ્જન, ન્યાયમાર્ગી હોય છે. આ લેશ્યા શુભ છે.

પર્યાપ્ત - જે જીવોએ દેહને યોગ્ય ઈન્દ્રિયોની પ્રાપ્તિ પૂર્ણ કરી લીધી છે તે પર્યાપ્ત જીવ.

પર્યાપ્તિ-પર્યાપ્તિ એટલે પૂર્ણતા. જીવની પુદ્ગલોને ઝલણ કરવાની અને પરિણમાવવાની શક્તિ તે પર્યાપ્તિ. આહાર, શરીર, શ્વાસોશ્વાસ, ભાષા અને મન એમ વધુમાં વધુ છ પર્યાપ્તિ જીવ બાંધે છે.

પર્યાયાર્થિક નય - પદાર્થની સમયે સમયે જે પર્યાયો નીપજે છે એટલે કે ફેરફાર થાય છે તેની તે અપેક્ષાથી સમજણ મેળવવી.

પરપરિવાદ - પરપરિવાદ એટલે અવર્ણવાદ કે નિંદા. જીવનાં અશુભ ભાવો, કાર્યો કે કરતુત માટે (જેનું અસ્તિત્વ હોય વા ન હોય) જાહેરમાં સમૂહની વચ્ચે અયોગ્ય વિશેષણો સાથે બોલી ખોટાં આળ ચડાવવાં તે પરપરિવાદ.

પરપરિવાદ પાપસ્થાનક - પરપરિવાદ એટલે અવર્ણવાદ કે નિંદા. કોઈ જીવના અશુભ ભાવો, કાર્યો કે કરતુત માટે (જેનું અસ્તિત્વ હોય વા ન હોય) જાહેરમાં સમૂહની વચ્ચે અયોગ્ય વિશેષણો સાથે બોલી ખોટાં આળ ચડાવવાં તે પરપરિવાદ નામનું પાપસ્થાનક છે. ચારે પ્રકારના કષાયના મિશ્રણથી આ સ્થાન રચાય છે.

પરમપદ - મોક્ષ. આત્માનું ઊંચામાં ઊંચું સ્થાન.

પરમાણુ - પુદ્ગલ એ છ દ્રવ્યમાંનું એક છે. તેનાં નાનામાં નાના અવિભાજ્ય અંગને પરમાણુ કહે છે.

પરમાણુ, અરૂપી - અતિ સૂક્ષ્મ પરમાણુઓ. અનંતની સંખ્યામાં એકઠા થયેલા

શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ - ભાગ ૧ થી ૫ - સંદર્ભસૂચિ

- પુદ્ગલ પરમાણુઓ પણ દૃષ્ટિગોચર ન થાય.
- પરમાણુ, કલ્યાણનાં - સહુ જીવોનું કલ્યાણ થાય એ ભાવના કરવાથી જે શુભ કર્મ પુદ્ગલોનો પિંડ રચાય છે તે.
- પરમાણુ, કલ્યાણનાં (અરૂપી) - કલ્યાણભાવથી ભરેલાં અતિસૂક્ષ્મ પરમાણુઓનો સમૂહ.
- પરમાણુ, પંચપરમેષ્ટિના - પાંચે પરમેષ્ટિ ભગવંતોએ જે કલ્યાણભાવ વેદ્યા હોય, તે સહુના ઉત્તમ પરમાણુઓમાંથી જે કલ્યાણભાવનો સ્કંધ રચાય છે તે પંચપરમેષ્ટિનાં પરમાણુ કહેવાય.
- પરમાણુ, પૂર્ણ પરમેષ્ટિ - તીર્થંકર પ્રભુ સર્જિત પંચ પરમેષ્ટિનાં કલ્યાણ પરમાણુ, જેમાં પૂર્ણ આજ્ઞારૂપી ધર્મ તથા પૂર્ણ આજ્ઞારૂપી તપ રહેલાં છે.
- પરમાણુ, પૂર્ણાતિપૂર્ણ - પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં તીર્થંકર પ્રભુ સિદ્ધ તથા અરિહંતનો આજ્ઞારસ પૂરી પૂર્ણાતિપૂર્ણ પરમાણુ બનાવે છે.
- પરમાણુ, સિદ્ધનાં - સિદ્ધ થતી વખતે, શુદ્ધાત્મા જે કલ્યાણનાં પરમાણુ જગતમાં વેરે છે તે સિદ્ધનાં પરમાણુ તરીકે ઓળખી શકાય.
- પરમ ભક્તિ - ભક્તિ (પરમ) જુઓ.
- પરમાત્મસ્વરૂપ - જ્ઞાનના આનંદથી ભરપૂર, પરમ પવિત્ર, કર્માદિક ઉપાધિથી રહિત, ઈન્દ્રિયોથી પર, અને ગુણોના સમૂહરૂપ આત્માનો સતત અનુભવ.
- પરમાર્થ અંતરાય - અંતરાય, પરમાર્થ જુઓ.
- પરમાર્થ લોભ - લોભ, પરમાર્થ જુઓ

- પરમાર્થ શુદ્ધિ - શુદ્ધિ, પરમાર્થ જુઓ.
- પરમાર્થિક સિદ્ધિ - સિદ્ધિ, પરમાર્થિક જુઓ.
- પરમાવગાઢ અવધિજ્ઞાન - અવધિજ્ઞાન, પરમાવગાઢ જુઓ.
- પરમાવધિ - જીવ જ્યારે શુક્લધ્યાનમાં પોતાની અસંખ્ય સમયની જાણકારી ઘટાડી ને ખૂબ નાની કરે છે જેથી શ્રેણિમાં કર્મક્ષય કરવામાં સહાયતા રહે તેને પરમાવધિ કહે છે.
- પરમેષ્ટિ - જીવ સમસ્તના કલ્યાણ કરવાના ભાવ ઉત્તમતાએ ભાવે તે પરમેષ્ટિ (પરમ ઈષ્ટ) કહેવાય છે. અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુસાધ્વી આ પાંચ ભગવંત પરમ ઈષ્ટ એટલે કલ્યાણ કરનાર હોવાથી પંચપરમેષ્ટિ કહેવાય છે.
- પરમેષ્ટિ, છન્નસ્થ - જે જીવોને પરમેષ્ટિ પદ ઉદયમાં છે પણ જેઓ હજી કેવળજ્ઞાન પામ્યા નથી તેવા પંચપરમેષ્ટિ. શ્રી ગણધરપ્રભુ, આચાર્યજી, ઉપાધ્યાયજી તથા સાધુસાધ્વીજી છન્નસ્થ પરમેષ્ટિ છે.
- પરમેષ્ટિ, પૂર્ણ - જે જીવોને પરમેષ્ટિ પદ ઉદયમાં છે અને કેવળજ્ઞાન પામ્યા છે અથવા સિદ્ધ થયા છે તેવા પરમેષ્ટિ. શ્રી અરિહંતપ્રભુ અને સિદ્ધપ્રભુ પૂર્ણ પરમેષ્ટિ છે.
- પરા આજ્ઞા - આજ્ઞા, પરા જુઓ.
- પરા ભક્તિ - ભક્તિ, પરા જુઓ.
- પરિસ્પંદન - અંતરના તાર ઝણઝણવા.

परिग्रह - परपदार्थोने ग्रहण કરવા તે પરિग्रહ.
 परिग्रह બે પ્રકારે છે - બાહ્ય અને અભ્યંતર.
 બાહ્ય પરિग्रહ દશ પ્રકારે છે - ક્ષેત્ર,
 મકાન, ચાંદી, સોનું, ધન, ધાન્ય, દાસ,
 દાસી, વસ્ત્ર અને વાસણ. અભ્યંતર પરિग्रહ
 ચૌદ પ્રકારે છે - મિથ્યાત્વ, ચાર કષાય અને
 નવ નોકષાય.

परिग्रहबुद्धि - संसारना पदार्थोનો ભોગવટો
 કરવામાં મમત્વ કરવું અથવા તો
 કોઈપણ પદાર્થનો ગમો કરી, તે મેળવવાની કે
 ભોગવવાની વૃત્તિ તે પરિग्रहबुद्धि.

परिग्रह पापस्थानक - જીવની આસક્તિ જ્યારે
 સંસારમાં સ્થૂળ સ્વરૂપ ધારણ કરે છે, ત્યારે
 તે જીવ સંસારમાં શાતા આપનારા પદાર્થો
 એકઠા કરવા, તેને ભોગવવા અને આ
 ક્રિયાઓમાં સતત પરોવાયેલા રહી, તેમાં જ
 જીવનની સફળતા અનુભવવી, આવી વૃત્તિની
 લાલચમાં સપડાય છે. સંસારના પદાર્થોનું
 ગ્રહણ કરી, તેનો ભોગવટો કરવામાં
 મમત્વ કરવું એ જીવની પરિग्रहबुद्धિનું
 પરિણામ છે. આવી બુદ્ધિમાં રાગવું તે પરિग्रह
 પાપસ્થાનક છે.

परिणाम (मनना) - મનમાં ઉપજતા ભાવ,
 મનોસ્થિતિ.

परिणाम, अंतरंग - મનનાં ઊંડાણમાં નિપજતા
 ભાવો. બાહ્યભાવોથી પરભાવ - જુદા ભાવ.

परिनिर्वाणमार्ग - આ માર્ગમાં જીવ પોતાનાં તેજસ
 તથા કાર્મણ શરીરનો પૂર્ણતાએ ક્ષય કરવાનો
 પુરુષાર્થ કરે છે અને તે આત્મામાંથી પરમાત્મા
 બની, સિદ્ધભૂમિમાં સિદ્ધાત્મારૂપે અક્ષય

સ્થિતિને પ્રાપ્ત કરે છે. પરિનિર્વાણમાર્ગના બે
 ભાગ છે - સયોગી પરિનિર્વાણ માર્ગ અને
 અયોગી પરિનિર્વાણ માર્ગ.

परिભ्रमण - संसारनी ચારે ગતિઓમાં કર્માનુસાર
 જન્મ મરણ કરતાં કરતાં રખડવું.

परिषद - કર્મ ખપાવવા તથા માર્ગથી ચ્યુત ન
 થવા માટે જે કંઈ સહન કરવું પડે તે પરિષદ
 કહેવાય છે. ઉદા. ક્ષુધા, તૃષ્ણા, શીત, ઉષ્ણ,
 રોગ વગેરે.

पल्य/पल्योपम - એક જોજન વ્યાસવાળો અને
 એક જોજન ઊંડો ખાડો ખોદવામાં આવે,
 અને તે ખાડો તાજા જન્મેલાં ઘેટાંના બચ્ચાનાં
 સૂક્ષ્મવાળથી ખીચીખીચ ભરવામાં આવે,
 તે પછી પ્રત્યેક સો વરસે એક વાળ કાઢતા
 રહેવાથી એ ખાડો સંપૂર્ણ ખાલી થઈ જાય
 ત્યારે તેમાં જે સમય જાય તેને પલ્યોપમ કાળ
 કહે છે.

पर्वव्रती प्रतिभाधारी - શ્રાવક પૌષ્ઠ આદિ વ્રત
 ગ્રહી એક, બે કે અમુક દિવસ માટે મુનિધર્મ
 પાળે તે.

पवित्रता - પવિત્રતા એટલે શુદ્ધપણું. કોઈ પણ
 પદાર્થ બીજા પદાર્થ સાથેની ભેળસેળ પામ્યા
 વગરનો હોય તો તે શુદ્ધ અથવા પવિત્ર
 ગણાય છે. આત્માના પ્રદેશો પર જેટલાં કર્મનાં
 પરમાણુઓનો જમાવ ઓછો તેટલા પ્રમાણમાં
 તેની પવિત્રતા વધારે ગણાય.

पश्चात्ताप - જે ભૂલો ભૂતકાળમાં થઈ છે તે
 બાબતનું દુઃખ જીવે અંતરંગમાં વેદવું તે
 પશ્ચાત્તાપ.

પહેલું ગુણસ્થાનક, મિથ્યાત્વ - મિથ્યા એટલે ખોટું. ખોટાને રહેવાના સ્થાનને મિથ્યાત્વ ગુણસ્થાન કહે છે, આ ગુણસ્થાને જીવને જગતમાં પ્રવર્તતી સત્ય બાબતો વિપરીત રૂપે જણાય છે, અને અસત્યનો સત્યરૂપે સ્વીકાર થાય છે. તે જીવ દેહાદિ પુદ્ગલ પદાર્થોમાં ગાઢપણે સ્વપણાની લાગણી વેદે છે, અને જે પોતાનું છે તેને પરપણે અનુભવે છે. આવી આવી અનેક રીતે જીવ ઘણી ઘણી મિથ્યામાન્યતાઓ બળવાનપણે સ્વીકારી લે છે, અને પરિણામે પોતાના લગભગ બધા જ ગુણો આવરિત કરી નાખે છે.

પંચમજ્ઞાન - કેવળજ્ઞાન.

પંચપરમેષ્ટિ - અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુસાધ્વી આ પાંચ ભગવંત પરમ ઈષ્ટ એટલે કલ્યાણ કરનાર હોવાથી પંચપરમેષ્ટિ કહેવાય છે. જીવ સમસ્ત માટેના કલ્યાણભાવ વેદતા હોય છે તે જીવો જ પંચપરમેષ્ટિ પદમાં સ્થાન પામે છે.

પંચપરમેષ્ટિ, અરૂપી - પંચપરમેષ્ટિ પ્રભુનાં કલ્યાણભાવથી ભરેલા સૂક્ષ્મ પરમાણુઓનો સૂક્ષ્મ પિંડ.

પંચામૃત - પંચામૃત એટલે પાંચે પ્રકારના પરમેષ્ટિના જીવ સમસ્ત માટેના અમૃતમય કલ્યાણભાવના સુમેળથી જે 'ૐ' પ્રકાશિત થાય છે, તેમાં પરમોત્તમ, સનાતન, કલ્યાણમય અમૃતથી જીવને સિદ્ધભૂમિના અમરત્વને આપવાની શક્તિ રહેલી છે તેનું નિરૂપણ.

પંચાસ્તિકાય - અસ્તિકાય એટલે પ્રદેશોના સમૂહવાળું દ્રવ્ય. તેવા પાંચ દ્રવ્ય છે - ધર્મ, અધર્મ, આકાશ, પુદ્ગલ અને જીવ.

પંચેન્દ્રિય - સ્પર્શ, રસ, ઘ્રાણ, ચક્ષુ અને શ્રવણની પ્રાપ્તિ ધરાવનાર જીવ પંચેન્દ્રિય કહેવાય છે. આવા જીવને નવ પ્રાણ હોય છે: કાયબળ, વચનબળ, સ્પર્શેન્દ્રિય, રસેન્દ્રિય, ઘ્રાણેન્દ્રિય, ચક્ષુ ઈન્દ્રિય, શ્રવણેન્દ્રિય, આયુષ્ય અને શ્વાસોશ્વાસ.

પંચમકાળ - અવસર્પિણીનો પાંચમો આરો.

પાત્રતા - યોગ્યતા, લાયકાત.

પાત્રતા, અંતરંગ - અંતરંગથી કષાયોને શાંત કરતા જઈ પરમાર્થ સિદ્ધિની પ્રાપ્તિ માટે તૈયારી કરવી. કષાયોનો અલ્પાતિઅલ્પ ઉદય તે નિર્વિકલ્પપણું અને કષાયનો સંપૂર્ણ જય તે નિર્વિચારપણું.

પાત્રતા, બાહ્ય - વ્રતનિયમના આરાધનથી બાહ્ય વર્તના એટલી શુદ્ધ કરવી કે જેથી અલ્પાતિઅલ્પ કર્મબંધ થાય અને આત્મપ્રદેશ પર કર્મની સંખ્યા ત્વરાથી ઓછી થતી જાય અને આત્મવિકાસ માટેની તૈયારી વધતી જાય.

પાપ (તત્ત્વ) - જે કર્મનાં પરમાણુઓ ભોગવટો કરતી વખતે જીવને અશાતારૂપ નીવડે છે તે પરમાણુઓ અલ્પ કરવા તે પાપ બતાવે છે. એટલે કે જે પ્રકારના ભાવ કરવાથી અશાતાનો ઉદય વેદવો પડે, તે પ્રકારના ભાવ તથા કાર્ય પાપ તત્ત્વ સૂચવે છે.

પાપસ્થાનક - પાપસ્થાનક એટલે એવા પ્રકારની અશુભ કષાયી પ્રવૃત્તિ કે જેના ફળરૂપે

ઘાતીકર્મો બળવાનપણે બંધાય છે, તે પ્રવૃત્તિ જીવને શાતાના સ્થાનકોથી વિમુખ કરે છે અને અશાતાના ઉદયમાં સતત રહેવા માટે મજબૂર કરે છે. પાપાસ્થાનક અઢાર છે : હિંસા, મૃષા, ચોરી, અબ્રહ્મ, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન્ય, પરપરિવાદ, રતિ-અરતિ, માયામૃષાવાદ, અને મિથ્યાદર્શનશલ્ય.

પાપાનુબંધી - પાપનો અનુબંધ (બંધન) કરાવે તેવી પ્રવૃત્તિ.

પાંચમું ગુણસ્થાન, દેશવિરતિ સમ્યક્દષ્ટિ - 'દેશ' એટલે પૂર્ણનો અમુક વિભાગ અને વિરતિ એટલે રતિથી (આસક્તિથી) વિરમવું - છૂટવું. 'દેશવિરતિ' એટલે અમુક પ્રમાણમાં સંસારી પદાર્થોની આસક્તિનો ત્યાગ. સમ્યક્દર્શન સહિત દ્રવ્યથી ભાવપૂર્વક આરાધેલા વ્રતનિયમો પાંચમું ગુણસ્થાન દર્શાવે છે.

પુણ્ય (તત્ત્વ) - જે કર્મનાં પરમાણુઓ ભોગવટો કરતી વખતે શાતા આપનાર નીવડે, તેવા પરમાણુઓ ગ્રહવા તે પુણ્ય. એટલે કે જે પ્રકારના ભાવ કરવાથી શાતાનો ઉદય વેદવો પડે, તે પ્રકારના ભાવ તથા કાર્ય પુણ્ય તત્ત્વ સૂચવે છે.

પુણ્ય, સંસાર - જે પુણ્યથી સંસારનાં સુખ-સુવિધાની વૃદ્ધિ થાય તે.

પુણ્ય, પરમાર્થ - જે પુણ્યથી પરમાર્થ આરાધનની સુવિધા મળે તે, આત્મશુદ્ધિ વધારવા નિમિત્ત મળે.

પુણ્યાનુબંધી - પુણ્યનો અનુબંધ (બંધન) કરાવે તેવી પ્રવૃત્તિ.

પુદ્ગલ - જે વર્ણ (રૂપ), રસ, ગંધ અને સ્પર્શ એ ચાર ગુણોથી યુક્ત છે તે પુદ્ગલ.

પુદ્ગલ પરાવર્તન - લોકના તમામે તમામ પુદ્ગલને ભોગવતાં જે કાળ લાગે છે તેને પુદ્ગલ પરાવર્તન કહે છે.

પુરુષવેદ નોકષાય - આ વેદના ઉદયથી સ્ત્રીસેવનની ઇચ્છા થાય, વિષય સેવન કરે, મનમાં સ્ત્રીને ભોગવવાના વિચારો આકાર પામે, વગેરે પુરુષવેદ છે.

પુરુષાર્થ, અરૂપી - સંસારથી છૂટવા માટે માત્ર વેદન દ્વારા થતો પ્રાર્થના, ક્ષમાપના અને સ્મરણનો અતિ સૂક્ષ્મ પુરુષાર્થ અરૂપી પુરુષાર્થ કહેવાય.

પુરુષાર્થ (ચતુરંગીયનું અંગ) - શ્રમ (ચતુરંગીયનું અંગ) જુઓ.

પુરુષાર્થહીન - પુરુષાર્થ વગરનો. જે જીવ ઇચ્છિત પ્રાપ્તિ માટે પ્રયત્ન ન કરતો હોય તે.

પૂજા - અંગપૂજા, અગ્રપૂજા, ભાવપૂજા, પ્રતિપત્તિપૂજા એ ચાર પ્રકારથી પ્રભુની પૂજા થાય છે.

પૂર્વધારી - પૂર્વ(મહાગ્રંથ)ના અભ્યાસી. પૂર્વ કુલ ચૌદ છે. જેટલા પૂર્વનો અનુભવ સહિત અભ્યાસ કર્યો હોય તેટલા પૂર્વના તે ધરનાર કહેવાય.

પૂર્ણ કલંકરહિત અડોલ દશા - આજ્ઞાની એવી અપૂર્વ સ્થિતિ કે જેમાં આજ્ઞારૂપી ધર્મ અને આજ્ઞારૂપી તપ બંને તરતમતા વિના કાર્ય અને કારણરૂપ બની સાથે રહે છે. જેના

પ્રભાવથી એક સમય માટે પણ તે આત્મા સ્વરૂપથી ચ્યૂત થતો નથી. તે સ્થિતિ જે સિદ્ધપ્રભુ માણે છે તેને પૂર્ણ કલંકરહિત અડોલ દશા કહેવાય છે. આવી શુદ્ધ અવસ્થામાં કોઈ પણ સ્થૂળ કે સૂક્ષ્મ પુદ્ગલ દ્રવ્યનો કોઈ પણ માત્રામાં સ્પર્શ રહેતો નથી. વળી, આત્માની સ્વરૂપસ્થિરતા એટલી બળવાન થાય છે કે ભાવિમાં પણ ક્યારેય એવો સંપર્ક થવો સંભવતો નથી.

પૂર્ણ શુદ્ધ સ્વભાવદશા - પૂર્ણ શુદ્ધિ પામ્યા પછી જે સહજદેશનો - સ્વભાવનો અનુભવ આત્માને થાય છે તે.

પૂર્વધારી, ચૌદ - સર્વ શાસ્ત્રોમાં 'પૂર્વ' એ સર્વોત્તમ શાસ્ત્ર છે. પૂર્વની સંખ્યા ચૌદની છે. તેમાં કેવળીભગવાનને હોય છે તે કહી શકાય એવા સર્વ જ્ઞાનનો સમાવેશ છે. આ ચૌદ પૂર્વના અભ્યાસી ચૌદપૂર્વધારી કહેવાય છે.

પૈશુન્ય - પરની ચાડીચૂગલી કરવી તે પૈશુન્ય. જીવની ગેરહાજરીમાં અછતાઆળ ચડાવવા, ચાડી ખાઈ અન્ય અસંબંધિત જીવોને પણ કલહ તથા અશુભભાવમાં દોરી જઈ ઘણા સાથે પોતાનો અશુભ સંબંધ વધારવો તે પૈશુન્ય.

પૈશુન્ય પાપસ્થાનક - પૈશુન્ય એટલે પરની ચાડીચૂગલી કરવી. જીવની ગેરહાજરીમાં અછતાઆળ ચડાવવા, ચાડી ખાઈ અન્ય અસંબંધિત જીવોને પણ કલહ તથા અશુભભાવમાં દોરી જવા. ઘણા સાથે પોતાનો અશુભસંબંધ વધારાવવાનું કાર્ય આ પાપસ્થાનક કરે છે. ક્રોધ માન રૂપ દ્વેષની સાથે માયાકપટ

ભળવાથી આ દુઃખદાયી પાપસ્થાનનો ઉદ્ભવ થાય છે.

પ્રકૃતિબંધ - પ્રકૃતિ એટલે સ્વભાવ. પ્રત્યેક ગ્રહણ કરેલા કર્મ કયા રૂપે પરિણમશે તે નક્કી થવું તે પ્રકૃતિબંધ. ઉદા. જ્ઞાનાવરણ, દર્શનાવરણ વગેરે..

પ્રતિક્રમણ - પૂર્વે કરેલી ભૂલોનો પશ્ચાત્તાપ કરી તેનાથી નિવૃત્તિ ઈચ્છવી તે પ્રતિક્રમણ.

પ્રતિહાર, અષ્ટ - શ્રી પ્રભુના અદ્વિતિય ઉપકારને લક્ષમાં લઈ વૈમાનિક દેવો તેમનું બહુમાન કરે છે. જે તત્ત્વ દ્વારા એ દેવો બહુમાન કરે છે તે તત્ત્વો પ્રભુનાં આઠ પ્રતિહાર્ય - ચોકીદાર તરીકે ઓળખાય છે. આઠ પ્રતિહાર્ય આ પ્રમાણે છે. ૧. દેવદુંદુભિ, ૨. અશોકવૃક્ષ, ૩. સિંહાસન, ૪. ભામંડળ, ૫. ત્રણ છત્ર, ૬. ચામર, ૭. સૂરપુષ્પવૃષ્ટિ, ૮. દિવ્યધ્વનિ.

પ્રતિબંધ - અટકાયત.

પ્રતિસ્થાપના સમિતિ - મુનિને શરીરધર્મ જાળવવા જે મળ, મૂત્ર, બળખો આદિ ત્યાગ કરવાનો પ્રસંગ આવે તે અન્ય જીવજંતુ હણાય નહિ, દૂભાય નહિ, તેવી જગ્યામાં પરઠાવે. એ જગ્યાના માલિકની પરઠવા માટે આજ્ઞા મેળવે અને સર્વ પ્રકારે શુદ્ધિ જળવાય તે માટે સજાગ રહે.

પ્રત્યાખ્યાન - પ્રત્યાખ્યાન એટલે જે વસ્તુ, પદાર્થ કે પ્રસંગ જીવને રાગદ્વેષ કે કર્માશ્રવ તરફ ખેંચી જાય છે તે ન કરવાનો નિયમ.

પ્રત્યાખ્યાની કષાય - જે કષાયને જીવ ધારે તો ઉત્તમ પ્રયત્નથી દાબી શકે તે પ્રત્યાખ્યાની કષાય છે.

પ્રદેશ (આત્મ) - આત્માનાં અસંખ્ય પ્રદેશ છે, તેનો નાનામાં નાનો ભાગ એટલે એક પ્રદેશ. એક પરમાણુને રહેવાની જગ્યા તે એક પ્રદેશ.

પ્રદેશ, અશુદ્ધ - આત્માના જે પ્રદેશો ઉપર ઘાતી તથા અઘાતી કર્મનાં પરમાણુઓ લાગેલાં છે તે અશુદ્ધ પ્રદેશો.

પ્રદેશ, કેવળીગમ્ય - આત્માના એવા પ્રદેશો જેના પર માત્ર શુભ અઘાતી કર્મનાં પરમાણુ લાગેલાં છે અર્થાત્ કેવળીપ્રભુ જેવા શુદ્ધ પ્રદેશો જેમાં માત્ર શુભ અઘાતી કર્મો જ હોય છે, એક પણ ઘાતી કર્મ કે અશુભ અઘાતી કર્મનું પરમાણુ નથી હોતું.

પ્રદેશ, રુચક - આત્માના આઠ નિરાવરણ શુદ્ધ પ્રદેશોને રુચક પ્રદેશ કહેવાય છે. આ આઠ રુચક પ્રદેશો પર કદી પણ કર્મનું આવરણ આવતું નથી.

પ્રદેશ, સાધુસાધ્વી સમાન - આત્માના એવા પ્રદેશો કે જેની વિશુદ્ધિ તથા કલ્યાણભાવ સાધુસાધ્વીની કક્ષાના હોય છે. તેમને સ્વકલ્યાણ કરવાનો તથા વિનયભાવની ભાવના સહિત જગતજીવો માટે કલ્યાણભાવ વર્તતો હોય છે.

પ્રદેશબંધ - કર્મવર્ગણાનાં દળિયાંનો જથ્થો. આ કર્મ કેટલાં કર્મ પરમાણુનું બનેલું છે, અને આત્માના કેટલા પ્રદેશો પર છવાયેલું છે તે પ્રદેશબંધમાં નક્કી થાય છે.

પ્રદેશોદય - જે કર્મો જીવ આત્મપ્રદેશે ભોગવે છે પણ યોગમાં જોડાતો નથી, તેવાં કર્મો કે જે નવાં કર્મ બાંધ્યા વિના ભોગવાઈને ખરી જાય તે કર્મો પ્રદેશોદયથી ભોગવ્યાં કહેવાય છે.

પ્રદેશોદય, વિપાક - ક્ષમાપના કરવાથી જીવ ભાવિમાં ભોગવવાની વેદનાને ઉદ્દેરીને - ઉદ્દીરણ કરીને વર્તમાનનાં વિપાક ઉદયરૂપે ભોગવે છે - જેને શ્રી પ્રભુ 'વિપાક પ્રદેશોદય' તરીકે ઓળખાવે છે.

પ્રભાવના - આ સમકિતનું આઠમું અંગ(ગુણ) છે. ધર્મની, ધર્મના શાસનની વૃદ્ધિ થાય તેવા જ્ઞાન પ્રસારક કાર્યો કરવાં. લોકો ધર્મ પ્રત્યે સદ્ભાવવાળા થાય તેવી પ્રવૃત્તિ કરવી, તે ધર્મ પ્રભાવના કરી કહેવાય.

પ્રમાદ -

(અ) પ્રમાદનો અર્થ આત્મવિસ્મરણ, આત્માને લાભ કરનાર કુશળ કાર્યમાં આદરનો અભાવ તથા કર્તવ્ય - અકર્તવ્યના ભાનમાં અસાવધાની છે. પ્રમાદને બાહ્યથી પાંચ પ્રકારે વર્ણવ્યો છે : મદ, વિષય, કષાય, નિદ્રા, તથા વિકથા. પ્રમાદનું સૂક્ષ્મ રૂપ તે મન, વચન કે કાયાનો અલ્પ સ્વચ્છંદ. (ભાગ - ૨, ૪)

(બ) જીવનું સંસારી પ્રસંગોમાં ઉત્સાહી રહેવું અને આત્મસ્વરૂપની ઉન્નતિમાં ઉદ્યમ ન કરવો અથવા સ્વરૂપ મેળવવા માટેનો અનુત્સાહ રાખવો તે પ્રમાદ. (ભાગ - ૩)

પ્રમોદ ભાવના - અંશ માત્ર પણ કોઈનો ગુણ નીરખીને રોમાંચિત ઉલ્લસવાં તે પ્રમોદ ભાવના, બીજાના ગુણો જોઈ રાજી થવું તે.

પ્રશસ્તભાવ - વખાણવા યોગ્ય ભાવ.

પ્રસન્નતા - મનનો આનંદ.

પ્રાણ - જીવને જીવવા માટે દશ પ્રાણનો આધાર મળે છે. પ્રાણના સંયોગથી જીવ ઉપજે છે અને વિયોગથી જીવ મરે છે. દશ પ્રાણ આ પ્રમાણે છે: મનોબળ, વચનબળ, કાયબળ, એક થી પાંચ ઈન્દ્રિય એ પાંચ પ્રાણ, આયુષ્ય અને શ્વાસોશ્વાસ.

પ્રાર્થના - જીવ પાસે કોઈ પદાર્થ કે તત્ત્વ ન હોય અને પોતાને તે મેળવવાની બળવાન ઈચ્છા હોય, તો તે મેળવવા માટે તેના ધારક સમક્ષ તેનું દાન કરવા વિનંતિ કરવાની ક્રિયાને પ્રાર્થના કહે છે.

પ્રાર્થના, અરૂપી - એક રૂપી ગુરુ કે પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરવાને બદલે જો પંચપરમેષ્ટિના સ્કંધને કરવામાં આવે ત્યારે તે અરૂપી પ્રાર્થના બને છે. અરૂપી પ્રાર્થના થકી એક રૂપી વ્યક્તિગત દાતાર પાસે જ મને સમાધાન મળશે એવા ભાવમાં જવાથી બંધાતી પરમાર્થ અંતરાયથી જીવ બચી શકે છે.

પ્રાયશ્ચિત્ત - આ સંસારમાં ભ્રમણ કરતાં કરતાં અજ્ઞાન અને રાગદ્વેષને કારણે જીવથી એવી કેટલીયે ભૂલો થાય છે જે જીવનો સંસાર વધારે છે. આ તપમાં જીવ પોતાથી થયેલી ભૂલનો મનથી ખૂબ પશ્ચાત્તાપ કરે છે, ખૂબ ખેદ વેદે છે અને પોતાનો તે દોષ ગુરુજન પાસે વર્ણવી, તેનાથી નિવૃત્ત થવા સ્વેચ્છાએ દોષને અનુરૂપ દંડ સ્વીકારે છે.

પ્રાસુક આહારી - સ્વચ્છ, નિર્દોષ અને મિતાહાર કરનાર.

પૃથ્વીકાય - જે જીવોનું શરીર પૃથ્વી એટલે કે માટી, પથ્થર આદિ છે તે પૃથ્વીકાય જીવો છે.

બહિરાત્મભાવ - દેહાદિ પરપદાર્થોમાં પોતાપણું કરી રાખવું.

બંધ -

(અ) કર્મ પરમાણુઓ ચીટકવાને કારણે આત્માના ગુણો અવરાઈ જાય છે, અને તે ગુણહીન સ્થિતિમાં આવી પડે છે. આ દશામાં જીવ પોતાની રીતે સ્વતંત્રતાથી વર્તી શકતો નથી, તેને કર્મ દોરે તેમ, તેનો ભોગવટો કરવા દોરાવું પડે છે. કર્મનાં પરમાણુઓ આવી જીવની જે પરવશ અવસ્થા કરે છે તેને બંધ કહે છે.

(બ) કર્મનાં પુદ્ગલ પરમાણુઓનો ચેતન આત્મા સાથે એકમેક થઈ જવારૂપ સંબંધ થાય છે અને તે પરમાણુઓ જીવની જે પરવશ અવસ્થા કરે છે તે બંધ.

બાદર જીવ - બાદર એટલે સ્થૂળ. જે શરીરને ચક્ષુ કે ઈન્દ્રિયથી દેખી શકાય તે બાદર. જે એકેન્દ્રિય જીવો આધાર સહિત છે અને પૃથ્વી, જળ, અગ્નિ તથા પવનથી રોકાઈ શકે છે તે બાદર.

બાર ભાવના - અનિત્ય, અશરણ, એકત્વ, અન્યત્વ, અશુચિ, સંસાર, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, લોકસ્વરૂપ, બોધદુર્લભ અને ધર્મદુર્લભ. એ બાર ભાવના પ્રભુએ વૈરાગ્યનો બોધ થવા માટે જણાવી છે.

બારમું ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન - અહીં દર્શનમોહનીય અને ચારિત્ર મોહનીયની કુલ ૨૮ પ્રકૃતિઓનો સંપૂર્ણ ક્ષય કરી જીવ આવે, તેથી તે ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન કહેવાય છે.

બાહ્યતપ - શરીરથી કરવામાં આવતું તપ બાહ્યતપ છે.

બાહ્યભાવ - સંસાર ભજવાના ભાવ.

બીજું ગુણસ્થાન, સાસ્વાદન - જીવ જ્યારે પોતાના ગુણો ખીલવતા ખીલવતા આગળ વધે છે ત્યારે તે પહેલા ગુણસ્થાનેથી કુદકો મારી સીધો ત્રીજા ગુણસ્થાને આવે છે, ચડતી વખતે તે બીજા ગુણસ્થાનને સ્પર્શતો નથી. ત્રીજા ગુણસ્થાનેથી આગળ વધી જીવ ચોથા, છઠ્ઠા કે અગ્યારમા ગુણસ્થાન સુધી પહોંચે છે, અને જે સ્થાને જે ન ઘટે તેવો દોષ કરે છે ત્યારે તે ત્યાંથી નીચે ઊતરી જાય છે; અને કેટલીક વખત તો છેક નીચેના ગુણસ્થાન, પહેલા ગુણસ્થાન સુધી આવી જાય છે. આવી પડવાઈ વખતે જીવ જ્યારે ચોથું ગુણસ્થાન છોડે છે ત્યારે તેને જો અનંતાનુબંધી કર્મનો ઉદય આવે છે તો તે જીવ ચોથાથી ત્રીજા ગુણસ્થાને થઈ બીજા ગુણસ્થાનનો સ્પર્શ કરે છે. અહીં બીજા ગુણસ્થાને એક સમયથી છ આવલિકા જેટલા સમય માટે ટકે છે, અને તે કાળમાં આત્માનુભૂતિનો અંતિમ આસ્વાદ લે છે; તે વખતે તે ફરીથી મૂળભૂત આત્મશાંતિનો અનુભવ પામે છે, જે ત્રીજા ગુણસ્થાને હોતો નથી. બીજા ગુણસ્થાને આત્માને છેલ્લો છેલ્લો પોતાના ગુણોનો આસ્વાદ મળતો હોવાથી, તે ગુણસ્થાન સાસ્વાદન ગુણસ્થાન કહેવાય છે. (ભાગ - ૧)

બુદ્ધ - બોધ પામેલ, સમજણની પૂર્ણતા મેળવનાર.

બેઈન્દ્રિય - સ્પર્શ અને રસ ઈન્દ્રિય ધરાવનાર જીવ બેઈન્દ્રિય કહેવાય છે. આવા જીવને છ પ્રાણ

હોય છે: કાયબળ, વચનબળ, સ્પર્શેન્દ્રિય, રસઈન્દ્રિય, આયુષ્ય અને શ્વાસોશ્વાસ.

બોધદુર્લભભાવના - સંસારમાં ભમતા આત્માને મનુષ્યત્વ, સત્ધર્મનું શ્રવણ, તેની શ્રદ્ધા અને પુરુષાર્થ મળવાં ઉત્તરોત્તર દુર્લભ છે એમ વિચારવું તે બોધદુર્લભભાવના.

બોધરસ (વીતરાગનો) -

- (અ) બોધરૂપી અમૃત - વીતરાગની વાણી.
- (બ) શ્રી પ્રભુનાં કલ્યાણનાં પરમાણુઓમાંથી જીવને જે બોધ પ્રાપ્ત થાય છે તે બોધરસ કહેવાય છે કેમકે ઉત્તમ બોધ પ્રવાહીરૂપ હોય છે.

બોધસ્વરૂપ -

- (અ) જ્યારે આત્માનાં જ્ઞાનદર્શનને બાધા કરનાર એક પણ પરમાણુનો સ્પર્શ શુદ્ધાત્માને રહેતો નથી ત્યારે આત્મા બોધસ્વરૂપની પૂર્ણતાએ પહોંચે છે.
- (બ) યથાર્થ બોધની પ્રાપ્તિનો આરંભ. આ દશા શુક્લધ્યાનની વીસ મિનિટે પહોંચ્યા પછી શરૂ થાય છે.

બોલ - જીવ આયુષ્ય કર્મ સાથે આગલા ભવમાંથી છ બોલ સાથે લઈને આવે છે.

- ૧. ગતિ - ચાર ગતિમાંથી કઈ ગતિમાં જીવ જશે, ૨. જાતિ - એકેન્દ્રિયથી પંચેન્દ્રિય સુધીની પાંચ જાતિમાંથી કઈ જાતિમાં ઉત્પન્ન થશે, ૩. સ્થિતિ - આયુષ્યનો કાળ કેટલો હશે, ૪. અનુભાગ - કર્મ તીવ્રપણે કે મંદપણે કેવા રસે ઉદયમાં આવશે, ૫. પ્રદેશ - આગામી ભવમાં ક્યા ક્યા કર્મો

કેટલા પ્રમાણના જથ્થામાં ભોગવવાં પડશે, અને દ. અવગાહના. - શરીરની લંબાઈ, જાડાઈ, રૂપ, રંગ, આકૃતિ, પ્રકૃતિ આદિ કેવા મળશે.

બ્રહ્મચર્ય (ઉત્તમ) - બ્રહ્મ અર્થાત્ નિજ શુદ્ધ આત્મામાં ચરવું અર્થાત્ રહેવું. જ્ઞાનાનંદસ્વભાવી આત્માને જ પોતાનો માનવો, જાણવો, એમાં એકરૂપ થવું અર્થાત્ લીનતા થવી એ ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય.

બ્રહ્મચર્ય વ્રત - બ્રહ્મમાં ચરવું એટલે બ્રહ્મચર્ય. બ્રહ્મ એટલે સ્વસ્વરૂપ, આ રૂપમાં એકાકારતા સાથે આત્માને જોડવો તથા રાખવો એ બ્રહ્મચર્યનો સૂક્ષ્મ અર્થ છે. અને વ્યવહારથી દેહસુખના ભાવની નિવૃત્તિ કરવી તે બ્રહ્મચર્ય વ્રત છે.

બ્રહ્મચર્ય સમાધિ - સમાધિ, બ્રહ્મચર્ય જુઓ.

બ્રહ્મરસ - બ્રહ્મરસ એટલે આત્માના અપૂર્વ સ્વભાવમાં આજ્ઞારૂપી ધર્મ તથા આજ્ઞારૂપી તપથી ઉપજતો અને આત્માના સહજાનંદને કારણે છલકતો પૌદ્ગલિક સુધારસ.

ભક્તિ -

(અ) ઉત્તમ આત્મા પ્રત્યે, તેના ગુણો પ્રત્યે પૂજ્યભાવ, આદરભાવ, અહોભાવ અને અર્પણભાવ વેદવા તેનું નામ ભક્તિ છે. તેઓના ગુણો ગાવા, સ્તુતિ કરવી ઇત્યાદિ ક્રિયારૂપ ભક્તિ છે. (ભાગ - ૩)

(બ) ભક્તિ એટલે આત્માએ એના કરતા ઊંચા આત્મા પ્રત્યે એક પ્રદેશથી શરૂ કરી, અનેક

પ્રદેશોમાં વેદન કરી, રોમે રોમ અને સર્વ પ્રદેશનાં સર્વ ભાગમાં એ આત્મા પ્રત્યે પ્રેમભાવ, અહોભાવ અને આજ્ઞાભાવ વેદવો. (ભાગ - ૪)

(ક) ભક્તિ એ પરમ વિનયવંત, પરમ યાચક અને પરમ શ્રદ્ધાળુ આત્માની, તેના આરાધ્યદેવ, ગુરુ અને ધર્મ પ્રત્યે વિશાળતા વ્યક્ત કરતી, અહોભાવથી નીતરતી; મનોયોગ, વચનયોગ અને કાયયોગથી ઉત્પન્ન થયેલી એવી આત્માની વિચારણા, વાણી અને આચરણ છે. (ભાગ - ૪)

ભક્તિ, આજ્ઞા - આજ્ઞાભક્તિ જુઓ.

ભક્તિ, ગુપ્ત - ગુપ્ત ભક્તિ એટલે અત્યાર સુધી જે સંજ્ઞા આજ્ઞાની યથાર્થતાને પોતાના તર્કથી ચકાસતી હતી, તે જ સંજ્ઞા આજ્ઞાનાં ગૂઢ રહસ્યો અને ભેદજ્ઞાનમાં પોતાના તર્કને સમર્પિત કરે.

ભક્તિ, પરમ - ઉત્તમ ભક્તિ જેમાં ભક્તિના ગુણો ઉત્કૃષ્ટતાએ ખીલે છે.

ભક્તિ, પરા - ઉત્તમ ભક્તિ; જ્ઞાનીપુરુષના સર્વ ચારિત્રમાં ઐક્યભાવનો લક્ષ થવાથી તેના હૃદયમાં વિરાજમાન પરમાત્મા સાથેનો ઐક્યભાવ અર્થાત્ જીવનું મન, વચન તથા કાયાથી ઉત્તમ આજ્ઞાધીનપણું.

ભક્તિમાર્ગ -

(અ) ભક્તિમાર્ગમાં સાધક સદ્ગુરુ કે સર્વજ્ઞપ્રભુનો પ્રેમભાવથી સ્વીકાર કરે છે, તેમના પ્રતિ તેઓ સાચા છે એવું શ્રદ્ધાન કેળવે છે અને તેમનું શરણું સ્વીકારી

તેમની ઈચ્છાએ પ્રવર્તવા પ્રયત્ન કરે છે.
(ભાગ - ૩)

(બ) આ માર્ગમાં સત્દેવ, સદ્ગુરુ, સદ્ધર્મ તથા સત્શાસ્ત્રો માટે સાધકને અહોભાવ, પ્રેમભાવ, વિનયભાવ, શ્રદ્ધાભાવ, અર્પણભાવ તથા આજ્ઞાભાવ સતત વધતી માત્રામાં વેદાય છે. આ માર્ગ અસંજ્ઞી તથા સંજ્ઞીપણામાં પહેલા ગુણસ્થાનથી શરૂ કરી પાંચમા ગુણસ્થાનના મધ્યભાગ સુધી મુખ્યતાએ વર્તે છે.
(ભાગ - ૪)

ભવ - ભવ એટલે જન્મ. સમ્યક્ત્વ મેળવ્યા પછી, આત્મવિકાસનો પુરુષાર્થ માત્ર મનુષ્ય ગતિમાં જ થતો હોવાથી, જેટલા મનુષ્યના જન્મ મોક્ષપ્રાપ્તિ સુધી જીવે ધારણ કર્યા હોય તેટલા ભવમાં તે જીવ મુક્ત થયો ગણાય છે.

ભવીપણું - કોઈ ને કોઈ કાળે મોક્ષની સિદ્ધિ મેળવવાનું અભયવચન ને ભવીપણું કહેવાય છે.

ભવ્ય, બહુકાલીન - દૂરભવી.

ભય નોકષાય - સન્નિમિત્ત કે અન્નિમિત્ત ડર વેદવો તે ભય નોકષાય છે. ભય સાત પ્રકારના છે - કામ, ક્રોધ, મદ, હર્ષ, રાગ, દ્વેષ, મિથ્યાત્વ.

ભરતક્ષેત્ર - લોકમાં પાંચ ભરતક્ષેત્ર છે, જ્યાં મનુષ્યો તથા તિર્યયો વસે છે. એમાં કાળયક ઐરાવત જેવું જ હોય છે. પણ અહીં દુઃખની માત્રા ઐરાવત કરતાં ઓછી હોય છે. આપણે રહીએ છીએ તે પાંચમાંનું એક ભરતક્ષેત્ર છે.

ભાવ, અશુદ્ધ - જીવનાં સર્વ પ્રકારના વિભાવભાવ અશુદ્ધ ભાવ છે, કેમકે તેના લીધે જીવને નવાં કર્મબંધનો થતાં રહે છે.

ભાવ, શુદ્ધ - જીવના એવા પ્રકારના ભાવ કે જેનાં ફળરૂપે નવાં કર્મો વધતાં નથી; જીવની શુદ્ધિ વધતી જાય છે.

ભાવસત્ય - અંતરાત્માની સચ્ચાઈ, આત્માના કલ્યાણકારી ભાવ.

ભાવના (બાર) - અનિત્ય, અશરણ, એકત્વ, અન્યત્વ, અશુચિ, સંસાર, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, લોકસ્વરૂપ, બોધદુર્લભ અને ધર્મદુર્લભ. એ બાર ભાવના પ્રભુએ વૈરાગ્યનો બોધ થવા માટે જણાવી છે.

ભાવિનયગમ નય - ભવિષ્યમાં શું થવાનું છે તેની નય અર્થાત્ અપેક્ષાથી જાણકારી મેળવવી.

ભાષા સમિતિ - મુનિને વાચા વર્ગણાના ઉદયને કારણે જો બોલવાનો પ્રસંગ આવે, અન્યને બોધ આપવાનો ઉદય આવે તો મીઠી, વિકથા રહિત, સત્ય અને કલ્યાણમયી ભાષા વાપરે. કર્કશ, કઠોર, માર્મિક ભાષા ન વાપરવાનો ઉપયોગ રાખે તે ભાષા સમિતિ.

ભેદવિજ્ઞાન - વિજ્ઞાન એટલે વિશેષ જાણકારી. અને ભેદ એટલે દેહ તથા આત્માનું છૂટાપણું. ભેદવિજ્ઞાન એટલે આત્માને દેહથી છૂટો પાડવો, બંને વચ્ચેની ભિન્નતા અનુભવવી.

ભેદજ્ઞાન - દેહ અને આત્માનું ભિન્નપણું અનુભવવું.

ભોક્તાપણું - ભોગવવાની પાત્રતા. જીવ કર્મ પણ ભોગવે છે, સ્વભાવ પણ ભોગવી શકે છે.

ભોગભૂમિ - એવી ભૂમિ જ્યાં જીવને ઈચ્છા થતાં કલ્પવૃક્ષ આદિ તરફથી ઈચ્છિતની પ્રાપ્તિ થાય તે ભોગભૂમિ. એ ભૂમિમાં જીવ મનુષ્ય દેહે દેવ જેવાં સુખો ભોગવે છે.

ભોગાવલિ કર્મ - સંસાર ભોગવવો પડે તેવું કર્મ.

ભોગાંતરાય - જે વસ્તુનો ભોગવટો એક જ વખત કરી શકાય તે ભોગ કહેવાય છે. ખોરાક, મિઠાઈ, વિલેપનની વસ્તુઓ, પુષ્પ આદિ ચીજો ભોગવવાની છે. આવી વસ્તુ મળે નહિ કે મળવા છતાં ભોગવી ન શકાય તે ભોગાંતરાય કર્મ છે.

મતિજ્ઞાન - મનન કરી ઈન્દ્રિય અથવા મન દ્વારા જાણવામાં આવે તે જ્ઞાનને મતિજ્ઞાન કહેવામાં આવે છે. પાંચ ઈન્દ્રિય તથા છઠ્ઠું મન એ છ પૈકી કોઈ એક અથવા વધારેની મદદથી મતિજ્ઞાન થાય છે. મતિજ્ઞાનનો વિષય જાણવાનો છે, તે વર્તમાનકાળ સૂચવે છે.

મધ્યસ્થતા - તટસ્થપણું, અલિપ્તતા. કોઈ એક બાજુ ખેંચાઈ ન જવું.

મન:પર્યવજ્ઞાન - અન્યના મનના ભાવો જીવ મન:પર્યવ જ્ઞાનથી જાણી શકે છે. મન:પર્યવજ્ઞાનની સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય જીવના મનના ભાવો જાણે છે. જીવ વિચાર કરે ત્યારે મનોવર્ગીણાના પરમાણુઓ અમુક આકાર ધારણ કરે છે, તેની જાણકારી અને વિશ્લેષણ કરવાની શક્તિથી મન:પર્યવજ્ઞાનની ભાવોની જાણકારી પામે છે.

મનુષ્ય - મનુષ્ય ગતિમાં જીવ મનુષ્ય તરીકે ઓળખાય છે. મનુષ્ય કર્મભૂમિના,

ભોગભૂમિના, આંતરદ્વીપના એમ અનેક પ્રકારે છે.

મનુષ્યત્વ/માનવપણું/માનવતા(ચતુરંગીયનું અંગ) - જ્યાં માનવી તરીકેના ગુણો ખીલ્યા હોય તે.

મનોગુપ્તિ - ઓછામાં ઓછાં કર્મ બંધાય તે રીતે મનને પ્રવર્તાવવું.

મનોયોગ - મન સાથે આત્માનું જોડાણ.

મહાઆશ્રવ - મોટો આશ્રવ - આત્માના ગુણને મોટા પ્રમાણમાં આવકારવા. જેમાં સંવર તથા નિર્જરા એકી સાથે મોટા પ્રમાણમાં થાય છે.

મહાયોગીંદ્રપણું - શુક્લધ્યાનની ઉચ્ચ અવસ્થા જેમાં યોગ પર જીવનો સંયમ વધારે હોય છે.

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર - આ શાશ્વતી કર્મભૂમિ છે. ત્યાં ઓછામાં ઓછા વીસ અને વધુમાં વધુ ૧૬૦ તીર્થંકર બિરાજે છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્ર પાંચ છે.

મહાવ્રત - જે વ્રત ઘાતીકર્મનો પૂર્ણ ક્ષય કરવા સમર્થ બને તે મહાવ્રત. અહિંસા, સત્ય, અયૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ વ્રત ઉત્કૃષ્ટતાએ પાળવાં તે મહાવ્રત.

મહાસંવર - ઉદયગત કર્મો સામે સમસ્થિત તથા સમાધિસ્થ રહી પૂર્વકૃત કર્મોની અપૂર્વ નિર્જરા તથા નવાં કર્મોનો અપૂર્વ સંવર એકસાથે કરવો. આ માર્ગમાં જીવ ઉત્કૃષ્ટ સંવર તથા ઉત્કૃષ્ટ નિર્જરા એક જ સમયે કરી પોતાનાં કર્તાપણાના અને ભોક્તાપણાના ભાવને એક જ સમયમાં સ્વભાવ તરફ વાળી સમાન ઉગ્રતાથી કર્મનો જથ્થો તથા સ્થિતિ છેદી પરમાર્થે વિકાસ કરે છે.

મહાસંવર (આજ્ઞામાર્ગપ્રેરિત કલ્યાણપ્રેરિત) -

(અ) આ માર્ગમાં જીવ સ્વપરકલ્યાણ આજ્ઞાધીન ચારિત્રની વિશુદ્ધિથી કરી, આજ્ઞાની સહાય લઈ મહાસંવર માર્ગનું ઉત્તમતાએ આરાધન કરે છે. આ માર્ગમાં જીવ શુદ્ધ આત્મિક ગુણાશ્રવને લક્ષ બનાવવાનું કામ પણ આજ્ઞાધીનપણે કરે છે.

(બ) મહાસંવરના માર્ગમાં જીવ જ્યારે આજ્ઞાની પૂર્ણતા મેળવવા આરાધના કરે છે અર્થાત્ પોતાની ચેતન પર્યાયમાં જ્યારે પુદ્ગલની નિર્જરા આજ્ઞાંકિતપણે કલ્યાણના આજ્ઞારસથી કરે છે, ત્યારે તે જીવ મહાસંવર માર્ગની પૂર્ણતાને અનુભવે છે, જે આજ્ઞામાર્ગ પ્રેરિત કલ્યાણપ્રેરિત મહાસંવર માર્ગ છે.

મહાસંવર, કલ્યાણપ્રેરિત - પરકલ્યાણના આશયથી આચરેલો મહાસંવરમાર્ગનો પુરુષાર્થ. આ માર્ગમાં જીવ કર્મક્ષય કરવા કરતાં શુદ્ધાત્માના ગુણોનો આશ્રવ કરવા પર લક્ષ કેંદ્રિત કરે છે.

મહાસંવર, સંવરપ્રેરિત - સંવરની પ્રધાનતાવાળો મહાસંવરનો માર્ગ. મહાસંવરમાં સંવર નિર્જરા એકસાથે થાય છે. સ્વકલ્યાણની ઈચ્છા થકી મહાસંવરમાર્ગનો પુરુષાર્થ આદરવો. આ માર્ગમાં જીવ જ્ઞાનમાર્ગે કે યોગમાર્ગે કર્મના આશ્રવને તોડવા માટે લક્ષ કેંદ્રિત કરે છે.

મંગલ - મંગલ એટલે કલ્યાણકારી. મં એટલે પાપ અથવા રાગદ્વેષને કારણે નીપજતાં શાતા અને અશાતા. ગલ એટલે ગળનાર. મંગલ એટલે દુઃખ તથા પાપને ગાળનાર, દૂર કરનાર.

મંગલપણું, ધર્મનું - ધર્મ કોઈ પણ અપેક્ષાથી, કોઈ પણ કાળે જીવને કલ્યાણકારી થાય છે, અને તેની પ્રતીતિ તેનાં દશ લક્ષણો જેવાં કે ઉત્તમ ક્ષમા, ઉત્તમ આર્જવ, ઉત્તમ માર્દવ, ઉત્તમ શૌચ આદિથી આવે છે. આ કલ્યાણ કરવાની ધર્મની શક્તિ તે ધર્મનું મંગલપણું છે.

મંત્રસ્મરણ - 'મંત્ર' એટલે સૂત્રાત્મક વચન, જેમાં ઈચ્છિત સ્થિતિને મેળવવાની ચાવી કોઈકરૂપે ગૂંથાયેલી હોય છે. મુખ્યતાએ જીવની આત્મવિશુદ્ધિ અર્થે અને ક્યારેક દુઃખક્ષયના આશયથી સૂત્રાત્મક વચનનું રટણ કરવામાં આવે છે તેને મંત્રસ્મરણ કહ્યું એમ કહેવામાં આવે છે.

માર્ગાનુસારીપણું - મોક્ષમાર્ગને અનુસરવાનું ચોથા પાંચમા ગુણસ્થાને થાય છે, તે વખતે જીવમાં માર્ગાનુસારીપણું આવે છે.

માર્દવ (ઉત્તમ) - આત્માના આશ્રયે આત્મામાં જે માનના અભાવરૂપ શાંતિસ્વરૂપ પ્રગટ થાય છે તેને માર્દવ કહે છે. માર્દવ એટલે કોમળતા. જેમ જેમ માનભાવ ક્ષય થતો જાય છે તેમ તેમ માર્દવ ગુણ પ્રગટતો જાય છે.

માન (કષાય) - પોતે કંઈક છે, બીજા કરતાં પોતે વધારે ઊંચો છે, બીજા પોતાના કરતાં તુચ્છ છે આવી જાતની લાગણી અનુભવવી તે માન કષાય છે.

માન, અનંતાનુબંધી - સત્દેવ, ગુરુ તથા શાસ્ત્ર પ્રતિ અહોભાવને બદલે જીવને તુચ્છતાનો કે અતિસામાન્યપણાનો ભાવ વેદાય તે અનંતાનુબંધી માન.

માનગુણ - માનગુણની સહાયથી જીવને શ્રુતિ, શ્રદ્ધા, અને શ્રમથી ઉપજતા મહાઆશ્રવ તથા મહાસંવર માર્ગની પ્રાપ્તિનું સ્વાભિમાન હોય છે એટલું જ નહિ પણ એનાથી ઉપજતી ઉચ્ચ પરમાર્થ દશાનું પણ સ્વાભિમાન વર્તે છે. આ સ્વાભિમાનને જાળવવા જીવ પોતાના પૂર્વકૃત દોષો સામે અડગ અને અડોલ રહેવા પુરુષાર્થી થાય છે. સંસારી માનને બદલે જીવ પરમાર્થિક માન પ્રતિ વળે તે માનગુણ.

માયા (કષાય) - માયા એટલે રાગભાવ અથવા છળ કપટ. જીવ સત્યને અસત્યરૂપે, અસત્યને સત્યરૂપે એમ અનેક પ્રકારે ઊંધુચતુ જણાવી ધાર્યું કામ પાર પાડવા છેતરપીડી તથા રાગભાવનું અવલંબન લઈ વર્તે છે તે માયા કષાય છે.

માયા, અનંતાનુબંધી - શ્રી સર્વજ્ઞ આદિને બદલે સંસારના લાભાર્થે અન્યને ઉચ્ચ બતાવવાની વૃત્તિ તે અનંતાનુબંધી માયા.

માયાગુણ - માયાગુણથી જીવ કોઈ અપેક્ષાએ માયા કરી ભાવિના સુખની તીવ્ર ઈચ્છા એક તરફથી કરે છે, અને બીજી તરફ વર્તમાનમાં વેદાતાં દુઃખનો બળવાન નકાર કરે છે. સંસારી રાગને પરમાર્થ રાગમાં ફેરવવો તે માયા ગુણ.

માયામૃષાવાદ - કપટ સહિત મોહથી જૂઠું બોલવું. માયાના રાગ તથા કપટ એ બંને અર્થને સમાવી મૃષા બોલવું કે આચરવું તે માયામૃષાવાદ.

માયામૃષાવાદ પાપસ્થાનક - માયામૃષાવાદ એટલે કપટ સહિત મોહથી જૂઠું બોલવું. જે હેતુથી માયાના રાગ તથા કપટ એ બંને અર્થને સમાવી

મૃષા બોલવું કે આચરવું તે માયામૃષાવાદ પાપસ્થાનક છે.

મિથ્યાત્વ - જીવ પોતાના સ્વરૂપને યોગ્ય રીતે સમજી ન શકે, આત્મા સંબંધી વિપરીત માન્યતામાં પ્રવર્ત્યા કરે, પોતાના અસ્તિત્વનો નકાર કરતાં પણ ન અચકાય તે મિથ્યાત્વ કહેવાય છે.

મિથ્યાત્વ મોહનીય - મોહનીય, મિથ્યાત્વ જુઓ.

મિથ્યાદર્શનશલ્ય પાપસ્થાનક - સંસારનાં પરિભ્રમણથી પૂર્ણતાએ છોડાવનાર જે વીતરાગદર્શન છે તેનાં પ્રત્યેની અરુચિ, અભાવ, તેમાં શંકાદિની વિપરીત પ્રરૂપણા વગેરે મિથ્યાદર્શનમાં સમાય છે. જે દર્શન અર્થાત્ જાણકારી આત્મા માટે અહિતકારી હોવા છતાં હિતકારી જણાય અને હિતકારી હોવા છતાં અહિતકારી લાગે તે મિથ્યાદર્શન છે. શલ્ય એટલે કાંટો. મિથ્યાદર્શનરૂપી કાંટો જ્યારે આત્માને વાગે છે ત્યારે તેનાં અનેકવિધ સંસારી કષ્ટો વધી જાય છે, અને આત્માર્થે ભોગવવાં પડતાં કષ્ટોનો તો પાર જ નથી હોતો.

મિશ્ર મોહનીય - મોહનીય, મિશ્ર જુઓ.

મુનિ - જે મન, વચન, કાયાના યોગને આજ્ઞાધીન બનાવી મૌન થાય તે મુનિ. તેમને સ્વચ્છંદનો યોગથી ત્યાગ હોય છે.

મુમુક્ષુ - સંસારથી છૂટવાની અભિલાષા અથવા મોક્ષ મેળવવાની ઈચ્છા ધરાવે છે તેવા જીવ.

મૃદુતા - કોમળતા.

મૃષાવાદ પાપસ્થાનક - મૃષા એટલે જૂઠું અથવા અસત્ય. જે વસ્તુ કે વાત જે પ્રકારે છે તેને તેનાથી વિપરીતપણે જાણવી કે જણાવવી, બોલવી કે બોલાવવી, કરવી કે કરાવવી, અથવા તે સર્વની અનુમોદના કરવી; આ સર્વનો મૃષામાં સમાવેશ થાય છે. મૃષાની પ્રવૃત્તિમાં રાચતા રહી, તેને સત્ય માની, યોગ્ય માની કાર્ય કરતાં રહેવાં તે મૃષાવાદ.

મેષોન્મેષ - આંખના એક પલકારાને મેષોન્મેષ કહે છે.

મૈત્રીભાવ - જગતના સર્વ જીવ સાથે મિત્રતા ઇચ્છવી, નિર્વેરબુદ્ધિ રાખવી, શુભ ભાવ ભાવવા તે મૈત્રીભાવ છે.

મૈત્રી, પરમ - મિત્રતાનું ઉત્કૃષ્ટ રૂપ. જ્યાં દોષદૃષ્ટિ આવતી જ નથી.

મૈથુન: દેહસુખની વાસના તે મૈથુન છે.

મોહનીય કર્મ - જે કર્મ આત્માના સ્વાનુભવને રોકે છે, સ્વને ઓળખવાની શક્તિને મૂર્છિત કરે છે અથવા તો વિકળ કરે છે કે મુંઝવે છે તે મોહનીય કર્મ છે.

મોહનીય, મિથ્યાત્વ - દર્શન મોહનીય કર્મના ઉદયથી જીવને પોતાના અસ્તિત્વનો જ બળવાન નકાર આવે છે તે મિથ્યાત્વ મોહનીય કર્મ છે.

મોહનીય, મિશ્ર - જ્યારે મિથ્યાત્વ મોહનીય નબળું પડે છે ત્યારે તેના અમુક ભાગના કટકા થઈ મિશ્ર મોહનીયમાં પલટાય છે. એ કર્મના પ્રભાવથી જીવનો આત્માસંબંધી

નકાર હળવો થાય છે, આત્માનું અસ્તિત્વ હોઈ શકે, એવી વિચારણાને તેના આત્મામાં સ્થાન મળે છે.

મોહબુદ્ધિ - જીવના અન્ય પદાર્થો તથા જીવો માટેના મોહ અને મારાપણાના ભાવ તે મોહબુદ્ધિ.

મોક્ષ - આત્માની નિર્બંધ સ્થિતિ તે મોક્ષ છે. મોક્ષસ્થિતિમાં આત્મા પોતાનાં શુદ્ધ, નિર્વિકારી, અડોલ સ્વરૂપને પ્રગટ કરે છે.

મોક્ષમાર્ગ - આત્મા પર લાગેલા મેલનો નાશ કરતા જઈ, પૂર્ણતાએ આત્મશુદ્ધિ થતી જાય, તે સમજણનો સ્વીકાર કરતાં જઈ, તેનું પાલન કરતા જવું તે મોક્ષમાર્ગ છે. સમ્યક્જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રનું આરાધન તે મોક્ષમાર્ગ છે.

મૌન - વ્યવહારથી મૌન એટલે મુખથી બોલવું નહિ અને નિશ્ચયથી મૌન એટલે મન, વચન, કાયાના શાંત પરિણામ.

મૌનપણું - મનના સ્વચ્છંદી ભાવને અનુસર્યા વિના વર્તવાની ઇચ્છા.

યત્ના - ઉપયોગની સજાગતા.

યથાખ્યાત ચારિત્ર - જ્યારે મોહનો ઉદય ન હોય ત્યારે યથાખ્યાત ચારિત્ર કહેવાય.

યથાર્થ - અર્થ પ્રમાણે, જેમ જોઈએ તેમ.

યથાપ્રવૃત્તિકરણ - યથાપ્રવૃત્તિકરણ એટલે પ્રત્યેક કર્મ (આઠે કર્મ) ની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ એક કોડાકોડી સાગરોપમ કાળથી ન્યૂન કરવી. આ સ્થિતિએ જીવ આવે ત્યારે જ તે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત કરવા માટે ધ્યાનમાં જઈ શકે છે.

યાવજજીવ - જીવન પર્યંત, જીવન રહે ત્યાં સુધી.

યોગ - મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિ એટલે યોગ. આત્માનું આ ત્રણમાંથી જેની સાથે જોડાણ થાય તે તેનો યોગ થયો કહેવાય.

યોગમાર્ગ - પતંજલિએ બતાવેલો યોગને સાધ્ય કરવાનો રસ્તો.

યોગબળ - યોગબળ એટલે ઉચ્ચ આત્માના કલ્યાણભાવનાં પરમાણુઓમાંથી જીવનું કલ્યાણ કરવાની પ્રકાશિત થતી શક્તિ.

યોગસત્ય - મન, વચન અને કાયા એ ત્રણે યોગ સાથેનું જોડાણ થાય ત્યારે તેના સત્યયોગમાં રહેવાનો જીવનો પુરુષાર્થ.

યોગીંદ્રસ્વરૂપ - યોગીઓમાં શ્રેષ્ઠ તે યોગીંદ્ર, તેમની ઉચ્ચદશા તે યોગીંદ્રસ્વરૂપ.

રતિ - સંસારમાં શાતા આપતા પદાર્થોના સંયોગમાં અને ભોગવટામાં જીવને જે પ્રકારનું પોતાપણું તથા આસક્તિ વેદાય છે તે.

રતિ નોકષાય - મનમાં મજા આવે, પૌદ્ગલિક વસ્તુના સંયોગમાં મનમાં લુબ્ધતા થાય તે રતિ નામનો નોકષાય છે. નિમિત્તે કે વગર નિમિત્તે અકારણ સાંસારિક મજા આવે તે રતિનો પ્રકાર છે.

રતિ અરતિ પાપસ્થાનક - રતિ એટલે સંસારમાં શાતા આપતા પદાર્થોના સંયોગમાં અને ભોગવટામાં જીવને જે પ્રકારનું પોતાપણું તથા આસક્તિ વેદાય છે તે, અને અરતિ એટલે તેનાથી વિરુદ્ધનો ભાવ, અર્થાત્ સંસારમાં અશાતા આપતા પદાર્થોના

સંયોગમાં જે ઈતરાજીનો અને અણગમાનો ભાવ અનુભવાય છે તે. હાસ્યાદિ છ નોકષાયથી બંધાતા પાપનો સમન્વય કરી આ સોળમું રતિ-અરતિ પાપસ્થાનક બંધાયું છે.

રત્નત્રય - સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન અને સમ્યક્ચારિત્ર એ ત્રણને રત્નત્રય - ત્રણ રત્નો કહે છે.

રસઘાત - જીવ સત્તામાં રહેલાં કર્મના રસ (અનુભાગ)ને ઘટાડે તે રસઘાત.

રસપરિત્યાગ તપ - સ્વાદ માટે ભોજનનાં છ રસમાંથી કોઈ એક બે કે છએ રસનો ત્યાગ કરી નિરસ ભોજન લેતાં શીખવું તે રસપરિત્યાગ છે.

રસબંધ - રસ એટલે જે કર્મ ગ્રહણ થયું છે તેનો પરિપાક થતાં તેની તીવ્રતા કે મંદતા કેટલા પ્રમાણમાં હશે તેનું માપ. ફળ આપતી વખતે તે કર્મ આકરાં, સાદાં કે મધ્યમ પરિણામ આપે તે રસબંધ. રસબંધને 'અનુભાગ' પણ કહેવાય છે.

રહસ્ય, ધર્મનાં - ધર્મનાં ગૂઢ અર્થો.

રાગ - રાગ એ માયા તથા લોભનું મિશ્રણ છે. જીવને કેટલાક સંસારી પદાર્થો માટે કે અન્ય જીવ માટે મારાપણાનો ભાવ થાય છે, તે પદાર્થ કે વ્યક્તિના સંયોગમાં તેને શાતાનું વેદન થાય છે, વિયોગમાં અશાતા વેદાય છે; વળી જેવી લાગણીનું વેદન પોતે કરે છે તેવી જ લાગણી સામો જીવ પણ વેદે એવા પ્રતિભાવની અપેક્ષા પણ તેને રહે છે, તે

જીવ પ્રતિ મારો અમુક હકભાવ યોગ્ય છે; આવી આવી લાગણી, જેમાં બદલાની તેને અપેક્ષા રહે છે તેને શ્રી પ્રભુ રાગભાવ તરીકે ઓળખાવે છે.

રાગ, વીતરાગીનો - વીતરાગીનો રાગ જુઓ.

રાગગુણ - સંસારી રાગ આત્મશુદ્ધિના રાગમાં પલટાવવો તે રાગગુણ.

રુચકપણું - જીવમાં સ્વરૂપ પ્રતિ રુચિ જાણવી.

રુચક પ્રદેશ - પ્રદેશ, રુચક જુઓ.

ઋજુતા - કોમળતા.

ઋણ - કરજ

ઋણાનુંબંધ - અન્ય જીવ સાથેનો સંબંધ તે ઋણાનુંબંધ. તે શુભ કે અશુભ હોય છે.

રૌદ્રધ્યાન - કષાયનું ઉત્કૃષ્ટમાં ઉત્કૃષ્ટ રૂપ તે રૌદ્રધ્યાન.

લબ્ધિ - વીર્યાંતરાય કર્મના ક્ષય કે ક્ષયોપશમથી પ્રાપ્ત થતી શક્તિ. શ્રુતજ્ઞાનના આવરણનો ક્ષયોપશમ પ્રાપ્ત થવો તે, ક્ષયોપશમ લબ્ધિ.

લિંગદેહજન્ય જ્ઞાન - દશ ઈન્દ્રિય(પાંચ કર્મેન્દ્રિય અને પાંચ ભાવેન્દ્રિય), પાંચ વિષય અને મન એ રૂપ જીવનું સૂક્ષ્મ શરીર, તેનાં આધારે થયેલું જ્ઞાન.

લાભાંતરાય - આપનારની ઈચ્છા આપવાની હોય, લેનારની ઈચ્છા લેવાની હોય, વસ્તુ તૈયાર હોય, તેમ છતાં કોઈ કારણસર લેનાર વસ્તુ લઈ શકે નહિ તે લાભાંતરાય કર્મ છે.

લેશ્યા - સંયોગ આધીન આત્માનાં પરિણામનું બદલાવું તે લેશ્યા છે. લેશ્યા એ મનોયોગનું ભિન્ન ભિન્ન સ્વરૂપ છે. જે પ્રકારે આત્માનાં પરિણામ બદલાય છે, તેવા પ્રકારનાં તેનાં રૂપરંગ બદલાય છે. તે રંગો પરથી આ લેશ્યાનાં નામ - કૃષ્ણ, નીલ, કાપોત, પીત, પન્ન, શુક્લ કહેલાં છે.

લોકાકાશ - લોકમાં રહેલું આકાશ દ્રવ્ય.

લોકઆજ્ઞા - આજ્ઞાધીનપણે લોકનાં સ્વરૂપની જાણકારી મેળવવી.

લોકવિનય - આખા લોકના જીવો પ્રતિ વિનયભાવ કેળવવો.

લોકસંજ્ઞા - લોકો શું કહેશે એ લક્ષથી પોતાના વર્તનનું ઘડતર કરવું તે લોકસંજ્ઞા.

લોકસ્વરૂપભાવના - ચૌદ રાજલોકમાં પથરાયેલા જગતનું સ્વરૂપ વિચારવું તે લોકસ્વરૂપ ભાવના.

લોકાંત - લોકાંત તે પાંચમા દેવલોકનું નામ છે. તેના જુદા જુદા વિભાગ. અધઃઉર્ધ્વ લોકાંત, પૂર્વાપર લોકાંત, દક્ષિણોત્તર લોકાંત.

લોગસ્સ - લોગસ્સ એટલે ચોવીશ તીર્થંકર ભગવાનની સ્તુતિ. આ સ્તુતિમાં સર્વ તીર્થંકર ભગવાન મારા પર પ્રસન્ન થાઓ, અને તેમની કૃપાથી મને આત્મવિશુદ્ધિની પ્રાપ્તિ થાઓ એવી ભાવના વણાયેલી છે.

લોભ કષાય - જીવને પોતાને ગમતા પદાર્થો પરિગ્રહરૂપે મળ્યા હોય છે તે હજુ વિશેષ વધે, તેમાં ક્યારેય હાનિ ન થાય એવા ભાવ જે વર્તતા રહે છે તે લોભ કષાય છે.

લોભ, અનંતાનુબંધી - ધર્મના નામથી સંસારી લાભમાં રચ્યાપચ્યા રહેવાની વૃત્તિ તે અનંતાનુબંધી લોભ.

લોભ, પરમાર્થ - આત્માર્થે લાભ મેળવવાની ઈચ્છા.

લોભગુણ- લોભગુણના આધારથી જીવ, સંજ્ઞાનો સન્માર્ગે ઉપયોગ કરી, એક બાજુથી શ્રી પ્રભુની અપૂર્વ શાંતિ તથા સુખના વેદન માટે, જે ભાવિમાં અબાધક થનાર છે તેનો તીવ્ર હકાર કરે છે, અને બીજી બાજુ એ જ જીવ અનાદિકાળથી થયેલી દુઃખની જનની એવા સંસારનો નકાર વેદે છે.

લૌકિકભાવ - સાંસારિક ભાવ, લોકને લગતા ભાવ.

વર્ગણા - જીવ જે સજાતીય પુદ્ગલનો પરમાણુ ગ્રહણ કરે છે, તે પુદ્ગલનો સમૂહ તે વર્ગણા. તે આઠ પ્રકારે છે - ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારક, તેજસ, ભાષા, શ્વાસોશ્વાસ, મન અને કર્મણ વર્ગણા.

વચનયોગ - ગ્રહણ કરેલા વાચાવર્ગણાના પરમાણુના ઉદયથી બોલવાનો યોગ આવે તે વચનયોગ છે.

વચનગુપ્તિ - અલ્પાતિઅલ્પ કર્મબંધ થાય તે રીતે વાણીનો ઉપયોગ કરવો, જરૂર વિના બોલવું નહિ તે વચનગુપ્તિ.

વનસ્પતિકાય - વનસ્પતિ એટલે કે ફળ, ફૂલ, ઝાડ, પાન વગેરે જે જીવોનો દેહ છે તે વનસ્પતિકાય.

વંદન (વંદણા) - શુદ્ધતા ઈચ્છતો જીવ જ્યારે વિનયભાવ સહિત સત્દેવ, સત્ધર્મ અને સત્પુરુષોએ કરેલા ઉપકારના ઋણનો સ્વીકાર કરે છે તથા વિશેષ ઉપકાર કરે તે માટેની વિનંતિ કરે એ વિધિને વંદન કહે છે.

વાત્સલ્ય - આ સમકિતનું સાતમું અંગ(ગુણ) છે. વાત્સલ્ય એટલે સર્વ જીવો પ્રત્યે નિસ્પૃહ મૈત્રી અર્થાત્ સર્વાત્મામાં સમદૃષ્ટિ રાખી હેતુભાવ કેળવવો.

વાયુકાય - હવાનાં પરમાણુ જે જીવોનો દેહ છે તે વાયુકાય.

વાસના - ઈન્દ્રિયોના સુખને મેળવવાની અદમ્ય કે મંદ ઈચ્છા તે વાસના.

વિકલ્પ - વિકલ્પ એટલે અનિશ્ચિત વિચાર અથવા સ્થૂળ કે સૂક્ષ્મ વિચારરૂપ દ્વિધા.

વિકલત્રય - બે, ત્રણ, ચાર ઈન્દ્રિય જીવો વિકલત્રય કહેવાય છે. તેઓ નિયમથી કર્મભૂમિમાં, અંતના અડધા દ્વીપમાં અને અંતના આખા સમુદ્રમાં હોય છે - સ્વયંભૂરમણ સમુદ્રમાં હોય છે. એ સિવાયના લોકના ભાગમાં વિકલત્રય જીવો નથી.

વિકલેન્દ્રિય - જે જીવને પાંચ પર્યાપ્તિ - આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, શ્વાસોશ્વાસ, ભાષા હોય.

વિનય -

(અ) વિનય એ પોતાની અલ્પતા અને દાતારની મહત્તાની કબૂલાતથી ઉપજતી જીવની સહજ આત્મિક ચેષ્ટા છે. વિનય ગુણમાં જીવ શુદ્ધિના લોભને પ્રાધાન્ય આપી, પ્રાપ્ત થયેલી સર્વ શક્તિ અને સિદ્ધિ પ્રત્યેનો ઐહિક માનભાવ ત્યાગે છે. (ભાગ - ૩)

(બ) વિનય એટલે સત્ પ્રતિનો આદરભાવ, પૂજ્યભાવ, અહોભાવ. જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર પ્રતિ બહુમાનનો ભાવ તે નિશ્ચય વિનય છે અને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રના ધારક સત્દેવ, સત્ગુરુ અને સત્શાસ્ત્ર પ્રતિનો અહોભાવ તે વ્યવહારથી વિનય છે. (ભાગ - ૪)

વિનય (તપ) - પોતાના માનભાવને સમ્યક્ ગુરુજનની નિશ્રામાં રહી, તેમનાં માર્ગદર્શન નીચે પોતાનાં અલ્પપણાનું જાણપણું મેળવી, સત્દેવ, સદ્ગુરુ અને સત્ધર્મ પ્રતિ ખૂબ આદર, અહોભાવ અને નમ્રતા સાથે વર્તવું તે વિનય તપ છે.

વિનય (ગુરુ પ્રતિ) - ગુરુ (સત્પુરુષ) ના જણાવ્યા પ્રમાણે વર્તવું, તેમની આમાન્યા જાળવવી, તેમના પ્રતિ અહોભાવ તથા આદરભાવ વેદવો, તેમની જે જરૂરિયાત હોય તે પ્રજ્ઞાથી સમજી પૂરી કરવા પ્રયત્નવાન રહેવું, મીઠી શાંતભાષાથી તેમને પ્રત્યુત્તર આપવા, યોગ્ય આસને બેસવું, ગુરુએ કરેલી કરુણા માટે ઉપકારભાવ વેદવો, પોતાની ભૂલ માટે ગુરુ ઠપકો આપે ત્યારે પણ કષાયી થવું નહિ, ઈત્યાદિ વર્તના એ ગુરુ પ્રતિના વિનયને સૂચવે છે.

વિનય, પરમ - ઉત્કૃષ્ટતાએ વિનય ગુણ ખીલવવો.

વિનયાભાર - વિનય તથા આભારની લાગણી એકસાથે અનુભવવી.

વિનિવર્તના - મન અને ઈન્દ્રિયોને વિષયોથી દૂર રાખવાની સાધના.

વિપાક પ્રદેશોદય - પ્રદેશોદય, વિપાક જુઓ.

વિપાકોદય - વિપાકોદય એ સંસારી સ્થિતિમાં કર્મના ઉદયને ભોગવવાનો પ્રકાર છે. વિપાકોદય એટલે કર્મનો પરિપાક થયે ઉદયમાં આવી આત્માથી ભોગવાઈને ખરે તે. તેમાં નવાં કર્મબંધન થાય છે.

વિભાવ - આત્મા સિવાયના, પરપદાર્થ સંબંધીના પોતાપણાના ભાવમાં રહેવું તે વિભાવ. જીવ મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય અને યોગ એ પાંચ કારણોથી વિભાવ કરે છે.

વિભાવરસ - વિભાવરસ એ કર્મ નથી, પણ જીવે કરેલા વિભાવનું પરિણામ છે. જીવ જ્યારે મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ અને કષાયનાં કારણોથી વિભાવ કરે છે, એટલે કે કર્મનો કર્તા થાય છે ત્યારે એ કારણો વિભાવના પ્રતિકરૂપ - રસરૂપે પરિણમે છે. જેના લીધે તે જીવ એના આત્મા પર ભાવિમાં ભોક્તા બને એવા પુદ્ગલ પરમાણુઓને આશ્રવે છે.

વિરક્ત - છૂટેલા, રાગરહિત.

વિરતિ - વિરતિ એટલે ત્યાગભાવ અથવા દોષોથી પાછા હઠવું.

વિવિક્ત શય્યાસન તપ - નિર્દોષ એકાંત સ્થાનમાં પ્રમાદરહિત બની, સૂવા બેસવાની પ્રવૃત્તિમાં પણ ધર્મભાવના સાચવવી એ વિવિક્ત શય્યાસન તપ છે.

વિશાળબુદ્ધિ - જે વસ્તુ જે અપેક્ષાએ સમજવા યોગ્ય હોય તે અપેક્ષાએ તેને સમજીને સ્વીકારવી.

વિશુદ્ધિ - વિશુદ્ધિ એટલે પવિત્રતા. જેમ જેમ કષાયો મંદ થતા જાય છે તેમ તેમ આશ્રવ ઘટતો જાય છે, અને નિર્જરા વધતી જાય છે. આથી જ્યારે આત્મા કષાયનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરે છે, ત્યારે ઘાતીકર્મનો આશ્રવ તેને થતો નથી, એટલું જ નહિ પણ પૂર્વસંચિત ઘાતીકર્મો સર્વથા નિર્જરી જાય છે. આમ સંવર અને નિર્જરા જેમ જેમ વધતાં જાય છે તેમ તેમ આત્માની વિશુદ્ધિ પણ વધતી જાય છે.

વિષય (વિષયસુખ) - વિષય એટલે ઈન્દ્રિયનું સુખ, ઈન્દ્રિયોને જેનાથી શાતા લાગે તે વિષય કહેવાય છે.

વિસંયોજન - જે ત્રણ કરણ વડે અનંતાનુબંધીના પરમાણુઓને ચારિત્રમોહની અન્ય પ્રકૃતિરૂપ પરિણામાવી અનંતાનુબંધીની સત્તાનો નાશ કરવામાં આવે તેનું નામ વિસંયોજન છે.

વિહાર - પરમાણુની ગતિ કરવી અથવા પરમાણુનું સંક્રમણ કરવું. વિહારમાં જે પુદ્ગલ પરમાણુઓનો વિપાક ઉદય કે પ્રદેશોદય આવવાનો હોય તેને જીવ આત્માના દરેક પ્રદેશમાંથી એકઠા કરે છે. તેમાં આત્મા પ્રત્યેક પ્રદેશ પર એ પુદ્ગલ પરમાણુઓના ભાવરસને વેદે છે. વિહાર કરાવવો એટલે થયેલી કર્મરચનામાં ફેરફાર કરવો. વિહારનો બીજો અર્થ સંવર પણ થાય છે.

વીતરાગ બોધ - શ્રી સર્વજ્ઞ વીતરાગ પ્રભુએ કલ્યાણનાં પરમાણુ દ્વારા આપેલો બોધ.

વીતરાગતા - વીતરાગતા એટલે પદાર્થ કે પ્રસંગ પ્રતિ રાગદ્વેષરહિતપણું. વીતરાગી આત્મા સંસારી પદાર્થોના ભોગવટાની રતિથી પર

હોય છે, તેને પાંચ ઈન્દ્રિયોના વિષયો આકર્ષી શકતા નથી, શુભાશુભ કર્મના ઉદયમાં નિસ્પૃહ અને રાગદ્વેષ રહિત હોય છે અને સર્વથી અલિપ્ત રહી આત્મા આત્મરસમાં રમમાણ રહે છે.

વીતરાગતા, અરિહંતની - અરિહંતપ્રભુ પૂર્ણાતિપૂર્ણ આજ્ઞામાં રહીને લોકકલ્યાણનું કાર્ય પૂર્વે ઈચ્છેલી મંગલપ્રેમની ભાવના સહિત છતાં પૂર્ણ નિસ્પૃહભાવથી અર્થાત્ વીતરાગતા સાથે કરે છે, તે અરિહંતની વીતરાગતા છે.

વીતરાગતા, અરૂપી - માત્ર વેદનમાં સમજાતી વીતરાગતા.

વીતરાગતા, આજ્ઞાપ્રેરિત - આજ્ઞા મેળવવા તથા પાળવાની વિશુદ્ધિ વધારવાના હેતુથી વીતરાગતા વેદવી. આ વીતરાગતાથી જીવ સહજપણે કલ્યાણભાવ સેવતો જાય છે અને ગુણગ્રાહીપણાનો અઘરો પુરુષાર્થ આદરે છે.

વીતરાગતા, કલ્યાણપ્રેરિત - પરકલ્યાણના હેતુથી એટલે ઉચ્ચ પરકલ્યાણભાવથી વીતરાગતા વેદવી.

વીતરાગતા, પરમ - પૂર્ણ વીતરાગતા; જેમાં રાગનો, કષાયનો એક સમય માટે પણ આવિર્ભાવ થતો નથી.

વીતરાગતા, મૈત્રીપ્રેરિત - લોકકલ્યાણના ભાવને મુખ્ય રાખી, પ્રેમભાવની ઉત્કૃષ્ટતાએ પહોંચવા માટે તથા કલ્યાણભાવનાં ધ્યેયથી વીતરાગતાની સ્થિતિ અનુભવવી.

વીતરાગતા, વૈરાગ્ય પ્રેરિત - સંસારનો નકાર કરી, કર્મના ક્ષય પ્રતિ લક્ષ રાખી, કર્મના આશ્રવને મંદ કરવાના ધ્યેય સાથે વીતરાગ સ્થિતિનો અનુભવ કરવો.

વીતરાગીનો રાગ - જે જીવ ધર્મની મંગળતા કાયમ રાખવા ધર્મનાં સનાતનપણાના ભાવ વેદે છે, તે જીવના વીતરાગી મહાત્મા ઋણી બને છે, તેથી ઋણમુક્તિ માટે વીતરાગી મહાત્માએ પોતાની વીતરાગતામાં તે જીવ માટે રાગભાવ સેવવો પડે છે. આ છે 'વીતરાગીનો રાગ'. જે જીવ આ 'વીતરાગીનો રાગ' પામે છે તેને જીવત્વ છોડી પરમાત્વ પામવાનું નિકાચીત કર્મ બંધાય છે.

વીતરાગી સાથ - સત્પુરુષોએ નિરુપૃહભાવથી આપેલો કલ્યાણભાવવાળો સાથ.

વીર્ય - વીર્ય એટલે શક્તિ. વીર્યનું કામ પ્રવર્તવાનું છે. આત્મામાં અનંત વીર્ય છે. સર્વનું દાન દેવાની, ત્યાગ કરવાની શક્તિ આત્મામાં છે. સર્વ મેળવવાની શક્તિ પણ આત્મામાં છે.

વીર્ય, અભિસંધિજ, અભિસંધીજ વીર્ય જુઓ.

વીર્ય, અભિસંધિજ, અભિસંધીજ વીર્ય જુઓ.

વીર્ય, આજ્ઞા - આજ્ઞાવીર્ય જુઓ.

વીર્યાતરાય - પોતામાં શક્તિ ખીલી ન હોય અથવા શક્તિ હોવા છતાં તેનો યથાર્થ ઉપયોગ ન થઈ શકે તે વીર્યાતરાય.

વૃત્તિસંક્ષેપ તપ - જીવ પોતાના સંયમને ચકાસવા પોતે ધારેલા અમુક અભિગ્રહ(આકરી પ્રતિજ્ઞા) પૂરા થાય તો જ આહાર ગ્રહણ કરે, અને તેમ

ન થાય ત્યાં સુધી શાંત પરિણામથી વિચરે તે વૃત્તિસંક્ષેપ છે.

વેદકતા - અનુભવવાપણું, આત્માની વેદન કરવાની શક્તિ. જીવ પોતે સુખ અનુભવે છે, દુઃખ અનુભવે છે, સુખની પ્રાપ્તિ કે દુઃખના વિયોગની ઈચ્છા કરી શકે છે તે તેનો વેદકતાનો ગુણ છે.

વેદક સમ્યક્ત્વ - ક્ષાયિક સમકિત લેતાં પહેલાના અનંતર સમયે જીવ મિથ્યાત્વનાં છેલ્લાં પુદ્ગલો ભોગવી લે છે અને એક પણ મિથ્યાત્વનું નવું પરમાણુ ગ્રહણ કરતો નથી અને તે પછીના જ સમયે તેને ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પ્રગટ થાય છે. એક સમયના મિથ્યાત્વના માત્ર ભોગવટાના કાળને વેદક સમ્યક્ત્વ કહે છે.

વેદન, આત્માનું - આત્માના પ્રદેશોના માધ્યમથી ઈન્દ્રિયો વિના થતો અનુભવ.

વેદનીય કર્મ - વેદનીય કર્મ બે પ્રકારે છે. શાતા વેદનીય અને અશાતા વેદનીય. શાતાવેદનીય કર્મના ઉદયથી જીવ સુખનો અનુભવ કરે છે અને અશાતા વેદનીય કર્મના ઉદયથી જીવ દુઃખનો અનુભવ કરે છે. વેદનીય કર્મથી અનુભવાતી શાતા કે અશાતા દુન્યવી સુવિધા કે અસુવિધાને કારણે સર્જાય છે.

વૈક્રિય શરીર - વિક્રિયા એટલે ફેરફાર. દેવો તથા નારકીને વૈક્રિય શરીર હોય છે. તેમને શરીરમાં વિક્રિયા કરવાની શક્તિ હોવાને લીધે વૈક્રિય કહેવાય છે. તેઓ પોતાનાં શરીરને નાનું મોટું કરી શકે છે, સુરૂપ કે કુરૂપ બનાવી શકે છે, ખેચર, ભૂચરમાં ફેરવી શકાય છે, આમ ફેરફાર કરવાની વિવિધતાભરી

શક્તિ તેમનામાં હોવાથી તેમનાં શરીર વૈક્રિય કહેવાય છે. તેમનાં શરીરમાં હાડકાં હોતાં નથી.

વૈયાવૃત્ય (વૈયાવચ્ચ) તપ - વૈયાવૃત્ત એટલે સેવા. પાત્ર જીવની જરૂરિયાત પ્રમાણે સમભાવથી સેવા તથા આસનાવાસના કરવી.

વૈરાગ્ય - વૈરાગ્ય એટલે સંસારથી છૂટવાની ભાવના, સંસારના ભોગઉપભોગમાં જવાના ભાવની મંદતા.

વ્યતિક્રમ - દોષ કરવાની વૃત્તિ સેવવી.

વ્યવહાર અંતરાય - સંસારના ઈચ્છિત પદાર્થોની પ્રાપ્તિ થવા ન દે, તે પ્રાપ્તિથી વંચિત રાખે તે વ્યવહાર અંતરાય.

વ્યવહારનય - રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિની અપેક્ષા.

વ્યવહારશુદ્ધિ - વ્યવહારની પ્રવૃત્તિ કરતી વખતે અન્ય જીવ ઓછામાં ઓછા દૂભાય તથા હણાય તે માટે ઉપયોગપૂર્વક વર્તવું તે.

વ્યવહાર સમકિત - નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત જુઓ.

વ્રત - નિયમ.

શમ - ઉદયમાં આવેલા અને આવવાના કષાયોને શાંત કરવા તે શમ.

શમ, અરિહંતપ્રભુ/કેવળીપ્રભુનો - શમ એટલે સ્વરૂપસ્થિરતાથી પ્રગટતી શાંતિ. કેવળીપ્રભુ હલનચલન, શ્વાસોશ્વાસ, બોધ આપવો આદિ ક્રિયાઓ કરવા છતાં એક પણ ઘાતીકર્મને એક સમય માટે પણ તેમના આત્મા પર સ્વીકારતા નથી. એક અંશે પણ ઘાતીકર્મ તેમને ચીટકી

શક્તાં નથી, તે તેમના આત્માનો શમનો પુરુષાર્થ છે.

શમ, ઉપાધ્યાયજીનો - ઉપાધ્યાયજીમાં પોતાના ગુરુના રાગ કરતાં ધર્મની પ્રભાવના તથા પ્રરૂપણા કરવાના રાગ વિશેષ હોય છે. આ ભાવને લીધે 'ધર્મનો માર્ગ સહુ જીવો પામો તથા તેમાં ક્ષતિ ન રહે' એવી ભાવનાને સમર્થ કરનાર આચાર્ય પાસેથી અભિસંધિજ વીર્યનું દાન માગે છે, કે જેથી પોતાના ગુરુની ક્ષતિ પોતાથી બોધાતા માર્ગમાંથી નીકળી જાય. આવા કર્તાપણાના ભાવને લીધે જે અભિસંધિજ વીર્ય તેઓ સર્વ આચાર્ય પાસેથી મેળવે તેને આકાર અને સ્થિરતા આપવા તેઓ પોતાનું અનભિસંધિજ વીર્ય ઉમેરે છે. આ થકી સર્વ ઉપાધ્યાયજી થકી એક્સરખો માર્ગ જ બોધાય છે જેથી મુમુક્ષુને શ્રમ કરવા માટેનું માધ્યમ સમાન જ રહે. આ છે ઉપાધ્યાયજી નો શમનો પુરુષાર્થ.

શમ, ગણધર/આચાર્યનો - ગણધર પ્રભુ તેમના બોધ દ્વારા શબ્દદેહની સાથે સાથે ચારિત્રદેહ રૂપ ચેતનત્વ પણ ગુપ્ત માધ્યમથી આચાર્યને બોધતા હોય છે; જેનો આધાર લઈ આચાર્ય પણ પોતાનાં ચારિત્રપાલનની શુદ્ધિ વધારી, ઉપયોગની શુદ્ધિ તથા તીક્ષ્ણતા વધારતા જાય છે. પરિણામે ઉપાધ્યાય તથા સાધુસાધ્વીરૂપ એમના શિષ્યગણ એ બોધને યથાર્થ રીતે ચેતનમય કરી શકે. આ છે ગણધર તથા આચાર્યનો શમ ગુણ.

શમ, સાધુસાધ્વીનો - અન્ય પરમેષ્ટિના શમનો આધાર લઈ, પોતાના વિકાસની અંતરાયો

તોડી સાધુસાધ્વી પોતાના શમ (કષાય રહિત સ્થિતિ) ને વિકસાવે છે. અને તેમાં પોતાના કલ્યાણભાવને ઉમેરી ક્ષપક શ્રેણિની તૈયારી કરે છે; અને કરાવે છે.

શમ, સિદ્ધપ્રભુનો - સિદ્ધપ્રભુ પંચાસ્તિકાયની બાધાથી પર બની દરેક સમયે પોતાનાં સ્વરૂપની વેદકતા તથા પરમ વીતરાગતાનો અનુભવ કરે છે તે તેમનો શમનો પુરુષાર્થ છે.

શરણ - પોતાથી ઉચ્ચ આત્માની ઈચ્છાનુસાર પોતાનું વર્તન કરવાની ભાવના તે શરણ.

શરીર, આહારક - આહારક શરીર જુઓ.

શરીર, ઔદારિક - ઔદારિક શરીર જુઓ.

શરીર, કાર્મણ કાર્મણ શરીર જુઓ.

શલાકાપુરુષ - જેમનું વીર્ય ઘણું ખીલ્યું હોય તેવા જીવો. તીર્થંકરપ્રભુ, ચક્રવર્તિ, બળદેવ, વાસુદેવ અને પ્રતિવાસુદેવ શલાકાપુરુષ ગણાય છે.

શાતા - સુખ.

શાતાવેદનીય - શાતાવેદનીય કર્મના ઉદયથી જીવ સુખનો અનુભવ કરે છે. આ સુખમાં પાંચ ઈન્દ્રિય અને મનથી અનુભવતા પૌદ્ગલિક સુખોની ગણતરી કરવામાં આવી છે. જીવની સુખની માન્યતા પ્રમાણે સુખ આપે, જે સાનુકૂળ સંજોગ તે શાતા વેદનીય.

શાંત દશા - કષાયરહિત સ્થિતિ.

શાંતસ્વરૂપ - આત્માનું કષાય વગરનું રૂપ.

શાંતિ (આત્મશાંતિ) - શાંતિ એટલે શાંત થવું, શાંત રહેવું. શાંતિ આત્માનો મૂળભૂત ગુણ છે.

જે પદાર્થ પોતાના નથી તેની પ્રાપ્તિ કે અપ્રાપ્તિમાં સુખદુઃખ કલ્પી જીવ શાંતિથી વંચિત થાય છે. જેમ જેમ કલ્પિત સુખબુદ્ધિ ટળતી જાય છે તેમ તેમ સ્વમાં એકાકારતા પ્રગટતી જાય છે. એ એકાકારતાના પ્રમાણમાં જીવની શાંતિ વધતી જાય છે.

શિવ - અશુભનો નાશ કરી કલ્યાણના કરનારા.

શિક્ષાવ્રત - જે વ્રત પાલનમાં સમજણ વધે છે તેવા ચાર શિક્ષાવ્રત શ્રાવકનાં બાર વ્રતમાં ગણાયાં છે. ૧. સામાયિક વ્રત ૨. દેશાવગ્ધાતિક વ્રત (રોજેરોજની હરવાફરવાની મર્યાદા) ૩. પૌષ્ઠ વ્રત (એક દિવસનું સાધુજીવન) ૪. અતિથિસંવિભાગ વ્રત(પૂર્વે જણાવ્યા વિના આવેલા સાધુ કે શ્રાવક નો આદર સત્કાર કરવો).

શુક્લતા, પુરુષાર્થની - પુરુષાર્થની શુક્લતા એટલે પૂર્વે કર્યો હોય તેટલો જ આત્મશુદ્ધિ મેળવવા માટેનો પુરુષાર્થ રહેવો, તે વધે પણ ક્યારેય ઘટે નહિ કે મંદ થાય નહિ.

શુક્લ લેશ્યા - આ લેશ્યામાં આત્માના પરિણામ ગાયના દૂધ જેવા શ્વેત હોય છે. આ લેશ્યાવાળા જીવો સ્થિરબુદ્ધિ વાળા, નિર્વિકલ્પી, વીતરાગી પૂર્ણ સજ્જન મહાત્માઓ હોય છે. આ લેશ્યા શુભ છે.

શુક્લ સમય - શુક્લ એટલે શુદ્ધ. જે સમયમાં જીવ આત્મશુદ્ધિ વધારે છે તે શુક્લ સમય થાય છે.

શુક્લધ્યાન - આત્માની નિર્વિકલ્પ સ્થિતિ. શુક્લધ્યાનમાં આત્માને શુક્લ અર્થાત્ અતિ શુદ્ધ પરિણામ વર્તે છે. સૂક્ષ્મ વિચારોની અતિ

અલ્પતાથી શરૂ કરી નિર્વિચાર થવા સુધીની દશા તે શુક્લધ્યાન. આ દશાની શરૂઆત સાતમા ગુણસ્થાનથી થાય છે.

શુક્લધ્યાન, સૂક્ષ્મક્રિયાપ્રતિપાત - જે શુક્લધ્યાનમાંથી આત્મા ક્યારેય બહાર નીકળતો નથી તે. આ ધ્યાન આત્માનો ૧૩મા ગુણસ્થાને પ્રાપ્ત થાય છે.

શુક્લબંધ, પૂર્ણ આજ્ઞાનો - જ્યારે અશુદ્ધ પ્રદેશોનું આજ્ઞાધીનપણું કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની સહાયથી એવી પ્રગતિ પામે છે કે પૂર્ણ આજ્ઞાધીનપણામાં તેની શુદ્ધિ તથા તીક્ષ્ણતા એટલાં જ રહે છે અગર તો વધે છે, એટલે કે પૂર્વની આજ્ઞાધીન સ્થિતિમાં જરા પણ અલ્પતા થતી નથી, બલકે વૃદ્ધિ થતી જાય છે, તે દશાને 'પૂર્ણ આજ્ઞાનો શુક્લબંધ' કહેવાય છે.

શુદ્ધનય - નિશ્ચયનય - નિશ્ચયની અપેક્ષા.

શુદ્ધભાવ - જીવને શુદ્ધિ મેળવવા પ્રતિ ત્વરાથી દોરે તેવા ઉચ્ચ પ્રકારના ભાવ શુદ્ધભાવ ગણાય.

શુદ્ધાત્મા - શુદ્ધ થયેલો, કર્મથી મુક્ત થયેલો આત્મા.

શુદ્ધિ (આત્મશુદ્ધિ) -

(અ) આત્માના પ્રદેશો પરથી જેટલા કર્મ ઓછાં થાય છે તેટલી તેની આત્મશુદ્ધિ વધે છે.

(બ) શુદ્ધિ એટલે આત્માની સ્વચ્છ પર્યાય તથા પરિણતિ; અર્થાત્ આત્માને પુદ્ગલરહિત કરવાની પ્રક્રિયાથી બીજા પાંચ દ્રવ્યને પરિણમાવવા.

શુદ્ધિ, અરૂપી - પૂર્ણ શુદ્ધિ.

શુદ્ધિ, આત્મિક - આત્મિક શુદ્ધિ એટલે આત્માને તેના પર લાગેલા કર્મનાં પરમાણુઓથી છોડાવવો.

શુદ્ધિ, પરમાર્થ - જીવની આત્માર્થ પ્રગટવાથી થતી જતી વિશુદ્ધિ. આત્મા શુદ્ધ થતો જાય એ પ્રકારે ધર્મનું આરાધન કરતાં રહેવું, અને શુદ્ધિ વધારતા જવી તે.

શુદ્ધિ, સર્વોત્કૃષ્ટ - શુદ્ધિ એટલે આત્મા કે જીવમાં ઉપજતા શુદ્ધ સ્વરૂપની વૃદ્ધિ. જે જીવ પરમાર્થ તથા વ્યવહારે આજ્ઞાધીન હોય છે તે સર્વોત્કૃષ્ટ શુદ્ધિ પામે છે. તે જીવ પોતાના પરમાર્થ લોભને અને પરમાર્થ સ્વચ્છંદને આજ્ઞાગુણ તથા આજ્ઞાચારિત્રમાં ફેરવે છે અને સહજતાએ કર્તાપણા તથા ભોક્તાપણામાં આજ્ઞાધીન બને છે. આ પુરુષાર્થમાં જીવ મોહ તેમજ સુખબુદ્ધિ બંને ક્ષય કરવામાં સફળ થાય છે.

શૂન્યતા - જીવ જ્યારે દેહ તથા ઈન્દ્રિયો સાથેનું એકપણું ત્યાગી પોતામાં એકાકાર - એકરૂપ થાય છે ત્યારે તે શૂન્યતામાં છે એમ કહેવાય છે.

શૂન્યભાવ - મનની કે જીવની વિચારરહિત દશા.

શૈલેશીભાવ - શૈલેશ અર્થાત્ મેરુપર્વત જેવો અચલ - અકંપ, એવા સ્થિર પરિણામ.

શૈલેશી અવસ્થા - આત્માની પર્વત જેવી (શૈલ એટલે પર્વત) નિશ્ચળ દશા તે.

શોક નોકધાય - રડવું, દિલગીર થવું, ગમગીની લાગવી, આદિ ક્રિયા અમુક નિમિત્તે થાય છે,

અને તે શોક કહેવાય છે. શોકનું મુખ્ય કારણ ઈષ્ટ વિયોગ હોય છે, કોઈક વેળા વગર કારણે પણ સંભવે છે.

શૌચ (ઉત્તમ) - શૌચ એટલે શુચિતા કે પવિત્રતા. આત્માના આશ્રયે લોભ કષાયના અભાવરૂપ પ્રગટતું શાંતિસ્વરૂપ તે શૌચધર્મ. સમ્યક્દર્શન સહિતની વીતરાળી પવિત્રતા તે ઉત્તમ શૌચધર્મ છે.

શ્રદ્ધા (ચતુરંગીયનું અંગ) - સાચા મોક્ષમાર્ગની જાણકારી આવ્યા પછી, આ માર્ગ સાચો છે, અને મારે પાળવો છે, એવા ભાવમાં આવવું તે શ્રદ્ધા.

શ્રમ (ચતુરંગીયનું અંગ) - સદ્ધર્મમાં શ્રદ્ધા કર્યા પછી તેનું યથાર્થ પાલન કરવા માટે પુરુષાર્થ કરવો તે શ્રમ.

શ્રમણપણું - સત્ય શ્રમ કરી આત્માનાં શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરવાનું કાર્ય.

શ્રાવક - ચોથા પાંચમા ગુણસ્થાને વર્તતા ગૃહસ્થને શ્રાવક કહે છે.

શ્રાવિકા - ચોથા પાંચમા ગુણસ્થાને વર્તતી ગૃહિણીને શ્રાવિકા કહે છે.

શ્રુતકેવળીપણું - સમ્યક્જ્ઞાન કેમ મેળવાય ત્યાંથી શરૂ કરી, શ્રેણિ માંડી કેવળજ્ઞાન કઈ રીતે લઈ શકાય તેની યથાર્થ જાણકારી આત્માર્થે આવે ત્યારે જઘન્ય શ્રુતકેવળીપણું આવે છે. આ જાણકારીમાં સૃષ્ટિરચનાની સમગ્ર જાણકારી ભળે ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ શ્રુતકેવળીપણું પ્રગટે છે. બીજી રીતે કહીએ તો શ્રી કેવળીપ્રભુને વર્તે છે

એટલું જ જ્ઞાન શ્રુત તથા અનુભવ રૂપે મળે ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ શ્રુતકેવળીપણું કહેવાય છે.

શ્રુતકેવળીપણું, ઉત્કૃષ્ટ -

(અ) સમ્યક્જ્ઞાન કેમ મેળવાય ત્યાંથી શરૂ કરી, શ્રેણિ માંડી કેવળજ્ઞાન કઈ રીતે લઈ શકાય તેની યથાર્થ જાણકારી ઉપરાંત સૃષ્ટિરચનાની સમગ્ર જાણકારી આત્માર્થે આવે ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ શ્રુતકેવળીપણું પ્રગટે છે.

(બ) કેવળીપ્રભુને વર્તે છે એટલું જ જ્ઞાન શ્રુતરૂપે મળે ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ શ્રુતકેવળીપણું કહેવાય છે.

શ્રુતકેવળીપણું, જઘન્ય - સમ્યક્જ્ઞાન કેમ મેળવાય ત્યાંથી શરૂ કરી, શ્રેણિ માંડી કેવળજ્ઞાન કઈ રીતે લઈ શકાય તેની યથાર્થ જાણકારી આત્માર્થે આવે ત્યારે જઘન્ય શ્રુતકેવળીપણું આવે છે.

શ્રુતજ્ઞાન - શબ્દમાં ઉતારી શકાય તેવો જ્ઞાનવ્યાપાર તે શ્રુતજ્ઞાન.

શ્રુતિ (ચતુરંગીયનું અંગ) - મનુષ્યનું શરીર પ્રાપ્ત કરી સદ્ધર્મને સાંભળવાનો યોગ મળવો.

શ્રેણિ - આઠમાથી તેરમા ગુણસ્થાન સુધીનો વિકાસ જીવ માત્ર બે ઘડીમાં કરી શકે છે તેથી તે શ્રેણી કહેવાય છે. આઠમાથી બારમા ગુણસ્થાન સુધીના દરેક સ્થાને જીવ વધુમાં વધુ અંતરૂમુહૂર્તકાળ સુધી રહે છે અને ઓછામાં ઓછો એક સમય ટકે છે. શ્રેણી બે પ્રકારે કહી છે: ઉપશમ અને ક્ષપક.

ષડ્દર્શન/ષટ્દર્શન - બૌદ્ધ, નૈયાયિક, સાંખ્ય, જૈન, મિમાંસાક અને ચાર્વાક એ છ દર્શન ગણાય છે.

સકામ સંવર - આવતાં કર્મોને ઈચ્છાપૂર્વક રોકવાં તે સકામ સંવર.

સક્રિયપણું, કેવળીગમ્ય પ્રદેશોનું - કેવળીગમ્યપ્રદેશો, સક્રિય જુઓ.

સચેત પરિગ્રહ - સચેત પરિગ્રહ એટલે કુટુંબીજનો, દાસ, દાસી, અનુચરો, પશુપંખીરૂપ પરિવાર આદિ ત્રસ જીવોનો સમૂહ અને એ ઉપરાંત મણિ, રત્ન, હીરા આદિ એકેન્દ્રિય સ્થાવર જીવો પરનો માલિકીભાવ.

સત્તાગત કર્મો - કર્મ બાંધ્યા પછી જે પરમાણુઓ કર્મના સ્વરૂપે આત્મપ્રદેશ પર નિષ્ક્રિયપણે રહે, તે કાળને જૈન પરિભાષામાં અબાધાકાળ કહે છે, અને તે કર્મોને સત્તાગત કર્મો કહે છે.

સત્પુરુષપણું - શુક્લધ્યાનની પંદર મિનિટે જીવ પહોંચે ત્યારે તેને સત્પુરુષની પદવી પ્રાપ્ત થાય છે. આ દશાએ જે ગુણો ખીલવા જોઈએ, જે ભાવસભર બનવું જોઈએ તથા જેવું ચારિત્ર ખીલવું જોઈએ તે સર્વ સત્પુરુષમાં પ્રગટે ત્યારે તેનું સત્પુરુષપણું અનુભવાય છે.

સત્ય (ગુણ/ધર્મ) - સત્ એટલે જેની સત્તા છે તે. જે પદાર્થની જે સ્વરૂપે સત્તા છે તેને તેવો જ જાણવો એ સત્યજ્ઞાન છે, તેવો જ માનવો એ સત્ય શ્રદ્ધાન છે, તેવો જ કહેવો એ સત્યવચન છે, અને આત્મસ્વરૂપનાં સત્યશ્રદ્ધાન - જ્ઞાનપૂર્વક વીતરાગભાવની ઉત્પત્તિ થવી તે સત્યધર્મ છે.

સત્ય (ઉત્તમ) - આત્મા સત્સ્વભાવી છે એટલે કે ત્રિકાળ રહેવાવાળો છે. આત્મસત્યને પ્રાપ્ત કરી રાગદ્વેષનો અભાવ કરીને વીતરાગતાની

પરિણતિ મેળવવી એ સત્યધર્મ. સમ્યક્દર્શન અને સમ્યક્જ્ઞાન સહિતનો વીતરાગભાવ, અર્થાત્ સાચી શ્રદ્ધા અને સાચી સમજપૂર્વક ઉત્પન્ન થતી વીતરાગ પરિણતિ એ ઉત્તમ સત્યધર્મ છે.

સત્યવ્રત - સત્ય એટલે ત્રણ કાળ રહેવાની ક્ષમતા ધરાવે તે. આરંભમાં આ વ્રતપાલનથી જીવ પોતાને કલ્યાણરૂપ હોય, અને અન્ય જીવને દુઃખનું કારણ ન થાય તેવી વર્તના કરવાનો પુરુષાર્થ કરે છે અને પછી તે પોતાનાં સત્યપાલનને એટલું સંયમિત બનાવે છે કે પોતાને અલ્પાતિઅલ્પ કષાય અને કર્મબંધ થાય, સાથે સાથે અન્ય સંબંધિત જીવોને પણ તે કર્મબંધના ભારથી બચાવતો જાય છે.

સત્સંગ - સત્સંગ એટલે ઉત્તમનો સહવાસ. સત્પુરુષોનો સમાગમ, ઉત્તમ શાસ્ત્રોનાં અધ્યયનમાં એકાગ્ર રહેવું એ સત્સંગનાં સાધનો છે.

સદ્ગુરુ - જીવને સાચા મોક્ષના માર્ગે દોરે તે સદ્ગુરુ.

સનાતનપણું, ધર્મનું - ધર્મનું સનાતનપણું એટલે તેનું કાયમનું ટકવાપણું.

સનાતન ધર્મ - જે ધર્મ ત્રણેકાળ રહેનાર છે, ત્રણે કાળ કલ્યાણ કરનાર છે તે સનાતન ધર્મ છે.

સનાતન માર્ગ - જે માર્ગ કાયમ માટે અસ્તિત્વમાં હોય તે.

સમકિત - સમકિત એટલે દેહ, ઈન્દ્રિયાદિ સર્વ પદાર્થોથી આત્મા ભિન્ન છે, જુદો છે તેવું દેહ, અનુભવસહિતનું શ્રદ્ધાન.

સમતા - આત્માનાં શાંત પરિણામ.

સમર્થ - શક્તિશાળી.

સમદર્શીપણું - શત્રુ-મિત્ર, હર્ષ-શોક, નમસ્કાર-તિરસ્કાર આદિ ભાવ પ્રત્યે સમભાવ અથવા કોઈ પણ પદાર્થને વિષે ઈષ્ટ-અનિષ્ટ રહિતપણું રાખી, સર્વ જીવો પ્રતિ એક સરખા કલ્યાણના ભાવ સેવવા એ સમદર્શીપણું છે.

સમભાવ - સર્વ માટે સમાનભાવ રાખવો, મનનાં પરિણામ ઉગ્ર થવાં ન દેવાં.

સમય - કાળનું નાનામાં નાનું અવિભાજ્ય માપ તે સમય. આકાશના એક પ્રદેશથી નીકળી બીજા પ્રદેશ સુધી એક પુદ્ગલપરમાણુને મંદગતિએ જતાં જે કાળ જાય, તે કાળને એક સમય કહ્યો છે.

સમરસપણું, યથાર્થ - સર્વ જીવ પ્રત્યે સમદૃષ્ટિ કેળવતા જવી; અને સહુ માટે સમાનતાનો ભાવ વેદવો. તેની ઉચ્ચ કક્ષા તે યથાર્થ સમરસપણું.

સમવસરણ - અરિહંત પ્રભુને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ્યા પછી જ્યારે જ્યારે તેમની દેશના પ્રકાશ પામવાની હોય ત્યારે ત્યારે સમકિતી દેવોને અવધિજ્ઞાનથી તેની જાણકારી આવે છે, અને દેવો પ્રભુની દેશના માટે અષ્ટપ્રતિહાર્ય સહિતના ૩૪ અતિશયો સહિત મહામંગળમય એવા સમવસરણની રચના કરે છે જેમાં બિરાજી પ્રભુ દેશના આપે છે. આ સમવસરણમાં ચતુર્વિધ સંઘ પ્રભુની દેશના સાંભળી આત્મમાર્ગે વિકાસ કરે છે.

સમવાય - દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભવ અને ભાવ એ પાંચ સમવાય કહેવાય છે. એ પાંચે એકબીજાને સાનુકૂળ બને ત્યારે જ કર્મોદય થાય છે કે કોઈ કાર્ય થઈ શકે છે.

સમાધિ -

(અ) આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા તે સમાધિ. (ભાગ - ૩)

(બ) આત્માની અમુક અપેક્ષાથી અકંપિત સહજ સ્થિતિ. (ભાગ - ૪)

સમાધિ, નિર્વિકલ્પ - નિર્વિકલ્પ સમાધિ જુઓ

સમાધિ, બ્રહ્મચર્ય - બ્રહ્મમાં ચરવું અર્થાત્ સ્વરૂપમાં રમવું એ બ્રહ્મચર્ય. તે દશામાં વિશેષ કાળ રહેવાય તે બ્રહ્મચર્ય સમાધિ.

સમાધિ, બ્રહ્મરસ - આત્મસ્વરૂપમાં એકાગ્રતા સાથેનો સમભાવ.

સમાધિમરણ - દેહભાવથી અલિપ્ત બની, આત્મભાવમાં રહી દેહત્યાગ કરવો તે.

સમિતિ - પ્રમાદ છોડી યત્નાપૂર્વક પ્રવર્તવું તે સમિતિ. સમિતિ પાંચ પ્રકારે છે. ઈર્ષ્યા (ઉપયોગ પૂર્વક ચાલવું), ભાષા (ઉપયોગપૂર્વક બોલવું), એષણા (ઉપયોગપૂર્વક અપ્રાસુક આહાર તથા પાણી વહોરવા નહિ), આદાન નિક્ષેપણ (વસ્ત્ર કે પાત્ર અણપૂંજી ભૂમિ પર લેવું કે મૂકવું નહિ), પ્રતિષ્ઠાપન (મળમૂત્ર અણપૂંજી જીવાકૂલ ભૂમિએ પરઠાવવું નહિ).

સમુદ્ઘાત - વિશેષ કર્મોની નિર્જરા કરવા જીવ આત્મપ્રદેશોને શરીરની બહાર પ્રવર્તાવી,

પ્રદેશોદયથી કર્મને ખેરવે તે સમુદ્ઘાત કહેવાય છે. સમુદ્ઘાત આઠ પ્રકારના છે. તેમાં કેવળીપ્રભુ ચૌદમા ગુણસ્થાને જતા પહેલા ચારે અઘાતી કર્મોની સ્થિતિ સમ કરવા પોતાના આત્મપ્રદેશોને આખા લોકમાં ફેલાવી, વધારાનાં સર્વ કર્મોને પ્રદેશોદયથી ભોગવી ખેરવી નાખે છે તે કેવળી સમુદ્ઘાત છે. અન્ય સમુદ્ઘાતોમાં મરણ સમુદ્ઘાત, વેદના સમુદ્ઘાત આદિ આવે છે.

સમ્યક્દર્શન/સમ્યક્ત્વ - દર્શન એટલે શ્રદ્ધાન. સમ્યક્દર્શન એટલે દેહાદિ સર્વ પદાર્થોથી આત્મા ભિન્ન છે, જુદો છે તેવું દેહ, અનુભવસહિતનું શ્રદ્ધાન. જીવ, અજીવ આદિ સાત તત્ત્વ અને આત્માનાં અસ્તિત્વ આદિ છ પદ વિશે જે વાસ્તવિક યથાર્થ શ્રદ્ધાન થાય તે સમ્યક્દર્શન અથવા તો સમ્યક્ત્વ કહેવાય છે.

સમ્યક્ત્વ મોહનીય - સમ્યક્ત્વ મોહનીય એ દર્શનમોહનો સહુથી નબળો પ્રકાર છે. એના ઉદયમાં જીવને દેવ, ગુરુ, ધર્મ અને શાસ્ત્રનું શ્રદ્ધાન વર્તે છે, સાથે સાથે દેહથી ભિન્ન એવા આત્માનો અનુભવ પણ અમુક અમુક કાળના અંતરે થયા કરે છે.

સમ્યક્ચારિત્ર - જે પ્રકારે જીવને આત્માની પ્રતીતિ આવી, આત્માને સર્વથી ભિન્ન અને અસંગ જાણ્યો, એવો જ સ્થિર સ્વભાવરૂપ જ્યારે જીવ થાય છે ત્યારે તે સમ્યક્ચારિત્ર આરાધે છે.

સમ્યક્જ્ઞાન - દેહ, ઈન્દ્રિય આદિ સર્વ પદાર્થોથી આત્મા જુદો છે એવી, ચલિત ન થાય તેવી

સાચા શ્રદ્ધાનપૂર્વક આત્માની અનુભૂતિ સાથેની સ્વરૂપની જાણકારી અથવા તો સમજણ તે સમ્યક્જ્ઞાન છે.

સરળતા -

(અ) જે યોગ્ય હોય તેને સહેલાઈથી સ્વીકારી લેવું, ખોટી આનાકાની કરવી નહિ તે. (ભાગ - ૩)

(બ) જે વસ્તુ જેમ છે તેમ સત્ય સ્વરૂપે, અન્ય વિભાવ કર્યા વિના સ્વીકારવી કે માન્ય રાખવી. (ભાગ - ૪)

સર્વઘાતી પ્રકૃતિ - જે પ્રકૃતિ આત્માના ગુણને સર્વથા હણે, અને તે કર્મનો સંપૂર્ણ નાશ થાય ત્યારે જ તે ગુણ પ્રગટી શકે એ સર્વઘાતી પ્રકૃતિ છે. ઉદા. કેવળજ્ઞાનાવરણ.

સર્વવિરતિ - વિરતિ એટલે ત્યાગભાવ. સર્વવિરતિ એટલે સંસારનો સંપૂર્ણ ત્યાગ.

સર્વવિશુદ્ધિ - બધા પ્રકારની વિશુદ્ધિ.

સર્વસંગ પરિત્યાગ - આત્માના કલ્યાણાર્થે સંસારનો ત્યાગ કરવો એટલે મુનિવેશ ધારણ કરવો તે સર્વસંગ પરિત્યાગ.

સર્વજ્ઞ - સર્વનો જાણનાર.

સર્વજ્ઞપણું - ત્રણે લોકના પ્રત્યેક પદાર્થનું ત્રણેકાળનું જાણપણું અને અલોકનું પણ જાણપણું.

સહજપદ/સહજસ્વરૂપ - આત્માનું મૂળ શુદ્ધ, કર્મરહિત સ્વરૂપ તે સહજપદ કે સહજસ્વરૂપ છે. એક વખત તે પદ પ્રાપ્ત કર્યા પછી સદાકાળ રહે છે.

સંકલ્પ - સંકલ્પ એટલે અમુક પ્રકારે વર્તવાનો કે ન વર્તવાનો નિશ્ચય.

સંક્રમણ - એક કર્મની પ્રકૃતિ જે સત્તામાં પડી છે, તેને જીવે પરિણામ વિશેષથી પોતાની સજાતીય અન્ય પ્રકૃતિનાં રૂપમાં ફેરવવાની ક્રિયાને સંક્રમણ કહેવામાં આવે છે. ઉદા. શાતા વેદનીય કર્મ અશાતા વેદનીયમાં ફેરવાય કે અશાતા વેદનીય શાતા વેદનીયમાં પરિણમે તે સંક્રમણ છે.

સંખ્યાતગુણહીન - સંખ્યાત ગણું ઓછું.

સંજ્વલન - જે કષાયને દાબવામાં જીવને ઝાઝો પરિશ્રમ પડે નહિ તે સંજ્વલન કષાય કહેવાય છે.

સંમુચ્છિંમ જીવ - મનુષ્યોનાં શરીરમાંથી નીકળતી અશુચિ, લોહી, વિષ્ટા, મૂત્ર વગેરે ચૌદ પ્રકારના અશુચિના સ્થાનમાં માતા-પિતા વિના જે સ્વયં આવીને ઉત્પન્ન થાય તેવા જીવ સંમુચ્છિંમ (self born) કહેવાય છે. તેઓ બધા અસંજી પંચેન્દ્રિય જીવ હોય છે, ખૂબ સૂક્ષ્મ હોય છે અને તેઓનું આયુષ્ય અંતર્મુહૂર્તનું હોય છે.

સંયમ - વિષયોની આસક્તિમાં જતી ઈન્દ્રિયોને રોકવી, તેને ધર્મમાર્ગમાં રહેવા સ્થિર કરવી એ સંયમ છે, જે પ્રવૃત્તિમાં મન, વચન, કાયા પ્રવર્તાવવાથી કષાયો વધે, કર્મનો આશ્રવ વધે તેવી પ્રવૃત્તિ કરતાં રોકાઈ જવું, અટકી જવું એ સંયમ છે.

સંયમ (ઉત્તમ) - સંયમ એટલે ઉપયોગને પરપદાર્થથી ખસેડી લઈ આત્મસન્મુખ

કરવો; પોતાનામાં જોડવો, પોતાનામાં એકાગ્ર કરવો. ઉપયોગની સ્વલીનતા એ નિશ્ચયથી સંયમ છે અને વ્યવહારથી સત્તરભેદે સંયમ છે. ઉત્તમ સંયમ એ સમ્યક્દર્શનપૂર્વક આત્માના આશ્રયે ઉત્પન્ન થતી પરમ પવિત્ર વીતરાગપરિણતિ છે.

સંયમ (સત્તરભેદે) - પાંચ મહાવ્રતનું પાલન, પાંચ સમિતિનું પાલન, ક્રોધાદિ ચાર કષાયનો નિગ્રહ કરવો, ત્રણ ગુપ્તિ ધારણ કરવી એ સત્તરભેદે સંયમ છે.

સંવર - પાપ અથવા પુણ્ય કર્મને વિભાવ ત્યાગી આત્માના પ્રદેશો પર આવતાં રોકવાં અથવા જે સાધનથી આત્મા નવાં કર્મ સ્વીકારતો નથી તે સંવર કહેવાય છે. સંવર બે પ્રકારે છે: દ્રવ્યસંવર અને ભાવસંવર. જે કર્મ પુદ્ગલના ગ્રહણનો છેદ કરે તે દ્રવ્યસંવર, અને જેમાં સંસારહેતુ ક્રિયાનો ત્યાગ થાય તે ભાવસંવર કહેવાય.

સંવર (અકામ) - જે કામ/કાર્ય જીવ અનિચ્છાપૂર્વક કરતો નથી અને કર્તા થતો નથી.

સંવર (સકામ) - જે કામ/કાર્ય જીવ ઈચ્છાપૂર્વક કરતો નથી અને કર્તા થતો નથી.

સંવરપ્રેરિત મહાસંવર - મહાસંવર, સંવરપ્રેરિત જુઓ.

સંવરપ્રેરિત નિર્જરામાર્ગ - જ્યારે જીવ વિપાક ઉદયે સંવરમાર્ગમાં સત્પુરુષના શબ્દો દ્વારા તેમનાં કલ્યાણભાવનો સ્પર્શ પામે છે ત્યારે તેને પરિભ્રમણ કરાવનાર પોતાનાં સત્તાગત કર્મથી છૂટવાની ઈચ્છા અતિ

સૂક્ષ્મપણે થાય છે. તેથી તે જીવ પોતાનાં અમુક સત્તાગત કર્મોની પ્રદેશોદયથી નિર્જરા કરે છે. આમ તેણે જે સત્પુરુષનું શરણું સંવર કરવા લીધું હતું, તે શરણ કર્ણેન્દ્રિયના સાધનના સાથથી નિર્જરા પણ આપે છે. માટે આ માર્ગનું નામ છે 'સંવર પ્રેરિત નિર્જરા માર્ગ'.

સંવરભાવના - જ્ઞાન, ધ્યાનાદિમાં પ્રવર્તી જીવ કર્મને આવતાં રોકે તે સંવરભાવના.

સંવરમાર્ગ - આ માર્ગમાં જીવ સકામ સંવર આરાધે છે. જે કર્મની ભવસ્થિતિ પાકી ગઈ છે તેવા ભોગવવારૂપ ઉદ્ધિત કર્મ સામે સ્થિર રહેવું અને બને તેટલો કર્માશ્રવ અલ્પ કરવો એ છે 'સંવર માર્ગ'.

સંવેગ - મોક્ષમાં જવાની અભિલાષા સેવવી તે સંવેગ.

સંવેગ, નિર્વેદપ્રેરિત - સંસારની શાતા ભોગવવાની ઈચ્છા મંદ થવાના અનુસંધાનમાં અનુભવાતી સંસારના પરિભ્રમણનો અંત લાવવાની ઈચ્છા અર્થાત્ મોક્ષમાં જવાની તાલાવેલી.

સંવેગપ્રેરિત નિર્વેદ - નિર્વેદ, સંવેગપ્રેરિત જુઓ.

સંસારભાવ - સંસારી શાતાનાં સાધનો જેવાં કે ધન, કુટુંબ, સત્તા, વૈભવ, પરિઘ્રહ આદિની પ્રાપ્તિ તથા ભોગવટામાં જ સુખ માનવાથી, તે શાતા જીવને માટે બળવાન આકર્ષણનું નિમિત્ત બને છે. આ સંસારી શાતાનો લોભ સંસારીભાવ છે અને તેનાં કારણે જીવ સત્પુરુષે જણાવેલાં આત્મલક્ષને ગૌણ કરી નાખે છે.

સંસારભાવના - જીવ આ સંસારમાં અનંતકાળથી રખડ્યો છે, આ સંસાર મારો નથી. તેનાથી હું ક્યારે છૂટીશ એમ ચિંતવવું તે સંસારભાવના.

સંજ્ઞા - સંજ્ઞા એ મનોયોગની વિશેષતા છે. સંજ્ઞા ઈન્દ્રિય નથી, પણ ઈન્દ્રિય જનિત સર્વ ભાવોનું વિશેષતાએ પૃથ્થકરણ કરવાનું સાધન છે. જીવની વિચારશક્તિ અને વિવેકશક્તિ તે સંજ્ઞા છે. સંજ્ઞાથી જીવ ભૂત, વર્તમાન તથા ભવિષ્ય માટે તર્ક કરી શકે છે. તે બે પ્રકારે છે: સ્થૂળ તથા સૂક્ષ્મ.

સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિય - પાંચ ઈન્દ્રિય, મન, વચન અને કાયબાળ એ ત્રણ બળ તથા શ્વાસોશ્વાસ અને આયુષ્ય, આ દશે પ્રાણનો ધારક જીવ સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય કહેવાય છે. પાંચ ઈન્દ્રિય તથા સંજ્ઞા સહિતનો જીવ.

સાગરોપમ - એક જોજન વ્યાસવાળો અને એક જોજન ઊંડો ખાડો ખોદવામાં આવે, અને તે ખાડો તાજા જન્મેલાં ઘેટાંના બચ્ચાનાં સૂક્ષ્મવાળથી ખીચોખીચ ભરવામાં આવે, તે પછી પ્રત્યેક સો વરસે એક વાળ કાઢતા રહેવાથી એ ખાડો સંપૂર્ણ ખાલી થઈ જાય ત્યારે તેમાં જે સમય જાય તેને પલ્યોપમ કાળ કહે છે. અસંખ્ય પલ્યોપમ વીતવાથી એક સાગરોપમ થાય છે.

સાતમું અપ્રમત્તસંયત ગુણસ્થાન - મન, વચન તથા કાયાના યોગને સતત આજ્ઞાધીન રાખે તે કાળની અપ્રમાદી સ્થિતિ.

સાત્વિક વૃત્તિ - જીવનાં ગુણો વર્ધમાન થાય, સત્ત્વ વધે તેવા પ્રકારના ભાવો.

સાથ, અરૂપી - પ્રભુ તરફથી મળતો સૂક્ષ્મ સથવારો.

સાથ, કેવળીપ્રભુનો - બાહ્યથી કેવળીપ્રભુ તરફથી જીવને મળતો સાથ. અંદરમાં કેવળીગમ્ય પ્રદેશો તરફથી અશુદ્ધ પ્રદેશોને શુદ્ધ થવા મળતો સથવારો. જીવને આઠ સમયની દેહાત્માની ભિન્નતાથી શરૂ કરી પ્રત્યેક પ્રગતિમાં મળતી કેવળીપ્રભુની સહાય.

સાથ, પરમ - ઉત્તમ પ્રકારનો સથવારો.

સાથ, પરોક્ષ - ગુરુ કે સત્પુરુષની અવિદ્યમાનતાના સંજોગમાં તેમનાં વચનો કે કલ્યાણનાં પરમાણુ દ્વારા મળતો સાથ.

સાથ, પ્રત્યક્ષ - ગુરુ કે સત્પુરુષનો તેમની વિદ્યમાનતા સાથેનો સાથ.

સાથ, વીતરાગી - વીતરાગ પ્રભુ તરફથી નિસ્પૃહભાવે મળતો સાથ.

સાથ, સત્પુરુષનો - સત્પુરુષની દશાએ પહોંચેલા આત્મા તરફથી પ્રત્યક્ષ કે કલ્યાણભાવ દ્વારા મળતો આત્મવિકાસ કરવા માટેનો પરોક્ષ સહકાર.

સાધકતા - સાધના કરવાની વૃત્તિ.

સાધુ સાધ્વીજી - સર્વ જીવનું કલ્યાણ ઈચ્છતા, ગુરુજનોની આજ્ઞાએ ચાલતા મુનિ જનો.

સાધુ સાધ્વી કવચ - સાધુસાધ્વીજીનાં કલ્યાણનાં પરમાણુથી ઉત્પન્ન થતું આજ્ઞાકવચ.

સાધુસાધ્વીપણું - સાધુસાધ્વીપણું એટલે આજ્ઞાધીનપણું. એક જીવની અપેક્ષાએ

જ્યારે જ્યારે તે જીવે આજ્ઞાધીનપણે સમય ગાળ્યો હોય તે સર્વ સમય માટે તેણે વર્તમાનમાં સાધુસાધ્વીપણાને ભજ્યું છે અને એ જ રીતે ભાવિની આજ્ઞાધીન ક્ષણોમાં તે સાધુસાધ્વીપણાને ભજશે એમ કહી શકાય.

સામાયિક - સમ આય ઈક. સામાયિક એટલે આત્માના શાંત પરિણામ. સામાયિક કરનાર જીવ સ્વચ્છ, પવિત્ર, એકાંત સ્થાનમાં એકાસને બેસી, સ્થિર થઈ આત્માને શુભ અને શુદ્ધ ભાવમાં પરોવે છે જેથી આત્માના કષાય એકદમ મંદ સ્થિતિમાં રહે અને સાથે સાથે અન્ય કોઈ જીવની અંશ માત્ર પણ દૂભવણી મન, વચન કે કાયા થકી થાય નહિ. આ રીતે સામાયિક કરનાર જીવ ઓછામાં ઓછું બે ઘડીનું આરાધન કરે છે જે પ્રભુની આજ્ઞા લઈને પ્રારંભે છે અને પ્રભુની આજ્ઞા લઈ પૂર્ણ કરે છે. ઓછામાં ઓછું બે ઘડી એટલે ૪૮ મિનિટ સુધી આત્માને સ્થિર પરિણામી કરવો એ સામાયિક.

સાંસારિક અંતરાય - સંસારી પદાર્થોની પ્રાપ્તિનો લાભ થવા ન દે તે સાંસારિક અંતરાય.

સિદ્ધકવચ - સિદ્ધપ્રભુનાં કલ્યાણનાં પરમાણુથી ઉત્પન્ન થતું આજ્ઞાકવચ.

સિદ્ધપણું - આત્માની પૂર્ણ શુદ્ધ, અડોલ, અકંપ દશા પ્રાપ્ત કરવી એને સિદ્ધદશા કહેલ છે. તે દશાએ સિદ્ધપણું છે.

સિદ્ધપ્રભુ/પરમાત્મા - જે આત્મા કેવળજ્ઞાન લીધા પછી, બાકીનાં ચાર અઘાતી કર્મોનો

ક્ષય કરી, પૂર્ણ વિશુદ્ધ થઈ સિદ્ધભૂમિમાં ચેતનઘન સ્વરૂપે સ્થિર થયા છે તે સિદ્ધ ભગવાન કહેવાય છે.

સિદ્ધભૂમિ - જ્યાં અશરીરી અર્થાત્ સંસાર પરિભ્રમણથી મુક્ત થઈ નિર્વાણ પામેલા આત્માઓ વસે છે તે ભૂમિને સિદ્ધભૂમિ કહે છે.

સિદ્ધિ - આત્માનું પંચાસ્તિકાય પર વિજયત્વ અને વર્ચસ્વ. પંચાસ્તિકાય ત્યારે જ પરાજય પામે છે જ્યારે આત્મા એનાં પરિણતિ, ચેષ્ટા અને યોગ અધ્યવસાયમાં શૂન્ય અને શુક્લ થાય છે.

સિદ્ધિ, પરમાર્થિક - જીવને પરમાત્મા કે સિદ્ધ પ્રભુ જેવી સિદ્ધિ મળતી જવી; આત્માર્થે થતો વિકાસ. તેમાં જીવ આત્મિક શુદ્ધિના ભાવ થકી અને બળવાન યોગની શક્તિથી કર્મની બળવાન નિર્જરા કરી શકે છે. પણ જ્યારે આજ્ઞાધીનપણું ચૂકે છે ત્યારે બળવાન યોગ થકી ઘણો કર્માશ્રવ પણ કરે છે.

સિદ્ધિ, સર્વોત્કૃષ્ટ - સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિ કરવામાં જીવનો ચારિત્રમાં રહેવાનો પુરુષાર્થ આજ્ઞાધીન હોય છે. એના પરિણામે તે આત્મિક શુદ્ધિ સાથે વ્યવહારશુદ્ધિ જાળવી સર્વ અપેક્ષાએ શુદ્ધ થતો જાય છે.

સુખધામ - સુખને રહેવાનું સ્થળ. (મોક્ષ)

સુખબુદ્ધિ - સુખબુદ્ધિ એટલે ક્ષણિક પદાર્થોની આસક્તિ. આત્મા સિવાયના સર્વ પ્રકારના પદાર્થો મેળવવામાં તથા ભોગવવામાં

સુખ રહેલું છે એવી માન્યતા ને સુખબુદ્ધિ કહેવાય છે.

સુધારસ - આત્માની શાંત દશામાં દેહમાં ઉત્પન્ન થતો અમૃતરસ. તે આત્મસ્થિરતાનું સાધન ગણાય છે અને કર્મ ક્ષય કરવા ખૂબ સહાયકારી થાય છે.

સૂક્ષ્મ જીવ - જે એકેન્દ્રિય જીવોનું શરીર અત્યંત સૂક્ષ્મ એટલે કે આંખોથી જોઈ ન શકાય તેવું હોય, જે આધાર રહિત લોકાકાશમાં વર્તે છે અને પૃથ્વી, જળ, આદિથી રોકાઈ શકતા નથી તે સૂક્ષ્મ જીવ.

સેવા, પ્રભુની - પોતાનાં મન, વચન, કાયાનું કર્તાપણું અથવા તાદાત્મ્યપણું ત્યાગી પ્રભુની આજ્ઞાએ એટલે ઈચ્છાએ વર્તવું.

સેવા, ભાવથી - પોતાનાં મન, વચન, કાયાનું કર્તાપણું અથવા તાદાત્મ્યપણું ત્યાગી પ્રભુ અથવા ગુરુની આજ્ઞાએ એટલે ઈચ્છાએ વર્તવાના ભાવ કરવા.

સોપકમી આયુષ્ય - જીવ જે આયુષ્ય બાંધીને આવે છે તે આયુષ્ય અગ્નિ, પાણી, રોગ, વિષ આદિ સાત કારણોથી સ્થિતિ પૂર્ણ થતાં પહેલાં જ પૂરું થતું જણાય તે સોપકમી આયુષ્ય - જેને આપણે અકાળે મૃત્યુ કહીએ છીએ.

સ્કંધ - જથ્થો.

સત્પુરુષ - સાચા ચારિત્રવાન પુરુષ. આત્માની આ દશા શુક્લધ્યાનની પંદર મિનિટે પહોંચવાથી આવે છે.

સ્તુતિ - પ્રશંસા કરવી, સદ્ગુણો અને ઉપકાર યાદ કરી ગુણગાન કરવા.

સ્ત્રીવેદ નોકષાય - પુરુષને ભોગવવાની ઈચ્છા થાય, પુરુષ સાથે સંયોગ કરવાનું મન થાય, તે ભાવ સાકાર થાય તે સર્વ સ્ત્રીવેદના ઉદયમાં આવે.

સ્થવીરકલ્પી - મુનિજીવનમાં અન્ય સાધુઓ સાથે વિચરે તેવા આરાધક જીવો, તેથી તે સ્થવીરકલ્પી કહેવાય છે.

સ્થાવર(કાય) - સ્થાવર એટલે સ્થિર. જે જીવ પોતાની ઈચ્છાથી સ્થળાંતર ન કરી શકે તે સ્થાવર. જેની કાયા સ્થિરતાવાળી હોય તે સ્થાવરકાય. પાંચ પ્રકારના એકેન્દ્રિય જીવો પોતાની કાયા જાતે હલાવી શક્તા નથી તેથી તે સ્થાવરકાય કહેવાય છે.

સ્થિતપ્રજ્ઞતા - મનુષ્ય મનમાં રહેલી સર્વ વાસનાઓને છોડી દે, અને અંતરાત્મામાં જ સંતુષ્ટ રહી આત્મસ્થિરતા રાખે તે દશા તે સ્થિતપ્રજ્ઞતા.

સ્થિતિકરણ - આ સમકિતનું છટું અંગ(ગુણ) છે. સ્થિતિકરણ એટલે માર્ગથી ચલિત થયેલા જીવને માર્ગમાં ફરીથી સ્થિર કરે.

સ્થિતિકાંડઘાતાદિક - જીવે જેટલી સ્થિતિનું કર્મ બાંધ્યું હોય તે સ્થિતિને યોગ્ય પુરુષાર્થ કરી ઘટાડવી તે સ્થિતિકાંડઘાત.

સ્થિતિઘાત - જેટલા કાળનું કર્મ બાંધ્યું હોય તે કાળની સ્થિતિ પુરુષાર્થ કરી ઘટાડવી તે સ્થિતિઘાત.

સ્થિતિબંધ - સ્થિતિ એટલે બાંધેલું કર્મ કેટલો કાળ ઉદયમાં રહેશે, તે ક્યારે ફળ આપવાનું શરૂ કરશે, અને કેટલા કાળ માટે ફળ આપશે એ સ્થિતિબંધમાં નક્કી થાય છે.

સ્થિરયોગ - મન, વચન તથા કાયાની સ્થિરતા.

સ્પંદન, અરૂપી - સ્પંદન એટલે કંપન. અરૂપી એટલે સૂક્ષ્મ અરૂપી સ્પંદન એટલે આત્માના અતિ અતિ સૂક્ષ્મ ભાવો.

સ્યાદવાદશૈલી - દરેક વસ્તુને વિવિધ અપેક્ષાથી સમજી, વિચારી, પ્રત્યેક અપેક્ષાનો લક્ષ સાચવી વર્તના કરવી. આ અનેકાંતવાદ પણ કહેવાય છે.

સ્વચ્છંદ - પોતાની કલ્પના અને ઈચ્છાનુસાર ગમે તે પ્રકારે, અહીતકારી વર્તન કરવું તે સ્વચ્છંદ છે.

સ્વમતિકલ્પના - જીવની મનની કલ્પના કે ઈચ્છા. સ્વચ્છંદ.

સ્વયંજ્યોતિસ્વરૂપ - જ્યોતિ એટલે તેજ, સ્વયંજ્યોતિ એટલે પોતામાંથી પ્રગટતું તેજ, પોતાના તેજનો દેખાવ અર્થાત્ સ્વરૂપ એ જ સ્વયંજ્યોતિસ્વરૂપ.

સ્વયંબુદ્ધ - અન્યની ઓછામાં ઓછી સહાય લઈને આત્મવિકાસ કરનાર.

સ્વરૂપલીનતા/સ્વરૂપસ્થિરતા - પોતાનાં સ્વરૂપમાં સ્થિર થવું, એકાગ્ર બનવું.

સ્વરૂપસિદ્ધિ - પોતાનાં મૂળ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરવું.

સ્વરૂપસ્થિતિ - પોતાનાં સ્વરૂપમાં સ્થિર થવું, એકાગ્ર બનવું.

સ્વાધ્યાય તપ - સ્વાધ્યાય એટલે પોતા સંબંધી જ્ઞાન મેળવવું. તેના પાંચ ભેદ છે - વાંચવું, પૂછવું, અનુપ્રેક્ષા કરવી, આમ્નાય અને ધર્મોપદેશ.

હસ્વાક્ષર, પાંચ - અ, ઋ, લૃ આદિ લઘુ સ્વરો.

હાસ્ય નોકષાય - કારણ વગર, મશ્કરી રૂપે, તુચ્છકારથી કે અન્ય કોઈ કારણથી જ્યારે હસવાનું થાય છે ત્યારે હાસ્ય નોકષાય ઉદિત થાય છે.

હાસ્ય ષટ્ક - હાસ્ય, રતિ, અરતિ, ભય, શોક, જુગુપ્સા એ છ નોકષાય હાસ્યષટ્ક કહેવાય છે.

હિંસા - સ્થૂળ હિંસા એટલે એક જીવને તેનાં શરીરથી છૂટો પાડી દેવો, અર્થાત્ જીવને જે અતિપ્રિય છે તેવા દેહનો વિયોગ કરાવી, તેને ખૂબ જ દુઃખ પહોંચાડવું. હિંસાનું સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ એટલે એક જીવ દ્વારા બીજા જીવની સૂક્ષ્મ પણ દૂભવણી કરવી. ટૂંકામાં અન્ય જીવને દૂભવવો એ હિંસાનું કાર્ય છે.

હિંસા પાપસ્થાનક - જેનાથી પાપબંધ થાય એ પ્રકારની હિંસા કરવી તે.

હીનવીર્ય - હીનવીર્ય એટલે ઓછી શક્તિવાળો. અંતરાય કર્મ આત્માના વીર્યને ગોપવે છે, તે આત્માને હીનવીર્ય કરી નાખે છે. હીનવીર્ય બનેલો જીવ અન્ય કર્મો સામે જીત મેળવી શકતો નથી, તેથી વિશેષ વિભાવમાં જઈ નવાં કર્મો ઉપાર્જન કરે છે.

હુંડાવસર્પિણી - અનકે કલ્પો પછી જે ભયંકર કાળ આવે છે તે, જેમાં ધર્મની વિશેષ હાનિ થઈ, અનેક પ્રકારના મિથ્યા ધર્મો પ્રચાર પામે છે.

ક્ષપકશ્રેણિ - જે જીવ ક્ષપક શ્રેણીએ આગળ વધે છે, તે જીવ ઉદિત થતાં અને ઉદિત થવાનાં સર્વ કર્મનો ક્ષય કરતો કરતો પ્રગતિ કરે છે; તે અપ્રમાદી રહી આઠ, નવ, દશ ગુણસ્થાને આવી, બારમા ગુણસ્થાને કૂદકો મારે છે. બારમાના અંતે ધાતીકર્મોનો પૂર્ણ ક્ષય કરી તેરમા ગુણસ્થાને આવે છે. આ શ્રેણીમાં કોઈ પણ કર્મને દબાવવાનો અવકાશ જ નથી, માત્ર ક્ષય કરવો જ અનિવાર્ય છે.

ક્ષમા -

(અ) ક્ષમા કરવી એટલે બીજા જીવોને અપરાધ બદલ શિક્ષા કરવાની વૃત્તિથી છૂટતા જવું; અથવા પોતાના સ્વાર્થની લોલુપતા માટે અન્યને કષ્ટમાં મૂકતાં અટકવું.

(બ) ક્ષમા કરવી એટલે જતું કરવું. પોતે બીજા કોઈનો અપરાધ કર્યો હોય તો પશ્ચાત્તાપ સહિત ક્ષમા માગવી એ એક; અને બીજા જીવે પોતાનો અપરાધ કર્યો હોય તેવા પ્રસંગે તે જીવ પ્રતિ બદલો લેવાની વૃત્તિ ન કરવી, તેના પ્રતિ કષાય ન કરવા, હિંસાદિ પ્રવૃત્તિ ન કરવી અને ક્ષમા આપવી આ બીજી; એમ બંને અપેક્ષાએ 'ક્ષમા'નો ગુણ સમજવાનો છે.

ક્ષમા, ઉત્તમ - આત્માના આશ્રયે આત્મામાં જે ક્રોધનાં અભાવરૂપ શાંતિ પ્રગટ થાય છે તેને ક્ષમા કહે છે. સમ્યક્દર્શન સહિતનો અકષાયભાવરૂપ, વીતરાગરૂપ ક્ષમાનો ગુણ તે ઉત્તમ ક્ષમા.

ક્ષમાપના - ક્ષમાપના કરવી એટલે સર્વ અન્ય જીવો પ્રતિના જે જે દોષભાવ પોતાનાં મનમાં વસ્યા હોય તેને અંતરંગથી છોડી દેવા, અને તે પછી અન્ય સર્વને પોતા માટે થયેલા વિષમભાવ ત્યાગી દેવા વિનમ્ર બની વિનંતિ કરવી.

ક્ષમાભાવ - ક્ષમાભાવ એટલે પોતાના આત્મામાં પ્રવર્તતી અન્ય આત્માઓ પ્રતિની ક્રોધની, વેરની કે અણગમાની લાગણીને જન્મવા ન દેવી અથવા ઉત્પન્ન થાય તો આત્મામાં ટકવા ન દેવી, એટલું જ નહિ પણ સર્વ જીવનું કલ્યાણ થાય એ ભાવનાને વધારે ને વધારે ઊંડી, ગાઢી અને સક્રિય કરતા જવી. બીજી બાજુ જે પોતાથી દોષ થયા હોય, થતા હોય તેની ઊંડા પશ્ચાત્તાપની લાગણી સાથે શ્રી ગુરુની સાક્ષીએ ક્ષમા યાચવી, અને ફરીથી આવી ભૂલ ન કરવા નિર્ણય કરતા જવો તે ક્ષમાભાવ.

ક્ષમાભાવ, અરૂપી - આત્મા વેદનથી આખા જગતનાં જીવો માટે ક્ષમાભાવ અનુભવે એ અરૂપી ક્ષમાભાવ છે.

ક્ષયોપશમ - અમુક માત્રામાં કર્મનો ક્ષય અને બાકીનો ઉપશમ થાય તે ક્ષયોપશમ.

ક્ષયોપશમ સમકિત - આ સમકિતમાં દર્શનમોહ(મિથ્યાત્વ)ની ત્રણ પ્રકૃતિ અને ચારિત્રમોહના અનંતાનુબંધી કષાયનો ક્ષયોપશમ થાય છે. અર્થાત્ મોટાભાગના અનંતાનુબંધી કષાયો તથા મિથ્યાત્વનો ક્ષય અને નાનાભાગનો ઉપશમ હોય છે.

શાંતિ - બીજા જીવોના દોષો પ્રત્યે ક્ષમાભાવ, સાથે સાથે પૂર્વદોષના ફળરૂપે જે અશુભકર્મ પરિષ્કરૂપે આવે તેને સમભાવથી સહન કરવાની શક્તિ.

ક્ષાયિક સમકિત - દર્શનમોહની ત્રણે પ્રકૃતિ તથા ચારિત્રમોહની અનંતાનુબંધી ચોકડી ના સર્વ નિષેકોનો સર્વથા નાશ થવાથી, જે અત્યંત નિર્મળ તત્ત્વાર્થ શ્રદ્ધાન થાય છે તે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ છે. ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ ચોથાથી સાતમા ગુણસ્થાન સુધીમાંના કોઈ પણ ગુણસ્થાને થઈ શકે છે.

યોગ - મન, વચન તથા કાયા એ ત્રણ યોગ છે.

યોગમાર્ગ - પતંજલિએ બતાવેલો યોગને સાધ્ય કરવાનો રસ્તો.

જ્ઞાન - જેના દ્વારા વસ્તુને જાણીએ, જેનાથી વસ્તુ વિશેના ધર્મની જાણકારી આવે તે 'જ્ઞાન' છે. કોઈ પણ પદાર્થનો જ્યારે વિશેષ બોધ જીવને થાય છે ત્યારે તે જ્ઞાન કહેવાય છે.

જ્ઞાન, અપરોક્ષ - જે જ્ઞાન લેવામાં જીવ ઈન્દ્રિયની સહાય લેતો નથી, પણ મનનો ઉપયોગ કરે છે.

જ્ઞાન, પરોક્ષ - જે જ્ઞાન જીવ તેની ઈન્દ્રિય અને મનની સહાયથી મેળવે છે તે પરોક્ષ જ્ઞાન છે.

જ્ઞાન, પ્રત્યક્ષ - જે જ્ઞાન મેળવવામાં જીવ ઈન્દ્રિય કે મનનો અંશમાત્ર ઉપયોગ નથી કરતો તે પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન છે.

જ્ઞાતાદૃષ્ટા -

(અ) માત્ર જાણનાર તથા જોનાર, જે જણાય કે જોવાય તેનો આત્મા પર પ્રત્યાઘાત પડવા ન દે તે જ્ઞાતાદૃષ્ટા. (ભાગ - ૪)

(બ) અવિકલ્પભાવે જાણનાર તથા જોનાર. જાણ્યા જોયા પછી જીવમાં તેનાં પ્રત્યાઘાત ન પડે, આત્મપ્રદેશોની અકંપ સ્થિતિ અખંડ રહે, રાગદ્વેષથી પર રહે તે જ્ઞાતાદૃષ્ટા કહેવાય. શુદ્ધ જ્ઞાતાદૃષ્ટાપણું તેરમા ગુણસ્થાને હોય છે, અને તેની

શરૂઆત સાતમા ગુણસ્થાનથી થાય છે. (ભાગ - ૫)

જ્ઞાનમાર્ગ - જ્ઞાન અર્થાત જાણકારીને પ્રાધાન્ય આપી, તેની મુખ્યતાએ આત્મા અન્ય ગુણો પ્રગટાવતો જાય તે.

જ્ઞાનસ્વરૂપ - જે જ્ઞાનમય છે તે.

જ્ઞાનાવરણ કર્મ - કોઈ પણ પદાર્થની જ્યારે વિશેષ જાણકારી જીવને થાય છે ત્યારે તે જ્ઞાન કહેવાય છે. આત્માનાં અનંત જ્ઞાન પર કર્મ પુદ્ગલો આવરણ કરી જ્ઞાનને મંદ કરતા જાય તે કર્મ પુદ્ગલો જ્ઞાનાવરણ કર્મ તરીકે ઓળખાય છે. અર્થાત્ તે કર્મ આત્માનાં જ્ઞાનને પ્રગટ રહેવા દેતું નથી.

જ્ઞેય - જે તત્ત્વ જાણવા યોગ્ય છે તે. ઉદા. નવ તત્ત્વ.

પરિશિષ્ટ ૨

આરાધક માટે વિષયસૂચિ

<p>ૐ, ઝ:૨૯૫, પ:૮૯-૯૦, પ:૧૪૬-૧૪૯,
પ:૧૫૧, પ:૧૬૫-૧૬૬, પ:૧૮૧-૧૮૨</p> <p>— અને અનાહદ ધ્વનિ, ઝ:૩૧૪</p> <p>— અને કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિની પ્રક્રિયા, પ:૧૮૧-૧૮૨</p> <p>— આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્રમાં, ઝ:૭૩</p> <p>— આત્મવિકાસમાં સહાયરૂપ, ઝ:૨૯૫, ઝ:૩૩૭</p> <p>— આત્માના દર્શન ગુણનું પ્રતિક, ડ:૫૧-૫૨, ડ:૩૯૩</p> <p>— આજ્ઞારસમાંથી ઉપજે, ઝ:૨૯૧, ઝ:૩૩૩, ઝ:૩૩૭, પ:૫૬, પ:૧૧૩</p> <p>— ગમ્ય આજ્ઞાયં, ઝ:૩૧૩, પ:૩૦૨</p> <p>— તીર્થંકર ભગવાનનો ધ્વનિ, ર:૯૫, ર:૧૭૫, ર:૩૩૧, ડ:૫૨, ડ:૭૭-૭૮, ડ:૯૫, ડ:૧૯૮-૧૯૯, ડ:૩૭૫, ડ:૩૯૩, પ:૧૦૮, પ:૧૮૮</p> <p>— તીર્થંકર ભગવાનને આત્મવિકાસમાં સાથ આપે, ડ:૧૯૮</p> <p>— થી આજ્ઞાની સમાનતા, ઝ:૨૭૯</p> <p>— થી તીર્થંકરપ્રભુનું આજ્ઞાપાલન, ડ:૩૭૫, ડ:૩૯૨-૩૯૩</p>	— થી બનતું પંચપરમેષ્ટિ પ્રભુનું કવચ, પ:૯૪ — થી જ્ઞાન ગ્રહણ કરવું, પ:૧૨૮ — ધ્વનિ રુચક પ્રદેશોમાં, ડ:૧૯૮ — ધ્વનિ, ઝ:૧૪૩ — ની આકૃતિ રુચક પ્રદેશોની, ડ:૭૯, ડ:૧૯૮ — ના પરમાણુ(પૂર્ણ પરમેષ્ટિ), ઝ:૨૮૧, ઝ:૨૮૬, ઝ:૨૯૪-૨૯૫, ઝ:૩૨૯ — નું આરાધન, ઝ:૨૭૦ — નું બંધારણ, પ:૧૬૫ — નું સર્જન, પ:૯૨-૯૪, પ:૧૮૮ — નો મહિમા, ઝ:૨૬૯, ઝ:૨૯૫ — પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું પ્રતિક, ર:૧૧૧, ર:૧૪૧, ર:૨૯૭, ડ:૫૧, ડ:૭૮, ડ:૩૭૫, ઝ:૨૭૮ — મંત્ર, પ:૧૭૩ — માં સમાયેલો પંચપરમેષ્ટિનો કલ્યાણભાવ, ડ:૭૮, ડ:૩૯૩ — માં આજ્ઞા સમાય, ઝ:૩૧૩ — માં રહેલું વીર્ય, પ:૯૧

અગુરુલઘુ (ગુણ), ૧:૨૪૬, ૫:૨૫, ૫:૮૬

- ગોત્રકર્મ આવરે, ૧:૨૪૬, ૧:૨૫૩, ૧:૨૭૩
- ગોત્રકર્મના ક્ષય થી પ્રગટે, ૨:૧૭૮, ૨:૨૮૪, ૨:૩૩૩

અગ્યારમું ગુણસ્થાન, ઉપશાંતમોહ, ૨:૧૩૪-૧૩૫

- થી ઉપશમ શ્રેણિમાં પતન, ૧:૮૦, ૧:૩૨૩, ૧:૩૩૨, ૨:૩૪, ૨:૧૦૮, ૨:૧૩૨, ૨:૧૩૪, ૨:૧૪૦, ૨:૨૭૮-૨૮૦, ૨:૩૭૦, ૨:૩૭૧, ૩:૩૮૭
- થી પડવાઈ વખતે બીજા ગુણસ્થાનનો સ્પર્શ, ૨:૧૨૦

અકામ નિર્જરા, ૩:૧૫૭

- એકેન્દ્રિયથી પંચેન્દ્રિય જીવો કરે, ૩:૧૫૭ (નિર્જરા પણ જુઓ)

અઘાતી કર્મો, ૧:૧૩, ૧:૧૮૩, ૨:૨૮૫, ૫:૪૨

- અને ચૌદમું અયોગી કેવળી ગુણસ્થાન, ૨:૧૩૬, ૨:૨૮૫
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશો પર, ૨:૩૫૮
- દેહથી ભોગવાય, ૧:૧૩
- નાં ક્ષયથી પ્રગટતા ગુણો, ૨:૨૮૫
- ની અંતરાય, ૫:૧૫૭, ૫:૧૬૧
- ની જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૨૭૬
- ની નિર્જરા, ૪:૧૧૪
- ની પ્રકૃતિને સમકાળ કરવા કેવળી સમુદ્ઘાત, ૨:૧૩૬, ૨:૨૮૬

- નો ક્રમ, ૧:૨૫૮-૨૬૦

- નો ક્ષય, ૧:૧૬૮, ૧:૧૭૦, ૧:૧૮૨, ૨:૨૩૪, ૨:૨૮૨-૨૮૫
 - નો ક્ષય કરવાનો પુરુષાર્થ, ૫:૬૮, ૫:૮૨-૮૩, ૫:૧૨૭, ૫:૧૮૫
 - નો ક્ષય ઘાતીકર્મના ક્ષય પછી, ૨:૨૮૫, ૨:૨૮૨
 - ભોગવતા ઘાતી બંધાય, ૪:૧૦૩
 - વીર્યથી તોડવા, ૧:૮૪
 - શુભ-અશુભ બાંધવા, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૨-૩૧૩, ૨:૮
- (આયુષ્ય કર્મ, નામ કર્મ, ગોત્ર કર્મ અને વેદનીય કર્મ પણ જુઓ)

અયૌર્યવ્રત, ત્રીજું, ૧:૨૮૫, ૧:૩૩૫, ૪:૨૩૪, ૫:૫-૬

- અંતરાય તોડવા, ૧:૨૮૫, ૧:૩૧૧

અણુવ્રત, ૧:૨૮૪-૨૮૫

- શ્રાવકો અથવા ગૃહસ્થો પાળે, ૩:૧૫૮, ૩:૧૬૩, ૩:૧૭૪

અધર્માસ્તિકાય (દ્રવ્ય), ૨:૧૧૩, ૨:૨૩૩, ૨:૨૭૬, ૩:૧૭૧

- અરૂપી દ્રવ્ય, ૨:૨૮૩
- સદાય સ્વદ્રવ્યરૂપે પરિણમે, ૨:૨૮૩

અધઃકરણ, ૧:૧૦૨, ૧:૧૦૮

અનભિસંધીજ વીર્ય, ૧:૨૫૪
(વીર્ય પણ જુઓ)

અનશન તપ, ૩:૧૭૮, ૩:૩૩૫

અનંતચારિત્ર: મોહનીયના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯

અનંતદર્શન, ૨:૧૦૬, ૨:૨૮૧-૨૮૨

- અને સિદ્ધભૂમિ, ૨:૧૩૬
- દર્શનાવરણ કર્મના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૮૧

અનંતવીર્ય, ૫:૨૬

- અંતરાય કર્મના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૮૪
- મોક્ષમાર્ગનું અંતિમ સોપાન, ૨:૧૧૧

અનંતજ્ઞાન, ૨:૧૦૫-૧૦૬, ૨:૨૮૧-૨૮૨

- અને સિદ્ધભૂમિ, ૨:૧૩૬
- જ્ઞાનાવરણ કર્મના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૮૧

અનંતાનુબંધી કષાય, ૧:૨૨૪-૨૨૫, ૧:૩૩૯, ૨:૧૨૩, ૫:૨૦૪

- અને ચોથું ગુણસ્થાન, ૩:૧૨૭
- ક્રોધ, ૩:૧૨૬-૧૨૮
- દેહાત્મબુદ્ધિ ઘટાડવી, ૩:૧૩૩
- દેવ-ગુરુ-ધર્મના અનાદરથી બંધાય, ૩:૧૨૮, ૩:૧૩૪
- નો ઉપશમ, ૧:૧૦૮
- નો નાશ સંવેગ ગુણથી, ૧:૧૨૭
- નો બંધ, ૧:૨૮૬, ૧:૩૩૯
- નો ક્ષયોપશમ, ૧:૨૬, ૧:૧૧૩-૧૧૪, ૧:૩૩૯, ૨:૧૨૩
- ના ક્ષય પહેલા મિથ્યાત્વનો ક્ષય જરૂરી, ૧:૧૧૬-૧૧૭, ૧:૨૨૪

- નો ક્ષય ક્ષાયિક સમકિત વખતે, ૧:૪૨, ૧:૨૭૯, ૧:૧૧૭, ૧:૨૨૫, ૧:૩૪૧, ૨:૩૦, ૨:૧૨૪, ૩:૧૨૭

- ની સ્થિતિ ઘટાડવા શૂન્યતા(સ્વરૂપલીનતા), ૨:૧૨૩, ૨:૩૫૬-૩૫૭

- નું મૂળ અજ્ઞાનીનો આશ્રય, ૨:૨૩૦

- પરપદાર્થમાં મારાપણું છોડવું, ૩:૧૨૫-૧૨૬

- પૂજ્યભાવ, અહોભાવ કેળવવા, ૩:૧૩૪

- માન, ૩:૧૩૩-૧૩૪

- માયા, ૩:૧૪૦

- માંથી ઉપજેલા અપ્રત્યાખ્યાની અને પ્રત્યાખ્યાની કષાય, ૪:૨૩

- મોહબુદ્ધિ ઓછી કરવી, ૩:૧૩૫

- લોભ, ૩:૧૪૬-૧૪૭

- સંસારી પદાર્થોના મોહથી બંધાય, ૩:૧૪૦

- ક્ષપક શ્રેણીમાં ક્ષય ન થાય, ૨:૧૩૨

- ક્ષય કરવા ઉગ્ર પુરુષાર્થ, ૨:૩૫૭-૩૫૯

- ક્ષયોપશમ સમકિત પછી સત્તાગત, ૩:૧૨૭

(ચારિત્રમોહ પણ જુઓ)

અનાહદ ધ્વનિ, ૪:૧૪૩, ૪:૩૧૪

અનિત્યભાવના, ૨:૨૧૨-૨૧૪, ૩:૧૧૩-૧૧૪

- પરપદાર્થની સુખબુદ્ધિ ઘટાડે, ૨:૨૧૪

- સંસારભાવ ઘટાડે, ૨:૨૧૧-૨૧૨, ૨:૨૧૪

- વૈરાગ્ય પ્રેરે, ૨:૨૧૩

અનિવૃત્તિકરણ, ૧:૧૦૪, ૧:૧૦૮

અનુકંપા, ૧:૧૨૭, ૧:૧૩૧-૧૩૨, ૫:૧૨૫,
૫:૧૩૪-૧૩૬

- અને જ્ઞાન-દર્શનની સિદ્ધિ, ૫:૧૪૮
- તીર્થંકર પ્રભુની, ૫:૧૩૮

અનુપ્રેક્ષા, ૧:૧૫૨:૧૫૩

અનુભાગ(રસ), કર્મનો, ૧:૧૨, ૧:૧૮૨

- કષાયની ઉગ્રતાથી નક્કી થાય, ૧:૨૮૬

અનેકાંતવાદ, ૧:૭૧, ૫:૨૦૭-૨૦૮; ૫:૨૧૫

અન્યત્વભાવના, ૨:૨૨૬-૨૨૮, ૩:૧૧૬-૧૧૭

- માન ઘટાડે, ૩:૧૩૫
- મોહબુદ્ધિ ઘટાડે, ૨:૨૨૭, ૩:૧૩૫
- સત્પુરુષનું મહાત્મ્ય સમજાવે, ૨:૨૨૮-૨૨૯

અપરિગ્રહવ્રત, પાંચમું, ૧:૨૮૫, ૧:૩૨૮,
૧:૩૩૩, ૧:૩૩૫, ૩:૧૬૬, ૪:૨૩૪,
૫:૫-૬

- ચારિત્રમોહ ક્ષય કરવા, ૧:૨૮૫
- સંવર-નિર્જરા વધે, ૩:૧૬૭

અર્પણતા, ૧:૫૪, ૧:૧૦૮

- આત્મસ્થિરતાથી વધે, ૨:૩૬૨
- આત્મવિકાસ માટે જરૂરી, ૨:૨૦૬,
૨:૨૩૧, ૨:૨૬૦, ૨:૩૪૮
- આજ્ઞામાર્ગમાં, ૫:૧૦૬
- ઈચ્છાની સોંપણી, ૫:૨૦૦, ૫:૨૧૩-૨૧૪

- કેળવવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૫૧, ૧:૧૪૦,
૫:૧૮૮

- થી ચારિત્રમોહનો નાશ, ૫:૬૩
- મન, વચન, કાયાની, ૧:૫૪
- મોહ નડે, ૫:૨૧૫
- વંદનથી ખીલે, ૨:૧૪૩
- શ્રદ્ધા વધવાથી ખીલે, ૨:૨૪૬
- સંસારભાવનાથી ખીલે, ૨:૨૨૬
(શરણું પણ જુઓ)

અપ્રત્યાખ્યાની (કષાય), ૧:૨૨૫-૨૨૬, ૧:૩૪૦

- અનંતાનુબંધી અને મિથ્યાત્વમાંથી સંક્રમણ પામેલા, ૧:૧૧૪, ૪:૨૨
- કેવળજ્ઞાનમાં ક્ષય, ૩:૧૨૭
- ક્રોધ, ૩:૧૨૭-૧૨૮
- તોડવા ધર્મ અને તપનું સાથે આરાધન,
૩:૩૯૦
- ની નિર્જરા શ્રેણીમાં, ૨:૧૩૩, ૨:૨૮૦,
૨:૩૭૩-૩૭૪, ૨:૩૭૮
- નો બંધ, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૦
- પાંચમા/છઠ્ઠા ગુણસ્થાને સત્તામાં, ૧:૧૨૧,
૧:૨૭૮, ૧:૩૪૦, ૩:૧૨૭
- માન, ૩:૧૩૩-૧૩૪
- માયા, ૩:૧૪૦
- લોભ, ૩:૧૪૬-૧૪૭
- સ્વચ્છંદ તૂટવાથી દબાય, ૪:૪૦

અપ્રમત્ત દશા, ૧:૬૩

(પ્રમાદ પણ જુઓ)

અપૂર્ણ આજ્ઞા, ૪:૮૪-૮૬; ૪:૧૧૫

- પ્રમાદ વધારે, ૪:૮-૯, ૪:૨૯-૩૦
- માનભાવ વધારે, ૪:૨૪૦
- સંસાર સ્પૃહા થી વધે, ૪:૮-૯, ૪:૨૯
(આજ્ઞા, આજ્ઞાપાલન પણ જુઓ)

અપૂર્વકરણ, ૧:૧૦૩, ૧:૧૦૮

અપૂર્વ અવસર, ૪:૧૦૯, ૫:૫૮-૬૭, ૫:૨૪૩-૨૪૪, ૫:૨૫૮

અભય (અભયદાન), ૫:૧૦

- મેળવવું તથા આપવું, ૧:૧૪૯

અભવીપણું, ૩, ૧:૯૭

- અશુભ બંધનનું કારણ, ૧:૨૮૮-૨૮૯
- અંતરૂત્તિસ્પર્શ ન થાય ત્યાં સુધી, ૨:૧૧૯, ૨:૩૩૬
- અંતરૂત્તિસ્પર્શથી ટળે, ૨:૧૦૮, ૨:૩૩૭, ૩:૩૭૯
- નિત્ય અભવી, ૩:૨૪
(અંતરૂત્તિસ્પર્શ પણ જુઓ)

અભિસંધીજ વીર્ય, ૧:૨૫૪, ૪:૧૮૨, ૪:૨૦૨, ૪:૨૪૮, ૪:૨૫૧-૨૫૨, ૪:૨૬૨, ૪:૨૮૫, ૪:૨૮૯, ૪:૨૯૬, ૪:૩૧૦, ૫:૯૧, ૫:૧૨૯-૧૩૦, ૫:૧૫૫, ૫:૧૬૪
(વીર્ય પણ જુઓ)

અભ્યાખ્યાન પાપસ્થાનક, ૧:૩૪૭

અરતિ, ૧:૩૫૪

અરિહંત ભગવાન - તીર્થંકર ભગવાન જુઓ

અરૂપીપણું,

- નામકર્મના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૯૩

અલિપ્તતા, ૧:૬૫, ૧:૬૯, ૫:૬

અવધિજ્ઞાન, ૧:૨૦૭, ૧:૩૦૮

અવિરતિ, ૧:૧૮૯, ૪:૮૬-૮૭, ૪:૧૩૦

- અકામ-સકામ, ૪:૧૮૪
- અશુભ અંતરાય બંધાવાનું કારણ, ૪:૧૯૧, ૪:૧૯૫
- કર્મબંધ(આશ્રવ)નું કારણ, ૧:૧૮૯, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧
- કર્મસ્થિતિ તથા અનુભાગ બંધનું કારણ, ૨:૨૫૧
- ના પાંચ પ્રકાર, ૧:૨૭૮
- નો આશ્રવ મંદ કરવા દેશવ્રતનું આરાધન, ૨:૨૬૧
- નો સંવર કરવાના સાધનો, ૨:૨૬૨

અવ્યાબાધ સુખ -

- વેદનીય કર્મના ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૯૫

અશરણભાવના, ૨:૨૧૪-૨૧૬, ૩:૧૧૪-૧૧૫

અશાતા (વેદનીય), ૧:૨૧૮

- ના ઉદયમાં શાંતિ રાખવી, ૩:૨૬૭-૨૬૮
- નો ઉદય અને ભેદજ્ઞાન, ૧:૨૨૧
- નો બંધ ક્ષાયિક સમકિત પછી, ૧:૩૩૭
- ની ઉદીરણા કરવી, ૫:૭૫

- બંધાવાનું કારણ, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૨, ૧:૩૪૬, ૧:૩૪૮, ૧:૩૫૦, ૧:૩૫૩
 - માં ટકવા પુરુષાર્થ, ૪:૪૬, ૪:૫૨-૫૩, ૪:૮૫-૮૬, ૫:૬૦, ૫:૬૭, ૫:૭૫-૭૬, ૫:૧૫૭, ૫:૨૬૬-૨૬૭
 - શરીરમાં રોગ વખતે, ૧:૨૯૬
- અશુચિભાવના, ૨:૨૧૭-૨૨૧, ૩:૧૧૫
- અશુદ્ધ પ્રદેશો - પ્રદેશો, અશુદ્ધ જુઓ
- અષ્ટકર્મ, ૫:૨૮૧
- અસત્ય - મૃષા જુઓ
- અસંગતા, ૧:૧૬૧
- અસ્તેયવ્રત (અચોર્યવ્રત), ૩:૧૬૬
- આશ્રવ તૂટે, ૩:૧૬૬
 - થી પરપદાર્થની સુખબુદ્ધિ તૂટે, ૩:૧૬૬ (અચોર્યવ્રત પણ જુઓ)
- અહંભાવ - માન જુઓ
- અહિંસા, ૧:૨૯૪, ૧:૩૦૪
- એ સર્વોત્કૃષ્ટ મંગલ, ૩:૧૫૨
 - કષાયના અભાવથી પ્રગટે, ૩:૧૫૧-૧૫૨
 - થી દર્શનાવરણ તૂટે, ૧:૨૬૮, ૧:૨૯૨, ૧:૩૦૧
 - થી મૈત્રીભાવ ખીલે, ૩:૧૨૧, ૩:૧૫૧, ૩:૧૫૨, ૩:૧૬૬
 - દયા જાગૃત થવાથી ખીલે, ૩:૧૨૧
 - પાલન માટે ઉત્તમ ક્ષમા, માર્દવ, આર્જવ, શૌચ, ૩:૧૨૨, ૩:૧૫૦-૧૫૨
- અહિંસાવ્રત, બીજું, ૧:૨૯૪, ૧:૩૦૧, ૧:૩૩૪, ૩:૧૬૫, ૪:૨૩૩, ૫:૫-૬
- થી મૈત્રીભાવ ખીલે, ૩:૧૬૬
 - દર્શનાવરણ દૂર કરવા, ૧:૨૯૪
- અહોભાવ, (પ્રભુ, સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ પ્રત્યે), ૧:૧૦૮, ૧:૧૪૪, ૪:૬૧, ૪:૧૦૫, ૪:૧૫૧, ૪:૨૨૫, ૪:૨૪૦, ૫:૨૦૫, ૫:૨૪૨
- કેળવવા કલ્યાણભાવ સેવવો, ૩:૩૮૧
 - કેળવવા બાર ભાવનાનું આરાધન, ૩:૨૦૩
 - ખીલવવાનું ફળ, ૧:૧૪૪, ૧:૨૬૭-૨૭૦, ૧:૧૬૯
 - થી અનંતાનુબંધી માન ઘટે, ૩:૧૩૪
 - થી વિનયગુણ ખીલે, ૪:૧૯, ૪:૧૦૫, ૪:૨૪૦
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંત પ્રતિ, ૩:૩૫૬, ૩:૩૫૮
 - પ્રભુએ કરેલા ઉપકારના વિચારથી પ્રગટે, ૨:૨૦૦
 - પ્રભુના ગુણો જોવાથી પ્રગટે, ૨:૯૫, ૨:૯૭, ૨:૧૦૧, ૨:૨૦૦, ૩:૨૪૨
 - ભક્તિનું મુખ્ય અંગ, ૩:૩૩૧
 - માનભાવથી બચાવે, ૩:૩૩૧
 - મિથ્યાત્વનો નાશ કરે, ૧:૧૧૧-૧૧૨
 - લોગસથી વધે, ૨:૧૪૩

- वधारवा प्रभुनी स्तुति, १:१३८-१४०, १६८
 - वंदनथी वधे, २:१४३
 - वेदवाथी गुणो वधे, २:२००, ५:२८
 - व्यक्त करवा प्रार्थना, २:३०४
 - श्रीमद् राज्यंद्रमां, ३:२१८, ३:२४०
 - सद्गुरु प्रत्ये, २:१८८-१८८
 - ज्ञाननी विशुद्धिथी, २:२४८
- अक्षयस्थिति, ४:१६८**
- आयुष्य कर्मना क्षयथी प्रगटे, २:१७८, २:२८२
- अज्ञान, १:१८६, १:२०६, १:३०७**
- नो प्रभाव, १:६०, १:३०६
 - दूर करवाना उपायो, १:२२, १:१५५
- अंतरकरुण, १:१०५-१०८**
- अंतरवृत्तिस्पर्श, १:३, १:८७, २:३३६-३३७, ३:३७८, ४:८५-८८, ४:२१६-२१७, ५:२**
- ओक समयनी देह-आत्मनी भिन्नता, २:३३६, ३:८८
 - थी भवीपणुं प्राप्त थाय, २:३३७
 - प्राप्ति पहेला अभवपीपणुं, २:११८, २:३३६
 - प्राप्ति वभते प्रक्रिया, १:८६-८७
 - भेणववा तीर्थकर प्रभुनी सहाय अनिवार्य, १:८७, २:३३७, २:३५०, ३:८८, ३:३७८
- अंतरात्मा, १:१०**
- अंतराय कर्म, १:२१, १:२५४-२५७, १:२६७, १:३१३-३१७, ४:१०३, ४:१८७-१८९, ४:२३७-२३८, ४:३१८-३२०, ५:३४-३८
 - उँनी सहायथी तूटे, ४:२७२
 - अघाती अंतराय, १:२५८-२६१, १:२६८, १:३१५, १:३१७, ५:१५७, ५:१६१
 - अंतराय गुण, ४:१८८, ४:२४३-२४४, ४:२५८, ४:३२०, ५:८०-८१, ५:१६२
 - अने विभावजनित कर्मबंध, ४:१८२, ४:२३७
 - अने वेदनीय कर्मनो संबंध, ५:३५, ५:३७
 - उपर सुभुद्धिनुं कवय, ४:२३२, ४:२३७-२३८
 - कल्याणनां परमाणु भेणववानी, ४:२८५, ४:२८७, ४:३१८
 - कषायथी बंधाय, ४:५८
 - डेवणज्ञाननी, ४:२७
 - भूब भणवान कर्म (तोडवानी अपेक्षाथी), १:२६८, १:२८८-२८८, ४:१०३
 - घातीकर्म तोडवा अंतराय तोडवी जइरी, १:२१, १:३१६, २:८०, २:१४८, ५:४२
 - दरेक कर्म ने लागु पडे, १:३१६, ४:१८८
 - तूटवाथी वीर्य पीले, ४:२४२, ४:२७७, ४:२८७, ४:३१८
 - नां परमाणु हृदयमां वसे, ३:१८८

- ના પાંચ પ્રકાર (પ્રકૃતિ), ૧:૬૬, ૧:૨૫૫, ૧:૩૧૩-૩૧૪
- ની શુભ-અશુભ પર્યાય, ૪:૧૮૧
- નું કર્તા-ભોક્તાપણું, ૪:૧૮૮-૧૮૧
- નો પ્રભાવ, ૧:૧૨, ૧:૧૧૦, ૧:૨૨૦, ૧:૩૧૨
- નો બંધ ગુણસ્થાન અનુસાર, ૧:૩૧૭
- પરમાર્થ અંતરાય, ૧:૪૧, ૧:૧૪૭, ૧:૨૫૫, ૧:૨૬૮, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૫, ૨:૮૧, ૨:૨૮૪, ૪:૨૬, ૪:૫૮, ૪:૧૦૩, ૪:૧૭૩, ૪:૧૮૮, ૪:૨૪૩, ૫:૧૦૮, ૫:૧૧૮, ૫:૧૨૩, ૫:૧૫૫
- પરમાર્થ અંતરાય બંધાવાનાં કારણો, ૧:૧૪૭, ૧:૨૬૮
- બાહ્ય તથા અંતરંગ, ૫:૪૨
- ભેદરહસ્યોને પામવાના, ૫:૧૨૦
- મોહના ક્ષયથી બંધાતુ અટકે, ૨:૮, ૨:૨૮૦, ૨:૨૮૪
- વીર્યને આવરે/નબળું કરે, ૧:૧૧૦, ૧:૨૫૪, ૧:૩૧૪-૩૧૫, ૨:૨૮૪
- શુક્લધ્યાનમાં અનુદિત, ૧:૬૬
- સંસાર (વ્યવહાર) અંતરાય, ૧:૨૫૫, ૧:૨૬૮, ૧:૩૧૫, ૧:૩૫૩, ૨:૨૮૪
- સ્વરૂપની, ૫:૩૮
- સ્થિતિ, જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ, ૧:૨૫૬, ૧:૩૧૫
- ક્ષય થવાથી અનંતવીર્ય ગુણ પ્રગટે, ૨:૧૭૮, ૨:૨૮૪, ૨:૨૮૮
- બંધાવાનાં કારણો: ૧:૨૫૫, ૧:૨૬૮-૨૬૯, ૧:૩૧૧, ૩:૧૫૬; અપૂર્ણ આજ્ઞાએ પ્રાર્થના કરવી, ૩:૩૭૦; અશાતના (પ્રભુ તથા જ્ઞાનીની), ૧:૨૧, ૧:૧૧૦, ૨:૭, ૨:૧૮, ૨:૮૦, ૨:૮૧, ૪:૧૮; આર્તધ્યાન, ૨:૧૮; કષાય, ૧:૨૬૯, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૪; ચોરી કરવી, ૧:૨૮૧, ૧:૩૧૧-૩૧૨; દુરાગ્રહ, ૩:૨૩૨-૨૩૩; પરપદાર્થોની સુખબુદ્ધિ, ૨:૨૮૪; પ્રમાદ, ૪:૪૫; માનભાવ, ૪:૧૦૩; મોહ, ૨:૧૩૫, ૨:૨૮૦, ૨:૨૮૪; વિભાવ, ૪:૧૮૮, ૪:૨૩૬; સત્પુરુષ પર અગ્રધ્યાયી બંધાય, ૩:૩૮૩; સંસારભાવ, ૨:૩૮
- તોડવાના ઉપાયો: અચોર્યવ્રત, ૧:૨૮૫, ૧:૩૩૫; આચારશુદ્ધિ, ૧:૧૩૮; આજ્ઞાધીનપણું, ૪:૨૪૨, ૫:૧૪, ૫:૧૮, ૫:૩૪; આજ્ઞારસની સહાય, ૪:૨૭૭; ઉપેક્ષા તથા મધ્યસ્થતા ભાવના ભાવવી, ૩:૨૬; કલ્યાણભાવ વેદવો, ૨:૮૧, ૩:૨૬, ૪:૧૪૧, ૫:૩૩; કલ્યાણનાં પરમાણુથી, ૫:૮, ૫:૧૧૧; ગુણગ્રાહીપણું, ૪:૨૩૨, ૪:૨૩૮; દયાનો ગુણ ખીલવવો, ૧:૨૭૦, ૧:૩૧૭, ૨:૮૧; પશ્ચાત્તાપ સાથે ક્ષમા માંગવી, ૧:૨૧, ૧:૧૧૦, ૧:૩૧૭, ૨:૮૦, ૨:૫૮, ૨:૮૧, ૨:૧૦૬, ૫:૧૦૮; પ્રભુનું શરણું/સાથ લેવું, ૧:૨૨, ૧:૬૬, ૧:૮૫, ૧:૧૧૦-૧૧૧, ૧:૩૧૭, ૧:૧૩૮, ૧:૨૫૫, ૧:૨૭૦, ૨:૭, ૨:૨૨, ૨:૮૧, ૨:૧૦૬, ૨:૧૮૮, ૨:૨૮૪, ૩:૨૪૮,

- उ:३७२, ४:२१२, ५:२३, ५:२३३-२३४, ५:२५७; प्रार्थना, २:७, २:२२, २:२३, ३:२४८, ३:३७२; प्रायश्चित्तथी तूटे, १:१४८; त्कित्तमार्गनुं आराधन, ४:७३-७४, ४:१०४-१०५, ४:११७-११८; मलासंवरनुं आराधन, ४:१५८; सकाम पुरुषार्थथी, ४:१८३, ४:२५७-२५८; सरगतानो गुण जीलववो, ४:३२१-३२२; ज्ञान दर्शननी शुद्धि, ४:१०३-१०४
- तूटवानुं परिणाम: १:२६०-२६१; पुरुषार्थ करवानी पात्रता वधे, २:२२, २:२५३; वीर्य जीले, २:२८४, ३:२६-२७, ५:१४, ५:१०८, ५:१३२; ज्ञानावरण नभणुं थाय, २:८; जीजां धातिकर्मोनी क्षय थाय, २:७, २:८, २:८०
- अंतराय गुण, ४:१८८, ४:२४३-२४४, ४:२५८, ४:३२०, ५:८०-८१, ५:१६२
- अंबालालभाई, ४:७१, ४:७४
- आकाश (द्रव्य), २:११३, २:२३३, २:२७६, ३:१७१
- अरुपी, २:२८३
- अवगाहन शक्ति, २:२७६
- लोकनी अंदर तथा बहार, २:२७६
- सहाय स्वद्रव्यरूपे परिणामे, २:२८३
- आर्कियन्, ३:१८४
- अने ब्रह्मचर्य वय्ये संबंध, ३:१८४
- थी परपदार्थनी सुभुद्धि तूटे, ३:१८४
- थी परिग्रहबुद्धि तूटे, ३:१८४-१८५, ३:१८१
- थी निस्पृहता वधे, ३:१८१
- परिग्रहनो विरोधीभाव, ३:१८४
- सर्व कषायना अभावथी प्रगटे, ३:१८५
- आचार्यञ्ज, १:८१, २:१८०-१८१, २:३३३, ४:३२८-३३२
- अने आशायं गमय ऊं, ४:३२८
- अने गणधर वय्ये इरक, ४:३३२-३३४
- आचारथी प्रमादनो निरोध करे, ४:८
- कल्याणभावने अनुरूप पदवी, २:३५३, ३:३५४, ३:३६५, ३:३६८
- गणधर पासे बोध अहे, ५:१२८
- नमस्कार मंत्रमां त्रीजुं पद, २:१८०, ३:३५४
- नां कल्याणनां परमाणुनां लक्षणो, ३:३६४
- ना गुणो, २:१८०-१८१, २:३३३, ३:३५४, ३:३६४-३६५
- नां पदने निकायीत करवुं, ४:३०१-३०२
- नां परमाणुनो आहार, ४:२८४, ४:३२८
- निर्ग्रथमार्ग पाणे, ४:१५८
- नुं आज्ञापालन, ४:३००, ४:३३२
- नुं कल्याणनां परमाणु बनाववामां योगदान, ४:१२, ४:२८४, ४:३०३
- नुं उत्तम चारित्र, २:१८०, २:३५५, ३:३५४, ३:३६४, ३:३६८

- નો અન્ય જીવના આત્મવિકાસમાં ફાળો, ૨:૩૩૯, ૨:૩૪૨, ૨:૩૫૫
 - નો આજ્ઞારસ, ૫:૧૧૨
 - નો કલ્યાણભાવ, ૩:૩૬૪, ૩:૩૬૮, ૪:૨૮૯, ૫:૭, ૫:૧૦૫-૧૦૬
 - નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૦૪-૧૦૬, ૫:૧૩૪, ૫:૧૪૩
 - નો શમ, ૫:૧૨૮
 - નો સાથ શ્રેણિમાં, ૪:૪૧
 - પંચપરમેષ્ટિમાં સ્થાન પામવા જીવ સમસ્ત માટે કલ્યાણભાવ, ૨:૩૨૫, ૨:૩૩૨
 - પ્રેરિત પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુ, ૪:૩૨૯-૩૩૨
 - માં ઉત્તમ ગણધરજી, ૧:૭૩, ૧:૯૧, ૧:૧૫૦, ૧:૨૦૩, ૨:૧૮૦, ૩:૩૫૪, ૩:૩૬૫
 - શ્રી સુધર્માસ્વામી, ૧:૧૮૫
 - સમાન આત્મપ્રદેશો, ૫:૧૧૨ (ગણધરજી પણ જુઓ)
- આર્જવ,**
- અને અહિંસાપાલન, ૩:૧૫૧-૧૫૨
 - 'ઉત્તમ આર્જવ', ૩:૧૩૯-૧૪૦
 - ની ઉત્કૃષ્ટતા ધ્યાનમાં, ૩:૧૪૦
 - માયાના અભાવથી પ્રગટે, ૩:૧૩૫, ૩:૧૩૭
 - મન, વચન, કાયાની એકતા, ૩:૧૩૭
 - વીતરાગી સરળતા, ૩:૧૪૦
- આઠમું ગુણસ્થાન, નિવૃત્તિબાદર, ૧:૭૮, ૧:૧૭૮-૧૭૯, ૧:૧૮૪, ૨:૧૩૧-૧૩૩**
- અપૂર્વકરણ, ૨:૧૩૨-૧૩૩, ૨:૩૭૩
 - અબ્રહ્મચર્યવ્રતનું પાલન, ૨:૩૭૮
 - પ્રત્યેક ક્ષણે વધતી વિશુદ્ધિ, ૨:૧૩૩, ૨:૩૭૨-૩૭૩, ૨:૩૭૮
 - પહેલા શ્રેણીની જાણકારી લેવી આવશ્યક, ૨:૩૭૧, ૨:૩૭૫
 - શ્રેણી ની શરૂઆત, ૨:૧૩૧, ૨:૨૬૨, ૨:૨૮૦, ૨:૩૬૯
- આર્તધ્યાન, ૨:૨૫૪**
- છોડવું જરૂરી ભેદવિજ્ઞાન માટે, ૨:૨૫૪
 - છોડવા પ્રભુની ભક્તિ, ૨:૨૫૪-૨૫૫
 - થી બચવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૨૭૧, ૨:૪૨, ૨:૭૪-૭૫, ૨:૨૫૪
- આત્મપ્રદેશો - પ્રદેશ, આત્માના જુઓ**
- આત્મવિકાસ, ૫:૧-૨, ૫:૧૦૩, ૫:૧૬૦, ૫:૨૪૪**
- અને પરમાર્થ લોભ, ૩:૧૪૪, ૩:૩૮૯
 - અને ભવ, ૩:૩૧૦-૩૧૨
 - અપૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધનથી, ૩:૩૭૦-૩૭૧
 - અંતરવૃત્તિસ્પર્શ થી શરૂ થાય, ૨:૩૩૬
 - આઠથી ચૌદ ગુણસ્થાન પરોક્ષ સહાયથી, ૩:૯૫, ૩:૧૦૦
 - આત્મશાંતિ(હકારાત્મક)ના દષ્ટિકોણથી, ૨:૨૭૮-૨૭૯, ૩:૨૪૩

- આજ્ઞામાર્ગે, ૩:૨૮૮, ૩:૩૧૩, ૩:૩૨૨-૩૨૪, ૩:૩૪૫-૩૪૬, ૩:૩૮૮-૩૮૧, ૩:૩૯૨-૩૯૪, ૩:૪૧૨
- ઈચ્છાને સંયમિત કરવાથી વધુ, ૩:૨૫૭
- ઉત્તમ ગુરુની સહાયથી, ૨:૩૪૫-૩૫૦, ૩:૧૧૯
- ઉત્તમતાએ કરવાનાં સાધનો, ૩:૩૧૩
- કર્મક્ષયના દષ્ટિકોણથી, ૨:૨૭૮-૨૭૯
- કરવા પંચપરમેષ્ટિભગવંતનો સાથ, ૨:૩૩૬-૩૪૩, ૨:૩૫૪-૩૫૬, ૩:૬-૭, ૩:૯૫, ૩:૩૯૧
- કરવા સુવિધાઓ મળવી દુર્લભ, ૨:૩૨૦-૩૨૪, ૩:૩૧૯
- કલ્યાણભાવની સહાયથી, ૩:૯, ૩:૨૨-૨૩, ૩:૧૯૬, ૩:૨૦૪
- કોના નિમિત્તે નિત્યનિગોદથી નીકળે તેના આધારે, ૩:૯-૧૦, ૩:૨૨
- ચોથા ગુણસ્થાન સુધી કોઈ પણ ક્ષેત્રે શક્ય, ૨:૩૧૯-૩૨૦
- તીર્થંકર પ્રભુના નિમિત્તે ઓછા પુરુષાર્થથી થાય, ૨:૩૩૮, ૨:૩૬૫, ૩:૮-૯, ૩:૧૧, ૩:૭૭, ૩:૯૪-૯૫, ૩:૯૯, ૩:૧૦૦
- તીર્થંકર પ્રભુનો, ૩:૨૪-૨૯, ૩:૧૦૦-૧૦૧
- તીર્થસ્થાનની સહાયથી, ૩:૧, ૩:૬-૮, ૩:૯૪-૯૭, ૩:૯૯
- ના ક્રમની જાણકારી શ્રુતકેવળીને, ૩:૩૧
- નાં સોપાન ચઢતા જીવનાં હૃદયમાં તીર્થસ્થાન, ૩:૯૭-૯૮
- નિત્યનિગોદમાં તીર્થંકર પ્રભુ થકી, ૩:૩૩-૩૫
- ની રુચિ જાગવી, ૧:૯૬, ૫:૨૨૪
- નો ક્રમ, ૨:૧૧૧
- પંચપરમેષ્ટિના કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવાથી, ૩૫૫-૩૫૬, ૨:૩૭૯
- પૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધનથી, ૩:૩૭૦-૩૭૧
- ભક્તિમાર્ગે, ૩:૨૪૦, ૩:૩૨૬-૩૨૮
- મંત્રસ્મરણથી, ૨:૧૫૭, ૨:૧૮૪, ૩:૩૫૦-૩૫૧
- માં ઈન્દ્રિયોના વિષયો વિઘ્નરૂપ, ૩:૧૮૮-૧૮૯
- માં માન કષાય વિઘ્નરૂપ, ૩:૨૯
- માટે પાત્રતા અને પુરુષાર્થ, ૧:૮, ૨:૩૬૪-૩૬૬, ૩:૨૨-૨૪, ૩:૧૪૯-૧૫૦, ૩:૩૫૦-૩૫૧
- માટે પુણ્ય જરૂરી, ૩:૨૦૩, ૩:૩૫૦
- માટે વીર્યનો સદુપયોગ, ૧:૮૯-૯૦
- માટે સુખનાં વેદનની ઈચ્છા, ૨:૨૪૦
- વિનય ગુણથી ઉત્તમ, ૩:૧૪૯-૧૫૦
- શ્રીમદ્ રાજચંદ્રનો, ૩:૪૨૪-૪૨૭
- સદ્ગુરુ/ધર્મનું શરણું આવશ્યક, ૩:૧૯૬, ૩:૨૦૩, ૩:૩૫૦-૩૫૧
- સદ્ગુરુના અભાવમાં નમસ્કારમંત્રની સહાયથી, ૩:૩૫૦-૩૫૨

- સંવેગથી જલદી, ૩:૨૪૯
- સંસારના વિષમ સંજોગોમાં, ૩:૨૪૪, ૩:૨૬૬-૨૬૭, ૩:૨૭૯, ૩:૪૧૨-૪૧૪
- સંજીવ્યેન્દ્રિયની ચારે ગતિમાં, ૨:૩૧૫-૩૨૦
- સાતમા ગુણસ્થાન સુધી પ્રત્યક્ષ સહાયથી, ૩:૯૫
- સાથે દેહ સુગંધી થાય, ૩:૭૪
- સાથે શુભપરમાણુ ગ્રહાય, ૩:૭૩ (પુરુષાર્થ પણ જુઓ)
- આત્મશાંતિ, ૨:૯૧-૯૨, ૪:૧૨૫, ૪:૧૨૭, ૪:૨૪૩, ૫:૧૨૬, ૫:૨૧૮
- અને સંસારની શાંતિનો ફરક, ૧:૧૬, ૧:૨૭, ૧:૮૯, ૩:૩૮૪, ૩:૩૮૮-૩૮૯
- અશાતાના ઉદય વખતે, ૫:૭૫
- અજ્ઞાનથી હણાય, ૨:૯૮
- આજ્ઞાધીનતાથી, ૩:૨૪૮
- ઉત્તમ આર્જવથી, ૩:૧૩૫
- ઉત્તમ ક્ષમાથી, ૩:૧૨૭-૧૨૮
- કષાયના ઉપશમથી ઉપજતી, ૧:૬૪, ૧:૧૩૪, ૧:૧૫૫, ૧:૧૮૩
- કષાયને ગુણમાં પલટાવવાથી, ૫:૧૧-૧૨, ૫:૭૨-૭૪
- ક્રોધથી હણાય, ૩:૧૨૪-૧૨૫
- ખીલવવાથી જ્ઞાનાવરણનો ક્ષય, ૨:૯૨
- જાળવવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૨૭૧
- ધર્મશ્રદ્ધાનથી ઉપજતી, ૧:૧૩૨
- ની પ્રાપ્તિ કલ્યાણભાવથી, ૫:૩૩
- નું સ્વરૂપ, ૫:૨૧૮
- પરપદાર્થની સુખબુદ્ધિથી હણાય, ૨:૯૧-૯૨
- પરિષદ-ઉપસર્ગ વખતે, ૩:૧૨૬
- પ્રભુ દર્શનથી મળતી, ૫:૨૦૪
- પૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધનથી, ૩:૩૭૧
- મંત્રસ્મરણથી વધે, ૨:૧૫૬, ૨:૧૮૭-૧૮૮, ૩:૩૫૦
- માનભાવ તોડવાથી, ૧:૧૩૭, ૩:૧૨૯, ૩:૧૩૨
- મારાપણું (મન,વચન,કાયાનું) તોડવાથી, ૧:૫૪,
- મેળવવામાં નડતા વિઘ્નો, ૧:૫-૬
- વધારવાના હેતુથી ઉત્તમ આત્મવિકાસ, ૨:૨૭૯-૨૮૦
- વિચારો થી હણાય, ૧:૫૮, ૨:૧૫૪, ૨:૧૫૭, ૩:૨૪૯
- વિવિધ કષાયના અભાવથી, ૪:૫૬
- શૂન્યતાથી, ૨:૧૨૨, ૨:૧૮૮
- સદ્ગુરુનાં સાન્નિધ્યમાં, ૧:૯૮, ૧:૧૦૮, ૨:૨૦૪-૨૦૫, ૨:૨૧૧
- સંસારના પ્રતિકૂળ સંજોગોમાં, ૩:૨૬૩, ૩:૨૬૭-૨૬૮, ૩:૪૧૨-૪૧૪
- સંસારની ઈચ્છાના ત્યાગથી, ૩:૩૧૫, ૩:૪૧૪
- ક્ષમાપનાથી વધે, ૨:૩૪૧
- આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર, ૪:૬૯-૭૨, ૪:૧૦૯, ૫:૧૭૪-૧૭૭; ૫:૨૪૫-૨૪૬

આત્મજ્ઞાન - સમ્યક્જ્ઞાન, સમકિત જુઓ

આત્મા

- અને કર્મનો સંબંધ, ૧:૧૪
- અને આત્મજ્ઞાની, ૫:૨૧૧
- અરૂપીથી રૂપી કેવી રીતે થાય, ૪:૧૮૭
- કષાયની મંદતાથી શ્વેતતા પ્રગટે, ૩:૫૬
- ચેતન દ્રવ્યની શુદ્ધ-અશુદ્ધ અવસ્થા, ૨:૨૩૪
- થી પ્રેરાતું અભિસંધીજ વીર્ય, ૧:૨૫૪
- દ્રવ્યરૂપે સ્થિર, ૨:૨૩૭
- ના ગુણો, ૧:૧૮૭, ૧:૧૮૪, , ૩:૧૨૨, ૩:૧૪૭, ૫:૮૫
- ના ગુણો સંપૂર્ણ અવરાય નહિ, ૨:૨૩૬-૨૩૭, ૨:૨૩૮, ૨:૨૮૫
- નાં છ પદ, ૧:૧૧૨, ૨:૮૬-૮૮
- ના દશ ધર્મ, ૩:૧૮૦
- ની પર્યાય, ૨:૨૭૫
- ના પ્રદેશો, ૨:૧૩૩, ૨:૨૩૬
- ની લગની, ૧:૮૬, ૫:૨૨૪
- ની શાંતિ અને સંસારશાતા વચ્ચે ફરક, ૧:૧૬, ૧:૩૨, ૧:૩૬, ૩:૩૬૧
- ની જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૨:૨૮૩
- નું કર્તાપણું ને ભોક્તાપણું, ૪:૧૮૦
- નું સ્વરૂપ, ૧:૬૦
- નું સામર્થ્ય કેમ પ્રગટે, ૩:૨૨-૨૩
- નો અનુભવ, ૧:૧૨૧, ૫:૨૨૧

- પવિત્ર થવાથી દેહમાંથી સુગંધ પ્રસરે, ૩:૭૪
- માં વસેલું તીર્થસ્થાન, ૩:૧-૨
- વિકાસની પ્રક્રિયા, ૧:૮૬
- શાંત અને શીતળ થવો, ૧:૩૧-૩૨

આત્માનુબંધી યોગ, ૪:૧૪૪-૧૪૫, ૪:૩૧૫

આત્માનુભવ

- અને ભેદવિજ્ઞાન, ૨:૨૫૪-૨૫૭, ૨:૨૬૬-૨૬૭
- થી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૨:૨૬૭
- થી આત્મા દેહનાં સ્થૂળ બંધનથી છૂટે, ૨:૩૬૦
- માટે ધ્યાન, ૨:૧૫૨-૧૫૩
- માટે મંત્રસ્મરણ, ૨:૧૫૪, ૨:૧૮૮, ૨:૧૮૪
- પછી સંસારભાવ ઘટે, ૨:૨૫૮
(શૂન્યતા, ધ્યાન, ભેદવિજ્ઞાન પણ જુઓ)

આત્મિક શુદ્ધિ, ૪:૮૧, ૪:૨૩૮, ૪:૨૪૧

- અને સર્વોત્કૃષ્ટ શુદ્ધિ વચ્ચે ફરક, ૪:૨૪૧-૨૪૨
- આજ્ઞા અને પ્રમાદ પર આધારિત, ૪:૩૨
- ના વિવિધ માર્ગ, ૪:૧૮૩
- નો ક્રમ, ૪:૮૩-૮૪
- પૂર્ણ આજ્ઞાથી, ૪:૮૪

આનંદઘન ચોવીશી, ૫:૧૮૧-૨૩૧, ૫:૨૪૮-૨૫૧

આભાર, ૫:૧૧૫-૧૧૬

- અને આજ્ઞાપાલન, ૫:૧૩
(વિનયાભાર પણ જુઓ)

આયુષ્ય કર્મ, ૧:૧૩, ૧:૨૩૧, ૨:૨૮૨

- અશુભ ગતિ બંધનનાં કારણો, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૭, ૧:૩૧૨, ૩:૧૫૫
- અક્ષયસ્થિતિનો ગુણ આવરે, ૧:૧૮૬, ૨:૧૭૮, ૨:૨૮૨
- એક જ વાર જીવનમાં બંધાય, ૧:૨૮૮, ૩:૧૫૬
- ના છ બોલ, ૧:૨૩૩
- ની પુણ્ય અને પાપ પ્રકૃતિ, ૧:૨૩૨, ૧:૨૬૬
- ના પ્રકાર, ૧:૨૩૧
- નો જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ કાળ, ૧:૨૩૨
- બંધ વખતે આઠ કર્મનો બંધ, ૧:૨૮૭
- બંધનની પ્રક્રિયા, ૧:૨૨૦, ૧:૨૩૨-૨૩૩, ૧:૨૮૧
- શુભ ગતિ બાંધવાનાં કારણો, ૧:૨૭૦-૨૭૧, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૭, ૧:૩૧૩, ૩:૧૫૫
- સોપક્રમ અને નિરુપક્રમ, ૧:૨૩૩-૨૩૪

આરાધન, ૨:૧૮૮

- આત્માર્થે, ૧:૪૭-૪૮, ૧:૮૮
- આજ્ઞાએ કરવું, ૩:૩૪૫
- ગૃહસ્થનું, ૧:૩૬૬
- નિયમથી કરવું, ૧:૧૪૬

- ની સુવિધા હોવી, ૧:૩૬૬, ૩:૧૪૮-૧૪૯, ૩:૩૧૯

- સંસાર પોષવા, ૧:૪૭

આલોચના, ૧:૧૩૪

આવશ્યક, છ, ૧:૧૩૭-૧૪૨, ૨:૧૪૧-૧૪૫, ૫:૨૫૬-૨૫૭

આશ્રય, સત્પુરુષનો - શરણું જુઓ

આશ્રવ, ૨:૧૧૫, ૨:૨૫૦

- અને આહાર, ૪:૨૪૮-૨૪૯
- અને નિર્જરા, ૪:૮૪
- અને સંવેગ તથા નિર્વેદ, ૫:૧૩૩
- ઈન્દ્રિય અનુસાર, ૧:૨૮૦
- ઈર્ષ્યાપથ આશ્રવ, ૨:૨૫૧
- કષાયથી સાંપરાયિક આશ્રવ, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧
- ગુણોનો, ૪:૧૪૧, ૪:૧૬૨
- નાં કારણો (મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય, યોગ), ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૩:૧૫૩-૧૫૪
- પાપ તથા પુણ્યનો, ૨:૨૫૨
- ભાવ તથા દ્રવ્યાશ્રવ, ૨:૨૫૧
- લેશ્યા અનુસાર, ૩:૧૫૩
- વિપાકોદય વખતે, ૪:૨૫૨
- વિભાવથી, ૩:૧૫૩, ૪:૧૮૧
- શુભ તથા અશુભ, ૧:૧૮૨, ૧:૩૩૭
- સકામ, ૪:૧૪૦-૧૪૧, ૪:૧૫૧, ૪:૧૫૭, ૪:૧૬૨

- साते कर्मनो सतत यालु, उ:१५६
- स्वच्छंदधी वधे, उ:३४६
- रोकवाना उपायो : अहिंसापालन, उ:१७०; आज्ञापालन, उ:३३४, उ:३४६, उ:३७२, उ:३७८; यार धर्मनुं आराधन, उ:१८०; तपनुं आराधन, उ:३३५; त्यागनो गुण जीलववो, उ:१८३; प्रत्याप्यान, १:१४३; मंद कषाय राजवा, उ:२२४; संयमथी अटके, १:१५६
- आश्रव भावना, २:२५०-२५३, उ:१५३-१५५
 - आत्मशुद्धि करवा प्रेरणा आपे, २:२५३
 - आश्रवनां कारणो, २:२५१, २:२६१
 - थी संयमधर्म जिले, उ:१५३
- आसक्ति, (संसारनी), १:२८१, १:३५४, ४:२३, ५:५, ५:६१, ५:२१५
 - घटाडवानो पुरुषार्थ, १:१५०, १:१५६, १:१८१, १:२७८, ५:७०, ५:२१५
 - थी थतुं नुकशान, १:३२८, १:३३७, १:३५१
 - धर्मश्रद्धानथी तूटे, १:१३०
- आस्था, ५:१२५, ५:१३४-१३६, ५:१४३
 - थकी दर्शन अने यारित्रनी सिद्धि, ५:१४८

(श्रद्धा पण जूओ)
- आहार, ४:२२८-२३०, ४:२४८-२५०, ४:२५५, ४:३१७-३१८, ५:१३
 - अने निलार, ४:२५८
 - आज्ञारसनो, ४:२८४
 - कल्याणनां परमाणुनो, ४:२८५-२८८, ४:३१६-३१८
 - गुणोनो, ५:१७-१८
 - ने शुद्ध करवो, ४:२६१-२६२
- आहारक शरीर, १:२३७
 - तीर्थकर प्रभुनां दर्शन करवा, १:२३७
 - थी वीतरागी सत्पुरुषोनो समागम करवो, ५:१५७
 - नी पर्याप्ति, १:२४८
 - नी वर्गणा, १:२८३
- आज्ञा, १:४४-४६, उ:३२२-३२५, उ:३३१-३३२, उ:३८०-३८३, ४:३१-३३, ४:१२८, ४:१८०, ४:२५२-२५३, ४:२६४, ४:२७२-२७३, ४:३००, ४:३१६-३१८, ४:३३५-३३६, ५:२८-२८, ५:३६, ५:३८, ५:५१, ५:१५७, ५:२१३, ५:२३६
 - उँनी सहायथी मणवी, उ:३८३, ४:२३६, ४:२७२, ४:२७८, ४:३१३, ४:३३१-३३२
 - अने त्रण योग, ५:३, ५:६६
 - अने प्रमादनो संबंध, ४:३१-३३, ४:६०, ४:२५८
 - अने संज्ञा वय्ये संबंध, ४:२७३-२७६
 - अनुसार उपदेश आपवो, १:४७, ५:१०४

- અને ત્રણે કાળનો પુરુષાર્થ, ૪:૪૫, ૪:૨૫૯, ૪:૨૬૦, ૪:૩૦૦
- અપૂર્ણ તથા પૂર્ણ, ૩:૩૭૦-૩૭૧, ૪:૮-૯, ૪:૨૯-૩૦, ૪:૪૭, ૪:૮૪-૮૬, ૪:૧૧૫, ૪:૧૨૩-૧૨૫, ૪:૧૩૪, ૪:૧૫૬, ૪:૧૬૧, ૪:૨૧૬, ૪:૨૮૫-૨૮૬
- અપૂર્ણ આજ્ઞાથી ઉપશમ શ્રેણિની પ્રાપ્તિ, ૩:૩૮૭
- અરિહંતની, ૪:૩૭
- અરૂપી, ૫:૧૦૫, ૫:૧૭૭
- આજ્ઞાએ ધમ્મો આજ્ઞાએ તવો નો અર્થ, ૩:૩૨૩, ૩:૩૩૨, ૩:૩૪૫, ૩:૩૯૩
- આસ્થા થકી પ્રાપ્ત થાય, ૫:૧૪૩
- કલ્યાણકાર્યમાં, ૪:૨૯૬-૨૯૯
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશો, ૫:૧૮૦, ૫:૨૦૬
- થી ઉત્તમ સિદ્ધિની પ્રાપ્તિ, ૪:૨૪૪, ૪:૨૬૬
- થી ચારિત્ર ખીલે, ૩:૩૧૩, ૩:૪૨૦, ૫:૩૮
- થી મળતું પ્રભુનું માર્ગદર્શન, ૨:૧૧૦
- થી વીર્ય મળે, ૩:૩૯૦-૩૯૧, ૩:૪૧૬, ૪:૨૭૦
- થી સંસારનો રસ તોડવો, ૫:૨૦, ૫:૨૪, ૫:૧૭૭
- થી સ્વચ્છંદ તૂટે, ૨:૧૫૧, ૨:૨૫૬-૨૫૭, ૩:૩૨૨, ૩:૩૭૦, ૩:૩૯૨, ૩:૪૨૦, ૫:૬૬
- દરેક કાર્ય કરતાં પહેલાં, ૫:૯૫
- દાનરૂપે, ૪:૧૧, ૪:૨૮૫
- ના આધારે ધર્મ તથા તપનું આરાધન, ૩:૩૨૧
- ના આધારે પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુ બને, ૪:૩૦૨-૩૦૩, ૪:૩૨૮
- ની પૂર્ણતા સિદ્ધ થતાં, ૩:૩૭૫
- ની શરૂઆત અંતવૃત્તિસ્પર્શથી, ૩:૩૭૯
- નું આરાધન ભક્તિથી, ૪:૨૪, ૪:૭૨-૭૩, ૪:૧૦૭, ૪:૨૦૯, ૪:૩૨૮, ૫:૯૯
- નું આરાધન પ્રાર્થનાથી, ૪:૬૦, ૪:૧૦૭, ૪:૧૧૮, ૪:૨૭૨, ૫:૧૧૧
- નું કવચ, ૧:૭૮, ૩:૩૭૩, ૩:૪૦૨, ૫:૫૮, ૫:૬૬, ૫:૯૪
- નું મહાત્મ્ય, ૩:૬૦-૬૧, ૩:૮૭, ૩:૨૩૫, ૩:૨૮૮, ૩:૩૮૩
- નો પાયો વિનય અને આભાર, ૪:૧૯, ૪:૧૧૩, ૪:૨૩૯, ૪:૨૩૯, ૪:૨૫૯
- પરમ આજ્ઞા, ૪:૩૧, ૪:૩૩
- પરા આજ્ઞા, ૪:૩૩
- પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતની મેળવવી, ૪:૧૦-૧૨, ૪:૧૬૯, ૪:૨૩૬, ૪:૨૪૦, ૪:૩૦૦, ૫:૯૨, ૫:૯૫, ૫:૧૦૪, ૫:૧૭૭, ૫:૧૯૦
- પાલનથી ગુણો ખીલે, ૨:૨૩૧, ૫:૨૮, ૫:૧૦૧, ૫:૧૧૫
- પાળવા ઈચ્છા પર સંયમ, ૫:૬૬, ૫:૧૯૮, ૫:૨૧૩, ૫:૨૧૯

- પાળવાથી કર્મબંધન અટકે, ૧:૪૪, ૩:૩૩૪
- પાળવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૫૦, ૧:૧૨૦
- પાળવામાં જ્ઞાનાવરણ વિઘ્નરૂપ, ૧:૪૫, ૫:૧-૨, ૫:૧૪, ૫:૩૪, ૫:૨૧૪-૨૧૫
- પૂર્ણ ઝં, ૪:૩૩૪
- પૂર્ણ આજ્ઞાથી ક્ષપક શ્રેણિ, ૩:૩૮૭
- પૂર્ણ આજ્ઞાસિદ્ધિ, ૫:૧
- પૂર્ણાતિપૂર્ણ, ૪:૨૮૪-૨૮૬, ૪:૨૮૮, ૪:૩૨૦, ૫:૫૫૫
- મન, વચન, કાયાની અર્પણતા, ૧:૫૦
- મહા આશ્રવ માર્ગનો, ૫:૧૭
- મહાસંવર માર્ગમાં, ૪:૮૨, ૪:૧૫૭-૧૫૯, ૪:૧૮૬, ૪:૨૨૧, ૪:૨૫૯, ૪:૨૮૯
- માં આત્મપ્રદેશો વર્તવા, ૫:૧૫૩
- માં જીવ ક્યારે આવ્યો કહેવાય, ૩:૩૩૧, ૩:૩૫૭-૩૫૮
- માં રહીને આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, ૪:૧૪૧, ૪:૨૪૯-૨૫૪
- માં રહીને ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના, ૪:૪૦
- મેળવવા પુરુષાર્થ, ૪:૨૫૪, ૪:૨૫૯
- રુચક પ્રદેશની, ૫:૧૭૭
- વિરુદ્ધ વર્તન કરવું, ૧:૪૭
- વીતરાગતાથી, ૪:૨૯૬-૨૯૯
- સંસારી તથા પરમાર્થ કાર્યો માટે, ૪:૧૧, ૪:૨૩૯, ૪:૨૪૨, ૪:૨૬૫
- સાધુસાધ્વીજીની, ૫:૧૨૨
- સિદ્ધપ્રભુની, ૫:૪૬
(આજ્ઞારસ, આજ્ઞાપાલન, આજ્ઞામાર્ગ પણ જુઓ)
- આજ્ઞા, અપૂર્ણ - અપૂર્ણ આજ્ઞા જુઓ
- આજ્ઞા, પૂર્ણ - પૂર્ણ આજ્ઞા જુઓ
- આજ્ઞાકવચ - કવચ, આજ્ઞાનું જુઓ
- આજ્ઞાપાલન / આજ્ઞાધીનપણું, ૧:૪૪-૪૬, ૧:૫૩, ૩:૩૪૪, ૪:૨૪૦-૨૪૨, ૪:૨૬૦, ૪:૨૬૫, ૪:૩૧૮
- ઝંની આજ્ઞાનું, ૪:૩૩૪
- ઝંની સહાયથી, ૪:૨૩૬
- અને મોહનું નડવું, ૫:૨૧૫
- અપૂર્ણ આજ્ઞાએ, ૪:૮, ૪:૨૯-૩૦, ૪:૮૫, ૪:૧૧૫
- અરિહંતપ્રભુનું, ૫:૯૪-૯૫, ૫:૧૨૭
- આચાર્યજીનું, ૩:૩૬૪, ૩:૩૬૮
- આત્મપ્રદેશે વેદવું, ૫:૧૩
- આત્માના પ્રદેશો, ૫:૫૦, ૫:૧૫૬
- આજ્ઞારસની સહાયથી, ૪:૨૫૩-૨૫૪, ૪:૨૫૯, ૫:૧૧૩
- ઈન્દ્રિયોના વિકાસ વખતે, ૪:૯૩
- ઉપાધ્યાયજીનું, ૩:૩૬૩, ૩:૩૬૭
- કર્તાપણું વિઘ્નકર્તા, ૪:૧૩૭, ૪:૨૪૦, ૪:૨૪૨, ૪:૨૬૨
- કરવાના ભાવ, ૫:૨૧, ૫:૬૩, ૫:૨૧૪
- કરવા સમભાવ કેળવવો, ૫:૨૧૮

- કલ્યાણકાર્ય કરતી વખતે, ૪:૨૯૭, ૪:૩૦૫, ૫:૧૬૩, ૫:૧૮૭, ૫:૨૭૭-૨૭૯, ૫:૨૯૫
- કલ્યાણનાં પરમાણુની સહાયથી, ૪:૨૩૬, ૫:૫૧, ૫:૧૨૩
- કલ્યાણભાવ કરતા, ૩:૩૮૩-૩૮૫, ૫:૧૯૮
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશનું, ૫:૧૮૮, ૫:૨૨૮
- કેવળીપ્રભુનું, ૩:૩૭૭, ૩:૩૯૩, ૪:૭
- ગણધરજીનું ઉત્તમ, ૨:૧૮૦, ૩:૩૬૫-૩૬૭, ૪:૩૦૫
- ગુણોના આશ્રવથી વધે, ૫:૧૯, ૫:૨૨૩
- ચૂકનું ફળ, ૧:૪૫-૪૬
- છઠ્ઠા ગુણસ્થાનથી શરૂ, ૩:૩૫૭, ૩:૪૦૯
- તીર્થંકરપ્રભુનું ઐ ધ્વનિથી, ૩:૩૭૫, ૩:૩૯૨-૩૯૩
- થવાથી કલ્યાણભાવ વધે, ૩:૩૮૩, ૫:૭૦
- થી આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા કરવી, ૪:૧૪૧
- નિત્યનિગોદથી શરૂ થાય, ૪:૮૨
- ની અંતરાય, ૫:૩૪
- ની સુખબુદ્ધિ, ૪:૨૯૪
- નું વરદાન મળવું, ૪:૧૧
- નો ક્રમ, ૪:૧૨૮
- નો પુરુષાર્થ, ૧:૫૦, ૧:૧૨૦, ૧:૧૨૨, ૧:૧૩૩, ૩:૨૪૮, ૩:૨૮૭-૨૮૮, ૩:૩૩૧, ૩:૩૫૭-૩૫૮, ૪:૩૮, ૪:૧૨૭-૧૨૮, ૪:૨૫૩-૨૫૪, ૪:૨૬૦, ૪:૨૭૨, ૪:૨૭૭, ૫:૧૩-૧૪, ૫:૨૧, ૫:૬૧, ૫:૧૫૭, ૫:૨૧૫, ૫:૨૧૮, ૫:૨૨૦, ૫:૨૩૩-૨૩૪, ૫:૨૭૭-૨૭૯
- પંચપરમેષ્ટિભગવંતની, ૩:૩૬૬-૩૬૯, ૪:૯-૧૦, ૪:૨૩૬, ૪:૨૭૧, ૪:૩૦૦
- પૂર્ણ આજ્ઞાએ, ૪:૮૪-૮૬, ૪:૧૨૩-૧૨૫, ૪:૧૩૪, ૪:૧૫૬, ૪:૧૬૧, ૪:૨૧૬
- પૂર્ણાતિપૂર્ણ, ૪:૨૮૮
- ભક્તિથી ખીલે, ૩:૨૪૯, ૪:૨૪, ૪:૧૦૭, ૪:૧૨૬, ૪:૧૮૧-૧૮૨, ૪:૨૦૯, ૪:૨૩૯, ૪:૩૦૫
- મહાસંવરમાર્ગમાં, ૪:૮૨, ૪:૧૫૭-૧૫૯, ૪:૧૮૬, ૪:૨૨૧, ૪:૨૫૯, ૪:૨૮૯, ૫:૨૬
- માટે જ્ઞાનાવરણ વિધ્નરૂપ, ૧:૪૫, ૧:૪૭, ૧:૭૦
- યોગથી, ૫:૨-૩, ૫:૬૫-૬૬, ૫:૨૧૫, ૫:૨૨૦
- શાતા-અશાતાના ઉદય વખતે, ૪:૮૫, ૪:૨૭૨, ૫:૫૦, ૫:૬૦, ૫:૬૭, ૫:૭૫-૭૬, ૫:૧૫૭
- શુભાશુભ પ્રસંગોમાં, ૫:૫૦
- શ્રીમદ્ રાજયંદ્રનું, ૩:૪૨૪-૪૨૭
- સર્વોત્કૃષ્ટ શુદ્ધિ માર્ગે, ૪:૨૩૯, ૪:૨૬૦, ૪:૨૬૫
- સાધુસાધ્વીજીનું સામૂહિક, ૩:૩૫૭
- સિદ્ધપ્રભુનું, ૩:૩૭૫-૩૭૬, ૪:૫-૭, ૪:૧૬૭-૧૬૯, ૫:૮૧

- नुं इणः १:३०, १:५०, १:७२, १:२२६; अपात्रे दानथी बयावे, ३:३८३; आज्ञाकवय मणे, ५:५८, ५:६१, ५:६५; आज्ञारस भेंयाय, ४:२८४; धन्दिरो वश थाय, ३:३४३; कर्म सामे स्वतंत्रता अपावे, १:४४, १:२२२, ३:३३४; कषायो नबणा पडे, ३:३४३, ३:४१८; गुरुना शुध्य प्रदेशो साथे शिष्य अनुसंधान करे, ३:३४४; गुणो भीले, २:२३१, ३:३४७, ५:२८, ५:१०१, ५:११५; धातिकर्मीनी निर्जरा, ३:२८८, ३:४१६-४१७, ३:४२०; यारित्र भीले, ३:२४८, ३:४२०, ४:१०५, ४:२६०; प्रभुनुं मार्गदर्शन मणे, २:११०, ३:२८; यायकपाणुं, ५:२४, ५:२३४; लब्धिसिद्धिना मोडथी बयावे, ३:३७२; वीर्य भीले, ३:३८०-३८१, ३:४१६, ४:२७०; स्वच्छंद तूटे, २:१५१, २:२५६-२५७, ३:३२२, ३:३७०, ३:३८२, ३:४२०, ५:६६; स्वरूपस्थिति मणे, ३:३४७; संसारनो रस तूटे, ५:२०, ५:२४, ५:१७७

(आज्ञा, आज्ञारस, आज्ञामार्ग, पूर्ण आज्ञा पण्डा ज़ुओ)

आज्ञाप्रेरित कल्याणप्रेरित मडासंवर - मडासंवर, आज्ञाप्रेरित कल्याणप्रेरित ज़ुओ

आज्ञामार्ग, ३:३२२-३२३, ३:३३०-३३२, ३:३७४-३७७, ४:७२, ४:१०७, ४:११३, ४:११५, ४:११८-११९, ४:२३८, ४:२५८, ४:२७८, ५:१०८, ५:१११

- अने मडासंवर, ४:१५०, ४:१५५, ४:१६०, ४:२६०-२६१
- अने सर्वोत्कृष्ट शुद्धि, ४:२३८
- उपाध्यायण पाणे, ४:१५८
- थी अंतरायकर्मने अंतराय गुणमां परिणामावे, ४:१८८, ४:२३८, ४:२५८
- थी आत्मविकास, ३:३८८-३८९, ३:४१२
- थी सुभबुद्धिनो त्याग, ४:२४०, ४:२५८
- नमस्कारमंत्रमां, ३:३५६-३६०
- नी शरुआत तथा पूर्णता, ५:३, ५:८७
- नुं आराधन श्रीमद् राजयंद्रनुं, ३:४२४-४२७
- भक्तिप्रेरित, ४:२०८, ४:२३८, ४:२७८-२७९
- प्रेरित मडासंवर, ५:१८५
- मां विकास, ४:१२८, ४:१३६-१३७
- मां विघ्न करनार अंतराय, ५:३४, ५:१०८
- मां सर्व सद्गुरु आज्ञाकवय, ४:१५५
- साधुसाध्वीण आयरे, ४:१५८
- स्वच्छंद दबाय, ३:३८२-३८४

(आज्ञा, आज्ञापालन, आज्ञारस पण्डा ज़ुओ)

आज्ञारस, ४:२५३-२५५, ४:२५७-२५८, ४:२६२, ४:२७७, ४:२८३-२८५, ४:२८८, ४:३११, ५:२८-२८, ५:५२, ५:१११-११३

- ॐ नो, ४:२८१
- अपूर्ण, ४:२७

- અરિહંત ભગવાનનો, ૪:૮૭, ૪:૧૪૧-૧૪૨, ૪:૧૪૭, ૪:૨૮૩
- આચાર્યજીનો, ૪:૧૪૭-૧૪૮, ૪:૨૬૩
- આત્મશુદ્ધિના માર્ગો, ૪:૨૪૨
- ઉપાધ્યાયજીનો, ૪:૧૪૮, ૪:૨૬૩
- એટલે બોધરસ, ૪:૨૧૮
- કલ્યાણનાં પરમાણુમાં રહેલો, ૪:૧૪૭-૧૫૦, ૪:૧૫૮, ૪:૧૮૬, ૪:૨૧૮, ૪:૨૨૮, ૪:૨૪૬, ૪:૨૫૪, ૪:૨૫૬, ૪:૨૬૨, ૪:૨૮૪-૨૮૫, ૪:૩૦૭, ૫:૧૧૧, ૫:૧૧૬, ૫:૧૭૬
- ખેંચવો, ૪:૨૮૫, ૫:૨૭
- ગણધરનો, ૪:૧૪૭
- છઠ્ઠા ગુણસ્થાને મળતો, ૪:૨૭-૨૮
- તીર્થંકર પ્રભુનો, ૪:૨૧૮
- થી મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધીનો ક્ષય, ૪:૨૧-૨૨
- દાન આજ્ઞારસ, ૪:૨૮૪
- નું કવચ, ૪:૩૩૦, ૫:૫૮, ૫:૬૫
- નું ત્રિકોણ, ૫:૫૪, ૫:૫૭
- નું નિર્માણ આજ્ઞારૂપી ધર્મ-તપથી, ૫:૧૭૬
- પરમાર્થ લોભથી બને, ૪:૧૪૭, ૪:૨૫૬
- પરોક્ષ સાથે આપે, ૪:૨૨૧
- પંચપરમેષ્ટિનો, ૪:૨૧-૨૨, ૪:૮૬, ૪:૧૪૭-૧૪૮, ૪:૧૫૭-૧૫૮, ૪:૨૮૪, ૫:૧૧૨-૧૧૩, ૫:૧૧૮, ૫:૧૪૬, ૫:૧૫૪-૧૫૫, ૫:૧૫૮, ૫:૧૭૬-૧૭૭
- પુદ્ગલપ્રેરિત અને ચેતનપ્રેરિત, ૫:૨૮, ૫:૧૦૭
- પૂર્ણ (કેવળી-સિદ્ધનો), ૪:૨૬૫
- પૂર્ણ પરમેષ્ટિનો, ૪:૨૮૧, ૪:૩૧૨
- મહાસંવરમાર્ગમાં, ૪:૧૫૮, ૪:૨૬૧-૨૬૨, ૫:૨૬
- માંથી ઝૂં ધ્વનિ ઉપજે, ૫:૫૬
- મૂળ આજ્ઞારસ, ૪:૨૮૪
- મેળવવા પુરુષાર્થ, ૪:૨૫૭-૨૫૮, ૪:૨૬૧, ૪:૨૮૪
- રાગદ્વેષનાં જોડકાં છૂટા પાડે, ૪:૨૫
- સક્રિય કરવો, ૪:૨૫૪
- સદ્ગુરુનો, ૪:૨૭
- સર્વ સત્પુરુષનો, ૪:૨૭-૨૮
- સંવેગનો, ૫:૧૪૫
- સાધુસાધ્વીનો, ૪:૧૪૮, ૪:૨૬૩
- સિદ્ધપ્રભુનો, ૫:૫૩, ૫:૯૮
- સિદ્ધભૂમિમાં, ૫:૯૮
- આજ્ઞારૂપી તપ, ૪:૧૦૬, ૪:૧૧૮, ૪:૧૨૬, ૪:૨૫૨-૨૫૪, ૪:૨૭૭, ૪:૨૮૭, ૫:૩-૪, ૫:૫૧-૫૨
- ઝૂં ની સહાયથી ખીલે, ૪:૨૭૨, ૪:૨૮૦
- અને પ્રમાદ, ૪:૮-૯
- અને મહાસંવરનો માર્ગ, ૪:૧૩૮, ૪:૨૬૦
- અને આજ્ઞારૂપી ધર્મ સમાન થવા, ૫:૫૪-૫૫, ૫:૭૮, ૫:૮૪
- આત્મશુદ્ધિના માર્ગો, ૪:૨૪૨

- आज्ञारसनं निर्माश करे, प:१७६
- थी यारित्र भीले, ४:१०५, ४:२६०
- थी धर्मनुं सनातनपशुं, ४:१७०
- थी निर्जरा, प:७२-७३
- थी श्रेणिनी तैयारी, प:७६
- धर्मनां भीजमांथी जगृत करवो, ४:८८
- नित्यनिगोदमां, ४:८२, ४:८८
- नो अनुभव वीतरागताथी, ४:२१४, ४:२८६
- प्रमादथी बयावे, ४:११
- पूर्णातिपूर्णा, ४:२८१
- सिद्धप्रभुमां, ४:५-७, ४:१४६, ४:१६८-१६८
- संवरमार्गे, ४:२५५
(आज्ञारुपी धर्म पशु जुओ)

- आज्ञारुपी धर्म, ४:१०६, ४:११८, ४:२५२-२५४, ४:२८७, ४:३११, प:३-४, प:५१-५२
- उँनी सहायथी भीले, ४:२७२, ४:२८०, ४:२८५
 - अने आज्ञारुपी तप समान थवा, ४:११, प:५४-५५, प:७८, प:८४
 - अने महासंवरनो मार्ग, ४:१३८, ४:२६०
 - अपूर्व शांति आपे, ४:८
 - आज्ञारसनं निर्माश करे, प:१७६
 - थी धर्मनुं मंगलपशुं, ४:१७०
 - थी निर्जरा करवी, प:७४

- नित्यनिगोदमां, ४:८२, ४:८८
- नो अनुभव वीतरागताथी, ४:२१४
- रुयक प्रदेशमां होय, ४:१०५
- सिद्धप्रभुनो, ४:५-७, ४:१४६, ४:१६८-१६८
(आज्ञारुपी तप पशु जुओ)

आज्ञारुपी, प:१-२

- अने आज्ञारुपी धर्म तथा तप, प:४
- नी पात्रता, प:१२, प:१४
- नो पुरुषार्थ, प:१४-१५
- पूर्णा(आज्ञारुपी), प:१, प:३, प:१४

ईश्वरा,

- अने पूर्णा आज्ञारुपी आराधन, ३:३७०-३७१
- अने लोभ, प:८
- अने संज्ञा, प:१०
- आज्ञारुपीपालनथी, ३:३४३, ३:४१८-४१८
- करता कर्तव्यने प्राधान्य आपवुं, १:१४६
- निरोध, ३:१७८-१७८, ३:२८३, ३:३२१, ४:१५६
- निरोधथी संवर-निर्जरा, ३:२५७
- प्रभुनी ईश्वरानुसार वर्तन, प:१८८, प:२००, प:२१८, प:२२३, प:२६२, प:२८५
- शातानी, १:१६०, प:६७

- ईतरनिगोद, २:१४६, २:३०५, २:३०६, ३:७, ४:८८, ४:८१, ४:१६८

ઈન્દ્રિય,

- અનુસાર ત્રસ-સ્થાવર જીવ, ૧:૨૪૮, ૨:૨૭૪, ૨:૨૮૭, ૨:૨૯૮
- અનુસાર જ્ઞાન, ૧:૧૯૬, ૧:૨૦૨, ૧:૩૦૮
- અનુસાર પાપસ્થાનક સેવન, ૧:૩૬૬-૩૬૫
- અને પ્રાણ, ૨:૨૩૫
- ઈન્દ્રિયજય અને તીર્થંકરનાં અતિશયો, ૩:૮૦
- એકેન્દ્રિય, ૨:૨૦૭, ૨:૨૦૯, ૨:૨૧૯, ૨:૨૨૪, ૨:૨૩૭-૨૩૯, ૨:૨૭૪, ૨:૨૮૮-૨૯૦, ૨:૩૦૬-૩૦૯
- ગુભાવવી, ૨:૨૦૯, ૨:૩૧૨, ૨:૩૧૪-૩૧૫
- ચોરેન્દ્રિય, ૨:૨૦૮, ૨:૨૭૫, ૨:૩૧૦
- તેઈન્દ્રિય, ૨:૨૭૫, ૨:૩૧૦
- ના વિષયો, ૧:૧૫૬, ૧:૧૬૩, ૧:૧૮૯, ૩:૧૮૭-૧૮૯
- ની પર્યાપ્તિ, ૧:૨૪૯
- નું મહત્ત્વ, ૧:૩૮
- નો દર્શનાવરણ સાથે સંબંધ, ૧:૨૧૫
- નો નિગ્રહ, ૧:૧૮૦, ૪:૨૪૫, ૫:૬૭
- નો વિકાસ, ૧:૨, ૧:૧૯, ૨:૨૦૭-૨૦૯, ૨:૩૦૬-૩૧૧, ૩:૭, ૩:૧૭૩, ૪:૯૨-૯૪, ૪:૧૯૭-૨૦૦, ૫:૧
- પર કર્મબંધન આધારિત, ૪:૧૯૭
- પંચેન્દ્રિય, ૨:૩૧૧

- બેઈન્દ્રિય, ૨:૨૭૪, ૨:૩૦૯-૩૧૦

- રસેન્દ્રિય પર સંયમ, ૧:૧૬૪

ઈષ્ટોપદેશ, ૫:૨૭૪-૨૭૫

ઉણોદરી તપ, ૩:૧૭૮, ૩:૩૩૫

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર, ૫:૨૮૫, ૫:૨૯૭

ઉદાસીનતા, ૧:૨૯, ૩:૨૭૪, ૪:૧૫૯, ૪:૨૧૩, ૪:૨૫૯, ૫:૬૦, ૫:૭૩

- અશાતાના ઉદયો ભોગવવામાં ઉપકારી, ૩:૨૬૮

- આચાર્યજીની, ૩:૩૬૪

- છટ્ટા ગુણસ્થાનથી વધે, ૩:૨૪૮

- બાહ્યાંતર શ્રેણિના વિરોધથી બચવા, ૩:૨૨૯, ૩:૨૩૧

- વૈરાગ્ય વિકસે ત્યારે પ્રગટે, ૩:૨૭૪; શ્રીમદ્ રાજચંદ્રની, ૩:૨૨૨

ઉપદેશછાયા, ૫:૨૭૨-૨૭૪

ઉપયોગ,

- ની તીક્ષ્ણતા, ૪:૧૨૨, ૪:૨૨૫, ૪:૨૩૬, ૫:૧૨

ઉપશમ શ્રેણી, ૨:૧૩૧-૧૩૨, ૨:૨૭૯-૨૮૦, ૪:૩૩, ૪:૩૯

- અગ્યારમા ગુણસ્થાનનો સ્પર્શ, ૨:૧૩૨, ૨:૨૭૯

- અને પ્રમાદ, ૨:૨૭૯-૨૮૦

- અપૂર્ણ આજ્ઞાથી માંડે, ૩:૩૮૭

- તીર્થંકર નામકર્મ પછી ન હોય, ૩:૬૨
- થી બચવા આજ્ઞાધીનપણું ખીલવવું, ૩:૩૭૨
- પતન નિશ્ચિત, ૨:૧૩૨, ૨:૨૭૯-૨૮૦
- પ્રમાદથી, ૩:૩૮૭
- પ્રત્યક્ષ પ્રદેશ દર્શનનો અભાવ, ૨:૧૩૩
- વીર્યની ખામીથી, ૩:૩૯૦
(શ્રેણિ પણ જુઓ)
- ઉપશમ સમક્રિત, ૧:૧૦૭-૧૦૯, ૨:૧૨૧-૧૨૩, ૨:૩૪૪, ૪:૧૦૨-૧૧૦, ૫:૧૯૭, ૫:૧૯૯, ૫:૨૦૨
- ની પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૧૫, ૧:૧૦૭-૧૦૮
- પ્રાપ્તિ પછી જીવની દશા, ૧:૧૦૯, ૧:૧૮-૧૯, ૧:૩૬૮
- મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધી કષાયનું ઉપશમન, ૨:૧૨૨, ૨:૩૪૪
- મેળવવા પુરુષાર્થ, ૧:૧૪, ૧:૧૦૮
- વધુ વિકાસ માટે પુરુષાર્થ, ૧:૧૬-૧૭, ૧:૩૬૮
- શૂન્યતા તૂટતા ચોથે ગુણસ્થાનથી નીચે ઊતરે, ૧:૧૦૭, ૧:૧૦૯, ૨:૧૨૨, ૨:૩૪૪
(સમક્રિત પણ જુઓ)
- ઉપસર્ગ, ૧:૩૫, ૧:૪૫, ૫:૪૯
- વખતે સ્થિરતા, ૫:૬૫, ૫:૭૦
- ઉપાદાન,
- અને નિમિત્ત, ૧:૧૭, ૧:૯૪-૯૫
- ઉપાધ્યાયજી, ૧:૯૧, ૨:૧૮૧-૧૮૨, ૨:૩૩૫, ૨:૩૫૪, ૪:૨૪૦, ૪:૨૮૦, ૫:૧૧૬-૧૧૮
- અને ઝું ગમય આજ્ઞાં, ૪:૩૨૯
- અને પ્રમાદ, ૪:૯
- આચાર્યજીના પદ સુધી વિકાસ કેવી રીતે કરે, ૩:૩૬૭
- નમસ્કાર મંત્રમાં ચોથું પદ, ૨:૧૮૨, ૩:૩૫૪
- ના રપ(પચીસ) ગુણો, ૨:૧૮૨, ૨:૩૩૪, ૩:૩૫૫
- ના કલ્યાણનાં પરમાણુનાં લક્ષણો, ૩:૩૬૩, ૩:૩૬૭-૩૬૮
- નાં પદને નિકાચીત કરવું, ૪:૩૦૧-૩૦૨
- નાં પરમાણુનો આહાર, ૪:૨૮૫
- ની આજ્ઞા સંસારી કાર્યો માટે, ૪:૧૧
- નું આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૬૩, ૪:૧૫૮, ૪:૨૮૦
- નું કલ્યાણકાર્ય, ૫:૧૧૯, ૫:૧૩૦
- નું કલ્યાણનાં પરમાણુ બનાવામાં યોગદાન, ૪:૧૨, ૪:૨૮૧, ૪:૩૦૩
- નું ચારિત્ર, ૨:૧૮૨, ૨:૧૮૪, ૨:૩૫૪, ૩:૩૫૪
- નું પંચામૃત, ૫:૧૪૫
- ને જ્ઞાનાવરણનો ક્ષયોપશમ, ૩:૩૬૭
- નો આજ્ઞારસ, ૪:૧૪૮-૧૪૯, ૪:૧૫૮, ૪:૨૬૩, ૫:૧૧૨
- નો કલ્યાણભાવ, ૩:૩૬૩, ૩:૩૬૮, ૪:૨૯૮, ૫:૭

- નો શાસ્ત્રાભ્યાસમાં ફાળો, ૨:૧૮૧-૧૮૨, ૨:૧૮૪, ૨:૩૩૫, ૨:૩૫૪-૩૫૫, ૩:૩૫૫
 - નો સાથ શ્રેણિમાં, ૪:૪૧
 - નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૧૬, ૫:૧૩૪, ૫:૧૪૦, ૫:૧૪૩
 - નો શમ, ૫:૧૨૯-૧૩૧
 - પંચપરમેષ્ટિમાં સ્થાન પામવા જીવ સમસ્ત માટે કલ્યાણભાવ, ૨:૩૨૫, ૨:૩૩૨, ૩:૩૫૪
 - પ્રેરિત પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુ, ૪:૩૨૬
 - માં રહેલી સ્પૃહા, ૪:૯, ૪:૨૬૩, ૪:૨૯૮
 - સમાન આત્મપ્રદેશો, ૫:૧૧૨
- એકત્વભાવના, ૨:૨૭૧-૨૭૩, ૩:૧૧૬**
- સત્પુરુષનું અનન્ય શરણું લેવા, ૨:૨૭૧
 - શ્રેણિ માંડતા પહેલા ઘૂંટવી, ૨:૩૭૬
- એકાંતવાદ, ૧:૭૧-૭૩**
- એકેન્દ્રિય જીવો, ૨:૨૭૪**
- કર્તાભાવ, ૧:૫૩, ૪:૧૨૨, ૪:૧૩૭, ૪:૧૮૯, ૪:૨૩૬, ૪:૨૪૦, ૪:૨૬૨, ૪:૨૭૬, ૫:૨૦, ૫:૩૭-૩૮, ૫:૬૬, ૫:૨૧૧**
- અને કલ્યાણભાવ, ૨:૩૩૩, ૨:૩૫૦-૩૫૩, ૩:૨૫, ૩:૯૪-૯૬, ૩:૩૬૪-૩૬૫
 - કર્તાપણામાં આજ્ઞાધીન થવું, ૪:૨૪૪, ૪:૩૧૪
- કલ્યાણકાર્યમાં, ૫:૧૮૭
 - ઘટાડવા ગુરુ પ્રત્યે અહોભાવ, ૩:૨૪૮
 - છોડીને પ્રવૃત્તિ કરવી, ૧:૪૭
 - તોડવો, ૫:૨૩૭
 - થી અભિસંધીજ વીર્ય ઉત્પન્ન થાય, ૪:૧૮૨, ૪:૨૪૮, ૫:૧૩૧
 - થી સંસારવૃદ્ધિ, ૨:૫૨
 - થી વધતું કર્મનું વ્યાજ, ૨:૮૨-૮૩
 - ભોક્તાપણાના આધારે, ૪:૧૫૬, ૪:૧૮૨
 - મન, વચન અને કાયાનું, ૫:૨૧૩
 - સંજ્ઞાનો ગુણ, ૪:૨૭૬
- કર્મ, ૧:૧૮૭**
- અઘાતી, ૧:૧૩ (અઘાતીકર્મ પણ જુઓ)
 - અને આત્માનો સંબંધ, ૧:૧૪
 - અનુભાગ (રસ), ૧:૧૨, ૩:૩૯૦
 - અપવર્તન, ૧:૨૬૩
 - આઠ કર્મ સતત ભોગવાય, ૩:૧૫૬
 - આત્માના કંપનથી બંધાય, ૫:૮૧
 - ઉદયના પ્રકાર, ૧:૧૩, ૧:૪૪, ૧:૨૬૧-૨૬૨
 - ઉદ્વર્તન, ૧:૨૬૩
 - ઉદ્દીરણા, ૧:૨૬૨, ૩:૩૧૪
 - ઉપશમન, ૧:૨૬૪
 - કર્મક્ષયની સુખબુદ્ધિ, ૪:૨૩૯
 - કષાયના આધારે બંધન, ૧:૨૮૫, ૧:૨૮૯, ૨:૨૦૦, ૪:૫૮

- કાર્મણ શરીર, ૧:૨૩૮
 - ઘાતી, ૧:૧૩ (ઘાતીકર્મ પણ જુઓ)
 - ના ઉદય વખતે ટકવું, ૪:૫૩, ૪:૨૩૫
 - નિકાચિત, ૧:૨૬૫
 - નિદ્રત, ૧:૨૬૫
 - ની દશ અવસ્થાઓ, ૧:૨૬૩-૨૬૫
 - નું માનવશરીરમાં સ્થાન, ૧:૭૬
 - પરમાણુ આત્મા પર આવવા, ૧:૧૨, ૧:૧૮૭, ૧:૨૮૨-૨૮૫
 - પ્રદેશબંધ, ૧:૧૮૨-૧૮૩, ૧:૨૮૪
 - પ્રદેશોદયથી ભોગવવા, ૧:૧૩, ૧:૪૪, ૧:૨૨૧, ૪:૧૫૪-૧૫૬, ૪:૨૦૩, ૪:૨૦૫, ૪:૨૦૭, ૪:૨૫૧-૨૫૨, ૪:૨૮૮-૨૮૧, ૫:૩૭
 - પુદ્ગલ વર્ગણા, ૧:૧૮૭, ૧:૨૮૨-૨૮૩
 - પ્રકૃતિ/પ્રકાર(આઠ કર્મ): ૧:૧૨-૧૩, ૧:૧૮૩-૧૮૪, ૧:૨૭૩-૨૭૬, ૨:૨૩૪-૨૩૫, ૩:૧૫૩-૧૫૪, ૫:૨૮૧; દેશઘાતી અને સર્વઘાતી, ૧:૨૬૭; પુણ્ય તથા પાપ, ૧:૨૬૬-૨૬૭; નો ક્રમ, ૧:૨૫૭-૨૬૧
 - બંધ: અશુભબંધ, ૧:૨૮૮, ૧:૨૮૭, ૧:૩૩૭, ૩:૧૫૪-૧૫૫; અને ગુણસ્થાનનો સંબંધ, ૧:૧૮૪-૧૮૫; નાં કારણો, ૧:૧૮૮-૧૮૧, ૧:૨૭૭-૨૭૮, ૧:૨૮૪, ૨:૮૩, ૨:૨૫૧, ૪:૧૪-૧૫, ૪:૧૫૬, ૪:૧૮૨-૧૮૩, ૪:૨૩૭-૨૩૮, ૪:૮૬-૮૭, ૪:૧૩૦-૧૩૨, ૪:૧૫૫, ૪:૧૮૨-૧૮૩, ૪:૨૩૫, ૫:૬૪; નાં પરોક્ષ કારણો, ૪:૧૩૨-૧૩૩; ના પ્રકાર,
- ૧:૧૨, ૧:૧૮૧-૧૮૩, ૧:૨૮૪-૨૮૭; ની પ્રક્રિયા, ૧:૧૨, ૧:૧૮૭-૧૮૮, ૧:૧૮૩, ૧:૨૬૧, ૧:૨૮૨-૨૮૭; ભાવ અનુસાર, ૧:૧૭૩, ૧:૧૮૮, ૧:૨૮૨, ૧:૨૮૮, ૧:૨૮૭; લેશ્યા અનુસાર, ૩:૧૫૩; શુભબંધ, ૩:૧૫૩-૧૫૫
 - વિભાવજનિત, ૪:૧૮૮, ૪:૨૩૮
 - સતત સાત કર્મ બંધાય, ૧:૨૮૧, ૧:૨૮૮, ૩:૧૫૬
 - સંક્રમણ, ૧:૨૬૪
 - સ્થિતિ, ૧:૧૨, ૧:૨૮૧, ૪:૨૪૩; ઘટાડવી, ૧:૮૮, ૧:૨૮૧; સ્થિતિઘાત, ૩:૩૮૦; જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ, ૧:૨૭૬-૨૭૭
 - ક્ષયના હેતુથી આત્મવિકાસમાં ભય, ૨:૨૭૮-૨૮૦
(ઘાતીકર્મ, અઘાતીકર્મ, વિપાકોદય, પ્રદેશોદય પણ જુઓ)
- કરુણા, ૧:૨૭, ૧:૨૮, ૧:૧૩૨, ૩:૧૫૧
- કલહ પાપસ્થાનક, ૧:૩૪૫
- કલ્યાણ,
- અને આજ્ઞા તથા વીતરાગતા, ૪:૨૮૬-૨૮૮
 - ત્રણ પ્રકારે (સ્વ, પર, સ્વપર), ૪:૨૬૧-૨૬૨, ૫:૭, ૫:૧૧૮, ૫:૧૪૦, ૫:૧૪૩, ૫:૧૮૬
 - નું કાર્ય આજ્ઞાધીનપણે કરવું, ૪:૨૮૭
 - પૂર્ણ આજ્ઞાના શુકલબંધ પછી, ૫:૪૮

- સનાતન, ૫:૧૦૪
- કલ્યાણક (તીર્થંકરપ્રભુનાં),
 - ગર્ભ, ૩:૪૦
 - જન્મ, ૩:૫૮-૫૯
 - દીક્ષા, ૩:૫૯
 - નિર્વાણ, જ્ઞાન, ૩:૬૩-૬૪
- કલ્યાણનાં પરમાણુ - જુઓ પરમાણુ, કલ્યાણનાં
- કલ્યાણપ્રેરિત મહાસંવર - મહાસંવર, કલ્યાણપ્રેરિત જુઓ
- કલ્યાણભાવ, ૩:૧૯૨-૧૯૩, ૩:૨૭૨-૨૭૩, ૩:૩૮૧
 - અને ઐ, ૫:૯૦, ૫:૧૪૭
 - અરૂપી, ૫:૧૦૪-૧૦૫
 - અશુભ ઋણાનુબંધી જીવો માટે, ૩:૯, ૩:૨૪, ૩:૩૬
 - અંતરાય તૂટે, ૨:૨૨, ૨:૩૦૧
 - આચાર્યજીનો, ૧:૯૧, ૨:૩૩૯, ૩:૩૫૪, ૩:૩૬૪
 - આજ્ઞાએ કરવો જરૂરી, ૩:૩૮૩-૩૮૫, ૫:૧૯૮
 - ઉપસર્ગ વખતે, ૫:૭૦
 - ઉપાધ્યાયજીનો, ૩:૩૫૫, ૩:૩૬૩
 - કરતી વખતે કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહાય, ૩:૧૯૪, ૩:૩૮૨, ૩:૩૮૪-૩૮૫
 - કલ્યાણનાં પરમાણુમાં, ૪:૧૧-૧૨, ૪:૧૨૫, ૪:૧૫૬, ૪:૧૫૮, ૪:૨૪૬, ૪:૨૬૨, ૪:૨૮૦
 - કલ્યાણપ્રેરિત મહાસંવર માર્ગે, ૪:૧૮૫
- કષાયના જયથી વધે, ૫:૬૯
- કેવળીપ્રભુનો, ૩:૪-૫, ૩:૯૪, ૩:૩૯૪
- ખીલવવાનાં સાધનો ૧:૧૩૩, ૧:૧૪૮, ૧:૧૭૧, ૧:૧૭૨, ૧:૧૭૪
- ખીલવવાનું ફળ, ૧:૧૮૪, ૧:૨૬૯, ૧:૩૪૪, ૧:૩૬૩
- ગણધરનો, ૧:૯૧, ૨:૩૩૩, ૨:૩૩૯, ૨:૩૫૧-૩૫૩, ૩:૯૫-૯૬, ૩:૩૫૪, ૩:૩૬૫-૩૬૬, ૪:૮૯-૯૦, ૪:૨૯૯, ૫:૩૨, ૫:૧૪૭
- જીવ સમસ્ત માટે, ૨:૩૨૪, ૨:૩૬૫, ૩:૧૯૩, ૪:૧૩૫
- જેટલો બળવાન તેટલો આત્મવિકાસ સુલભ, ૨:૩૩૮, ૨:૩૬૪-૩૬૫
- તીર્થંકર નામકર્મ બાંધતી વખતે, ૩:૫, ૩:૩૪-૩૮
- તીર્થંકર ભગવાનનો, ૨:૩૨૫, ૨:૩૩૩, ૨:૩૩૮, ૨:૩૫૦-૩૫૩, ૩:૨-૫, ૩:૩૪, ૩:૬૨, ૩:૯૫-૯૬, ૩:૧૦૦-૧૦૧, ૩:૧૯૩, ૩:૧૯૫, ૩:૨૪૭, ૩:૩૬૫-૩૬૬, ૩:૩૯૩, ૪:૮૨, ૪:૮૯-૯૦, ૪:૯૯, ૪:૧૩૪, ૪:૨૯૯, ૫:૩૦-૩૨, ૫:૧૩૮, ૫:૧૪૭
- તીર્થંકરપ્રભુ કલ્યાણભાવનું ઉદ્ગમસ્થાન, ૩:૧૯૩-૧૯૪
- થી અહિંસાપાલન, ૩:૧૫૧
- થી અંતરાયનો ક્ષય, ૫:૪૨
- થી આત્મવિકાસ, ૨:૩૦૧, ૨:૩૨૩, ૨:૩૬૪-૩૬૬, ૩:૨૨, ૩:૯૬-૯૮, ૩:૧૯૬, ૫:૧-૨

- थी तीर्थस्थान प्रगटे, उ:२, उ:८, उ:६२, उ:८५
 - थी परमार्थ पुण्य बंधाय, ४:१५३
 - थी मार्गनां रहस्यो प्रगटे, उ:२८, उ:३८१, ४:१०८, ४:१३४
 - थी रुचकप्रदेशनी प्राप्ति, २:२८७-२८८
 - थी ऋषामुक्ति, १:१२१-१२३
 - थी वाणीना गुण भीले, प:२२
 - थी शुभगति, उ:२५
 - देहमांथी नीकणे, ४:२०६
 - धर्मने शाश्वत बनावे, उ:१८३, उ:२०४
 - ना आधारे पंच परमेष्ठिनुं पद नक्की थाय, २:२०२, २:३३३-३३४, उ:३६६-३६८, प:८, प:४८
 - ना आधारे महासंवरमार्गना लेद, ४:१८१
 - ना आधारे सत्पुरुषनी समर्थता, उ:८, उ:२२-२३, उ:१८५
 - ना आधारे वीतरागता भीले, ४:१३५-१३६, ४:१५३, ४:२१३, ४:२६५-२६६, ४:२८७
 - निस्पृहताअे करवो, उ:१८५, उ:३६५-३६६
 - नी विशेषता अने मंत्रसिद्ध थवो, २:१६२-१६३
 - नुं इलक विस्तृत थवुं, २:३४८
 - नुं दान, प:३३
 - ने अरुपी बनाववो, प:१०७
 - नो इरक डेवणीप्रभु अने तीर्थकर प्रभुमां, २:३५०-३५१
 - नो प्रकार मानभावना आधारे, उ:३६६
 - परकल्याण माटे, ४:२६३-२६४, ४:२८७
 - पंचपरमेष्टि भगवंतनो जिव समस्त माटे, २:२०२, २:२८७, २:३२४, २:३६५, उ:१८३, उ:३५०, उ:३५१, उ:३६८, ४:८८, ४:१०८, ४:१२५, ४:१५८, ४:२७८-२८०, ४:२८८-२८९, प:१-२, प:६-८, प:३२-३३, प:१४७
 - बोधस्वरूप दशा पछी, ४:१३५
 - माईवथी डेणवाय, उ:१५१
 - शिष्यने सद्गुरु पासेथी मणे, उ:१८२-१८३, उ:२०४, ४:३०
 - शून्यतामां, ४:१७२
 - समवसरणमां, उ:३८४
 - साकार करवा प्रार्थना, उ:३०
 - साधुसाध्वीजनो, उ:३५६-३५७, उ:३५८, उ:३६२
 - सिद्धप्रभु माटे वेदवो जरूरी, ४:१४०
 - स्वच्छंदे करवानुं इण, उ:३८३-३८४
 - स्वपर कल्याण माटे, १:१२१, ४:२६२-२६५
- (परमाणु, कल्याणनां पण ज्ञानो)
- कल्याणमंदिर स्तोत्र, प:२४२
- कल्याणमार्ग, ४:२१५, ४:२६१
- कल्याणरस, ४:२४७, ४:२६१, ४:२७७, ४:२८८-२८९

- થી ગુણો વધે, ૪:૧૫૭
 - તીર્થંકર અને કેવળીનો, ૪:૨૧૯
 - પંચપરમેષ્ટિનો, ૪:૧૫૮
(આજ્ઞારસ, કલ્યાણભાવ પણ જુઓ)
- કષાય, ૧:૧૯૦**
- અકામ-સકામ, ૪:૧૯૪
 - અનંતાનુબંધી, ૧:૪૨, ૧:૧૦૮, ૧:૧૧૪, ૧:૧૧૭, ૧:૨૨૪-૨૨૫, ૧:૨૮૬, ૧:૩૩૯
 - અને મિથ્યાત્વ, ૧:૨૭૯
 - અન્ય કર્મબંધનું કારણ, ૧:૧૯૦, ૧:૨૮૬-૨૮૭, ૧:૩૪૦-૩૪૧
 - અપ્રત્યાખ્યાની, ૧:૨૨૬-૨૨૭, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૦
 - અશુભ અંતરાય બંધાવાનું કારણ, ૪:૧૯૧, ૪:૧૯૫; જય, ૪:૫૩, ૪:૫૬-૫૮, ૪:૮૮, ૪:૧૩૦
 - આંતરશત્રુ, ૩:૧૨૨
 - ઉદ્ધિત કર્મો કરાવે, ૨:૨૦૦, ૨:૨૧૦
 - કર્મ આશ્રવ(બંધ)નું કારણ, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧, ૩:૧૧૯, ૩:૧૪૭, ૪:૫૮
 - કર્મસ્થિતિ તથા અનુભાગ(રસ) બંધનું કારણ, ૧:૧૯૨, ૧:૨૮૫-૨૮૬, ૧:૩૩૭, ૨:૨૫૧, ૨:૨૮૬-૨૮૭
 - કલ્યાણભાવથી શાંત થાય, ૩:૧૯૫
 - કષાયજય, ૧:૬૭, ૧:૧૩૩, ૧:૧૮૦-૧૮૩, ૩:૧૯૦, ૫:૬૮-૭૦, ૫:૭૩-૭૪, ૫:૭૮, ૫:૨૨૦, ૫:૨૨૪-૨૨૫
 - ગુણસ્થાન અનુસાર બંધ, ૧:૨૭૮-૨૭૯, ૧:૩૩૨, ૧:૩૪૧
 - ચારિત્રમોહનો પ્રકાર, ૧:૨૨૪
 - ચારિત્રમોહ વધે, ૧:૩૩૫
 - તૂટવાથી આત્માના ગુણો પ્રગટે, ૩:૧૪૭
 - ના અભાવથી અહિંસાપાલન, ૩:૧૫૦-૧૫૨
 - ના ઉદયથી સાંપરાયિક આશ્રવ, ૨:૨૫૧
 - ના જયથી આત્મશાંતિ વધે, ૧:૬૪, ૧:૧૨૬, ૧:૧૩૩, ૩:૨૨૪, ૪:૫૬
 - નિર્વાણમાર્ગે ક્ષય થાય, ૪:૧૧૪
 - ની તીવ્રતાથી પાપબંધ, ૨:૨૫૨
 - ની તીવ્રતાથી અશુભકર્મબંધન, ૧:૨૮૫, ૧:૩૩૭, ૧:૩૫૩, ૧:૩૬૧
 - ની ક્ષમા પ્રતિક્રમણમાં, ૨:૧૪૨
 - ને ગુણમાં પલટાવવા, ૫:૧૧-૧૨, ૫:૩૯
 - ને લીધે આત્મામાંથી ચીકાશ ઝરે, ૨:૨૫૧, ૨:૨૮૬-૨૮૭
 - નોકષાય, ૧:૬૫, ૧:૨૨૮-૨૨૯
 - નો નિગ્રહ અને સત્તરભેદે સંયમ, ૩:૧૬૨, ૩:૧૬૫, ૩:૧૭૦
 - નો ક્ષય શ્રેણિમાં, ૧:૧૬૬, ૧:૧૭૯, ૨:૬૭, ૨:૮૫, ૨:૧૩૩-૧૩૪, ૨:૨૬૨, ૫:૮૦-૮૧
 - પરિગ્રહથી વધે, ૧:૩૩૦
 - પાપપ્રકૃતિ, ઘાતીકર્મની, ૧:૨૬૬, ૧:૩૦૭

- પ્રકાર (અનંતાનુબંધી, અપ્રત્યાખ્યાની, પ્રત્યાખ્યાની, સંજ્વલન), ૧:૧૮૦, ૧:૩૩૧, ૩:૧૨૭-૧૨૮, ૩:૧૩૩-૧૩૪, ૩:૧૪૦, ૩:૧૪૬-૧૪૭
 - પ્રત્યાખ્યાની, ૧:૧૨૧, ૧:૨૨૫-૨૨૬, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૦
 - મંદ કષાયથી પુણ્યબંધ, ૨:૨૫૨, ૩:૧૭૫
 - મંદ કરવા પ્રાર્થના, ૨:૮
 - મંદ કરવા મંત્રસ્મરણ, ૨:૧૫૫
 - મંદતાથી આત્માની શ્વેતતા પ્રગટે, ૩:૫૬
 - મુખ્ય ચાર (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ), ૧:૧૮૦, ૧:૨૨૪
 - રાગ-દ્વેષ એ કષાયનો ભાગ, ૧:૩૪૩-૩૪૪, ૪:૨૭-૩૦, ૪:૫૦-૫૪, ૪:૨૧૩
 - લોભનો ક્ષય છેલ્લે, ૩:૧૪૫
 - સત્તાગત થવા, ૩:૧૨૭
 - સંસારની રુચિથી વધે, ૩:૨૩૫
 - સંજ્વલન, ૧:૨૨૭-૨૨૮, ૧:૩૪૦
 - ક્ષય કરવાના ઉપાયો, ૧:૩૩૪, ૧:૩૪૧
 - ક્ષય થવાનો ક્રમ, ૧:૧૮૨, ૧:૨૭૮, ૧:૩૪૩, ૨:૧૩૪
- (મોહ, ચારિત્રમોહ પણ જુઓ)
- કવચ, આજ્ઞાનું, પ:૫૮, પ:૬૧
 - ઝૂંમાં સમાયેલું, પ:૧૪૮
 - અરૂપી, પ:૧૦૫
 - આજ્ઞાનું, પ:૫૮
 - કલ્યાણભાવથી રચાય, ૪:૨૦૭
 - કેવળીગમ્ય પ્રદેશને મળતું, પ:૧૮૦
 - છન્નસ્થ પરમેષ્ટિનું, પ:૬૮
 - છેલ્લાં આવર્તનમાં મળે, ૪:૨૩૬
 - થી કલ્યાણનાં પરમાણુ ખેંચાય, ૪:૧૮
 - થી રાગદ્વેષનાં જોડકા છૂટા પડે, ૪:૨૫
 - નવકારનું, ૪:૭૫-૮૦, ૪:૩૩૮-૩૪૧
 - ના પ્રકાર, ૪:૧૪, ૪:૧૫૫
 - ની સહાયથી કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા, પ:૬૬, પ:૧૦૪-૧૦૫
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું, ૪:૩૫, ૪:૩૭, ૪:૨૩૬, પ:૮૪-૮૫, ૪:૧૦૮
 - પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુનું, ૪:૧૩, ૪:૧૭-૧૮, ૪:૨૦, ૪:૧૫૫, પ:૬૨, પ:૮૪-૫:૮૫, પ:૧૪૮-૧૪૯
 - પૂર્ણ ઝૂં આજ્ઞાકવચ, ૪:૩૩૩
 - પૂર્ણ ઝૂં પૂર્ણ આજ્ઞાકવચ, ૪:૩૩૦, ૪:૩૩૭
 - પૂર્ણ પરમેષ્ટિનું, પ:૧૫૩
 - ભક્તિમાર્ગે મળે, ૪:૬૩, ૪:૭૩
 - મહાસંવરના માર્ગે, પ:૪
 - માટે અહોભાવ વેદવો, ૪:૧૫૧
 - રુચક પ્રદેશનું, પ:૧૭૬
 - સર્વ સત્પુરુષનું, પ:૬૪, પ:૬૮
 - સર્વ સદ્ગુરુનું, ૪:૧૪, ૪:૨૦-૨૧, ૪:૨૩, ૪:૨૫, ૪:૫૫, પ:૬૩
 - સ્થિરતા માટે, પ:૬૫
- (કવચ પણ જુઓ)
- કાર્મણ શરીર, પ:૧૬૧-૧૬૨
 - કેવળીગમ્ય પ્રદેશ પર, પ:૧૬૪, પ:૧૭૭

- ની શુભાશુભ અસર, ૫:૧૭૮
- કાયકલેશ તપ, ૩:૧૭૯, ૩:૩૩૭
- કાયોત્સર્ગ, ૧:૧૪૨, ૨:૧૪૪, ૩:૧૮૧, ૩:૩૪૧-૩૪૨
- વખતે મંત્ર તથા લોગસ્સનું રટણ, ૨:૧૪૪
- કાળ (દ્રવ્ય), ૨:૧૧૩, ૨:૨૩૩, ૨:૨૭૭, ૩:૧૭૧
- પુદ્ગલનાં પર્યાય બતાવે, ૨:૨૩૩
- ક્રિયામાર્ગ, ૪:૧૧૬
- કેવળ લગભગ ભૂમિકા, ૪:૬૯
- કેવળદર્શન, ૧:૭૬, ૧:૧૮૦, ૧:૨૫૭, ૧:૩૧૬, ૨:૨૮૧, ૪:૭, ૪:૫૯
- અને બારમું ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન, ૨:૧૩૪
- અને તેરમું સયોગી કેવળી ગુણસ્થાન, ૨:૧૩૬
- કેવળજ્ઞાન પછી પ્રગટે, ૧:૨૩, ૧:૨૫૭, ૨:૧૯૫
- દર્શનાવરણના સંપૂર્ણ ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૯૦, ૨:૧૯૫, ૨:૨૩૭
- ની પ્રાપ્તિ પછી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૨:૨૮૨-૨૮૩
- કેવળજ્ઞાન, ૧:૮૨, ૧:૨૧૧, ૧:૨૧૩, ૧:૩૦૮-૩૦૯, ૨:૨૮૧, ૪:૭, ૪:૪૩, ૪:૫૯, ૪:૧૦૮, ૪:૧૧૦, ૫:૫૧
- અને બારમું ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન, ૨:૧૩૪
- અને અંતરાય કર્મનો અંત, ૧:૨૬૦-૨૬૧, ૧:૩૧૫
- ની પ્રાપ્તિ, ૧:૧૮૦, ૨:૨૮૨-૨૮૩, ૪:૧૧૪
- કેવળદર્શનની પહેલા પ્રગટે, ૧:૨૩, ૧:૭૬, ૧:૧૮૩, ૧:૨૫૭, ૧:૩૧૬, ૨:૧૯૫
- પછી શાતાવેદનીય ભોગવવું, ૧:૮૫
- પછી શાતાવેદનીયનો બંધ, ૧:૧૮૨
- પછી સયોગીકેવળીપણું, ૧:૧૮૦, ૧:૨૧૩, ૧:૨૫૭, ૨:૧૩૬
- માં વીર્યથી અઘાતી કર્મ તોડવા, ૧:૮૪
- જ્ઞાનાવરણના સંપૂર્ણ ક્ષયથી પ્રગટે, ૨:૧૯૦, ૨:૧૯૫, ૨:૨૩૭, ૨:૨૮૧
- સિદ્ધપ્રભુ અને કેવળીપ્રભુના કેવળજ્ઞાન વચ્ચે તફાવત, ૪:૬
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશ, ૨:૩૫૯, ૩:૩૮૮, ૪:૧૦૦-૧૦૨, ૪:૨૧૮-૨૧૯, ૪:૨૫૪, ૫:૧૬૮-૧૭૦, ૫:૧૮૦-૧૮૪
- અને આજ્ઞાનો ધ્રુવબંધ, ૫:૫૦
- અને પંચપરમેષ્ટિ પ્રક્રિયા, ૫:૧૫૯
- અશુદ્ધ પ્રદેશોને વિકાસ કરાવે, ૫:૧૫૭, ૫:૧૭૮-૧૭૯, ૫:૧૮૪, ૫:૧૯૦, ૫:૨૦૦, ૫:૨૦૨, ૫:૨૦૪, ૫:૨૦૬, ૫:૨૧૦, ૫:૨૧૨, ૫:૨૧૬-૨૧૭, ૫:૨૨૦, ૫:૨૨૩, ૫:૨૨૬, ૫:૨૨૮
- અશુદ્ધ અને રુચક પ્રદેશો વચ્ચે સેતુ સમાન, ૫:૨૦૦
- આજ્ઞાથી બોધ આપે, ૫:૧૦૪, ૫:૧૭૯-૧૮૦, ૫:૨૦૬

- આજ્ઞામાર્ગ પ્રેરિત મહાસંવર માર્ગે મળે, પ:૧૮૫
 - આજ્ઞારસથી ગુણો અહે, પ:૧૧૨, પ:૧૭૭
 - ક્યા પ્રદેશો કેવળીગમ્યપણું પામે, પ:૨૦૫
 - કલ્યાણનાં પરમાણુ વધુ અહે, પ:૨૧૦, પ:૨૨૫
 - કેવળી સમુદ્ઘાત વખતે, ઠ:૧૬૯-૧૭૦
 - ગુરુ રૂપે, પ:૧૫૯
 - તીર્થંકર પ્રભુના, પ:૧૭૧-૧૭૨, પ:૧૯૦
 - ના અંતરાયો ક્ષીણ થવા, પ:૧૫૭, પ:૧૭૭
 - ની આકૃતિ, ઠ:૧૪૩
 - ની આજ્ઞા પાળતા અશુદ્ધ પ્રદેશો, પ:૨૦૬
 - ની પ્રાપ્તિ, ઠ:૧૦૦, ઠ:૨૧૯, પ:૧૬૧-૧૬૩, પ:૧૭૦, પ:૧૭૪, પ:૧૮૦-૧૮૨
 - ની મહત્તા, પ:૧૯૫
 - ની વીતરાગતા, પ:૧૭૯, પ:૧૮૮
 - ની સહાયથી જીવનો વિકાસ, પ:૧૦૩, પ:૨૦૬
 - નું આજ્ઞાપાલન, પ:૧૮૦, પ:૧૮૮-૧૮૯
 - નું બંધારણ, પ:૧૮૪
 - ને રુચકપ્રદેશની સહાય, પ:૧૫૮-૧૫૯, પ:૧૬૩-૧૬૪, પ:૧૬૮-૧૭૦, પ:૧૭૬-૧૭૭
 - નો પુરુષાર્થ, પ:૧૮૫, પ:૧૮૮-૧૮૯
 - પર રહેલાં તેજસ-કાર્મણ શરીર, પ:૧૬૨
 - પર શાતાવેદનીય કર્મ, પ:૧૬૬
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતના, ઠ:૨૯૧
 - પંચપરમેષ્ટિની કક્ષાના, પ:૧૬૪
 - માં રહેલું વીર્ય, ઠ:૨૧૯, ઠ:૨૫૪
 - મેળવવાની પાત્રતા, પ:૧૮૨
 - રુચક પ્રદેશની આજ્ઞા પાળે, ઠ:૨૮૮, ઠ:૩૧૪
 - રુચક પ્રદેશ પાસેથી જ્ઞાન મેળવે, ઠ:૧૪૩, ઠ:૨૧૯
 - રુચક પ્રદેશો પાસેથી વીર્ય મેળવે, પ:૧૬૮, પ:૧૭૭
 - ઋણની ચૂકવણી કરે, પ:૨૧૨
 - લોકવ્યાપી થવા, ઠ:૧૬૯-૧૭૦
 - શ્રુતજ્ઞાન આપે, ઠ:૧૪૨, ઠ:૧૪૩
 - શ્રેણિ વખતે શુદ્ધ થાય, ઠ:૩૯
 - સક્રિય થવા, પ:૪૩, પ:૧૫૬, પ:૧૬૨
- કેવળીપ્રભુ,
- અને કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન, ૨:૨૮૧-૨૮૨
 - અને તીર્થંકરપ્રભુના કલ્યાણભાવનો ફરક, ૨:૩૩૮-૩૩૯, ૨:૩૫૦, ૩:૪-૫, ૩:૯૪-૯૫
 - અયોગી-સયોગી, ૨:૧૩૬, ઠ:૧૬૩-૧૬૪, ઠ:૧૫૦
 - અંતરાયકર્મને આધારે ભવિષ્ય ભાષે, ઠ:૧૯૧
 - આયુષ્યના અંતે સિધ્ધ થાય, ૨:૨૮૬

- નાં કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૪:૨૧૯
- ની આજ્ઞાધીનતા, ૩:૩૭૭
- નું યોગદાન કલ્યાણનાં પરમાણુમાં, ૪:૧૫૮
- નું સમવસરણમાં યોગદાન, ૩:૯૭, ૩:૩૯૪
- ને ઈર્ષ્યાપથ આશ્રવ, ૨:૨૫૧
- ને પરોક્ષ કર્મબંધનનાં કારણો, ૪:૧૩૨-૧૩૩
- ને યોગનું હોવું અને શાતાવેદનીયનો બંધ, ૨:૧૩૬, ૨:૨૫૧, ૨:૨૮૫-૨૮૬, ૩:૩૭૭, ૩:૩૯૪, ૪:૪૨, ૪:૧૩૦-૧૩૧, ૪:૧૩૩, ૪:૧૬૩-૧૬૪, ૫:૯૮, ૫:૨૩૦
- ને વર્તતી અંતરાય, ૨:૧૩૬, ૫:૩૯
- ની દશા, ૫:૮૧-૮૩
- ને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૨:૨૮૩
- નો નિત્યનિગોદના જીવ પર ઉપકાર, ૨:૧૪૧, ૨:૨૮૬-૨૮૮, ૨:૩૦૫-૩૦૬, ૩:૩૪, ૩:૯૩, ૩:૩૭૫, ૪:૮૯
- નો કેવળી સમુદ્ઘાત, ૨:૧૩૬, ૨:૧૪૧, ૨:૨૮૬-૨૮૮, ૨:૨૯૫, ૨:૩૦૫-૩૦૬, ૩:૩૪-૩૫, ૩:૧૯૩-૧૯૪, ૩:૩૭૪, ૪:૮૯-૯૦, ૪:૧૬૩, ૫:૧૮૨-૧૮૩
- નો સાથ આત્મવિકાસમાં, ૨:૩૩૬, ૨:૩૩૮, ૩:૯૯, ૪:૧૦૧, ૪:૨૧૯-૨૨૨, ૫:૧૫૯-૧૬૦, ૫:૧૬૬
- નો સાથ સમવસરણમાં, ૪:૪૨, ૪:૨૨૦
- પ્રેરિત પંચપરમેષ્ટિ પ્રક્રિયા, ૫:૧૫૨-૧૫૪
- કેવળી સમુદ્ઘાત - સમુદ્ઘાત, કેવળી જુઓ
- કોમળતા (ઋજુતા, મૃદુતા), ૧:૨૩, ૧:૨૭, ૧:૨૯, ૧:૧૩૫, ૧:૧૭૨, ૩:૧૫૧
- થી માનનો સંવર, ૩:૧૫૬
- શ્રીમદ્ રાજચંદ્રની, ૩:૨૧૧
- ક્રોધ, ૧:૨૫, ૧:૩૩૮, ૩:૧૨૨-૧૨૩, ૩:૧૨૬-૧૨૮, ૩:૧૩૦-૧૩૧, ૪:૫૨-૫૮
- અનંતાનુબંધી, ૧:૨૨૫, ૧:૩૩૯
- અને ક્રોધ ગુણ, ૫:૧૧-૧૨
- અને દ્વેષ, ૧:૬૫, ૧:૨૧૯, ૧:૩૪૩
- અને મોહનીય કર્મનાં બંધન, ૧:૨૧૯, ૧:૩૩૭-૩૩૮
- ચાર પ્રકારનાં ક્રોધ કષાય, ૩:૧૨૬
- થી બચવા ક્ષમા ગુણ, ૩:૧૨૨, ૩:૧૨૮, ૩:૧૫૦
- દ્વેષરૂપ, ૩:૧૩૦
- નું કારણ પરપદાર્થમાં મારાપણું, ૩:૧૨૫
- નો જય, ૫:૬૯-૭૦
- નો સંવર ક્ષમાથી, ૩:૧૫૬
- નો ક્ષય આજ્ઞાથી, ૫:૩૯
- વિવેકને હણે, ૩:૧૨૩
- શાંતિનો ભંગ કરે, ૩:૧૨૫-૧૨૬
- સાથે જોડાયેલાં પાપસ્થાનક, ૧:૩૩૫-૩૩૬
- સાથે વેદનીય કર્મનો ઉદય, ૧:૨૧૯

- જીતવાના ઉપાયો, ૧:૧૨૭, ૧:૧૬૮, ૧:૧૭૧, ૧:૧૮૨, ૧:૩૪૧
- ગતિ,
 - અને આત્મવિકાસ, ૧:૩૮
 - અને સંસ્થાન, ૧:૨૪૨
 - કધાયના પ્રકાર અનુસાર બંધાય, ૧:૨૨૫
 - માં ઉચ્ચ-નીચ ગોત્ર, ૧:૨૫૪
 - શુભ-અશુભ, ૧:૨૩૨
- ગણધર, ૧:૮૧, ૨:૧૮૦, ૨:૩૩૩, ૫:૧૩૯-૧૪૦
 - અને આચાર્ય વચ્ચે ફરક, ૪:૩૩૨-૩૩૩
 - અને તીર્થંકર પ્રભુનું શુભ ઋણ, ૨:૩૫૧-૩૫૩, ૩:૧૧
 - અને તીર્થંકર પ્રભુનું કલ્યાણકાર્ય, ૪:૩૦૭-૩૧૨, ૫:૩૨, ૫:૧૨૮
 - આચાર્યોમાં શ્રેષ્ઠ, ૨:૧૮૦, ૨:૩૩૩, ૩:૩૬૫
 - આજ્ઞાધીનતા, ૩:૩૬૫-૩૬૬, ૩:૧૮૪
 - ઉત્તમ ગુરુ થવા યોગ્ય, ૨:૩૫૦
 - ઉત્તમ શ્રુતકેવળીપણાના ધારક, ૩:૧૦૧
 - કેવળજ્ઞાન પછી કલ્યાણકાર્ય બંધ કરે, ૨:૩૩૪, ૨:૩૫૨, ૩:૩૬૫-૩૬૬
 - તીર્થંકર પ્રભુના મુખ્ય શિષ્ય, ૨:૧૮૦, ૨:૩૩૩, ૩:૮૯, ૩:૩૬૬
 - તીર્થંકર ભગવાનની દેશનાનું નિમિત્ત, ૩:૯૬-૯૭
 - તીર્થંકર પ્રભુ સાથે ૧૫૦ ભવનો શુભ સંબંધ, ૩:૩૬૫
- ધર્મનું બીજ રોપે, ૪:૮૯
- નાં આસ્થા તથા અનુકંપા, ૫:૧૩૯
- ના કલ્યાણભાવમાં કર્તાપણું, ૨:૩૩૩, ૨:૩૫૧
- ના ગુણો, ૩:૩૬૬
- ના નિમિત્તે નિત્યનિગોદથી નીકળનાર જીવને ભાવિમાં ગણધરપદ મળે, ૨:૩૦૬, ૩:૨૩, ૩:૯૪
- ના પદને નિકાચીત કરવું, ૪:૩૦૧-૩૦૨
- નિર્વાણમાર્ગ આચરે, ૪:૧૫૮
- ની જ્ઞાનની ખીલવણી, ૫:૧૦૦-૧૦૧
- નું આજ્ઞાપાલન, ૪:૩૦૦
- નું કલ્યાણકાર્ય, ૩:૧૦૧, ૩:૩૬૬, ૪:૧૩૪, ૪:૩૦૬-૩૦૮
- નું પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં યોગદાન, ૪:૩૦૪-૩૦૫, ૪:૩૧૦, ૪:૩૩૨-૩૩૪
- ને કેવળજ્ઞાન પહેલાં ચાર જ્ઞાન, ૩:૮૪, ૩:૧૦૧
- ને ગણધરપદની પ્રાપ્તિ, ૨:૩૫૨, ૩:૯૭, ૫:૪૯
- ને મળતો પૂર્ણ આજ્ઞાનો શુકલબંધ, ૫:૪૮
- નો આજ્ઞારસ, ૪:૧૪૭-૧૪૮, ૪:૧૫૮, ૪:૨૬૪-૨૬૫, ૫:૧૧૨
- નો કલ્યાણભાવ, ૨:૩૫૧-૩૫૩, ૩:૨૫, ૩:૯૬, ૩:૩૬૫, ૪:૨૯૯, ૫:૭, ૫:૩૨
- નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૦૦, ૫:૧૩૪
- નો બોધ, ૫:૧૦૧

- પુણ્ય નું સંક્રમણ કરે, ૪:૪૧
 - બનવાની પાત્રતા, ૫:૧૬૩
 - સમાન આત્મપ્રદેશો, ૫:૧૧૨
 - સર્વોત્તમ પુરુષાર્થી છન્નસ્થ, ૨:૩૫૩
(આચાર્ય પણ જુઓ)
- ગુણ,
- ઝં ની સહાયથી ખીલે, ૪:૨૯૬
 - અને આજ્ઞા, ૫:૨૮, ૫:૧૦૧
 - અરૂપી, ૫:૧૧૪
 - અંતરાય ગુણ, ૪:૧૮૮, ૪:૨૩૧
 - આચાર્યના છત્રીશ, ૨:૧૮૦, ૨:૩૩૩
 - આજ્ઞારસથી ગ્રહવા, ૫:૧૧૨
 - ઉપાધ્યાયના પચ્ચીશ, ૨:૧૮૩, ૨:૩૩૫, ૫:૧૧૭
 - કર્મથી અવરાય, ૧:૧૩, ૧:૧૮૭
 - કલ્યાણનાં પરમાણુમાં, ૪:૨૩૩
 - કલ્યાણરસથી ખીલે, ૪:૧૫૭, ૪:૨૧૫
 - કેળવવા પ્રભુ પ્રત્યે અહોભાવ વેદવો, ૨:૨૦૦-૨૦૧
 - ગુણગ્રાહીપણું, ૧:૩૫૧, ૪:૨૩૧-૨૩૩, ૪:૨૩૮, ૪:૨૪૧, ૪:૨૬૬, ૪:૩૨૧
 - તીર્થંકર પ્રભુના બાર, ૨:૧૭૧, ૨:૩૨૬
 - ના લક્ષથી પુરુષાર્થ, ૪:૨૧૫, ૪:૨૩૨-૨૩૩, ૪:૨૩૮-૨૩૯
 - ની વૃદ્ધિ, ૫:૧૭, ૫:૨૨૩, ૫:૨૮૭
 - ની સુખબુદ્ધિ, ૫:૯૨
 - નો આશ્રવ, ૪:૧૪૧, ૪:૨૦૯, ૪:૨૧૪, ૫:૨૮, ૫:૭૮-૭૯, ૫:૧૩૪
 - નો આહાર, ૫:૧૭-૧૯
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતના, ૨:૧૦૮, ૨:૩૩૬, ૪:૨૯૮-૨૯૯, ૫:૯૨
 - પ્રાથમિક અવસ્થાના, ૧:૯૬
 - ભક્તિથી ખીલે, ૪:૨૩૧
 - મંત્રસ્મરણથી ખીલે, ૨:૧૫૫-૧૫૬
 - મિથ્યાત્વથી ખૂબ અવરાય, ૨:૧૧૯
 - વિકાસથી ગુણસ્થાન ચડે, ૨:૧૨૫
 - વિભાવથી બચાવે, ૪:૧૩૦
 - શ્રેણીના અંતે પૂર્ણતાએ ખીલે, ૨:૧૪૦
 - સદ્ગુરુના આશ્રયે ખીલે, ૪:૬૪
 - સમકિત સર્વગુણાંશ, ૨:૧૨૫, ૫:૨૦૨
 - સર્વ ગુણો નમસ્કાર મંત્રમાં, ૨:૧૬૯
 - સંપૂર્ણ ક્યારેય ન અવરાય, ૨:૨૩૬, ૨:૨૩૭
 - સાધુ-સાધ્વીજી સત્તાવીશ, ૨:૧૮૩-૧૮૪, ૨:૩૩૫-૩૩૬
 - સિદ્ધપ્રભુના આઠ, ૨:૧૭૮-૧૭૯, ૨:૩૩૩
- ગુણગ્રાહીપણું, ૧:૩૫૧, ૪:૨૩૧-૨૩૩, ૪:૨૩૮, ૪:૨૪૧, ૪:૨૬૬, ૪:૩૨૧
- ગુણસ્થાન, ૧:૩૧૯, ૧:૩૬૪, ૨:૧૧૮, ૪:૩૩-૩૪, ૪:૧૧૩-૧૧૫
- અને કષાય સત્તાગત થવા, ૩:૧૨૭
 - અને મોહનીયનો ક્ષયોપશમ, ૧:૨૫૮, ૧:૩૬૪, ૨:૧૧૮, ૩:૩૭૮
 - અનુસાર આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૭૮-૩૮૦

- અનુસાર કર્મબંધ, ૧:૧૮૪-૧૮૫
- ગુણોની વિશુદ્ધિ દર્શાવે, ૨:૧૧૭-૧૧૮, ૨:૧૩૬, ૩:૩૭૮
- છેલ્લા સાતમાં પ્રગતિ માટે પંચપરમેષ્ટિની પરોક્ષ સહાય, ૨:૩૭૦-૩૭૨
- દ્રવ્ય અને ભાવથી જુદા હોય તો સંઘર્ષ, ૨:૧૨૭-૧૨૮
- ની કાળઅવધિ, ૨:૧૩૧
- પહેલા સાતમાં વિકાસ માટે પંચપરમેષ્ટિની પ્રત્યક્ષ સહાય, ૨:૩૭૦-૩૭૧
- શ્રેણિમાં ચઢવા, ૫:૭૮-૭૯
- સિદ્ધપ્રભુને હોય નહિ, ૨:૧૩૬-૧૩૭
- ગુણાશ્રવ, ૪:૧૪૧, ૪:૧૬૨, ૪:૧૮૪, ૪:૨૧૪-૨૧૫, ૪:૨૩૨-૨૩૩, ૪:૨૩૮-૨૩૯, ૪:૨૪૨, ૪:૨૫૨
 - કલ્યાણમાર્ગનો હેતુ, ૪:૨૧૫, ૪:૨૯૧
- ગુપ્તિ, ત્રણ, ૧:૧૭૬, ૨:૧૮૧, ૩:૧૬૯-૧૭૦
 - નો ક્રમ, ૩:૧૭૦
 - સત્તરભેદે સંયમનું અંગ, ૩:૧૬૨, ૩:૧૬૫
- ગુરુ, ૧:૬, ૧:૮, ૧:૪૯, ૧:૯૫-૯૬
 - અભાવથી જીવની દશા, ૧:૫-૬, ૧:૭-૮, ૨:૬, ૨:૧૯૮, ૩:૧૧૮
 - અભાવમાં નમસ્કારમંત્રથી આત્મવિકાસ, ૩:૩૫૧
 - અંતરાય તોડવામાં સાથ આપે, ૧:૧૧૧, ૧:૨૮૮, ૨:૨૨
 - ઉત્તમ ગુરુ, ૫:૩૦૧
- ઉપકાર, ૧:૯૩, ૧:૧૧૦, ૧:૧૧૮
- ઉપદેશ અને દર્શનમોહનો ક્ષય, ૧:૩૩૪, ૧:૩૬૨
- એક જ ગુરુ શ્રદ્ધવા જરૂરી, ૧:૪૮-૪૯
- કલ્યાણભાવ થી વિકાસ, ૧:૯૩, ૧:૯૬-૯૮, ૧:૧૧૧, ૧:૩૨૯, ૨:૨૨, ૩:૧૫૦, ૩:૧૯૨, ૩:૧૯૪
- ગણધરપ્રભુ ઉત્તમ ગુરુ, ૩:૧૯૪
- નાં કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૪:૧૯, ૪:૨૧
- નાં દર્શનથી શાંતિ, ૨:૨૦૫
- નાં લક્ષણો, ૨:૧૫૦, ૨:૧૫૯-૧૬૧, ૨:૩૪૭-૩૪૮
- ની અગત્ય, ૩:૧૪૯, ૩:૧૯૪-૧૯૫
- ની પાત્રતા ના આધારે જીવનો વિકાસ, ૨:૩૪૬-૩૪૯, ૩:૧૧૯
- ની પ્રાપ્તિ માટે પુણ્ય જોઈએ, ૩:૩૫૦, ૩:૩૮૯
- ની ભક્તિ, ૪:૨૪
- નું શરણું લેવું, ૨:૭, ૩:૧૪૯, ૩:૧૯૨, ૪:૬૪
- નો આજ્ઞારસ, ૪:૨૭, ૪:૨૯
- પદ પર એક જ વ્યક્તિની સ્થાપનાની અગત્ય, ૧:૪૯
- પાસે મંત્રપ્રાપ્તિ, ૩:૩૫૦
- પાસેથી મળતું વીર્ય, ૧:૮૯-૯૦, ૧:૨૮૧
- પ્રતિ પ્રેમ, શ્રદ્ધા, અર્પણતા, ૧:૯૩, ૧:૧૧૧, ૩:૧૪૯-૧૫૦, ૩:૧૯૬, ૩:૨૦૪

- પ્રતિ વિનય, ૩:૧૪૯-૧૫૦, ૩:૧૯૬, ૩:૩૩૯, ૪:૬૫-૬૭
- પ્રત્યે અહોભાવ પૂજ્યભાવ, ૧:૧૦૦, ૧:૧૦૮, ૧:૧૧૧, ૧:૧૩૨, ૧:૧૩૯, ૧:૩૬૫, ૨:૧૯૮, ૨:૨૨૮-૨૨૯, ૨:૨૩૧, ૨:૨૪૫, ૨:૨૫૫, ૨:૩૪૬
- પ્રત્યે રાગભાવ, ૪:૩૦
- બનવા પાત્રતા, ૪:૬૬, ૪:૨૬૦
- મેળવવા પ્રાર્થના, ૨:૨૦-૨૧
- મેળવવાની અગત્ય, ૧:૬, ૧:૧૦, ૧:૯૪-૯૫
- રૂપી તથા અરૂપી, ૫:૧૫૨
- રૂપે કેવળીગમ્ય પ્રદેશો, ૫:૧૫૯, ૫:૨૧૭
- રૂપે રુચકપ્રદેશો, ૫:૧૬૩
- સમર્થ હોય તો વિકાસ વધુ, ૨:૩૪૫-૩૫૦, ૨:૩૪૬-૩૪૯, ૩:૧૧૯, ૪:૧૯-૨૦, ૪:૬૬
- સાથે શુભ ઋણાનુબંધ, ૩:૧૯૬
- સેવા, ૧:૧૩૨-૧૩૩
(સત્પુરુષ પણ જુઓ)
- ગૃહસ્થ, ૧:૩૬૬
 - બાર પ્રકારે, ૩:૧૭૪-૧૭૫
- ગોત્ર કર્મ, ૧:૧૩, ૧:૨૫૩, ૧:૨૬૦, ૨:૨૯૪
 - અગુરુલઘુ ગુણને આવરે, ૧:૨૪૬, ૧:૨૭૩
 - ઉચ્ચગોત્ર બાંધવું, ૧:૧૩૯-૧૪૦, ૧:૧૭૨, ૧:૨૫૪, ૧:૨૭૦-૨૭૧, ૧:૩૦૭, ૧:૩૧૩, ૩:૧૫૫
- નીચગોત્ર બંધનનાં કારણો, ૧:૨૭૦-૨૭૧, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૨, ૩:૧૫૫
- પ્રકાર, ૧:૨૫૩-૨૫૪
- પ્રભાવ, ૧:૨૫૪, ૧:૨૫૯
- પુણ્ય અને પાપ પ્રકૃતિ, ૧:૨૬૬
- ક્ષય થવાથી અગુરુલઘુ પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૯૪
- અંધિભેદ, ૪:૧૦૧
- ઘાતી કર્મ, ૧:૧૩, ૧:૨૧, ૧:૧૯૩, ૫:૪૨
 - અને અઘાતીનો સંબંધ, ૫:૮૨
 - અને પાપસ્થાનકનો સંબંધ, ૧:૨૯૨, ૧:૩૫૬
 - આઠમા ગુણસ્થાનથી સંહાર, ૨:૧૩૩
 - આત્માથી ભોગવાય, ૧:૧૩
 - ઘેરાં તો લોહીમાંસ કાળા, ૩:૮૨
 - ચારેય કર્મ સાથે બંધાય, ૧:૨૮૮-૨૯૨, ૧:૩૨૮
 - ચારેય કર્મ બંધાવાનાં કારણો: હિંસા, ૧:૩૦૦; મૃષાવાદ, ૧:૩૦૬; ચોરી, ૧:૩૧૨; મૈથુન, ૧:૩૨૮; કલહ, ૧:૩૪૬; અભ્યાપ્ત્યાન, ૧:૩૪૭-૩૪૮; પૈશુન્ય, ૧:૩૫૦; રતિ-અરતિ, ૧:૩૫૫; માયામૃષાવાદ, ૧:૩૫૭-૩૫૯
 - તોડવા ગુણોની ખીલવણી, ૧:૨૬૭-૨૭૦, ૧:૨૯૨
 - તોડવા પ્રાર્થના, ૨:૯
 - નાં બંધન અટકાવવા, ૧:૪૯, ૧:૨૫૭, ૧:૨૯૨

- नां बंधनमां निमित्तरूप वेदनीय कर्म, १:२२०, १:२५८
 - नी जघन्य अने उत्कृष्ट स्थिति, १:२७६-२७७, १:२८२
 - नुं शरीरमां स्थान, ३:१८८-१८९
 - नो कर्म, १:२५७
 - नो संपूर्ण क्षय श्रेणिना अंते, १:१६६, १:१७९-१८२, १:३४१, २:३४, २:२३४, २:२८०-२८१, ५:७८-८०
 - नो क्षय ॐ ध्वनि द्वारा, ३:१८८-१८९
 - प्रकार: मुष्य यार, १:१३, १:२७३-२७४
 - प्रकृति, १:२५७, १:२६७
 - प्रकृति, देशघाती अने सर्वघाती, १:२६७, १:२८५
 - प्रत्नाव, १:२८८-२८९
 - बंधावानुं कारण, १:३१-३२, १:२५८, १:२८५, १:२६७, १:२८२
 - बंधावानी प्रक्रिया, १:२८३-२८५
 - मोहना आधारे बंधाय, १:२२, १:२८२, २:८, २:२८४
 - संवर-निर्जरा, १:१४
 - सातमा गुणस्थाने अनुदय, २:१३०
 - क्षय करवा आज्ञाधीनता, ३:२८८, ३:२९०
 - क्षय करवा पुरुषार्थ, १:१३, १:२१-२२, १:७९, १:८५, १:१५२-१५३, १:१८३, १:२८९-२९२, २:७, २:२८४, ३:२६
 - क्षय करवा माटेना यार गुणो, २:८१, २:८४
 - क्षयधी पूर्ण निर्विकल्पता, २:२८०
 - क्षय माटे वीर्य जरूरी, १:८५, १:२८५
 - क्षय माटे उत्तम सत्पुरुषनो आश्रय, २:२७१
- (कर्म पक्ष जुओ)
- यतुरंगीय, ४:१८५, ४:२७६, ५:१२८
- यतुर्वमुषिन योग, ४:१४५
- यारित्र, १:३३२, २:२६३
- ॐमां समायेला, ५:१४७-१४८
 - अकषाय परिणाम ते, ३:१४५
 - अशुद्ध प्रदेशोनुं षीलवुं, ५:१५८
 - आचार्यज्जनुं, २:१८०-१८१, २:३३३, ३:३५४, ५:१०४, ५:११६
 - आत्मस्थिरता वधारे, १:१७८
 - आत्मानो धर्म, ३:१४५
 - आवरनार मोहनीय कर्म, १:२३, १:२३०, १:२५८
 - आंतर अने बाह्य, ५:७१
 - उपाध्यायज्जनुं, २:१८२, २:३३५
 - कषायने गुणमां पलटाववा, ५:११-१२
 - डेणवुं दुर्लभ, ३:१७४
 - डेणवुं पछी, ४:१०७
 - षीलववा आचार्यज्जनां कल्याणनां परमाणु अहवा, ३:३६४

- ખીલવવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૩૫, ૧:૩૮, ૧:૪૪-૪૭, ૧:૧૭૮, ૪:૧૦૫-૧૦૮, ૪:૧૨૭, ૪:૨૪૩, ૪:૨૬૦, ૪:૨૬૪, ૪:૩૦૫, ૫:૪૫, ૫:૬૮-૬૯, ૫:૧૨૧, ૫:૧૩૨, ૫:૧૪૯, ૫:૧૫૮-૧૫૯, ૫:૨૧૫, ૫:૨૨૩, ૫:૨૩૦, ૫:૨૫૪, ૫:૨૫૭, ૫:૨૬૯
- ખીલવવાનાં સાધનો: અપરિગ્રહવ્રત, ૧:૨૯૨; ઈન્દ્રિયોનો સંયમ, ૧:૧૫૬, ૧:૧૬૪; ચારિત્ર સંપન્નતા, ૧:૧૭૭; તપ, ૧:૧૪૨, ૧:૧૪૭, ૧:૧૫૭; નવ પ્રકારનાં પ્રત્યાખ્યાન, ૧:૧૬૪; પ્રતિક્રમણ, ૧:૧૪૧-૧૪૨; પ્રાયશ્ચિત, ૧:૧૪૮; મનની એકાગ્રતા, ૧:૧૫૫; શ્રુતની આરાધના, ૧:૧૫૪; સંયમ, ૧:૪૬, ૧:૫૬, ૧:૧૨૦-૧૨૧, ૧:૧૫૬; સત્યધર્મનું પાલન, ૩:૧૬૦, સંસારભાવ ઘટાડવો, ૨:૩૪, ૩:૩૧૪-૩૧૫, સ્તુતિ, ૧:૧૪૧; સ્વચ્છંદ ઘટાડવો, ૨:૩૨; સ્વરૂપલીનતા, ૩:૧૮૭; ક્ષમાપના, ૧:૧૪૯
- ખીલવાથી ગુણસ્થાનનો વિકાસ, ૧:૨૫૮-૨૫૯
- ગણધરનું, ૫:૧૨૮
- ચારિત્રમોહ(કષાય)થી રોકાય, ૧:૨૨૪, ૧:૩૪૧, ૧:૨૬૨, ૨:૧૮૮
- થકી માર્ગનું યથાર્થ પાલન, ૧:૩૨-૩૩
- દશા વધતાં સાથે ખીલવું જરૂરી, ૧:૩૪, ૧:૪૫-૪૬, ૧:૬૧
- નું કવચ, ૧:૧૪૨
- નું પ્રતિક 'શ્રી', ૩:૫૧-૫૨
- પરિગ્રહબુદ્ધિથી રોકાય, ૧:૩૩૨
- મુનિનું, ૧:૧૫૪-૧૬૨
- યથાખ્યાત ચારિત્ર, ૧:૨૨૭, ૨:૧૯૧, ૨:૧૯૪, ૪:૭
- શ્રીમદ્ રાજચંદ્રનું, ૩:૩૦૪
- જ્ઞાન-દર્શન સાથે ખીલવું જરૂરી, ૧:૩૪, ૧:૩૫
(અનંતચારિત્ર, સમ્યક્ચારિત્ર પણ જુઓ)
- ચારિત્રમોહ, ૧:૨૫, ૧:૨૩૦, ૧:૨૨૪-૨૩૦, ૧:૨૯૫, ૫:૧૨, ૫:૩૮, ૫:૬૨-૬૪
- અને દ્વેષ, ૩:૧૪૪
- અને રાગ, ૩:૧૪૪
- અને રાગદ્વેષનાં જોડકા, ૪:૨૪
- ઘટવાથી અન્ય કર્મબંધન અટકે, ૨:૨૮૪
- થી સર્જાતી ચીકાશ અને કર્મબંધ, ૪:૧૫
- ની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૧૧૫, ૧:૨૩૦
- નો નાશ કરવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૨૯૨, ૧:૩૩૪-૩૩૫, ૩:૧૨૭-૧૨૮, ૩:૨૫૯, ૩:૨૬૩, ૩:૩૯૦, ૫:૬૧, ૫:૬૮-૬૯
- નો ક્ષયોપશમ સમક્રિત લેતા, ૧:૨૬, ૧:૧૧૫, ૨:૧૨૩-૧૨૪, ૨:૩૪૫, ૨:૩૫૭, ૪:૧૮-૧૯, ૪:૨૦-૨૨, ૪:૧૩૦, ૫:૬૩
- પ્રકૃતિ, પચ્ચીસ, ૧:૨૫, ૧:૨૨૪-૨૩૦, ૧:૩૩૧, ૩:૧૪૪-૧૪૫
- બંધાવાનાં કારણો, ૧:૨૯૨-૨૯૩, ૧:૩૨૯-૩૩૦, ૧:૩૩૩, ૩:૧૫૪, ૪:૨૩, ૪:૧૩૦

- मां समायेल यार प्रकार (अनंतानुबंधी, अप्रत्याख्यानी, प्रत्याख्यानी, संज्वलन) ना कषाय, ३:१२७-१२८, ३:१३३-१३४, ३:१४०, ३:१४६-१४७
 - वधारनारा पापस्थानको, १:३३५
 - शुक्लध्यानमां दबाय, १:६५
 - साथे अशातावेदनीयनो बंध, १:३३७
 - ज्ञानदर्शनना आवरणोथी वधे, ३:२८८ (मोहनीय कर्म, यारित्र पझ जुओ)
- थोथुं गुणस्थान, अविरति सम्यक्दृष्टि, २:१२२-१२५, ३:३७८-३८०
- अनंतानुबंधी थोकडीनो क्षयोपशम, १:२६, १:१०८, १:११३-११४, ३:१२७-१२८
 - अने मिथ्यात्व, ३:३८०
 - आत्माना सर्व गुणोनो आंशिक अनुभव, २:१२५, २:२५३
 - उपशम तथा व्यवहार समकितमां शून्यता वषते, २:१२२, ३:३८०
 - दर्शनमोह(मिथ्यात्व)नो क्षयोपशम, १:२६, १:१०७, १:११३-११४
 - देह-आत्मानी भिन्नतानो अनुभव, २:२५३-२५८, ३:३८०
 - प्रार्थनानुं आराधन मुष्यताये, २:२५६
 - व्रतनुं पालन न थाय, २:१२५
 - समकितनी प्राप्ति, १:२६, १:११५-११६
 - समकित पहेला यठउतर, १:१०७, १:१०८
- क्षमापनाना पाठमां, २:१३८
 - क्षयोपशम समकित पछी छूटे नखि, २:३४४ (समकित पझ जुओ)
- थोरी, १:२८१, १:३११
- थी छूटवाना उपायो, १:२८५
- थौदमुं गुणस्थान, अयोगीकेवणी,
- अघाती कर्मोनी निर्जरा, १:१६७, २:१३६, २:२८६
 - अने केवणी समुद्घात, २:२८६
 - अने योगनुं छूटवुं, १:८६-८७, १:१५८, १:१८४, १:१८३, २:१३६, २:२८५-२८६
 - अने सिद्धपदनी प्राप्ति, १:८६-८७, २:१३६, २:२८६
 - अयोगीकेवणी, २:१३६-१३७
 - कर्मबंधथी मुक्ति, १:१८४
 - माटे मार्गदर्शन माटे सिद्धप्रभुनां कल्याणनां परमाणु, २:२८५
- थौविहार, २:१४४-१४५
- छहुं गुणस्थान, सर्वविरति सम्यक्दृष्टि, १:५२-५५, १:१२१, १:१३१, २:१२६-१२८, २:३६६-३६८, ३:२४८, ४:२७-३१, ४:११३, ४:११८-१२३
- अने मुनिपणुं, १:१४३, २:१२७, २:२५८, २:३६६
 - अने सातमा गुणस्थान वय्ये जुलवुं, १:१२२-१२३

- ઉત્કૃષ્ટ(ઇકું) માટે પુરુષાર્થ, ૩:૩૮૫-૩૮૬
- ઉપદેશક ગુણસ્થાન, ૩:૩૧૮
- દ્રવ્ય અને ભાવથી ભેદથી સંઘર્ષ, ૨:૧૨૭-૧૨૮, ૨:૩૬૬-૩૬૭, ૩:૨૨૮, ૩:૨૩૬, ૩:૨૫૮, ૩:૨૬૭
- નાં લક્ષણો, ૧:૫૫, ૧:૫૮, ૧:૧૩૧, ૧:૨૨૬, ૧:૨૭૮-૨૭૯, ૨:૧૨૭
- પર મળતો આજ્ઞારસ, ૪:૨૭
- પર મહાસંવરનું આરાધન, ૪:૧૮૧, ૪:૧૮૪
- પર રાગ-દ્વેષનાં જોડકા છૂટા પડવા, ૪:૨૭-૨૮, ૪:૫૨-૫૫
- પછી શ્રેણિની તૈયારી, ૪:૪૪, ૪:૪૭, ૪:૧૬૦-૧૬૨
- પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૧૨૧-૧૨૨, ૧:૧૮૮
- માં આગળ વધવા પુરુષાર્થ, ૧:૧૮૦-૧૮૫, ૪:૩૪-૩૫, ૪:૪૦, ૪:૪૭, ૪:૪૯, ૪:૫૧-૫૫, ૪:૮૫, ૪:૧૫૯-૧૬૨, ૪:૨૧૩-૨૧૫, ૪:૨૬૪-૨૬૫, ૫:૭૭, ૫:૧૫૬, ૫:૨૦૫, ૫:૨૧૫-૨૨૦
- મેળવતી વખતે આત્મામાં તીર્થસ્થાન પ્રગટે, ૩:૯૮
- સદ્ગુરુ પ્રત્યે રાગભાવ હોવો, ૪:૩૦
- સંસારની સ્પૃહા પ્રગતિ રોકે, ૧:૭૯, ૪:૪૯, ૪:૫૬, ૪:૨૬૪
- ઋણમુક્તિ, ૧:૧૨૨, ૧:૧૫૦
- અપ્રમાદી પુરુષાર્થ, ૪:૪૯, ૪:૫૪-૫૫
- મેળવવા પુરુષાર્થ: ૧:૫૨-૫૪, ૧:૧૩૧, ૪:૨૨; અવિરતિનો સંવર, ૨:૨૬૧-૨૬૨; અશાતાના ઉદયો ઉપકારી, ૩:૨૬૭-૨૬૮; આજ્ઞાધીનપણું વધારવું, ૩:૨૬, ૩:૨૪૮, ૩:૩૮૦, ૩:૪૦૯; પ્રમાદની અલ્પતા, ૨:૧૦૭-૧૦૮, ૨:૨૮, ૨:૨૫૮; પ્રાર્થના, ૨:૩૧-૩૨; મન, વચન, કાયાની સોંપણી, ૧:૫૪, ૧:૧૨૧-૧૨૨, ૨:૩૨, ૨:૧૨૬-૧૨૭, ૨:૨૫૭, ૨:૩૬૬, ૫:૬૩, ૫:૨૧૪, ૫:૨૨૦; શ્રીમદ્ રાજચંદ્રનો, ૩:૨૪૪, ૩:૨૪૮; સદ્ગુરુનું સંપૂર્ણ શરણું, ૨:૩૨, ૨:૧૩૮-૧૩૯, ૨:૨૫૮; સંસારની આસક્તિ તોડવી, ૩:૨૬૭; સંસારી પ્રવૃત્તિ સાથે કઠિન, ૩:૨૪૪, ૩:૨૬૭; સ્વચ્છંદ ઘટાડવો, ૧:૪૮, ૧:૫૩, ૨:૩૧-૩૨, ૨:૧૨૬, ૨:૧૩૯, ૨:૨૫૭-૨૫૮, ૨:૩૬૬, ૩:૨૭; ક્ષમાપનાનું આરાધન વધુ ઉપયોગી, ૨:૨૫૬
- પ્રાપ્તિ પછી: અલિપ્તતા, ૪:૫૬; આત્માના પ્રદેશોની શુદ્ધિ વધે, ૫:૧૧૩; આજ્ઞાધીનપણું વધે, ૨:૩૨, ૨:૧૨૬, ૨:૨૫૮, ૩:૯૮, ૩:૨૪૯, ૩:૩૫૭, ૩:૩૮૦, ૩:૪૦૯, ૫:૩, ૫:૨૧૬, ૫:૨૧૯-૨૨૦; આજ્ઞામાર્ગ શરૂ થાય, ૧:૪૫-૪૭, ૧:૧૨૦-૧૨૧; ઉદાસીનતા, ૩:૨૪૮; ઘટતી મતિકલ્પના, ૨:૩૨; ચારિત્ર ખીલે, ૩:૨૪૯; નિસ્પૃહતા વધે, ૩:૨૪૮, ૩:૩૮૩; નિર્વિકલ્પ થવાની તાલાવેલી, ૧:૫૮; પરમાર્થ

ऋषि यूक्त्वानी भावना वधे, ३:३८३; परमार्थ पुण्य बंधाय, ४:४८; प्रत्याभ्यानी कषाय सत्तागत थाय, १:१२१, १:१७८, १:२२६, ३:१२७; प्रमाद घटे, ३:३५७, ४:२७, ४:११८; पूर्ण आज्ञानुं आराधन, ४:८५, ४:११८, ४:२६०-२६५; बाह्यांतर श्रेणि वय्ये संघर्ष, ३:२२८, ३:२३६, ३:२५८, ३:२६७; बोध आपवानी पात्रता आवे, ५:२६०, ५:२७०; मन, वयन, कायानी सोंपणी, ३:२७; मडाव्रतनुं पालन, २:१२७, ३:८८, ५:६-७; मोक्षमार्गनां रहस्यो समजाय, २:३२, २:२५७, ३:२८, ३:८८; मौन थवुं, १:५५; योग शक्तिशाणी बने, ४:२१०; विशेष निर्जरा थाय, २:३२; शुद्ध यारित्र पीले, २:३२-३३; सर्व सत्पुरुष आज्ञाकवय मणे, ४:१४, ४:१५५; संयम वधे, २:१२६-१२८, ३:१६४; संसारभाव घटे, २:१२६, २:२५८, ३:८८, ३:२६७; संसारमार्ग-परमार्थमार्गनो भेद समजाय, ३:३८१-३८२; स्वरूपलीनता, २:२५८

छन्नस्थ,

— अवस्थां परमेष्ठि, ५:७

छ पद, आत्मानां - पद, छ (आत्मानां) जुओ

छूटवाना भाव, १:२, १:८८, १:८४, १:१३०, ३:११८, ३:१४८-१४९, ३:३२५, ५:६३, ५:१८६

— आत्मविकास शरु करे, ३:३७८

- आज्ञापालन तरङ्ग लई जाय, ३:३३३, ३:३७८
- कल्याणभावथी वधे, ३:१८५
- ज्ञातिस्मृतिज्ञानथी दृढ थाय, ३:२०८
- थी रुयक प्रदेशो सक्रिय थाय, २:१६३
- दया गुणथी वधे, २:८१
- परमार्थ प्रगति अर्थे, २:४-५, २:७४-७५, २:२४२
- भेदविज्ञान करवा माटे जरूरी, २:२५४
- मिथ्यात्व घटवाथी थाय, २:१२०
- मोक्षमार्गनुं पहेलुं पगथियुं, २:१११
- वधारवा अशाताना उदयो उपकारी, ३:२६७
- वधारवा लोकस्वरूपभावना, २:२७३-२७५
- सद्गुरुनी सहायथी जागे, ३:११८, ३:१४८, ३:१७४, ३:२०२-२०३
- समकित माटे पात्रता पीलववा, २:८४, २:१३८, २:२४७, ३:११८, ३:२०२-२०३, ३:३२५

ज्ञातिस्मृतिज्ञान,

- भामंडलना दर्शनथी प्रगटी शके, ३:६८
- श्रीमद् राजयंद्रनुं, ३:२०८, ३:३८७-३८८
- वैराग्य प्रगटाववां उपयोगी, ३:२०८

जुव, १:१८७

- कर्मथी अवरायेल आत्मा, २:२३४
- त्रस-स्थावर, १:२४८

- તત્વ, ૨:૧૧૫
- નાં દશ પ્રાણ, ૨:૨૩૫
- નાં લક્ષણો, ૨:૨૩૩-૨૩૪
- નું સંસારમાં પરિભ્રમણ, ૨:૨૪૪
- નો આત્મવિકાસ, ૫:૧-૨, ૫:૧૦૩, ૫:૧૬૦, ૫:૨૪૪
- દ્રવ્ય, ૨:૧૧૩, ૨:૨૭૫
- બાદર-સૂક્ષ્મ, ૧:૨૪૮

તત્વ, નવ, ૨:૧૧૨-૧૧૭

તપ, ૩:૩૨૦, ૩:૩૩૪

- અને આજ્ઞાનું કવચ, ૩:૩૭૩
- અને વીતરાગતા, ૩:૧૭૭, ૩:૪૨૬-૪૨૭
- અભ્યંતર(આંતર), ૨:૧૮૧, ૨:૨૬૪, ૩:૧૫૮, ૩:૧૭૭, ૩:૩૩૪
- અંતરંગ (આંતર) તપ ઉત્તમ, ૩:૧૭૮
- આજ્ઞા(ગુરુની)એ કરેલું આત્માર્થે સફળ, ૩:૩૨૧, ૩:૩૪૩, ૩:૩૭૩, ૩:૪૨૬
- આંતરતપનો ક્રમ, ૩:૩૪૪
- ઈચ્છાનો ત્યાગ તે સાચું તપ, ૩:૧૭૬, ૩:૩૨૧, ૩:૩૭૩
- થી આત્માના ગુણો ખીલે, ૩:૩૪૪
- થી સકામ નિર્જરા, ૨:૨૬૪, ૩:૧૫૮, ૩:૧૮૧, ૩:૩૩૪
- થી વીર્ય વધે, ૩:૧૮૧, ૩:૩૫૮, ૩:૩૬૨
- ધ્યાન અને પ્રાયશ્ચિતથી ઉત્તમ નિર્જરા, ૨:૨૬૪, ૩:૧૫૮
- પ્રાયશ્ચિત્ત, ૧:૧૪૭-૧૪૮

- બાર પ્રકાર, ૩:૧૫૮, ૩:૩૩૪
 - બાહ્ય, ૨:૧૮૧, ૨:૨૬૪, ૩:૧૫૮, ૩:૧૭૭, ૩:૩૩૪-૩૩૭
 - બાહ્ય તપનો ક્રમ, ૩:૧૭૮, ૩:૩૩૬
 - રસના(સ્વાદેન્દ્રિય)ને વશ કરવા, ૩:૩૩૬
 - રાગ-દ્વેષથી નિવર્તવું તે, ૩:૩૨૦
 - સંસારની સ્પૃહાથી બચાવે, ૩:૩૬૦
 - સમ્યક્દર્શન પછી આત્માર્થે ઈળે, ૩:૧૭૭
 - સ્વરૂપલીનતા તે, ૩:૧૭૭, ૩:૩૨૦
 - સ્વચ્છંદથી કરવાથી સંસાર પુણ્ય મળે, ૩:૩૪૫
- (આજ્ઞારૂપી તપ પણ જુઓ)

તપ, આજ્ઞારૂપી - આજ્ઞારૂપી તપ જુઓ

તિર્યચ, ૧:૨૩૨

- અને લોકસ્વરૂપભાવના, ૨:૨૭૪
- અશુભભાવથી પ્રાપ્ત થાય, ૨:૧, ૨:૩૦૫
- એકેન્દ્રિયથી સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિય જીવો, ૨:૧૧૮
- માં આત્મવિકાસ શક્ય, ૧:૩૮, ૨:૩૧૪, ૨:૩૧૭, ૨:૩૨૦
- માં સમ્યક્દર્શન લેવું શક્ય, ૨:૩૧૪, ૨:૩૧૭
- ગતિની સમજણ, ૨:૧, ૨:૨૨૫, ૨:૩૧૩-૩૧૪

તિર્યકર ભગવાન, ૧:૮૧, ૧:૧૩૮, ૧:૨૪૭, ૨:૧૭૦-૧૭૪; ૨:૩૨૫-૩૩૨, ૩:૪, ૩:૧૦-૧૧, ૪:૩૦૮-૩૧૨

- ઝંઝું સર્જન કરે, ૫:૮૩-૮૪

- અને ઝૂં ધ્વનિ, ૩:૫૨, ૩:૭૭-૭૮, ૩:૯૫, ૩:૧૦૦, ૩:૧૯૮-૧૯૯, ૩:૩૭૫, ૩:૩૯૩, ૪:૩૧૨, ૫:૧૩૮
- અને અરિહંતપણું, ૨:૧૭૬-૧૭૭, ૨:૩૨૫-૩૨૬
- અને કેવળીપ્રભુ વચ્ચે કલ્યાણની ક્ષમતામાં ભેદ, ૨:૩૩૭, ૨:૩૫૦, ૩:૪-૫, ૩:૯૪-૯૫
- અને ગણધરપ્રભુનું કલ્યાણકાર્યનું ઋણ, ૨:૩૫૧-૩૫૩, ૩:૧૧, ૫:૧૨૮
- અને નમસ્કારમંત્ર, ૨:૧૬૯-૧૭૦, ૩:૩૫૧-૩૫૨, ૩:૩૫૩, ૩:૪
- અને નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત, ૨:૩૩૮
- અને સમવસરણ, ૪:૪૨, ૪:૩૧૬
- આઠ સમયના દેહાત્મની ભિન્નતાની તૈયારી, ૫:૧૮૧-૧૮૩
- અંતવૃત્તિસ્પર્શ કરાવે, ૧:૯૭, ૨:૩૩૬-૩૩૭, ૨:૩૫૦, ૩:૯૯, ૪:૯૪-૯૭
- ઉત્તમ ગુરુ થવા શક્તિમાન, ૨:૩૫૦, ૩:૯૯
- કેવળજ્ઞાન પહેલા બોધ ન કરે, ૨:૩૨૫, ૨:૩૩૪, ૩:૨૯-૩૦, ૩:૬૧, ૩:૮૦-૮૧
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિ કરાવે, ૫:૧૬૨, ૫:૧૮૦-૧૮૩
- ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરનાર, ૨:૧૭૦, ૨:૩૨૫, ૩:૪, ૩:૩૩
- તીર્થંકર નામકર્મ, ૧:૧૬૯, ૧:૨૪૬-૨૪૭, ૨:૩૫૧, ૩:૨, ૩:૫, ૩:૩૦, ૩:૩૨-૩૮, ૪:૧૪૪, ૪:૩૦૧-૩૦૨, ૫:૮, ૫:૩૧
- થકી નિત્યનિગોદના જીવો ને રુચક પ્રદેશોની પ્રાપ્તિ, ૩:૩૩-૩૪, ૩:૩૮, ૩:૪૦, ૩:૬૦, ૩:૬૧, ૩:૮૭, ૩:૯૩, ૩:૧૯૭
- થવા માટે પાત્રતા, ૩:૧૦-૧૧, ૫:૧૬૨-૧૬૩
- ના અતિશયો, ૨:૧૭૧, ૨:૧૭૪-૧૭૬, ૨:૩૨૬, ૨:૩૩૦-૩૩૨, ૩:૬૪
- નાં આસ્થા તથા અનુકંપા, ૫:૧૩૭, ૫:૧૪૩
- નાં કલ્યાણકો, ૨:૧૭૭, ૨:૩૦૫-૩૦૬, ૨:૩૨૫, ૩:૫, ૩:૪૦, ૩:૫૮, ૩:૬૦, ૩:૬૩-૬૪, ૩:૮૮, ૩:૯૩, ૫:૧૯૧
- નાં કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૩:૯૫-૯૬, ૪:૧૩૪, ૪:૧૪૧, ૪:૧૪૫
- ના કેવળીગમ્ય પ્રદેશો, ૫:૧૭૨
- ના ગુણો, ૧:૧૭, ૧:૨૭, ૧:૧૯૪, ૨:૧૭૦, ૨:૩૨૬, ૩:૩૮
- ના ગુરુ તેમનાં રુચક પ્રદેશો, ૩:૬૨, ૫:૧૭૦
- ના ગુરુ પંચપરમેષ્ટિ પ્રભુ, ૫:૧૯૦
- ના નિમિત્તે ઓછા પુરુષાર્થથી આત્મવિકાસ, ૩:૯૮-૧૦૦
- ના નિમિત્તે નિત્યનિગોદથી બહાર નીકળનાર જીવ ભાવિમાં તીર્થંકર થાય, ૨:૩૦૬, ૩:૨૩, ૩:૯૩, ૩:૯૫, ૩:૩૭૫

- ના પ્રતિહાર્ય, ૨:૧૭૧-૧૭૪, ૨:૩૨૭-૩૩૦
- ના રુચક પ્રદેશોની આકૃતિ, ૩:૫૨, ૩:૭૯-૮૧, ૩:૧૯૮
- ના સંવેગ-નિર્વેદ, ૫:૧૩૪
- ની દેશના સમવસરણ, ૨:૧૭૨-૧૭૪, ૨:૩૨૬-૩૩૨, ૩:૬૧-૬૨, ૩:૬૪-૬૫, ૩:૯૭, ૩:૩૯૩-૩૯૪
- ની વીતરાગતા, ૫:૧૮૭, ૫:૧૯૦
- નું અપ્રમાદીપણું, ૪:૧૪૨
- નું આજ્ઞાધીનપણું, ૩:૬૦-૬૧, ૩:૮૬, ૩:૩૯૩, ૪:૩૦૦, ૫:૯૪-૯૫, ૫:૧૨૭
- નું તીર્થસ્થાન, ૩:૧-૩; ૩:૬૨
- નું પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં યોગદાન, ૪:૩૦૧-૩૦૨
- નું પંચપરમેષ્ટિના કલ્યાણનાં પરમાણુમાં યોગદાન, ૪:૧૨, ૪:૧૪૭, ૪:૧૫૮
- નું મહાસંવરનું આરાધન, ૪:૧૪૧-૧૪૫, ૪:૧૫૪, ૪:૧૮૪
- નું વીર્ય, ૩:૨૬-૨૮, ૩:૬૨, ૩:૮૧, ૩:૯૯
- નું શ્રુતકેવળીપણું, ૫:૧૦૧
- ને અઘાતી ભોગવવાની સિદ્ધિ, ૫:૪૩
- ને કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ, ૩:૬૧-૬૩
- ને ગર્ભકાળથી ત્રણ જ્ઞાન, ૩:૪૦, ૩:૮૪
- ને દીક્ષા વખતે મન:પર્યવ જ્ઞાન પ્રગટે, ૩:૬૦, ૩:૮૫
- ને પ્રાપ્ત થતું શ્રુતકેવળીપણું, ૩:૩૨-૩૩
- ને મળતો પૂર્ણ આજ્ઞાનો શુક્લબંધ, ૫:૪૮
- નો આત્મવિકાસ, ૩:૨૪, ૩:૨૬-૨૯, ૩:૬૦-૬૧, ૩:૭૯-૮૧, ૩:૧૦૦, ૪:૧૪૫, ૪:૩૦૯
- નો આજ્ઞારસ, ૪:૯૭, ૪:૧૪૧-૧૪૨, ૪:૧૫૮
- નો ઉત્તમ મૈત્રીભાવ, ૨:૧૭૭, ૨:૩૨૬
- નો ઉપદેશ ગ્રંથસ્થ કરવો, ૧:૨૦૩, ૧:૨૦૫
- નો કલ્યાણભાવ, ૨:૧૭૦, ૨:૨૯૧, ૨:૩૨૪, ૨:૩૩૩, ૨:૩૫૧, ૩:૧-૩, ૩:૫, ૩:૨૪-૨૫, ૩:૨૮, ૩:૬૨, ૩:૮૫, ૩:૯૫-૯૬, ૩:૧૦૦, ૩:૧૯૩-૧૯૫, ૩:૨૪૭, ૪:૯૯-૧૦૦, ૪:૨૯૯, ૪:૩૦૧, ૫:૭-૮, ૫:૩૦-૩૨, ૫:૧૩૭
- નો કેવળી સમુદ્ઘાત, ૩:૯૩, ૩:૩૭૪, ૪:૮૯-૯૦, ૫:૧૮૧-૧૮૪
- નો પુરુષાર્થ, ૪:૩૦૯-૩૧૦, ૪:૩૧૪, ૫:૧૮૭, ૫:૧૮૯-૧૯૦
- નો મહિમા, ૫:૨૯૧
- નો મૈત્રીભાવ, ૩:૪-૫, ૫:૫૫, ૫:૧૩૭
- નો લોકકલ્યાણનો પુરુષાર્થ, ૫:૩૧, ૫:૧૪૪
- નો વીતરાગી બોધ, ૪:૨૧૬-૨૧૭
- નો શમ, ૫:૧૨૭
- નો સાથ નિત્યનિગોદના જીવો માટે, ૪:૮૮-૮૯, ૪:૨૧૬-૨૧૭

- નો સાથ નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત, ૩:૯૯, ૪:૯૯
- નો સાથ શ્રેણિ વખતે, ૪:૩૭-૩૮
- પરિનિર્વાણમાર્ગ પાળે, ૪:૧૫૮
- પાંચ સમવાય અનુસાર માર્ગ બોધે, ૪:૩૭
- પ્રત્યે અહોભાવ (સ્તુતિ), ૧:૧૩૮, ૧:૧૪૦, ૧:૧૪૪
- પ્રેરિત પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુ, ૪:૩૩૬-૩૩૮
- મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં, ૧:૨૪૭
- સાથ અને આત્મવિકાસ, ૧:૮૧, ૧:૯૭
- સમવસરણ (દેશના), ૧:૩૬, ૧:૯૬
- સિદ્ધપ્રભુનાં અવલંબનથી આત્મવિકાસ કરે, ૩:૨૮-૨૯, ૩:૩૨-૩૩
- સિદ્ધપ્રભુનાં પરમાણુ જીવિત કરે, ૪:૧૪૭
- સિદ્ધનાં પરમાણુ બનાવે, ૫:૫૫
- ક્ષપક શ્રેણી માંડવા પ્રત્યક્ષ સહાયની જરૂર ન પડે, ૨:૩૭૬, ૩:૨૯-૩૦, ૩:૬૧, ૩:૧૯૮
- જ્ઞાનકલ્યાણક, ૧:૩૬
- જ્ઞાનદર્શનનો ઉઘાડ, ૪:૧૪૩
(કેવળીપ્રભુ, કેવળી સમુદ્ઘાત પણ જુઓ)
- કલ્યાણભાવથી પ્રગટે, ૩:૨, ૩:૮, ૩:૨૦૨
- કલ્યાણનાં પરમાણુથી મજબૂત થાય, ૩:૬૨
- કેવળીપ્રભુનું, ૩:૬૩
- તીર્થંકર પ્રભુનાં હૃદયમાં પ્રગટે, ૩:૧-૩, ૩:૬૨, ૩:૯૫, ૩:૯૯
- ના સ્પર્શથી જીવનો આત્મવિકાસ, ૩:૭-૮, ૩:૨૦૪
- નો કાળ તથા ઊંડાણ, ૩:૮, ૩:૯૮
- પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું, ૩:૭-૮, ૩:૯૫
- નો પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ આશ્રય, ૯૫
- પાંચ મહાવ્રતના ક્ષય વખતે, ૩:૯૮
- જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા વખતે પ્રવર્તે, ૩:૮, ૩:૬૨
- તેજસ શરીર, ૧:૨૩૭-૨૩૮, ૫:૧૬૧-૧૬૨
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશ પર, ૫:૧૬૪, ૫:૧૭૭
- તેરમું ગુણસ્થાન, સયોગીકેવળી, ૨:૧૩૬
- શ્રેણિના અંતે, ૧:૧૮૪
- ચાર ઘાતી કર્મનો ક્ષય, ૧:૧૯૪, ૧:૨૭૯, ૨:૩૪, ૨:૧૩૨
- અને કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ, ૧:૮૦, ૧:૮૪, ૧:૧૭૯-૧૮૦, ૧:૨૨૧, ૧:૨૫૮, ૨:૨૮૩
- પર જીવનના અંત સુધી કેવળીપ્રભુ રહે, ૨:૧૩૧
- પર જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૨:૨૮૩

તીર્થસ્થાન, ૩:૧-૩

- અઢાર પાપસ્થાનકના ક્ષય વખતે, ૩:૯૮
- આત્મામાં રહેલું, ૩:૧
- આત્મવિકાસના દરેક સોપાનમાં સમાવેશ, ૩:૬, ૩:૯૭-૯૯

- માત્ર શાતાવેદનીયનો બંધ, ૧:૧૮૩, ૧:૧૮૪, ૧:૨૬૨
- શ્રેણિ પૂર્ણ થાય, ૨:૧૩૧, ૨:૩૭૧ (શ્રેણિ પણ જુઓ)
- ત્યાગ, ૧:૨૬૯-૨૭૦, ૧:૩૧૦, ૩:૧૮૧-૧૮૨
 - અને દાન વચ્ચે ફરક, ૩:૧૮૨
 - અને સંયમધર્મ, ૩:૧૬૪
 - 'ઉત્તમ ત્યાગ' ધર્મ, ૩:૧૮૩
 - કષાયનો, ૩:૧૮૩
 - થી આશ્રવ અટકે, ૩:૧૮૩
 - થી દર્શનાવરણનો ક્ષય, ૧:૨૬૮, ૧:૩૧૦
 - થી નિર્જરા, ૩:૧૮૧
 - થી સંયમ વધે, ૩:૧૮૧
 - લોભ તૂટતાં પ્રગટે, ૩:૧૮૨
 - થી જ્ઞાનાવરણનો ક્ષય, ૧:૨૬૭, ૧:૩૧૦
- ત્રસકાય, ૨:૨૭૪,
 - ત્રસનાડીની અંદર, ૨:૨૭૪, ૨:૨૮૭
- ત્રસનાડી, ૨:૨૭૪, ૨:૨૮૭, ૪:૮૧-૮૨, ૪:૧૬૯
- ત્રીજું ગુણસ્થાન, મિશ્ર, ૧:૧૦૯, ૨:૧૨૧, ૩:૩૭૯
 - અને યથાપ્રવૃત્તિકરણ, ૨:૧૨૩
 - સુધી અનંતવાર ચડઉતર, ૨:૧૨૧
 - સુધી મોહનીય બળવાન, ૨:૧૨૩
 - ક્ષમાપનાના પાઠમાં, ૨:૧૩૭
- દયા, ૧:૧૩૧, ૧:૨૬૯-૨૭૦, ૩:૧૨૦-૧૨૧
 - ખીલવાથી અહિંસાપાલન, ૩:૧૨૧
- ખીલવાથી અંતરાય ક્ષય, ૨:૯૧
- થી અંતરાય કર્મનો ક્ષય, ૧:૩૧૭
- થી દર્શનાવરણનો ક્ષય, ૧:૨૬૯, ૧:૨૯૯, ૧:૩૦૦, ૧:૩૦૩
- થી મૈત્રીભાવ ખીલે, ૩:૧૨૧
- ધર્મનું મૂળ, ૩:૧૭૫
- પરદયા-સ્વદયા, ૨:૯૧
- દશમું ગુણસ્થાન, સૂક્ષ્મ સંપરાય, ૧:૧૭૯-૧૮૦, ૨:૧૩૪, ૨:૩૭૪
 - અને શ્રેણી, ૨:૧૩૪
 - આશ્રવ કરતા નિર્જરા વધારે, ૨:૧૩૪, ૨:૨૬૨
 - ઘાતીકર્મો બંધાતા અટકે, ૨:૨૮૦
 - છ કર્મનો બંધ, ૧:૧૯૪
 - ના અંતે કષાયરહિતપણું, ૧:૧૭૯, ૧:૩૩૨, ૧:૩૭૦
 - ના અંતે નવાં ઘાતીકર્મો બંધાતા અટકે, ૧:૧૯૪, ૧:૨૫૮, ૧:૩૦૩, ૧:૩૦૯
 - ના અંતે મોહનું બંધન અટકે(કષાયનો સંવર), ૨:૧૩૪, ૨:૧૩૫, ૨:૨૬૨, ૨:૨૮૦, ૨:૩૭૪
 - સત્યવ્રતનું પાલન, ૨:૩૭૮-૩૭૯
- દર્શન (ગુણ), ૧:૨૧૩-૨૧૪, ૧:૩૨૦, ૧:૧૩૦, ૨:૧૦૬, ૨:૧૮૯-૧૯૦, ૨:૨૯૮
 - ઝંઝાં સમાયેલું, ૫:૧૪૭-૧૪૯
 - અને જ્ઞાનનો સંબંધ, ૧:૨૧૪, ૧:૨૫૭, ૧:૨૯૦

- ક્યારેય સંપૂર્ણ અવરાય નહિ, ૨:૨૩૭, ૨:૨૩૯, ૨:૨૮૪; ખીલવવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૧૩૮-૧૪૧, ૧:૧૭૬
- ખીલવવા સંવેગનો ગુણ ખીલવવો, ૧:૧૩૩
- થી મળતી શાંતિ, ૫:૨૦૪
- દર્શન શબ્દના વિવિધ અર્થ, ૧:૨૨, ૧:૧૯૬, ૧:૨૧૩, ૨:૧૯૪-૧૯૫
- ની વિશુદ્ધિ માટે પ્રાર્થનાનું આરાધન, ૨:૧૯૧, ૨:૨૪૮
- ની વિશુદ્ધિ મોહ ક્ષીણ થવાથી, ૨:૧૯૦
- નું પ્રતિક ઝૂં, ૩:૫૧-૫૨
- પ્રભુનાં, ૫:૧૯૬, ૫:૨૦૩
- ક્ષમાથી ખીલે, ૨:૯૩
- દર્શનમોહ, ૧:૨૨-૨૩, ૧:૨૨૨, ૧:૩૨૦, ૫:૬૨-૬૩ (મિથ્યાત્વ પણ જુઓ)
- અને સમકિત, ૨:૧૨૩-૧૨૪
- અને સમ્યક્દર્શન, ૨:૧૯૫
- જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૧૧૫, ૧:૨૩૦, ૧:૨૯૧, ૧:૩૨૧
- દર્શન(શ્રદ્ધાન) ગુણને આવરે, ૧:૨૨
- ના ઉદયથી શૂન્યતા તૂટે, ૨:૧૨૩
- ના ત્રણ ભાગ, ૨:૧૨૩
- ના ક્ષય પછી ચારિત્રમોહનો ક્ષય, ૨:૨૮૪
- નો ક્ષય અને ક્ષાયિક સમકિત, ૨:૧૨૪
- નો ક્ષયોપશમ, ૧:૨૬
- પ્રકાર, ૧:૧૧૩, ૧:૨૨૨-૨૨૩, ૧:૩૨૦, ૧:૩૨૩
- બંધાવાનું કારણ: ૧:૨૨૪, ૩:૧૫૪; વિષય-કષાય, ૧:૩૨૧; મૈથુન, ૧:૨૯૫, ૧:૩૧૯-૩૨૫
- ક્ષય કરવાના ઉપાયો: બ્રહ્મચર્યવ્રતનું પાલન, ૧:૨૯૫, ૧:૩૨૫-૩૨૭, ૧:૩૩૩; સત્સંગ અને સત્પુરુષનો બોધ, ૧:૨૩૦, ૧:૨૯૨, ૧:૩૨૯, ૧:૩૩૪, ૧:૩૬૨
- (મિથ્યાત્વ પણ જુઓ)
- દર્શનાવરણ કર્મ, ૧:૩૦-૩૧, ૧:૨૧૩-૨૧૮, ૧:૨૫૭, ૧:૩૦૧-૩૦૩, ૨:૨૮
- અને જ્ઞાનાવરણનો સંબંધ, ૧:૩૦, ૧:૩૪, ૧:૨૫૭, ૧:૨૯૦, ૧:૩૦૦, ૧:૩૧૦
- અને આજ્ઞારૂપી ધર્મ, ૪:૧૦૬
- તોડવા અંતરાય ક્ષય જરૂરી, ૧:૩૧૬, ૨:૮૦
- દર્શન ગુણ ને આવરે, ૧:૧૩, ૧:૨૧૩-૨૧૪, ૧:૨૫૭, ૧:૩૦૧
- નાં પરમાણુ મસ્તકમાં, ૧:૭૬, ૩:૧૯૮
- ના બંધ ગુણસ્થાન અનુસાર, ૧:૩૦૨-૩૦૩, ૧:૩૨૩
- પ્રકાર/પ્રકૃતિ, ૧:૨૧૪-૨૧૮, ૧:૩૦૧-૩૦૨, ૧:૩૨૩
- પ્રભાવ, ૧:૨૧૭-૨૧૮, ૧:૩૦૦
- સ્થિતિ, જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ, ૧:૨૧૮, ૧:૩૦૨
- ક્ષીણ થવાનું પરિણામ, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૪, ૨:૧૭૯

- બંધનના કારણો: ૩:૧૫૩-૧૫૪; અપૂર્ણ આજ્ઞાપાલન, ૪:૩૦; કષાય, ૧:૨૮૬, ૧:૩૪૪, ૪:૫૮; રાગભાવ, ૨:૨૮; હિંસા(એક થી ચાર ઇન્દ્રિયની)થી બંધાય, ૧:૩૧, ૧:૨૧૮, ૧:૨૬૭-૨૬૮, ૧:૨૮૦, ૧:૨૮૪, ૧:૨૮૮-૩૦૦, ૧:૩૪૪, ૨:૨૮; સંસારની આસક્તિ, ૪:૨૩; મોહના આધારે બંધાય, ૧:૨૨, ૧:૩૦, ૧:૩૦૦, ૧:૩૧૭-૩૧૮
 - ક્ષીણ(ક્ષય) કરવાનો ઉપાય: અહિંસા, ૧:૨૬૮-૨૬૯, ૧:૨૮૪, ૧:૩૦૨, ૨:૮૩; કલ્યાણભાવ, ૧:૩૦૧; કલ્યાણભાવ સેવવો, ૩:૨૬, ૩:૩૮૧; દયાગુણ, ૧:૨૬૯, ૧:૩૦૩; પૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધન કરવું, ૩:૩૭૨; પ્રભુપૂજા, ૧:૨૩-૨૪; પ્રાર્થના, ૨:૧૮૧, ૨:૨૪૮; મોહનો ત્યાગ, ૨:૮૪; મૈત્રી-પ્રમોદ ભાવના ભાવવી, ૩:૨૬; યત્ના, ૧:૩૧; સત્સંગ, ૨:૨૮-૨૯; સર્વ જીવ માટે કલ્યાણભાવ સેવવો, ૨:૩૪૮; સંસારઈચ્છા ઘટાડવી, ૩:૨૮૯, ૩:૪૧૯-૪૨૦; સ્તુતિમંગલ, ૧:૧૩૮, ૧:૧૪૪; ક્ષમાગુણ, ૧:૨૬૯, ૧:૩૦૩; ક્ષમા ગુણ ખીલવવો, ૨:૮૨-૮૩
- દશા (આત્માની),
- અનુરૂપ ચારિત્રપાલન આવશ્યક, ૧:૪૫-૪૬, ૧:૬૧
 - અનુસાર પ્રાર્થના, ક્ષમાપના, મંત્રસ્મરણનો ક્રમ, ૧:૩૬૯
 - સમજવા જ્ઞાનાવરણ તૂટવું જોઈએ, ૧:૨૬, ૧:૩૨, ૧:૪૫
- દાસાનુદાસ, ૫:૧૮૦
- દીનત્વ, ૧:૩૪૧
- દેવ, ૨:૨૨૫-૨૨૬, ૨:૨૭૪-૨૭૫, ૨:૩૧૩-૩૧૫
- ચારિત્રપાલન ન થાય, ૨:૩૧૯
 - તીર્થંકર પ્રભુની સેવા કરે, ૨:૧૭૧-૧૭૬; ૨:૩૧૮, ૨:૩૨૬-૩૩૧
 - ની પર્યાપ્તિ, ૧:૨૪૯
 - ની શાતા, ૧:૩૬-૩૭, ૧:૧૪૫
 - નું આયુષ્ય, ૧:૨૩૧
 - નો ભવ છઠ્ઠા-સાતમા ગુણસ્થાન પછી, ૪:૪૮, ૪:૫૦
 - પુણ્યકર્મથી મળે, ૨:૧, ૨:૧૫૯, ૨:૨૭૩
 - માં આત્મવિકાસ, ૨:૩૧૭-૩૧૯, ૨:૩૫૭
 - માં માત્ર સંજીવ્યેન્દ્રિય જીવો, ૨:૧૧૯
 - સંયમપાલન ન થાય, ૩:૧૬૩
- દેવેન્દ્રસૂરિ, ૫:૨૮૧
- દેશવિરતિ, ૧:૧૨૯, ૧:૨૭૮
- દેહાધ્યાસ, ૧:૨૮૮-૩૦૦
- દેહાત્મબુદ્ધિ, ૧:૮૦, ૧:૧૬૫, ૩:૧૧૫, ૫:૨૪, ૫:૪૨, ૫:૬૦, ૫:૬૨
- અને લોહીનો રંગ, ૩:૮૨
 - કાયોત્સર્ગથી તૂટે, ૧:૧૪૩
 - તોડવા અશુચિભાવના, ૨:૨૧૭-૨૨૦
 - તોડવા કાયોત્સર્ગ, ૨:૧૪૪, ૩:૩૪૧

- તોડવા બાર ભાવના, ૩:૨૦૩
 - તોડવા સત્પુરુષનો બોધ, ૨:૨૦૩, ૨:૨૪૨
 - તોડવા સ્વાત્મબુદ્ધિ, ૨:૨૪૩
 - તોડવાથી ચારિત્રપાલન શુદ્ધ થાય, ૫:૭૦, ૫:૭૨, ૫:૨૧૩
 - તોડવાથી વીર્ય મળે, ૫:૧૮૭
 - તીર્થંકરપ્રભુને મંદ, ૩:૭૮
 - થી બચવા આર્કિયન્ય, ૩:૧૮૬
 - થી હિંસાનું સેવન, ૧:૨૮૮
 - થી વધતું સંસારપરિભ્રમણ, ૨:૮૮, ૨:૨૧૦
 - ના કારણે દેહમાં પીડા અનુભવાય, ૩:૧૧૭
 - નું કારણ મોહ, ૨:૨૧૦
 - માનભાવનું મુખ્ય કારણ, ૩:૧૩૩
 - મિથ્યાત્વથી ઉપજે, ૩:૧૩૩
 - જ્ઞાનાવરણના બળવાનપણાથી, ૧:૩૦૫
- દ્રવ્ય, ૧:૨૦૭, ૨:૧૧૩, ૨:૨૩૩, ૨:૨૭૩, ૨:૨૭૬-૨૭૭
- અને દ્રવ્યાનુયોગ, ૨:૨૭૭
 - ની સમજણ શ્રેણિ માંડવા જરૂરી, ૨:૨૭૭
 - ને પર્યાય અનુસાર જાણવું, ૧:૮૨-૮૩
 - સમજાવતી લોકસ્વરૂપભાવના, ૨:૨૭૩-૨૭૬
 - સર્વનું જ્ઞાન સર્વજ્ઞ ભગવાનને, ૨:૨૮૧
- દ્વેષ, ૧:૩૪૨, ૪:૫૨-૫૪, ૫૬
- અને દ્વેષગુણ, ૫:૧૨
 - અને રાગનો સંબંધ, ૧:૨૧૮, ૧:૩૩૫, ૧:૩૪૩, ૧:૩૬૧, ૨:૧૦૪
 - અને રાગનાં જોડકાં, ૪:૨૭-૨૮, ૫:૩૮
 - ક્રોધ અને માનનું મિશ્રણ, ૧:૬૫, ૧:૩૪૨-૩૪૩
 - ચારિત્રમોહનું બંધન, ૧:૩૩૫
 - થી મુક્ત થવાના ઉપાયો, ૧:૧૪૮, ૧:૧૭૦, ૧:૧૮૩, ૧:૩૪૪
 - ના બાર કષાય, ૩:૧૪૪-૧૪૫
 - ના સ્કંધો રાગથી છૂટા થવા, ૪:૨૮
 - ની નિવૃત્તિથી આત્મશાંતિ, ૨:૨૫૮-૨૬૦
 - ને તોડવો, ૫:૪૭, ૫:૨૨૪-૨૨૫
 - પ્રતિકૂળ સંજોગો પ્રતિ, ૪:૧૫૬
 - માયા તથા લોભ, ૪:૫૧
 - માં ક્રોધ અને માન સમાય, ૩:૧૩૦
 - સાથે જોડાયેલ પાપસ્થાનક, ૧:૩૫૨, ૧:૩૪૫, ૧:૩૫૦, ૧:૩૫૨
- દોષ, જીવના,
- થી છૂટવા ક્ષમાપના, ૨:૧૦૭
 - થી છૂટવા સત્પુરુષના વચન, મુદ્રા, સમાગમ, ૨:૨૩૦
 - થી બચવા પ્રભુની શરણાગતિ, ૨:૧૦૮
 - દશ વધતાં મોટી સજા, ૨:૧૦૮
 - દોષમુક્તિનાં સાધનો, ૧:૧૩૪-૧૩૭, ૧:૩૫૧
 - ની ક્ષમાયાચના, ૧:૧૩૫, ૧:૧૪૭

ધર્મ, ૪:૧૧૮-૧૧૯

- અકષાયભાવ તે, ૩:૧૪૫
- આત્માના દશ ધર્મ, ૩:૧૨૦, ૩:૧૯૦
- આજ્ઞાએ ધર્મો (આજ્ઞાનું આરાધન તે ધર્મ), ૩:૩૩૨-૩૩૩, ૩:૩૪૫
- એટલે સ્વરૂપસ્થિતિ, ૩:૩૪૭-૩૪૮
- કલ્યાણભાવથી શાશ્વત બને, ૩:૧૯૩, ૩:૨૦૪
- કલ્યાણનાં પરમાણુથી સનાતાન બને, ૩:૧૯૪
- થી સંવરનું આરાધન, ૩:૩૨૧
- ની સ્પૃહાથી વિકાસ, ૩:૩૮૯
- નું બીજ રોપવું, ૪:૮૯-૯૦, ૪:૧૬૭
- નું મૂળ લક્ષણ દયા, ૩:૧૨૦
- નું મહાત્મ્ય, ૩:૧૭૫-૧૭૬
- નું મંગલપણું અને સનાતનપણું, ૩:૧૦૮, ૩:૧૯૨, ૩:૧૯૯, ૩:૨૭૯, ૪:૧૬૯, ૪:૨૮૧, ૪:૨૮૯, ૪:૩૦૭-૩૧૧
- મેળવવો દુર્લભ, ૩:૧૭૩
- શબ્દનાં વિવિધ અર્થ, ૩:૧૦૭-૧૦૮, ૩:૩૧૭-૩૧૮, ૩:૩૨૦
(આજ્ઞારૂપી ધર્મ પણ જુઓ)

ધર્મદુર્લભભાવના, ૨:૨૪૪-૨૪૬, ૩:૧૭૪-૧૭૬

ધર્મધ્યાન, ૩:૩૪૨, ૪:૧૪૩, ૪:૧૫૨

- અને આત્માનો અનુભવ, ૨:૧૫૨
- અને સામાયિક, ૨:૧૪૨
- આજ્ઞાનાં કવચથી સ્થિરતા, ૩:૩૭૩

- નો સમય અનિયત, ૨:૧૩૧, ૨:૩૬૮
- માં સકામ સંવર તથા સકામ નિર્જરા, ૨:૧૫૨
- સાતમા ગુણસ્થાન પહેલા, ૨:૧૩૧
(ધ્યાન, શૂન્યતા પણ જુઓ)

ધર્મસ્તિકાય (દ્રવ્ય), ૩:૧૭૧, ૫:૮૭, ૫:૧૨૫

- અરૂપી, ૨:૨૯૩
- ગતિમાં સહાયરૂપ, ૨:૧૧૩, ૨:૨૩૩, ૨:૨૭૬
- સદાય સ્વદ્રવ્યરૂપે પરિણમે, ૨:૨૮૩

ધીરજ, ૧:૨૭૧, ૧:૩૪૮, ૪:૩૨૨

ધ્રુવબંધ, આજ્ઞાનો, ૫:૪૭, ૫:૧૫૭-૧૫૮

- ની પ્રક્રિયા, ૫:૪૯-૫૦
- પામ્યા પછી સિદ્ધભૂમિમાં વિશિષ્ટ સ્થાન, ૫:૯૭
- માટે પાત્રતા, ૫:૪૮, ૫:૧૫૭

ધ્રુવબંધ, પૂર્ણ આજ્ઞાનો, ૫:૪૭, ૫:૧૫૭-૧૫૮

- ની પ્રક્રિયા, ૫:૫૦
- પામ્યા પછી સિદ્ધભૂમિમાં વિશિષ્ટ સ્થાન, ૫:૯૭
- માટે પાત્રતા, ૫:૪૮

ધ્યાન, ૩:૧૮૧, ૩:૩૪૧, ૪:૧૪૨, ૪:૧૫૨, ૪:૨૪૩

- ઊંડું થવાથી નિર્જરા વધુ, ૨:૧૫૭, ૨:૨૬૬
- ઊંડું કરવા મોહ તોડવો, ૨:૧૯૦-૧૯૧

- तपमां उत्तम, उ:३४२
- थी आत्मगुणोनो परियय, २:१०४
- थी कर्मनी निर्जरा, २:११६, २:१५२, २:१८८, २:२६४-२६५, उ:१५८, उ:३४२, उ:३८०, उ:४१६
- थी आत्मानुभव, २:१५२-१५३, २:१८८
- ना प्रकार, उ:३४२
- पूर्ण आज्ञाअे करवुं, उ:३७१
- मंत्रस्मरणथी ठिहुं, उ:३५०
- मां अेकाग्रता माटे अेकांतवास, २:२५४
- मां कर्मनो रसघात, उ:३८०
- मां जवा माटे मंत्रस्मरण, २:१५३, २:१८३, २:२५०, २:२६६
(धर्मध्यान, शून्यता तथा शुक्लध्यान पशु
जुओ)

नमस्कार मंत्र, २:१६८, उ:३४८

- अरिहंतप्रभुने वंदन, उ:३५३
- आचार्यज्जने वंदन, उ:३५४
- आत्मविकास माटे, २:१८४-१८५, उ:३४८
- आराधननो महिमा, २:१६८, २:१८५-१८६
- उपाध्यायज्जने वंदन, उ:३५५
- नुं कवय, ४:७५-७८, ४:१७१
- मां आत्माना सर्व गुणो, २:१६८, २:१८५, उ:३४८
- मां आज्ञामार्ग समायेलो, उ:३५६-३६०

- मां तीर्थकरप्रभु कल्याणभावथी प्राण पूरे, उ:३५१
- शाश्वतो मंत्र, २:१६८, उ:३५१-३५२
- समस्त जनकल्याणार्थे, २:१६८, उ:३५१
- साधुसाध्वीज्जने वंदन, उ:३५५
- सिध्दप्रभुने वंदन, उ:३५३

नय,

- व्यवहार अने निश्चय, १:६०-६१, १:७७

नरक, १:२३२

- अने लोकस्वरूप, २:२७४, २:२७५
- गतिनी समजण, २:१, २:७१-७२, २:१५६, २:२२५, २:३१३-३१४
- पापकर्मथी मणे, २:१, २:२४४, २:२५२, २:३०५
- मां आत्मविकास शक्य, १:३८, २:३१४-३१६
- मां मात्र संज्ञीपंथेन्द्रियज्जवो, २:११८

नव तत्त्व - जुओ तत्त्व

नवकार - जुओ नमस्कार मंत्र

नवमुं गुणस्थान, अनिवृत्तिबाहर संपराय, १:१७८-१७९, १:१८४, २:१३३-१३४, २:३७३-३७४

- आत्माना प्रदेश स्पष्ट देभावा, २:१३३
- मां कषाय क्षीण करवा, २:१३३, २:३७४
- विशुद्धिनी मात्रा प्रत्येक समये सरणी, २:३७४

- નામ કર્મ, ૧:૧૩, ૧:૨૩૫, ૧:૨૫૯, ૨:૨૯૩**
- અરૂપીપણાના ગુણને આવરે, ૧:૧૮૭, ૧:૧૯૪, ૧:૨૪૮, ૧:૨૭૩, ૨:૧૭૯, ૨:૨૯૩
 - અશુભનામકર્મ બંધનનાં કારણો, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૨, ૩:૧૫૫
 - તીર્થકર નામકર્મ, ૧:૧૬૯, ૩:૨, ૩:૫, ૩:૩૦, ૩:૩૨, ૩:૩૩, ૩:૩૪-૩૮
 - ની જઘન્ય-ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૨૫૩
 - પ્રકાર, ૧:૨૩૫-૨૫૨
 - પ્રભાવ, ત્રણ પ્રકારે, ૧:૨૫૩
 - પુણ્ય અને પાપ પ્રકૃતિ, ૧:૨૬૬
 - શુભનામકર્મ બાંધવાના ઉપાયો, ૧:૨૭૦-૨૭૧, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૭, ૩:૧૫૫
 - સાથે વેદનીયકર્મનો સંબંધ, ૧:૨૨૦

નિર્ગ્થપણું, ૨:૧૨૭, ૫:૬, ૫:૫૯

નિર્ગ્થમાર્ગ, ૪:૧૧૩, ૪:૧૧૫

- ઉપાધ્યાયજી પાળે, ૪:૧૫૮
- માં સર્વ સત્પુરુષ આજ્ઞાકવચ મળે, ૪:૧૫૫

નિર્જરા, ૧:૩૬૬

- અકામ, ૨:૧૧૬, ૨:૧૫૨, ૨:૨૪૯, ૩:૧૫૭-૧૫૮
- અકામને સકામમાં બદલવી, ૩:૧૫૬, ૪:૯૬, ૪:૧૪૦, ૪:૧૫૫, ૪:૧૮૧, ૪:૨૧૨, ૪:૨૫૭-૨૫૮
- અને આશ્રવનો સંબંધ, ૪:૯૪

- અને નિહાર, ૪:૨૪૯-૨૫૦, ૪:૨૫૮
- અપરિગ્રહ વ્રતથી, ૩:૧૬૭
- અવિપાક, ૨:૨૬૪
- આત્મિક શુદ્ધિ માર્ગે, ૪:૨૩૮
- આજ્ઞાએ કરેલા તપ આચરણથી વધુ, ૩:૩૪૩
- આજ્ઞારૂપી તપથી, ૫:૭૨-૭૩
- કરવાનાં સાધનો, ૨:૨૬૫-૨૬૬, ૩:૧૯૧
- કષાયો મંદ રાખવાથી, ૩:૨૨૪
- ગુણશ્રેણિ, ૨:૨૬૫
- ચારિત્ર ખીલવવાથી, ૪:૧૦૮
- તત્ત્વની સમજણ, ૨:૧૧૫-૧૧૬
- તપથી, ૨:૨૬૪
- થી ચારિત્રની ખીલવણી, ૫:૪૫
- ધ્યાન અને પ્રાયશ્ચિત્તથી વિશેષ, ૨:૨૬૪-૨૬૫
- નિર્જરામાર્ગે, ૪:૨૦૪-૨૦૬, ૪:૨૫૬
- નિર્વેદથી, ૫:૧૩૪
- પશ્ચાતાપથી, ૨:૭૭, ૨:૨૬૪
- પૂર્ણ આજ્ઞાએ કરેલા આરાધનથી, ૩:૩૭૧
- પ્રદેશોદયથી, ૨:૧૯૨
- પ્રમાદની, ૪:૯, ૪:૯૬
- પ્રાયશ્ચિત્તથી, ૩:૩૩૮
- પ્રેરિત સંવર, ૪:૧૧૯, ૪:૧૨૧, ૪:૧૩૫, ૪:૨૫૮

- બ્રહ્મચર્યવ્રતથી, ૩:૧૬૭, ૩:૧૯૧
 - મહાસંવરના માર્ગે ઉત્તમ, ૪:૮૨, ૪:૧૨૨, ૪:૧૪૧, ૪:૧૫૪, ૪:૧૫૭, ૫:૪, ૫:૧૩૪
 - મંત્રસ્મરણના આરાધનથી, ૨:૧૫૪-૧૫૭, ૩:૩૫૦, ૪:૬૦, ૪:૧૫૧
 - સકામ, ૨:૧૧૬, ૨:૧૫૨, ૨:૨૪૯, ૩:૧૫૭-૧૫૮, ૩:૧૯૧, ૩:૨૬૮, ૩:૩૩૪, ૩:૩૫૦, ૩:૩૯૦-૩૯૧, ૪:૬૦
 - સવિપાક ૨:૨૬૩
 - સંવર કરતાં સહેલી, ૪:૨૧૦, ૪:૨૩૦
 - સંવરપ્રેરિત નિર્જરામાર્ગે, ૪:૨૦૭
 - ક્ષમાપનાના આરાધનથી, ૨:૧૫૧-૧૫૨, ૨:૨૪૯, ૪:૬૦, ૪:૧૫૧
- નિર્જરાપ્રેરિત સંવરમાર્ગ, ૪:૧૧૯, ૪:૧૨૧, ૪:૧૩૫, ૪:૨૫૮, ૪:૨૭૯
- નિર્જરાભાવના, ૨:૨૬૩-૨૬૬, ૩:૧૫૭-૧૫૮
- સાતમા ગુણસ્થાનના આરાધન માટે, ૨:૨૬૬
- નિર્જરામાર્ગ, ૪:૨૦૪-૨૦૬
- નિત્યનિગોદ, ૨:૨૭૪, ૪:૮૭-૯૧
- થી બહાર નીકળવું, ૪:૪૩, ૪:૯૧
 - ના જીવની દશા, ૨:૨૪૪, ૨:૨૭૪, ૨:૩૦૫
 - ના જીવોને સાત રુચક પ્રદેશો પ્રાપ્ત થવા, ૨:૩૦૫, ૩:૬, ૩:૩૩-૩૪,
- ૩:૩૮, ૩:૪૦, ૩:૫૮, ૩:૬૦-૬૧, ૩:૮૭, ૩:૯૩
 - ના જીવોને આઠમા રુચક પ્રદેશની પ્રાપ્તિ, ૨:૨૮૮, ૩:૬, ૩:૩૪, ૩:૯૩-૯૪
 - ના જીવો માટે ઉપકારી કેવળી સમુદ્ધાત, ૨:૨૮૭-૨૮૮, ૨:૩૦૫-૩૦૬
 - ના જીવો માટે ઉપકારી કેવળી સમુદ્ધાત, ૩:૩૪
 - માંથી સિદ્ધ થતાં પ્રભુનાં નિમિત્તે બહાર નીકળે, ૨:૧૪૧, ૨:૨૮૮, ૨:૩૦૫, ૩:૬-૭, ૩:૩૪, ૩:૯૩
 - માં આજ્ઞાપાલન, ૪:૮૨
- નિમિત્ત, ૪:૧૯૭
- અને ઉપાદાન, ૧:૧૭, ૧:૯૪-૯૫
 - અશુભની અસર, ૫:૧૭૮
 - થી પર થઈ વર્તવું, ૪:૨૦૨, ૪:૨૨૯
 - નિષ્ફળ જવું, ૧:૧૯
 - નું મહાત્મ્ય, ૫:૨૦૯
 - ને આધીન થઈ વર્તવું, ૧:૨૮૨, ૪:૨૦૧, ૪:૨૩૫
 - ને દોષ આપતા અટકવું, ૧:૧૧૨, ૧:૨૮૨
 - શાતા-અશાતાનું, ૫:૬૦
 - શુભની અસર, ૫:૧૭૮, ૫:૧૯૩
 - શુભાશુભ અનુસાર કર્મબંધ, ૧:૨૮૧
- નિર્વાણમાર્ગ, ૪:૧૧૪-૧૧૫, ૪:૨૩૮
- ગણધર પાળે, ૪:૧૫૮
 - માં પંચપરમેષ્ટિ આજ્ઞાકવચ, ૪:૧૫૫

નિર્વિકલ્પતા, ૧:૬૧, ૧:૬૩, ૧:૬૭, ૩:૩૮૩,
૪:૨૮, ૪:૧૭૨, ૫:૨૨૫, ૫:૨૨૮

— અને શુક્લધ્યાન, ૨:૨૬૮, ૨:૨૭૧,
૩:૬૮

— અને સાતમું ગુણસ્થાન, ૨:૨૬૭,
૨:૩૬૮-૩૬૯

— એટલે પ્રમાદરહિતપણું, ૨:૨૬૭

— ન આવે ત્યાં સુધી વિચારવમળ, ૨:૧૫૬-
૧૫૭, ૨:૨૬૭

— નો કાળ નિયત અથવા સતત વધવો,
૨:૨૭૦-૨૭૧, ૨:૩૬૮-૩૬૯

— પૂર્ણતાએ પ્રગટે ઘાતી કર્મોના ક્ષયથી,
૨:૨૭૧, ૨:૨૮૦

— માત્ર સંજ્વલન કષાયનો આશ્રવ, ૨:૨૬૭

— વખતે અંતરાય કર્મનો અનુદય, ૧:૬૬

— વધુમાં વધુ અંતરમુહૂર્ત કાળ ટકે,
૨:૨૬૭, ૨:૩૬૭

— વારંવાર થવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૬૮,
૧:૧૨૨

(શુક્લધ્યાન, સાતમું ગુણસ્થાન પણ જુઓ)

નિર્વિકારીપણું (ગુણ), ૨:૧૦૪

નિર્વિચારપણું, ૧:૫૭-૫૮, ૧:૬૭-૬૮

નિર્વેદ, ૧:૧૨૬-૧૨૮, ૧:૨૬૮, ૧:૩૨૮,
૫:૨૦, ૫:૧૨૫, ૫:૧૩૨-૧૩૪, ૫:૧૪૨

— થી ચારિત્રની ખીલવણી, ૫:૧૪૮

— થી વ્રતનિયમનું પાલન, ૧:૧૩૩

— સત્સંગથી વધે, ૧:૩૨૮

(વૈરાગ્ય પણ જુઓ)

નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમક્રિત, ૧:૮૮, ૧:૧૦૭,
૨:૧૨૨, ૪:૮૯-૧૦૦, ૪:૨૧૮, ૫:૨,
૫:૧૮૩-૧૮૪

— એકથી આઠ સમયની દેહ-આત્માની
ભિન્નતા, ૨:૩૩૭, ૩૩૮

— પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૮૮

— પ્રાપ્તિનું ફળ, ૧:૭, ૧:૮૮

— પ્રાપ્તિ પછી જીવની દશા, ૧:૮૮-૮૯

— મેળવવા તીર્થંકર પ્રભુનો સાથ અનિવાર્ય,
૨:૩૩૭, ૨:૩૩૮, ૨:૩૫૦

— મેળવ્યા પછી આઠ કેવળીગમ્ય પ્રદેશની
પ્રાપ્તિ, ૨:૩૫૮

નિશ્ચયનય, ૧:૬૦-૬૧, ૧:૭૭, ૪:૧૮૧,
૪:૨૧૪, ૪:૨૨૧, ૫:૫૮, ૫:૨૭૬

— તરફ પ્રગતિ, ૫:૨૨૧-૨૨૨, ૫:૨૭૦

નિઃસ્પૃહતા, ૧:૧૪૬, ૧:૧૬૫-૧૬૬, ૨:૧૬૦,
૪:૧૩૭, ૪:૧૬૨, ૪:૨૧૬, ૫:૭૩

— અને તપનું આરાધન, ૩:૩૮૦

— આર્કિયન્ય ધર્મથી ખીલે, ૩:૧૮૧

— આજ્ઞાધીનતાથી ખીલે, ૩:૨૮૭-૨૮૮,
૩:૩૭૧-૩૭૩, ૩:૩૮૯

— કેળવવા આત્મશુદ્ધિની લગની, ૩:૨૪૫

— છઠ્ઠા ગુણસ્થાનથી ખીલે, ૩:૨૪૮

— થી કલ્યાણનાં પરમાણુ અહાય, ૩:૩૦૫,
૩:૩૮૨

— થી ઘાતીકર્મનાં અલ્પ બંધન, ૩:૩૦૫

— થી પરમાર્થ પુણ્ય બંધાય, ૩:૩૧૩

— થી લોભનો સંવર, ૩:૧૫૬

- થી ક્ષમાભાવ ખીલે, ૩:૨૨૫
 - પરમાર્થિક સિદ્ધિ માટે, ૪:૧૪૦
 - બાહ્યાંતર શ્રેણિના વિરોધથી બચવા, ૩:૨૨૯
 - ભક્તિથી ખીલે, ૪:૨૨૮
 - મોહનીયના ક્ષયોપશમથી, ૨:૩૪૭
 - વધવી, ૫:૧૫૫, ૫:૧૫૭
 - શાતા-અશાતાના નકારથી ખીલે, ૩:૨૮૫
 - શુભાશુભ કર્મ વખતે, ૧:૧૭૦-૧૭૧
 - શ્રીમદ્ રાજયંદ્રની, ૩:૨૦૭-૨૦૮, ૩:૨૧૭, ૩:૨૪૯, ૩:૨૫૩, ૩:૨૫૬, ૩:૨૬૬, ૩:૨૭૪
 - સંસાર પ્રત્યે, ૩:૨૬૬-૨૬૭, ૩:૩૭૩
- નિહાર, ૪:૨૨૯-૨૩૦, ૪:૨૪૯-૨૫૨, ૪:૨૬૦, ૪:૩૧૮-૩૧૯, ૫:૧૩
- અને આહાર, ૪:૨૫૯, ૪:૩૧૯
 - નિર્જરામાર્ગે, ૪:૨૫૬-૨૫૭
 - સકામ, ૪:૨૫૭
 - સંવરમાર્ગે, ૪:૨૫૫

નીરાગીપશું (ગુણ), ૨:૧૦૪

નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતદેવ, ૫:૨૭૫

નોકષાય, ૧:૨૫, ૧:૨૨૮-૨૩૦, ૧:૧૯૦, ૧:૩૨૪

- અને રતિ-અરતિ, ૧:૩૫૪-૩૫૫
- ત્રણ વેદ, ૧:૩૨૪, ૧:૩૩૧
- ની જઘન્ય-ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૩૨૪
- પરિગ્રહબુદ્ધિને પોષનાર, ૧:૩૩૧

- બંધનાં કારણો, ૩:૧૫૪-૧૫૫
- શુક્લધ્યાન વખતે દબાય, ૧:૬૫
- શ્રેણિમાં ક્ષય, ૧:૧૭૯-૧૮૦
- હાસ્યષટક, ૧:૨૨૯, ૧:૩૩૧

પદ, છ (આત્માનાં),

- અસ્તિત્વ, નિત્યત્વ, ૧:૧૧૦
- અને સમકિત, ૨:૮૫, ૨:૧૯૯
- આત્મા છે, ૨:૮૬
- આત્મા નિત્ય છે, ૨:૮૬
- આત્મા કર્તા છે, ૨:૮૭
- આત્મા ભોક્તા છે, ૨:૮૭-૮૮
- નું શ્રદ્ધાન, ૧:૧૧૨
- મોક્ષ છે, ૨:૮૮
- મોક્ષનો ઉપાય છે, ૨:૮૮-૧૧૨, ૨:૧૯૯
- સમજણ, ૨:૮૫

પર્યાપ્તિ, ૧:૨૪૯

પર્યાય, ૧:૮૨-૮૩

પરપરિવાદ પાપસ્થાનક, ૧:૩૫૨

પરમાણુ, કર્મનાં, ૨:૨૮૧-૨૮૨

- અને નવ તત્ત્વ, ૨:૧૧૩-૧૧૭, ૨:૨૫૧
- અને રુચક પ્રદેશ, ૨:૧૬૩
- અંતરાયના હૃદયમાં, ૩:૧૯૮
- આત્માનાં ગુણોને આવરે, ૨:૯૩
- દર્શનાવરણનાં મસ્તકમાં, ૩:૧૯૮
- નો જથ્થો યોગ પર આધારિત, ૨:૨૮૫

- પશ્ચાતાપથી ખરવા, ૨:૭૭
- મોહનીયના નાભિમાં, ૩:૧૮૮
- શુભ-અશુભ ભાવનાં આધારે ગ્રહવા, ૨:૧૭, ૨:૧૧૩-૧૧૪
- જ્ઞાનાવરણના મસ્તકમાં, ૩:૧૮૮-૧૮૯
- પરમાણુ, કલ્યાણનાં, ૪:૨૬૧, ૪:૨૮૪-૨૮૫, ૫:૫૬
- ઝૂં ધ્વનિની રચનામાં, ૩:૬૩, ૩:૧૮૮-૧૮૯, ૫:૧૪૮
- અરૂપી ને રૂપી બનાવવા, ૫:૧૦૫, ૫:૧૧૮-૧૨૦
- ઉત્કૃષ્ટ પ્રકારનાં ગ્રહવા, ૫:૧૮, ૫:૬૩, ૫:૭૩, ૫:૭૭, ૫:૧૫૫, ૫:૧૭૩
- અને તીર્થંકર નામકર્મ, ૩:૩૪-૩૭
- આચાર્યજીના, ૩:૩૬૪, ૩:૩૮૫
- આત્મવિકાસ સાથે શુભ ગ્રહાય, ૩:૭૩
- આજ્ઞાની સહાયથી ખેંચાય, ૪:૧૮, ૪:૩૨૮, ૫:૬૬, ૫:૬૮
- ઉત્તમ પરમાણુ ગ્રહવા, ૪:૩૦, ૪:૮૬, ૪:૧૨૫, ૪:૧૫૬-૧૫૮, ૪:૨૧૬, ૪:૨૧૮, ૪:૨૨૧, ૪:૨૩૮, ૪:૨૫૬, ૪:૨૬૧, ૪:૩૧૨
- ઉત્કૃષ્ટ આરાધન વખતના, ૪:૩૦૨
- ઉપાધ્યાયજીના, ૩:૩૬૩, ૪:૨૬૩
- કેવળી પ્રભુના, ૪:૨૧૮
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશો વધુ ગ્રહી શકે, ૫:૨૧૦, ૫:૨૨૫
- ગણધરજીના, ૩:૩૬૫
- ધનમાંથી પ્રવાહી થવા, ૫:૧૧૫
- છન્નસ્થ પરમેષ્ટિ ગ્રહે, ૫:૧૩૮
- તીર્થંકર(અરિહંત) પ્રભુના, ૩:૩૬૫, ૩:૩૮૫, ૪:૮૭-૮૮, ૪:૧૩૪, ૪:૧૪૫, ૪:૨૧૭-૨૧૮, ૫:૧૩૭
- તીર્થંકરપ્રભુ નમસ્કાર મંત્રમાં પૂરે, ૩:૩૫૧
- તીર્થસ્થાનમાં, ૩:૧, ૩:૬૨
- થકી મોક્ષમાર્ગ સનાતન, ૩:૧૮૪
- થી અઘાતી કર્મની નિર્જરા, ૫:૬૮
- થી અંતરાયકર્મનો ક્ષય, ૫:૮
- થી આજ્ઞાપાલન, ૪:૮-૧૦, ૫:૫૧
- થી કષાયજય, ૫:૭૮
- થી જીવનો આત્મવિકાસ, ૨:૩૫૪-૩૫૬, ૫:૨૪૫
- થી ગુણો પ્રાપ્ત કરવા, ૪:૨૩૩, ૪:૨૩૮
- થી દર્શનની વિશુદ્ધિ, ૨:૧૮૧-૧૮૨
- થી મોહનીયનો ક્ષય, ૪:૨૧, ૪:૧૦૬
- થી રુચકપ્રદેશ નિરાવરણ થાય, ૪:૨૧૭
- નિસ્પૃહતા કેળવવાથી ગ્રહાય, ૩:૩૦૫
- ની નિર્જરા, ૪:૪૨, ૪:૧૩૩, ૪:૧૫૮
- નું દાન, ૫:૫૦
- નું બંધારણ તથા નિર્માણ, ૪:૧૧-૧૩, ૪:૧૪૭-૧૫૦, ૪:૧૫૩-૧૫૪, ૪:૧૫૮, ૪:૨૮૦-૨૮૨, ૪:૨૮૦, ૫:૫૬, ૫:૧૭૬
- ને ગતિ અને સ્થિતિ આપનાર આજ્ઞામાર્ગ, ૩:૩૮૮

- देवलोक तथा नरकमां ओछा अछाय, उ:उ८-उ८
- पंचपरमेष्ठि भगवंतना, २:उ५४-उ५६, ४:११-१३, ४:८६-८७, ४:उ४-उ५, ४:६२, ४:१४१, ४:१४७-१५०, ४:१६८, ४:१८८, ४:२३८-२३८, ४:२८०-२८१, ५:१०४-१०६, ५:१४६, ५:१५३, ५:१७३, ५:१७६, ५:१८६
- प्रार्थनामां भणी इण आपे, २:२२, २:१८१, ५:८, ५:१११
- पूर्ण परमेष्ठि परमाशु, ४:२८४-२८५, ४:३०१-३०२, ४:३१०-३१२, ४:३२४-३४०
- भक्तिमार्गे अछवा, ४:६२, ४:१०४, ४:१०७
- मंत्रस्मरणथी भेंयवा, ५:१११
- मां धर्मनुं सनातनपशुं, ५:१५४
- मां मलासंवरनो मार्ग, ४:१२०, ४:१४२, ४:१५३, ४:१५६, ४:२२१, ४:२२३
- मां रहेलो आज्ञारस, ४:१४२, ४:१४७-१४८, ४:१५८, ४:१८६, ४:२१८, ४:२२१, ४:२५३-२५६, ४:२८३, ४:३१२, ५:१५३, ५:१५५
- मां रहेलो कल्याणभाव, ४:२४६, ४:२५३, ४:२८०
- मां विनयरस, ४:१२, ४:१०७
- मां रहेलुं वीर्य, ५:१३०, ५:१५५
- मांथी भगतो पुरुषार्थ, ४:४७, ४:२५५
- मिथ्यात्व अने यारित्रमोहनो नाश करे, ४:१५, ४:८६
- लोकमां वहेवडावा, ५:११६
- शुक्लध्यानमां अछवा, उ:३०५
- शुभ अछवा, १:२८५, १:३६७
- सज्जव तथा सुषुप्त परमाशु, २:३५५
- सद्गुरुना अछवाथी आत्मविकास, २:३४५, २:३४६
- सद्गुरुनां, ४:२१
- साधुसाध्वीजनां, उ:३६२, ४:१६, ४:२६२
- सिद्ध प्रभुनां, १:२२, २:२२, २:२८८, २:२८५, २:३७८, ४:१३, ४:४३, ४:१४७, ४:१६८, ५:५५
- सिद्धप्रभु सिद्ध थती (केवणीसमुद्घात) वज्रते छोडे, उ:१८३-१८४, उ:३७४, उ:३८५, ४:१६८
- स्वकल्याण तथा परकल्याणना, ४:२६१-२६३
(कल्याणभाव तथा पूर्ण परमेष्ठि परमाशु पशु जूओ)
- परमाशु, पंच परमेष्ठि, ५:१३; ५:५३-५४
 - अछण करवा, ५:७३
- परमाशु, पूर्ण परमेष्ठि, ४:२८४-२८५, ४:३०१-३०५
 - अरिहंत(तीर्थकर) प्रेरित, ४:३३६-३३७
 - आचार्यज्ज प्रेरित, ४:३२७-३३१
 - उपाध्यायज्ज प्रेरित, ४:३२५-३२८

- ખેંચવા, ૪:૩૧૫-૩૧૮
- ગણધર પ્રેરિત પરમાણુ, ૪:૩૩૨-૩૩૪
- ની અંતરાય તોડવી, ૪:૨૮૫, ૪:૩૧૮
- નો આહાર, વિહાર અને નિહાર, ૪:૩૧૮-૩૧૯
- બનવાની પ્રક્રિયા, ૪:૩૦૩-૩૦૫
- માં આજ્ઞા કવચ, ૪:૩૩૦-૩૩૨
- સાધુસાધ્વી પ્રેરિત, ૪:૩૨૩-૩૨૪

પરમાર્થ લોભ, ૫:૧૪-૧૫

- પ્રભુથી સંતોષાય તેવો, ૫:૧૮
(લોભ પણ જુઓ)

પરમાર્થિક સિદ્ધિ, ૪:૮૧, ૪:૨૪૧-૨૪૪, ૪:૨૬૫, ૫:૧૨, ૫:૧૮૬

- કલ્યાણનાં પરમાણુથી, ૪:૨૮૧
- મહાસંવરના માર્ગે, ૪:૧૩૯, ૪:૨૬૦

પરિગ્રહ, ૧:૨૯૩, ૧:૩૨૯-૩૩૦, ૩:૧૮૫-૧૮૬, ૩:૩૪૧, ૫:૬

- અભ્યંતર, ૩:૧૮૪-૧૮૫
- તોડવા આર્કિયન્ય ગુણ, ૩:૧૮૪-૧૮૫, ૩:૧૯૧
- તોડવાના ઉપાયો, ૧:૧૭૧, ૧:૩૩૪
- તોડવા કાયોત્સર્ગ તપ, ૩:૩૪૧
- થી ચારિત્ર ખીલતું અટકે, ૧:૩૩૩
- થી બચવા અપરિગ્રહવ્રત, ૩:૧૬૬
- થી મોહનીય કર્મનું બંધન, ૧:૨૯૧, ૧:૨૯૩, ૧:૨૯૫, ૧:૩૨૩-૩૨૪
- દેહરૂપી, ૩:૧૮૬

- નિર્વેદથી તૂટે, ૧:૧૨૯, ૧:૩૨૯
- ની આસક્તિ, ૧:૩૨૯
- નો વિરોધીભાવ આર્કિયન્ય, ૩:૧૮૪
- પાપસ્થાનક, ૧:૩૨૯-૩૩૨
- બાહ્ય, ૩:૧૮૪-૧૮૫
- મિથ્યાત્વ તે મુખ્ય, ૩:૧૮૬
- સચેત-અચેત, ૧:૨૯૩, ૧:૩૩૦
- સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ, ૧:૩૩૦

પરિનિર્વાણમાર્ગ, ૪:૧૧૪, ૪:૧૧૫, ૪:૧૫૮

પરિષદ, ૧:૩૫, ૫:૪૯

- ને ટાળવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૪૫-૪૬
- પર વિજય મેળવવો, ૧:૧૭૧
- વખતે સ્થિરતા, ૫:૬૫, ૫:૭૬

પવિત્રતા (આત્માની), ૨:૯૩, ૩:૧૪૬-૧૪૭

- મોહબુદ્ધિથી હણાય, ૨:૯૩
- અને શૌચધર્મ, ૩:૧૪૫
- લોભના અભાવથી પ્રગટે, ૩:૧૪૧

પશ્ચાત્તાપ, ૧:૩૬૭

- અને પ્રતિક્રમણ, ૨:૧૪૧
- અને પ્રાયશ્ચિત્ત, ૧:૧૪૭, ૩:૩૩૮
- થી અશુભ કર્મને સગવડતાએ ભોગવાય, ૨:૭૮, ૨:૧૩૯
- કર્મવૃદ્ધિના વ્યાજથી બચાવે, ૨:૭૮
- થી દર્શનાવરણનો ક્ષય, ૧:૨૬૮
- નું મહત્ત્વ, ૨:૭૭

- सकाम निर्जरा थाय, १:४४, २:७८, २:१०३, २:११६, २:१३८, २:१८३, २:२४८
- समकित माटे पात्रता केणवे, २:८४-८५, २:३४०-३४१
- सम्यक्ज्ञाननुं आराधन, २:२४८
- संसारथी छूटवा, २:८८-८९, २:१११
- पढेलुं गुणस्थान, मिथ्यात्व, १:३२३, १:३६३-३६४, २:११८-१२०, ३:३७८
- अने उपशम समकित, १:१५, १:१०७, १:१०८
- अंतरवृत्तिस्पर्श थी लवीपणुं, २:१२०
- सर्व असंज्ञी जिवोने, २:११८
- क्षमापनाना पाठमां, २:१३७
- पंच परमेष्ठि लगवंत, १:८०-८१, २:३२४-३२५, ४:२७१-२७२, ४:२७८-२८०, ५:१५३
- अने अज्ञपी कल्याणनां परमाणु, ५:१०८
- अने उच्यगोत्र, १:२५४
- अने यतुर्विध संघ, ४:४०
- अने रुयक प्रदेशो, ३:१८७
- अज्ञपी प्रार्थनानुं आराधन, ५:१०८
- आज्ञाधीनता, ३:३६६-३६८, ३:३७६-३७७
- ओकथी वधु पदमां स्थान, २:२०२, ३:३६६-३६८, ५:१२२
- कल्याणभावना आधारे पद नकरी थाय, १:८१, २:२०२, २:३३४, २:३३५, २:३५१-३५५, ३:२३-२४, ३:८४, ३:३६७-३६८
- कल्याणभावनुं मिश्रण करे, ३:१८६
- गुरुरूपे निमवा, ५:१५५
- ना १०८ गुणो नमस्कार मंत्रमां, २:१८५, २:३३६, ३:३५१-३५२
- नां कल्याणनां परमाणु, ४:११-१३, ४:८६-८७, ४:१२५, ४:१४६-१५०, ४:१५६, ४:१५८, ४:१६८, ४:२३८, ४:२८०-२८४, ५:१०५, ५:१०८, ५:१४७, ५:१५८, ५:१७६, ५:१८६
- ना केवणीगम्य प्रदेशो, ४:२८०
- ना गुणो, ४:३१-३२, ५:८१, ५:११४
- नां पदने निकायीत करवुं, ४:३०१
- नां पद प्रमाणे सिद्धभूमिमां स्थान, ५:८७
- ना संवेग तथा निर्वेद, ५:१३३-१३४
- नां परमाणुओनुं त्रिकोण, ५:५३
- नी आस्था तथा अनुकंपा, ५:१३४-१३६, ५:१४२-१४४
- नी आज्ञा, ५:८२, ५:८५, ५:१०४
- नी आज्ञानो कर्म, ४:२४०, ४:२७८-२८०
- नी कक्षा प्रमाणे संसार स्पृहा, ४:८-१०, ४:२७८-२७९, ४:२८८-२८९
- नी केवणीपर्याय, ५:८८
- नी भक्ति, ४:२४
- नी सहायथी जिवनो विकास, ५:१०३-१०४

- નું આજ્ઞાપાલન, ડ:૯-૧૦, ડ:૨૩૬, ૨૭૧, ડ:૨૭૮-૨૮૦, પ:૧૩
- નું કવચ, ડ:૩૫, ડ:૨૩૬, પ:૯૪, પ:૧૪૮, પ:૧૭૬
- નું પદ પામવા માટે પાત્રતા, ડ:૫, ડ:૧૦, ડ:૨૨, ડ:૩૩, ડ:૯૮, ડ:૧૦૭, ડ:૩૦૧-૩૦૨, પ:૭-૮, પ:૧૧૮, પ:૧૫૩
- નું પદ પામવા જીવ સમસ્ત માટે કલ્યાણભાવ, ૨:૨૦૨, ૨:૨૯૭, ૨:૩૨૪, ૨:૩૩૨, ૩:૧૯૩, ૩:૩૬૮
- નું પંચામૃત, પ:૮૯, પ:૯૫, પ:૧૪૭
- નું પ્રતિક ઐ, ૨:૧૪૧, ૩:૫૧, ૩:૭૮, ડ:૨૭૧, ડ:૨૭૮
- નું મહાસંવરમાર્ગનું આરાધન, ડ:૧૩૯-૧૪૨, ડ:૧૮૪
- નું રત્નત્રય (પ્રાર્થના, ક્ષમાપના, મંત્રસ્મરણ) નું આરાધન ૩:૩૬૯-૩૭૨
- નું વીર્ય, ડ:૧૫૨-૧૫૩, પ:૯, પ:૯૧
- નું વ્યક્તિગત તથા સામૂહિક યોગદાન, ૩:૩૬૯
- ને મળતું ઉત્કૃષ્ટ શ્રુતકેવળીપણું, ૧:૭૩
- નો અંતરાય ગુણ, પ:૯૦-૯૧
- નો આજ્ઞારસ, ડ:૧૪૭-૧૪૯, ડ:૧૫૮, ડ:૧૮૬, ડ:૨૮૩, ડ:૨૮૯, ડ:૩૧૦-૩૧૨, પ:૧૧૨-૧૧૩
- નો કલ્યાણભાવ, ૩:૩૫૧-૩૫૨, ડ:૯૯, ડ:૧૨૫, ડ:૨૦૬-૨૦૭, ડ:૨૯૮-૨૯૯, પ:૧-૨, પ:૬-૭, પ:૯૦
- નો મૈત્રીભાવ, ડ:૧૫૯
- નો પુરુષાર્થ, ડ:૨૯૮-૩૦૦, ડ:૩૩૫-૩૩૬, પ:૧૩, પ:૧૩૪-૧૩૫, પ:૧૪૭-૧૪૮, પ:૧૫૭, પ:૧૮૫
- નો સાથ ક્રમિક આત્મવિકાસમાં, ૨:૩૩૬-૩૪૩, ૨:૩૫૪-૩૫૬, ૩:૩૬૬-૩૬૯
- નો સાથ શ્રેણિ વખતે, ડ:૩૬-૪૧, ડ:૧૪૯
- પંચપરમેષ્ટિ પ્રક્રિયા, પ:૧૫૨-૧૫૪
- પ્રતિ અહોભાવ, ૩:૩૫૬
- ભક્તિમાર્ગ પાળે, ડ:૧૦૭, ડ:૧૧૦, ડ:૨૦૯, ડ:૨૭૮
- માં વિવિધ માત્રામાં પ્રમાદ, ડ:૮, ડ:૧૦, ડ:૩૩
- માં સ્થાન પામેલા સદ્ગુરુના સાથથી ઝડપી વિકાસ, ડ:૧૯
- સમાન આત્મપ્રદેશો, પ:૧૧૨
(તીર્થંકરપ્રભુ, સિદ્ધપ્રભુ, ગણધર, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ-સાધ્વી પણ જુઓ)
- પંચામૃત, પ:૮૯
 - ઉપાધ્યાયજીનું, પ:૧૪૫
 - પંચપરમેષ્ટિ પ્રભુનું, પ:૯૫, પ:૧૦૧, પ:૧૪૫-૧૪૬
 - સાધુસાધ્વીજીનું, પ:૧૪૫
- પંચાસ્તિકાય, પ:૧૨૫, પ:૨૭૧
- પાત્રતા, ડ:૨૬૯, ડ:૨૭૬
 - અનુસાર જીવ બોધ ગ્રહણ કરે, ૩:૩૭૫, ૩:૩૮૨-૩૮૩

- आत्मविकास माटे, १:३८, १:८८, १:२८१-२८२, ३:३८२-३८३
- आज्ञा मेणववा, ४:२७३
- आज्ञाना ध्रुवबंध माटे, ५:४८
- उपदेश आपवानी छटा गुणस्थानथी, ३:३१८
- कल्याणना मार्गमां प्रवेशवा, ५:५८
- कल्याणभावथी केणवाय, ३:३८२
- कषायजयथी भीले, १:६७
- केवणीगम्य प्रदेश प्राप्त करवानी, ५:१८२
- केणववा विनय गुण ज़री, ३:१४८-१५०
- केणववा सद्गुरुनुं शरणां, ३:१८२
- केणववाथी आत्मविकास, ३:३, ३:२३
- केणववी ज़री, ५:२०८, ५:२२६
- केणववी दुर्लभ, ३:१७३
- यतुर्विध संघमां स्थान पामवा, ४:४०
- छूटवाना भावथी भीले, ३:११८
- तीर्थकर थवा माटे, ३:११, ३:२३, ५:१६३
- थी मार्गनी प्राप्ति, ३:२२७
- ना अभावथी मार्ग अलश न थाय, ३:१८४
- नित्यनिगोदना ज़वोनी, ४:८८
- पहेला मार्ग प्रकाशवो नदि, ३:२४०, ३:२४७
- पंयपरभेष्टिपदनी प्राप्ति माटे, ४:५, ४:१०, ४:२२, ४:३३, ४:८८,
- ४:१०७, ४:२८०, ४:३०१-३०२, ५:७-८, ५:१५३
- पूर्णआज्ञा सिद्धिनी, ५:१२
- पूर्ण आज्ञाना ध्रुवबंध माटे, ५:४८
- प्रमाणे कल्याणनां परमाणु मणे, ४:२२१, ४:२८८
- बोध आपवानी, ५:२६१
- बोध मेणववा, ३:११२, ३:३८३
- ભક્તિथी भीले, ४:२८८
- मलाआश्रव मार्ग माटे, ५:१५
- मार्गप्राप्ति माटे, ५:८-८
- रुयक प्रदेश मेणववा, ३:३४
- विनयथी भीले, ४:६५, ४:१०७, ४:२२४
- विना परमार्थे दान न थाय, ३:३८३
- वीतरागी बोध पामवा, ४:२२३-२२४
- सद्गुरु बनवानी, ४:६६, ४:२६०
- सम्यक्त्व मेणववा, १:८४-८५
- साधुसाध्वीजनी, ३:३५५
- पाप,
- अने अशाता, २:११३-११४
- आज्ञाना कवयथी पुण्यानुबंधी पाप, ३:३७३
- उअ परिणामथी वधु बंधाय, १:३०७
- कर्मथी अशुभ गति, २:१, २:२४४, २:२५२, २:३०५
- तत्त्वनी समजज्ञ, २:११३-११४

- તીવ્ર કષાયથી બંધાય, ૨:૨૫૨, ૨:૨૭૫
 - ની કર્મ પ્રકૃતિ, ૧:૨૬૭
 - નું મૂળ માન, ૨:૮૬
 - બંધનનાં કારણો, ૨:૨૫૨, ૩:૧૫૪-૧૫૫
 - બંધનથી બચવા આશ્રવદ્વાર બંધ(સંવર) કરવો, ૩:૧૮૦-૧૮૧
 - વિભાવથી બંધાય, ૨:૧૧૩, ૩:૧૫૩
- પાપસ્થાનક, ૧:૨૮૭, ૧:૨૮૮, ૧:૨૮૪, ૫:૨૮૨-૨૮૩
- અને ઘાતીકર્મોનો સંબંધ, ૧: ૨૮૨, ૧:૩૫૬
 - કર્મની પ્રકૃતિ અનુસાર બનાવેલા, ૧:૩૫૬
 - ગુણસ્થાન અનુસાર સેવન, ૧:૩૬૩-૩૬૪
 - નું સેવન કષાયથી, ૨:૨૦૦
 - બચવાનો ઉપાય, ૧:૩૬૫-૩૬૬
 - યોગથી વિશેષ પાપબંધ, ૧:૩૫૮ -૩૬૦
 - વધુ ઈન્દ્રિયો સાથે વધુ પાપસ્થાનકનું સેવન, ૧:૩૬૪-૩૬૫
- પાંચમુ ગુણસ્થાન, દેશવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ, ૧:૧૨૦, ૧:૧૨૧, ૧:૧૨૮, ૨:૧૨૫-૧૨૬, ૨:૩૬૨-૩૬૪, ૪:૨૫-૨૬, ૪:૧૧૩, ૫:૨, ૫:૬૩
- અપ્રત્યાપ્યાની કષાય સત્તાગત થાય, ૧:૨૨૫, ૩:૧૨૭
 - દ્રવ્ય(બાહ્ય) અને ભાવ(અંતર)થી, ૨:૧૨૬, ૨:૩૬૨-૩૬૩
 - પ્રાપ્તિ માટે પ્રાર્થના, ૨:૩૧-૩૨
 - પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૫૧, ૧:૧૨૦
- પ્રાપ્તિ પછી જીવની દશા, ૧:૫૧, ૧:૧૨૧, ૧:૧૨૮, ૧:૨૨૫, ૧:૨૭૮-૨૭૯
 - મેળવવા અવિરતિનો સંવર, ૨:૨૬૧-૨૬૨
 - મેળવવા પુરુષાર્થ, ૧:૪૪-૪૯, ૧:૧૨૦, ૧:૩૬૮
 - ક્ષમાપનાનું આરાધન વધુ ઉપયોગી, ૨:૨૫૬
 - ક્ષાયિક સમકિત વગર અનુપકારી, ૨:૧૨૬
 - નાં લક્ષણો: આજ્ઞાપાલનની શરૂઆત, ૨:૧૨૫, ૨:૩૬૨; વ્રતનિયમનું આંશિક પાલન, ૨:૧૨૫-૧૨૬, ૨:૩૬૨-૩૬૩; સંયમની શરૂઆત, ૨:૧૨૬, ૨:૩૬૩; સ્વચ્છંદ ઘટે, ૨:૧૨૬, ૨:૩૬૩
- પુદ્ગલ (દ્રવ્ય), ૨:૧૧૩, ૨:૨૩૩, ૨:૨૭૫-૨૭૬
- કર્મરૂપે આત્મા સાથે જોડાય, ૨:૨૫૧, ૨:૨૭૬, ૨:૨૮૩
 - નો જીવ પર ઉપકાર, ૨:૨૭૬
- પુણ્ય, ૨:૧૧૪, ૪:૪૧, ૪:૪૫, ૪:૪૯, ૪:૧૩૬, ૪:૧૫૩, ૪:૨૫૮, ૪:૨૬૪, ૫:૧૨૧
- આજ્ઞાના કવચથી બંધાય, ૩:૩૭૩
 - કર્મથી શુભ ગતિ, ૨:૧
 - ફળ સંસારશાતા માટે વાપરવું, ૧:૧૨૮, ૧:૩૬૩
 - ની કર્મ પ્રકૃતિ, ૧:૨૬૭
 - પરમાર્થનું, ૩:૩૧૩, ૩:૩૪૬, ૩:૩૭૩,

- उ:४२६-४२७, ४:४१, ४:४५, ४:४८,
४:१३६, ४:१५३, ४:२५८, ४:२६४
- परमार्थ पुण्यथी वीतरागता वधे,
उ:३१३, उ:४२२
 - परमार्थे वापरवा प्रार्थना, २:५२-५३
 - परमार्थे विघ्नकर्ता, २:५०-५१
 - पुण्यानुबंधी पुण्य, २:४३, २:५२,
२:१५६
 - प्रदेशोदयथी भपाववुं, उ:३११, उ:३१३
 - बंधनां कारणो, २:२५२, २:२८०-२८१,
उ:१५४-१५५
 - मंडकषायथी बंधाय, २:२५२, २:२७५,
उ:१७५
 - सद्गुरु नी प्राप्ति माटे जडरी, उ:३५०
 - संसारभावथी वेडझाँ ज्ञय, २:५०-५१,
२:१०२
 - संसारी पुण्य, १:३३-३४, १:४७,
उ:३४५, ४:३१
 - संसारी पुण्य बाणवुं, १:६५
 - संसारी पुण्य परमार्थ पुण्यमां पलटाववुं,
४:३४, ४:४१, ४:७४, ४:१३६,
४:१५८
- पुरुषार्थ, (आत्मविकास माटे), उ:२६३-२६६,
उ:४१६-४२०
- ॐ नी सहायथी, ४:२३६, ४:३३७
 - अकाम-सकाम, ४:१८२-४:१८३,
४:२१३, ४:२५०, ४:२८५
 - अघाती कर्मना क्षयनो, ५:८३
 - अने वीर्यना प्रकार, ४:१८३
 - अरिहंत प्रभुनो, ५:३०-३२, ५:१२७,
५:१४४
 - अडुपी कल्याणभावथी, ५:१०५, ५:१०७
 - अशातामां टक्वा माटे, ४:४६, ४:५२,
४:२०४, ४:२७२
 - आचार्यज्ञानो, ४:३२८-३३२, ५:१०४-
१०६, ५:१३४, ५:१३८, ५:१४३
 - आस्था तथा अनुकंपानो, ५:१३४-१४५
 - आसक्ति घटाडवा, ५:७०, ५:२१५
 - आहार, विहार तथा निहार माटे,
४:३१८-३१९
 - आज्ञापालन माटे, ४:३८, ४:१२४,
४:१२८, ४:२५३-२५४, ४:२६१-
२६२, ४:२७२-२७३, ४:२७६,
४:२८६, ५:१३-१४, ५:२०-२१,
५:२७, ५:६१, ५:६६, ५:८६, ५:८३,
५:८५, ५:१५४, ५:१५७, ५:२१४-
२१५, ५:२१६-२२०, ५:२३३-२३४
 - आज्ञारस भेणववा, ४:२५७-२५८,
४:२६२, ४:२८४-२८५, ५:१५४
 - आज्ञाडुपी धर्ममां, ५:५३
 - आज्ञाडुपी तपमां, ५:५२-५३
 - ईश्यागत-आज्ञागत, ४:३२८
 - उत्तम गुरुना आश्रये, ५:३०१
 - उत्कृष्ट, ४:३०२, ४:२४७
 - उपाध्यायज्ञानो, ४:४७, ४:२८४,
५:११६-१२०, ५:१३४, ५:१४०-
१४१, ५:१४३

- કર્મને ઉદ્દીરણા કરીને ભોગવવા, ૩:૩૧૪, ૩:૩૯૦, ૪:૧૧૯
- કર્મલક્ષી, ૪:૨૩૮
- કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા, ૪:૩૧૨
- કેવળ લગભગ ભૂમિકા પ્રાપ્ત કરવા, ૩:૩૧૩-૩૧૫
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશોનો, ૫:૧૮૫, ૫:૧૮૯
- ગણધરજીનો, ૪:૩૦૫-૩૦૯, ૪:૩૩૨-૩૩૪, ૫:૧૦૦, ૫:૧૩૯-૧૪૦, ૫:૧૪૩
- ગુણલક્ષી, ૪:૨૧૫, ૪:૨૩૧-૨૩૨, ૪:૨૩૮-૨૪૦, ૪:૨૪૨, ૪:૨૬૬, ૫:૨૯, ૫:૯૨
- ચારિત્ર ખીલવવા, ૩:૨૫૯, ૪:૨૪૩, ૪:૨૬૦, ૪:૨૬૪, ૫:૬૩-૬૪, ૫:૬૮-૭૦
- છઠ્ઠા ગુણસ્થાનની પ્રાપ્તિ માટે, ૩:૨૪૮-૨૪૯, ૩:૪૦૯, ૪:૨૭-૩૦, ૪:૧૧૮-૧૨૧
- છઠ્ઠા ગુણસ્થાને આગળ વધવા, ૪:૩૪-૩૫, ૪:૪૦-૪૧, ૪:૪૪, ૪:૪૯-૫૪, ૪:૧૨૩-૧૩૦, ૪:૧૫૯-૧૬૦, ૪:૨૬૫, ૫:૭૭, ૫:૧૫૬, ૫:૨૧૫-૨૨૦
- તીર્થસ્થાનમાં, ૩:૧
- તીર્થંકર પ્રભુનો, ૩:૨૪, ૩:૨૬-૩૨; ૩:૬૦-૬૧, ૫:૧૮૭-૧૮૯
- તીર્થંકરપ્રભુના આશ્રયે ઓછો જરૂરી, ૩:૯૯
- ત્રણે કાળનો(ભૂત, ભાવિ ને વર્તમાન), ૪:૪૫-૪૬, ૪:૨૩૦, ૪:૨૫૯, ૪:૨૭૩, ૪:૩૨૨
- ના આધારે પંચપરમેષ્ટિની પદવી, ૩:૨૩-૨૪, ૩:૯૪
- ના આધારે સત્પુરુષની સમર્થતા, ૩:૧૦, ૩:૨૨, ૩:૯૪, ૩:૯૯
- નાં લક્ષણો, ૫:૧૨૬
- નિત્યનિગોદથી નીકળવા, ૪:૮૮-૯૦
- ની તરતમતા, ૫:૩૦૦-૩૦૧
- ની શુક્લતા, ૫:૧૦૧
- નો ક્રમ, ૧:૯૫-૯૭
- પરકલ્યાણ માટે, ૪:૨૬૩-૪:૨૭૦
- પરમાર્થ પુણ્ય બાંધવા, ૩:૩૧૩, ૩:૩૮૯, ૩:૪૨૨
- પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનો, ૩:૩૬૮-૩૬૯, ૪:૨૯૮-૩૦૦, ૪:૩૩૫-૩૩૬, ૫:૧૩, ૫:૧૩૫, ૫:૧૫૪, ૫:૧૫૬-૧૫૭, ૫:૧૮૫
- પાંચ સમવાય સહિતનો, ૩:૧૩૬
- પૂર્ણઆજ્ઞાસિદ્ધિનો, ૫:૧૫
- પૂર્ણ કલંકરહિત અડોલ દશાનો, ૫:૮૪-૮૫
- પૂર્ણાતિપૂર્ણ આજ્ઞાનો, ૪:૨૮૮
- પ્રસન્નતાના માર્ગે સહેલો, ૩:૨૪૩
- મહાસંવરમાર્ગ, ૪:૧૫૯
- બાહ્યાંતર શ્રેણિના વિરોધથી બચવા, ૩:૨૨૯, ૩:૨૭૪, ૩:૨૭૯
- બોધને આચરણમાં મૂકવા, ૫:૧૨૦
- મહા આશ્રવનો, ૫:૧૧-૧૨, ૫:૧૫
- મહાસંવરનો, ૫:૧૧-૧૨, ૫:૧૭-૧૮, ૫:૫૨-૫૩, ૫:૭૭

- यथार्थ, ४:२१३
- राग-द्वेषथी छूटवा, ४:४८-५३
- रुचकप्रदेशोनो, प:१८५
- विभावथी भयवा, ४:१२०, ४:१२४-१२५, ४:२०८, ४:२६२, ४:२७४, प:८५
- शमनो, प:१२६-१३२
- शाता-अशाताना निमित्तमां, ४:५२, प:६०, प:२६६
- शारीरिक अशाता वजते, प:२६६
- श्रेणिनी तैयारी करवानो, ४:४४, ४:१०८, प:६८, प:७७-८०, प:२२६
- श्रेणि वजते, ४:३५-४१, ४:५०-५१
- समर्थ गुरुना आश्रये, ४:२३६
- सर्वोत्कृष्ट शुद्धिनो, ४:२३८-२४१, ४:२६५
- संयम केषववा, प:६६
- संवेग निर्वेदनो, प:१३३-१३४, प:१४५
- संसारभाव तोडवानो, १:१६
- संज्ञा अने आज्ञानी सहायथी, ४:२७४-२७७
- संज्ञीपंथेन्द्रियपशुं पामवनो, प:१६०
- सातमा गुणस्थाननो, ४:२८-३०, ४:३४-३५, ४:४१, ४:४४-४६, ४:१२३-१३७, ४:१५८-१६०, प:१५६
- साधुसाध्वीनो, ४:४७, ४:२६३, ४:३२२, प:१२०-१२१, प:१३४, प:१४१-१४२, प:१४५

- स्वकल्याण माटे, ४:२६२-२६३
- स्वतंत्रपणे करवो, प:१८८
- लकारात्मक अने नकारात्मक वलणथी, ४:८४-८५, ४:१३६, ४:१६०-१६२, ४:२१४-२१५, ४:२३८-२३९, ४:२४२
- क्षायिक समकित लेवा माटे, ३:२४०-२४२, ३:४०६-४०८
- ज्ञानावरणना नाश माटे, प:२०८

पुरुषार्थ (यतुरंगीय) - श्रम जुओ

- पूज, १:२३-२४, प:१८२, प:२०५
- विविध गुणस्थाने थती, प:२०५

पूज्यपाद स्वामी, प:२७४

- पूर्णा आज्ञा, ४:८-८, ४:२८-३०, ४:४७, ४:८४-८६, ४:११५, ४:१२३-१२४, ४:१५८, ४:१६१, ४:२१६, ४:२८५
- गणधर प्रभु पाणे, ४:१३४
- थी ऊँनुं भेंयाण, प:८१
- थी कल्याणकार्य करवुं, प:१५५
- थी कल्याणनां परमाणु छोडवा, ४:६२, ४:१३४
- थी प्रार्थना करवी, प:१०७
- महासंवर मार्ग, ४:१४१, ४:१६१
- मां आत्मप्रदेशो आववा, ४:२८८ (आज्ञा, आज्ञापालन पण जुओ)

- पूर्णा आज्ञासिद्धि, प:१५
- (आज्ञासिद्धि पण जुओ)

પૂર્ણ કલંકરહિત અડોલ દશા, ૫:૧, ૫:૫૨, ૫:૮૪

- સિદ્ધભૂમિમાં, ૫:૪
- ના અંતરાય ક્ષય થવા, ૫:૩૧

પૂર્ણાતિપૂર્ણ આજ્ઞા - આજ્ઞા જુઓ

પૈશુન્ય પાપસ્થાનક, ૧:૩૪૯

પ્રકૃતિ, કર્મની, ૧:૧૨-૧૩, ૧:૧૯૨-૧૯૪

- કષાયના આધારે બંધાય, ૧:૨૮૯
- નો ક્રમ, ૧:૨૫૭-૨૬૧
- પુણ્ય તથા પાપ, ૧:૨૬૫-૨૬૬
- મુખ્ય આઠ, ૧:૧૨-૧૩, ૧:૧૯૩, ૧:૨૭૩-૨૭૬

પ્રતિક્રમણ, ૧:૧૪૧, ૨:૮૧-૮૩, ૨:૧૪૧-૧૪૨
(આવશ્યક પણ જુઓ)

પ્રત્યાખ્યાન, ૧:૧૪૩

- કષાયના, ૧:૧૬૬

પ્રત્યાખ્યાની કષાય, ૧:૨૨૬-૨૨૭, ૧:૩૪૦

- કેવળજ્ઞાનમાં ક્ષય, ૩:૧૨૭
- ક્રોધ, ૩:૧૨૭-૧૨૮
- છટ્ટા ગુણસ્થાને સત્તામાં, ૧:૧૨૧, ૧:૨૨૬ ૧:૧૭૮, ૧:૨૭૯, ૧:૩૪૧, ૩:૧૨૭
- ની નિર્જરા શ્રેણિમાં, ૨:૧૩૩, ૨:૨૮૦, ૨:૩૭૩-૩૭૪
- માન, ૩:૧૩૩-૧૩૪
- માયા, ૩:૧૪૦

- મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધીમાંથી ઉપજેલા, ૪:૨૩

- લોભ ૩:૧૪૬-૧૪૭
- સ્વચ્છંદ તૂટવાથી દબાય, ૪:૪૦

પ્રદેશ (આત્માના), ૧:૧૧૧, ૧:૨૪૬

- અશુદ્ધ, ૨:૧૬૩, ૨:૩૫૯
- આઠ કેવળીગમ્ય, ૨:૩૫૯
- આઠ પૂર્ણ શુદ્ધ (રુચક), ૨:૧૬૩, ૨:૩૫૯
- આજ્ઞાધીન થવા, ૫:૧૫૩, ૫:૧૫૬
- કંપિત થવાથી કર્મ બંધાય, ૨:૨૫૧
- દેહથી છૂટા થાય આત્માનુભવ વખતે, ૨:૩૬૦
- દેહથી છૂટવાથી સમાધિમૃત્યુ, ૨:૩૬૧-૩૬૨
- દેહના સ્થૂળ બંધનથી મુક્ત ક્ષાયિક સમકિત પછી, ૨:૩૬૦-૩૬૧
- નિર્જરાથી દેહથી છૂટા પડે, ૨:૩૬૧
- ની કક્ષા પંચપરમેષ્ટિ જેવી હોવી, ૫:૧૫૬
- ની ક્રમિક શુદ્ધિ, ૫:૧૧૨
- ની સંખ્યા ક્યારેય ન બદલાય, ૨:૨૩૬
- નું કંપન, ૫:૮૧, ૫:૮૪
- ને મળતો કેવળીગમ્ય પ્રદેશનો સાથ, ૫:૧૫૭-૧૫૮
- પર રહેલું તેજસ-કાર્મણ શરીર, ૫:૧૬૨ (રુચક પ્રદેશ, કેવળીગમ્ય પ્રદેશ પણ જુઓ)

પ્રદેશ, અશુદ્ધ -

- કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની પૂજા કરે, ૫:૨૦૬

- ને મળતું કવચ, પ:૧૯૦
 - નો કેવળીગમ્ય પ્રદેશની સહાયથી થતો વિકાસ, પ:૧૫૮, પ:૧૭૮-૧૭૯, પ:૧૮૪, પ:૨૦૦, પ:૨૦૨, પ:૨૦૪, પ:૨૦૬, પ:૨૧૦, પ:૨૧૨, પ:૨૧૫-૨૧૬, પ:૨૧૯, પ:૨૨૦, પ:૨૨૩, પ:૨૨૬, પ:૨૨૮
 - નો શુભ-અશુભ ભાવ, પ:૧૭૮
- પ્રદેશ, કેવળીગમ્ય - કેવળીગમ્ય પ્રદેશ જુઓ
- પ્રદેશ, રુચક - રુચક પ્રદેશ જુઓ
- પ્રદેશોદય, ૧:૨૬૨
- અને અનભિસંધિજ વીર્ય, ૪:૨૫૧-૨૫૨
 - થી અશાતાના ઉદયોને વેદવા, ૩:૩૮૪
 - થી અંતરાય કર્મ ભોગવવું, ૪:૧૬૨, ૪:૧૮૯
 - થી કષાયો ભોગવવા, ૪:૫૭; ૪:૧૩૬
 - થી નિર્જરા, ૧:૪૪, ૨:૧૯૨, ૪:૧૫૪-૧૫૬, ૪:૨૦૩, ૪:૨૦૫, ૪:૨૦૭, ૪:૨૫૧-૨૫૨, ૪:૨૮૯-૨૯૧, ૫:૩૭, ૫:૭૫
 - થી પુણ્યની નિર્જરા, ૩:૩૧૧, ૩:૩૧૩
 - થી અઘાતીકર્મ તોડવા અઘરા, ૧:૨૨૦-૨૨૧, ૫:૪૩
 - થી ઘાતી કર્મ ભોગવવા, ૧:૧૩, ૧:૧૪૭
 - થી મોહ ભોગવવો, ૧:૨૨૧
- પ્રાણ, ૧:૧૮૭, ૨:૨૩૫
- પ્રમાદ, ૧:૧૯૦-૧૯૧, ૧:૨૭૮, ૧:૧૯૦, ૪:૧-૫, ૪:૯-૧૦, ૪:૨૩, ૪:૩૧-૩૩,
- ૪:૪૬, ૪:૫૪, ૪:૬૦, ૪:૯૬, ૪:૧૯૪, ૫:૬૭-૬૮, ૫:૨૨૭, ૫:૨૯૬
 - અકામ-સકામ, ૪:૧૯૩-૧૯૪
 - અને આત્મિક શુદ્ધિ તથા સિદ્ધિ, ૪:૩૨
 - અને છટું ગુણસ્થાન, ૪:૨૭-૨૯, ૪:૧૧૯, ૪:૧૨૧
 - અને પૂર્ણ-અપૂર્ણ આજ્ઞા વચ્ચે સંબંધ, ૪:૮-૯, ૪:૨૯, ૪:૮૬
 - અને વિચાર કે વિકલ્પ, ૨:૧૨૯, ૨:૨૬૭
 - અને સ્વરૂપસ્થિરતા, ૨:૨૬૭
 - અશુભ અંતરાય બંધાવાનું કારણ, ૪:૧૯૧, ૪:૧૯૫
 - ભવીપણું ટળે ત્યારે, ૨:૧૦૮
 - કર્મબંધનું કારણ, ૧:૧૯૦, ૧:૧૯૧, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧, ૪:૧૩૨
 - કર્મસ્થિતિ તથા અનુભાગ બંધનું કારણ, ૨:૨૫૧
 - છોડવાની પ્રાર્થના, ૧:૬૩, ૨:૧૦૯
 - છોડવાથી સંવર તથા નિર્જરા, ૪:૯, ૪:૯૮, ૪:૧૨૧, ૪:૧૫૦
 - થી કલ્યાણનાં પરમાણુ નબળાં બને, ૪:૨૪૭, ૫:૧૨૩
 - થી કેવળજ્ઞાન લંબાય, ૪:૪૮
 - થી શાતાવેદનીયનો જથ્થો વધે, ૪:૪૮
 - થી સમકિત વમે, ૪:૧૮
 - દશા વધવા સાથે વધતો ભય, ૨:૧૦૯
 - ના પ્રમાણમાં મોહરસ ઉપજે, ૪:૨૭, ૪:૧૩૨

- નો જય મોક્ષમાર્ગમાં પ્રગતિ માટે, ૨:૧૦૭, ૨:૧૧૧
- નો ભય શ્રેણિમાં, ૨:૧૦૭-૧૦૮, ૨:૨૭૯-૨૮૦, ૨:૩૭૫
- નો સંવર કરવાનાં સાધનો, ૨:૨૬૧-૨૬૨
- પરમાર્થે, ૪:૩૨-૩૩
- પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતમાં ક્ષમા પ્રમાણે, ૪:૭-૮, ૪:૯-૧૦
- પાંચ પ્રકાર, ૧:૨૭૯
- પાંચમું ગુણસ્થાન, ૪:૨૫-૨૬
- રહિતપણું સાતમા ગુણસ્થાને, ૨:૧૨૯, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૨:૨૬૭
- સંસાર પ્રત્યે, ૪:૩૨
- શ્રેણિમાં, ૩:૩૮૭, ૪:૩૮-૪૧, ૪:૫૭, ૫:૭૮, ૫:૨૨૭
- જ્ઞાન માર્ગે અને ક્રિયામાર્ગે વધુ, ૪:૬૩
- વધવાનાં કારણો: રાગ-દ્વેષ, ૪:૫૪-૫૫, ૪:૬૮; સુખબુદ્ધિ/સ્પૃહા, ૪:૨૫, ૪:૪૮, ૫:૧૧૪; સ્વચ્છંદ, ૩:૩૫૮
- છોડવાના ઉપાયો: ૧:૧૩૩, ૧:૧૪૦, ૧:૧૬૨, ૧:૨૭૮; આજ્ઞાપાલન, ૪:૬, ૪:૮-૯, , ૪:૩૧-૩૩, ૪:૩૪, ૪:૭૨-૭૩, ૪:૧૨૮, ૪:૨૫૯; કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહણ કરવાથી, ૪:૧૩, ૪:૫૫; નિર્ગથમાર્ગનું આરાધન, ૪:૧૧૩; ભક્તિમાર્ગનું આરાધન, ૪:૬૨, ૪:૭૩, ૪:૧૧૦; મહાસંવરમાર્ગનું આરાધન, ૪:૧૪૧-૧૪૨; વિનય ગુણ ખીલવવો,

૪:૧૯, ૪:૬૬-૬૭, ૪:૧૩૦; રાગદ્વેષનાં જોડકાં છૂટા રાખવાં, ૪:૨૯, ૪:૫૩-૫૫; સત્પુરુષનું શરણું, ૪:૨, ૪:૧૩, ૪:૬૪; સરળતાના ગુણથી, ૪:૩૨૨; સર્વ સત્પુરુષ આજ્ઞાકવચથી, ૪:૧૫૫

પ્રાર્થના, ૫:૧૦૬-૧૦૮

- અરૂપી, ૫:૧૦૮, ૫:૧૧૩
- કરવાની રીત, ૨:૧૭, ૨:૩૮
- જીવનમાં વણવી, ૨:૭૪
- થી આરાધન, ૧:૩૬૮, ૪:૪૬, ૪:૬૦, ૪:૨૩૯
- થી આજ્ઞામાર્ગનું આરાધન, ૫:૧૦૬-૧૦૮
- થી પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનો સાથ, ૪:૬૦
- થી મુશ્કેલીનો હલ, ૫:૨૫૪; થી સંવરનું આરાધન, ૪:૬૦, ૪:૧૧૭, ૪:૧૫૧, ૪:૧૮૧, ૪:૨૧૪
- થકી વીર્ય મેળવવું, ૧:૧૧૩, ૫:૯
- થકી કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા, ૨:૧૯૧
- નાં માધ્યમથી ક્ષમાપના, ૫:૧૦૯
- નું આરાધન સમ્યક્દર્શન ખીલવવા, ૨:૧૯૧-૧૯૨
- નું સ્વરૂપ, ૪:૫૯
- પૂર્ણ અને અપૂર્ણ આજ્ઞાથી કરવાનું ફળ, ૩:૩૭૦-૩૭૧, ૫:૧૦૭
- પ્રથમ રત્ન, ૧:૧૦૯
- ભક્તિનો પાયો, ૪:૨૩૧, ૪:૨૩૯, ૪:૩૨૫
- મહત્વ, ૧:૧૦, ૧:૧૧૧, ૨:૬

- પરમાર્થ ને લગતી પ્રાર્થના: દોષમુક્ત થવા, ૧:૬; સદ્ગુરુ પ્રાપ્તિ અર્થે, ૧:૬,૧:૮; પ્રભુનાં દર્શન મેળવવા, ૧:૮; આજ્ઞામાં રહેવા માટે, ૧:૧૨૦; પ્રભુ જેવા સુખી થવા માટે, ૧:૧૪૦
- લાભો : અશુભ કર્મોનો આશ્રવ ઘટે, ૨:૨૯, ૨:૧૫૧; અશાંતિથી બચાવે, ૨:૪૦; આત્મશાંતિ તથા આત્મશુદ્ધિ વધે ૨:૧૨; આર્ત-રોદ્ર ધ્યાનથી બચાવે, ૨:૪૦, ૨:૪૨; અંતરાયનો ક્ષય, ૨:૭, ૨:૨૫૩; કર્મનો સંવર, ૨:૪૦, ૨:૧૯૨; કર્મનાં કાળ અને તીવ્રતાની મંદતા, ૨:૪૭-૪૮; કષાયની મંદતા, ૨:૮; ગુણોની ખીલવણી, ૨:૧૭, ૨:૨૪; ઘાતીકર્મ નબળાં પડે, ૨:૯; ચારિત્ર ખીલે, ૪:૧૦૬-૧૦૭; દર્શનની વિશુદ્ધિ, ૨:૧૯૧-૧૯૨; દોષથી મુક્તિ, ૨:૧૭; મોહ તૂટે, ૨:૨૪; વિભાવથી બચાવે, ૨:૭૪; વૈરાગ્ય કેળવે, ૨:૪૦; શુભ અઘાતી કર્મ બંધાય, ૨:૯; શ્રદ્ધા બળવાન થાય, ૨:૨૫૩; સંસારીભાવ ઘટે, ૨:૧૦
- સફળતા માટે જરૂરી તત્ત્વો : ઈષ્ટદેવ પ્રતિ ઉપકારભાવ, ૨:૧૮; કોઈનું અકલ્યાણ ન ઈચ્છવું, ૨:૧૬; તત્ત્વ મેળવવાની બળવાન તાલાવેલી, ૨:૧૧; દોષની કબુલાત તથા પશ્ચાતાપ, ૨:૧૮; ધીરજ અને નિ:શંકતા, ૨:૧૯; પ્રભુમાં અતૂટ શ્રદ્ધા, ૨:૧૪; ભાવનું ઊંડાણપણું, ૨:૧૭

પ્રાયશ્ચિત્ત, ૧:૧૪૭-૧૪૮, ૩:૧૭૯, ૩:૩૩૮

- થી ઉત્તમ નિર્જરા, ૨:૨૬૪

- થી નિર્જરા કરવી, ૧:૧૪૮
- થી સમ્યક્જ્ઞાનનું આરાધન, ૨:૨૪૯
- પ્રેમ, ૪:૧૨૬-૧૨૭, ૪:૨૩૨, ૪:૩૨૮-૩૨૯
- અને ભક્તિ, ૫:૯૯, ૫:૧૯૧
- અને રાગ વચ્ચે ફરક, ૧:૧૧૧
- કષાયના જયથી વધે, ૫:૬૯
- સદ્ગુરુ પ્રત્યે, ૪:૨૧, ૪:૨૪, ૪:૧૨૬
- બંધ, કર્મના(બંધ તત્ત્વ), ૧:૧૨-૧૩, ૧:૨૮૨-૨૮૭, ૨:૧૧૭
- નાં પાંચ કારણો, ૧:૧૮૮-૧૯૧
- ના પ્રકાર, ૧:૧૯૧-૧૯૩
- પ્રદેશબંધ, ૧:૨૮૪
- વખતે વેદનીય કર્મનો વધુ જથ્થો, ૧:૨૨૦

બાર ભાવના: ભાવના, બાર જુઓ

બારમું ગુણસ્થાન, ક્ષીણમોહ, ૨:૧૩૫, ૨:૩૭૫, ૨:૩૭૯

- અને ઘાતી કર્મોનો નાશ, ૧:૧૬૬, ૧:૧૯૪, ૧:૩૦૨-૩૦૩, ૧:૩૧૬
- ઘાતીકર્મો નો નાશ, ૨:૧૩૫, ૨:૨૬૨, ૨:૨૮૦, ૨:૨૮૩, ૨:૩૭૫
- ના અંતે સદ્ગુરુનું અવલંબન છૂટવું, ૧:૮૭, ૨:૧૩૫, ૨:૨૮૩, ૨:૩૭૫
- પરમાર્થ અંતરાયનો પૂરો ક્ષય, ૨:૨૮૪
- મહાવ્રતનું ઉત્કૃષ્ટતાએ પાલન, ૨:૩૭૯
- મોહનીય (કષાય) નો ક્ષય, ૨:૧૩૫, ૨:૩૭૯
- સુધી સદ્ગુરુનું અવલંબન જરૂરી, ૨:૩૪, ૨:૩૮, ૨:૨૮૦

બીજા, ધર્મનું,

- કેવળી સમુદ્ઘાત વખતે રોપાય, ૪:૮૯-૯૦, ૪:૧૬૭

બીજું ગુણસ્થાન, સાસ્વાદન, ૧:૧૦૯, ૧:૩૪૧, ૧:૩૬૩, ૨:૧૨૦-૧૨૧

- પડવાઈ વખતે અનંતાનુબંધીના ઉદયથી જ સ્પર્શ, ૨:૧૨૦
- પડવાઈ વખતે મિથ્યાત્વના ઉદયથી અસ્પર્શ, ૨:૧૨૧

બોધ, વીતરાગી, ૪:૨૧૧-૨૧૩; ૪:૨૧૬-૨૧૭

- થી આત્મિક વિકાસ, ૪:૨૧૭-૨૧૮, ૪:૨૨૦-૨૨૩
- માટે પાત્રતા, ૪:૨૨૩-૨૨૪

બોધરસ, ૪:૨૧૮-૨૧૯; પ્રત્યક્ષ સાથ વખતે, ૪:૨૨૧

આજ્ઞારસ પણ જુઓ

બોધસ્વરૂપ, ૧:૧૪૪, ૪:૧૨૯, ૪:૧૩૫, ૪:૧૬૮

- સિદ્ધ થયા પછી, ૧:૧૫૯

બોધિદુર્લભ ભાવના, ૨:૨૪૪, ૩:૧૭૨-૧૭૪

બ્રહ્મચર્યવ્રત, ૧:૨૯૫, ૧:૩૨૫-૩૨૮, ૧:૩૩૫, ૩:૧૬૬, ૩:૧૮૭, ૪:૨૩૪, ૫:૫-૬

- અને ઈન્દ્રિયના વિષયો, ૩:૧૮૭-૧૮૮
- એટલે સ્વરૂપલીનતા, ૩:૧૮૭
- 'ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય', ૩:૧૯૦
- દર્શનમોહ ક્ષય કરવા, ૧:૨૯૫
- થી સંવર-નિર્જરા વધે, ૩:૧૬૭

- થી શુદ્ધ ચારિત્ર ખીલે, ૩:૧૮૭

- ની નવવાડ, ૧:૩૨૬-૩૨૭

બૃહદ્ દ્રવ્યસંગ્રહ, ૫:૨૭૫-૨૭૬

ભક્તામર સ્તોત્ર, ૫:૨૪૬-૨૪૯

ભક્તિ, ૪:૨૩-૨૫, ૪:૭૩, ૪:૧૦૪-૧૦૫, ૪:૧૧૬-૧૧૭, ૪:૧૭૫, ૪:૧૮૧, ૪:૨૨૪, ૪:૨૨૬, ૪:૨૨૮-૨૨૯, ૪:૨૭૭, ૪:૩૧૬-૩૧૯, ૫:૨૮-૨૯, ૫:૩૭, ૫:૩૯, ૫:૨૨૭

- અને પ્રેમ, ૫:૯૯

- અને વિનયાભાર, ૪:૨૨૫, ૪:૨૩૧

- આજ્ઞાભક્તિ, ૪:૨૮૬

- આજ્ઞારસ દ્વારા વેદવી, ૫:૧૧૩

- કેવી રીતે ખીલે, ૩:૨૧૯, ૩:૨૪૦

- ગણધરપ્રભુની, ૪:૩૦૪-૩૦૫

- ગુપ્તભક્તિ, ૪:૨૭૭

- થી આજ્ઞાનું આરાધન, ૨:૨૩૦, ૩:૨૪૦, ૩:૨૪૯, ૪:૨૪, ૪:૭૨-૭૩, ૪:૧૧૩, ૪:૨૭૮-૨૭૯

- થી ગુણો ખીલે, ૪:૨૩૩, ૪:૩૨૧-૩૨૨, ૪:૩૨૫

- થી વિહાર, ૪:૩૧૮

- નાં સાધનો, ૪:૨૩૧

- પરમ ભક્તિ, ૪:૩૧, ૪:૨૭૭

- પરાભક્તિ, ૪:૧૨૭, ૪:૨૨૫, ૪:૨૭૭

- પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતની, ૩:૩૮૪

- પાત્રતા ખીલે, ૪:૨૨૪

- પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં, ૪:૩૨૭-૩૨૮

- मानत्मावधी बयावे, ३:३३१
 - शरशुं भीलवुं, ४:११६
 - श्रद्धाथी भीले, ३:३२८
 - सत्पुरुष/सद्गुरु प्रत्ये, ३:२४०, ३:३३१, ५:२४६
 - सरणताथी भीले, ४:३२१-३२२, ४:३२५
 - सौभाग्यार्थनी, ४:६८-७१
(भक्तिमार्ग पक्ष जुओ)
- भक्तिमार्ग, ४:६०-६३, ४:७३-७५, ४:१०४-१०५, ४:११२, ४:११५-११६, ४:२२४, ४:२२६-२२८, ४:२३४, ४:२३८
- उत्तम, ३:२३४, ३:२५२, ३:३२८
 - डेवी रीते भीले, ३:२१८, ३:२४०
 - थी आत्मसिद्धिशस्त्रनी रचना, ४:१०८
 - थी मान कथायनो क्षय, ४:६२, ४:१०४, ४:१०७, ४:२३८
 - थी विनय भीले, ४:६६-६८, ४:१०४-१०५, ४:१०७, ४:२२४, ४:२३८
 - नुं आराधन पांयमा गुणस्थान सुधी, ४:११३
 - पंयपरमेष्ठि भगवंत पाणे, ४:१०७-११०
 - श्रद्धाथी भगवान थाय, ३:३२८
 - श्रीमद् राज्यंद्रनां ज्वनमां, ३:२१८
 - सर्वोत्तम, ४:७३, ४:११६, ४:२२८-२२९, ४:२३४
 - वैराग्य भीलवे, ३:२१८
(भक्ति पक्ष जुओ)

भय,

- ना सात प्रकार, १:१७, १:२२८, ५:२०१-२०२
- प्रभुनुं शरशुं लेवाथी टणे, १:५०
- संज्ञा, १:३५५
- क्षमापनाथी तूटे, १:१४८

भरतक्षेत्र,

- मां तीर्थकर भगवान, १:२४७

भव, ३:३१०-३१२

भवीपशुं,

- नी प्राप्ति अप्रमादी थवाथी, २:१०८
- प्रगटवुं, १:३, १:८७, २:१२०, २:३३७, ३:३७८
- मणवामां तीर्थकर प्रभुनो साथ, १:३, १:८७

(अंतरवृत्तिस्पर्श पक्ष जुओ)

भाव, ४:२४५-२४६, ४:२४८-२४९, ४:२५३, ४:२७४, ४:२८२

- अनुसार कर्मो बंधाय, १:१८७-१८८, १:२८१, १:२८६, ३:१५४, ४:१५६
- अनुसार लेश्या, ३:१५३
- अनुसार वेदन, ४:३०१
- अने अभिसंधीज वीर्य, ४:२०२, ४:२४८
- अशुभत्मावधी पापबंध, ३:१५४-१५५
- कल्याणनां परमाशु अलवा, ४:३१२, ४:३१६

- ત્રણ કાળના, ૪:૨૩૦, ૪:૨૩૫, ૪:૨૬૧
- ના આધારે હિંસાનું ફળ, ૧:૨૮૭
- ની વિશુદ્ધિ, ૧:૧૭૩
- નું મહત્ત્વ, ૧:૩૩, ૧:૮૨
- મન:પર્યવજ્ઞાનથી જાણવા, ૧:૨૧૦
- શુદ્ધ-અશુદ્ધ, ૫:૨૧૮
- શુભભાવ થી પુણ્યબંધ, ૩:૧૫૪
- સંજ્ઞાથી કરવા, ૪:૨૦૨, ૪:૨૩૫, ૪:૨૪૮
- સૌથી બળવાન સમવાય, ૪:૭૩, ૪:૧૭૧, ૪:૨૪૫
- હકારાત્મક-નકારાત્મક, ૪:૮૪-૮૫, ૪:૧૩૬, ૪:૧૬૦-૧૬૨

ભાવના, ચાર (મૈત્રી, પ્રમોદ આદિ), ૩:૨૬

ભાવના, બાર, ૩:૧૧૩, ૩:૧૪૭, ૫:૨૬૮-૨૭૦, ૫:૨૮૪

- અન્યત્વભાવના, ૨:૨૨૬-૨૨૮, ૩:૧૧૬-૧૧૭
- અનિત્યભાવના, ૨:૨૧૧-૨૧૪, ૩:૧૧૩-૧૧૪
- અશરણભાવના, ૨:૨૧૪-૨૧૬, ૩:૧૧૪
- અશુચિભાવના, ૨:૨૧૭-૨૨૧, ૩:૧૧૫
- આશ્રવભાવના, ૨:૨૫૦-૨૫૩, ૩:૧૫૩-૧૫૫
- એકત્વભાવના, ૨:૨૭૧-૨૭૩, ૩:૧૧૬
- નિર્જરાભાવના, ૨:૨૬૩-૨૬૬, ૩:૧૫૭-૧૫૮

- બોધિદુર્લભભાવના, ૨:૨૪૪, ૩:૧૭૨-૧૭૪
- ધર્મદુર્લભભાવના, ૨:૨૪૪-૨૪૬, ૩:૧૭૪-૧૭૬
- લોકસ્વરૂપભાવના, ૩:૧૭૧-૧૭૨
- વૈરાગ્ય કેળવે, ૩:૨૦૨
- સંસારભાવના, ૨:૨૨૩-૨૨૬
- સંવરભાવના, ૨:૨૬૧-૨૬૩, ૩:૧૫૬-૧૫૭

ભેદરહસ્ય,

- પામવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૫૦, ૧:૧૩૧, ૩:૨૮

ભેદજ્ઞાન, ૨:૨૫૫, ૪:૧૨૦

- એક સમયનું, ૧:૮૭-૮૮
- કરવા માટે બાહ્ય-અંતરંગ નિમિત્તો, ૨:૨૫૪-૨૫૫
- કર્યા પછી સંસારભાવ ઘટે, ૨:૨૫૭, ૨૫૮
- થી વેદનીયકર્મ ભોગવવું, ૧:૨૨૧
- થી સમકિતની પ્રાપ્તિ, ૨૫૬, ૨૫૭
- પાંચ મિનિટથી વધુ, ૧:૧૦૭
- વધવાથી સંવર-નિર્જરા વધે, ૨:૨૬૬
- વધારવા પ્રાર્થના, ક્ષમાપના, મંત્રસ્મરણનું આરાધન, ૨:૨૫૬

ભોક્તાપણું, ૪:૧૮૮, ૪:૨૪૨, ૪:૨૫૧

મતિજ્ઞાન, ૧:૧૮૭-૨૦૧, ૧:૩૦૮

- ના પ્રકાર, ૧:૨૦૦-૨૦૧

મન,

- અને યોગ, પ:૧૩૫, પ:૨૨૦
- અને શૂન્યતા, પ:૯૩
- અને સંજ્ઞા, ળ:૨૩૫, ળ:૨૭૫
- થી કષાય બંધાય, ૧:૧૯૦
- થી થતી સૂક્ષ્મ ચોરી, ૧:૩૧૧
- ના આધારે વચન તથા કાયા આજ્ઞાધીન રહે, પ:૨૧૯
- ની એકાગ્રતા, ૧:૧૫૫
- ની સહાય અવધિજ્ઞાનમાં, ૧:૨૦૭, ૧:૩૦૮
- ની સહાય મન:પર્યવજ્ઞાનમાં, ૧:૨૧૦, ૧:૩૦૮
- ને વશ કરવું, ૧:૫૬-૫૭, ૧:૬૦, ૧:૬૮, ૫:૬૭, ૫:૨૧૬, ૫:૨૧૮, ૫:૨૨૦
- ને વશ કરવાની પ્રાર્થના, ૧:૫૭
- નો ઉપયોગ મતિ-શ્રુતજ્ઞાનમાં, ૧:૨૦૨, ૧:૩૦૮
- નો દર્શનાવરણ સાથે સંબંધ, ૧:૨૧૫,

મન, વચન, કાયા,

- ની એકતા, ૧:૧૪, ૧:૫૬-૫૭

મન:પર્યવ જ્ઞાન, ૧:૨૧૦-૨૧૧, ૧:૩૦૮

- થી કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા, ૫:૧૦૫
- થી બોધ આપવો, ૫:૧૦૧

મનુષ્ય, ૧:૨૩૨

- અને લોકસ્વરૂપભાવના, ૨:૨૭૪-૨૭૫
- ગતિ ઉત્તમ, ૧:૩૭, ૧:૨૮૦, ૩:૧૭૪

- જન્મ મળવો દુર્લભ, ૨:૧, ૨:૨૪૪, ૩:૧૪૮

- માત્ર સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિય જીવો, ૨:૧, ૨:૧૧૯

મનુષ્યત્વ(ચતુરંગીય) - માનવતા જુઓ

મહાઆશ્રવ,

- અને મહાસંવર, ૫:૨૮
- નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૧
- નાં ભયસ્થાનો, ૫:૧૭
- માર્ગની પૂર્ણતા, ૫:૧૯

મહાવ્રત, ૧:૧૩૯, ૧:૧૫૬, ૧:૨૯૪, ૧:૩૪૨, ૧:૩૬૬, ૩:૧૬૬-૧૬૮, ૫:૫-૬

- અને છઠું ગુણસ્થાન, ૨:૧૨૭
- આશ્રવ તોડવા અહિંસાવ્રત, સત્યવ્રત, અસ્તેય વ્રત, ૩:૧૬૭-૧૬૮
- એ પરમ ઈષ્ટ, ૨:૩૭૭
- ચાર, બીજા થી ત્રેવીસમા તીર્થંકર વખતે, ૧:૨૯૨
- થી ઘાતીકર્મનો ક્ષય, ૧:૨૯૩-૨૯૫
- નાં નામ, ૨:૧૨૭

- ના પાલનથી અવિરતિનો સંવર, ૨:૨૬૧
- ના પાલનથી શ્રેણીમાં વિકાસ, ૨:૩૭૭-૩૭૮

- નું પાલન ઈન્દ્રિયવિકાસ સાથે, ળ:૧૯૭-૨૦૦

- નું પાલન, ળ:૧૫૮-૧૫૯, ળ:૧૬૨, ળ:૧૮૭, ળ:૨૩૩-૨૩૪, ળ:૨૫૮

- નો ભંગ, ળ:૧૮૯, ળ:૧૯૨

- પાંચ, છેલ્લા તીર્થકર, મહાવીર પ્રભુ વખતે, ૧:૨૮૩-૨૮૪; પહેલા તીર્થકર, ઋષભદેવ વખતે, ૧:૨૮
- માત્ર મુનિઓને હોય, ૩:૧૫૮૨
- સત્તરભેદે સંયમનું અંગ, ૩:૧૬૨, ૩:૧૬૫
- સંવર-નિર્જરા કરવા બ્રહ્મચર્યવ્રત અને અપરિગ્રહવ્રત, ૩:૧૬૮
- સત્યવ્રત, ૩:૧૫૮
- મહાવીર પ્રભુ, ૪:૨, ૪:૧૧૦
- મહાવિદેહ ક્ષેત્ર,
 - માં તીર્થકર ભગવાન, ૧:૨૪૭
- મહાસંવર, ૪:૮૨, ૪:૧૨૦, ૪:૧૨૦-૧૨૨, ૪:૧૩૬-૧૩૮, ૪:૧૫૧-૧૫૨, ૪:૧૫૮, ૪:૧૮૧, ૪:૧૮૪-૧૮૬, ૪:૨૨૧-૨૨૨, ૪:૨૪૨, ૪:૨૫૮-૨૬૨, ૪:૨૮૮, ૪:૩૨૨, ૫:૧૩૪
 - અને આજ્ઞાકવચની પ્રાપ્તિ, ૪:૧૫૫
 - અને આજ્ઞારસ, ૪:૧૫૭-૧૫૮, ૪:૧૮૬, ૪:૨૨૧, ૪:૨૫૮, ૪:૨૮૮
 - અને પૂર્ણઆજ્ઞાસિદ્ધિ, ૫:૩-૪
 - અને મહા આશ્રવ, ૫:૨૮
 - અંતવૃત્તિસ્પર્શ વખતે, ૪:૮૮-૯૯
 - આજ્ઞામાર્ગ પ્રેરિત મહાસંવરથી કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિ, ૫:૧૮૫
 - આજ્ઞાપ્રેરિત કલ્યાણપ્રેરિત, ૫:૬૫
 - એ પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ સાથ, ૪:૨૨૨
- કલ્યાણપ્રેરિત મહાસંવર, ૪:૧૮૦, ૪:૧૮૫, ૪:૨૮૦, ૪:૨૮૪
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની પ્રાપ્તિ વખતે, ૪:૧૦૧
- ગણધરપ્રભુ આચરે, ૪:૧૪૭, ૪:૧૫૪, ૪:૨૮૦
- તીર્થકર પ્રભુ પાળે, ૪:૧૪૧-૧૪૬, ૪:૧૫૪, ૪:૨૮૦
- થી મોહનો નાશ, ૪:૨૨૫
- ના આરાધન અનુસાર સિદ્ધભૂમિમાં સ્થાન, ૫:૮૮
- ના આરાધન માટે વીર્ય, ૪:૧૫૨, ૪:૨૮૮
- ના માર્ગથી રુચક પ્રદેશ મળે, ૫:૧૮૫
- ના પરમાણુ, ૪:૨૮૧
- નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૧-૧૨, ૫:૧૭-૧૮, ૫:૬૫, ૫:૭૭, ૫:૧૩૪, ૫:૧૮૫
- પંચપરમેષ્ટિનાં કલ્યાણનાં પરમાણુમાં, ૪:૧૨૦, ૪:૧૫૮-૧૫૯, ૪:૨૮૪-૨૮૯
- પંચપરમેષ્ટિ ભગવાન આચરે, ૪:૧૩૯-૧૪૨, ૪:૧૫૮, ૪:૨૮૦, ૪:૩૦૨
- પાળવામાં અરિહંતનો સાથ, ૪:૧૪૧
- મહાવ્રતનું પાલન, ૪:૧૫૮, ૪:૧૬૧
- માર્ગે આત્મવિકાસ, ૪:૧૫૮-૪:૧૬૦, ૪:૨૩૮
- માર્ગની પૂર્ણતા, ૫:૨૬
- સંવરપ્રેરિત મહાસંવર, ૪:૧૮૦
- સિદ્ધ પ્રભુ સતત પાળે, ૪:૧૪૬-૧૪૭

મહાસંવર, આજ્ઞાપ્રેરિત કલ્યાણપ્રેરિત, ઝ:૧૮૪,
ઝ:૨૬૧, ઝ:૨૮૦, ઝ:૨૮૨, ઝ:૨૮૭

- ના આધારે પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુ બને,
ઝ:૩૦૨-૩૦૩
- માં પ્રત્યક્ષ સાથ, ઝ:૨૨૨

મહાસંવર, કલ્યાણપ્રેરિત, ઝ:૧૮૦-૧૮૧,
ઝ:૧૮૪-૧૮૬, ઝ:૨૬૧

- થી ગુણોનો આશ્રવ, ઝ:૧૮૪, ઝ:૨૮૧
- માં પ્રત્યક્ષ સાથ, ઝ:૨૨૨

મહાસંવર, સંવરપ્રેરિત - સંવરપ્રેરિત મહાસંવર
જુઓ

મંગલ, (ધર્મનું મંગલપણું), ઝ:૧૬૮, પ:૩૧

- અને સનાતનપણું, પ:૩૧, પ:૩૩,
પ:૧૩૫, પ:૧૮૦, પ:૨૧૬, પ:૨૧૭
- અનુભવવું, પ:૧૫૪
- અહિંસા એ સર્વોત્કૃષ્ટ, ઝ:૧૫૨-૧૫૩,
ઝ:૧૮૦
- આનંદઘન ચોવીશીમાં, પ:૧૮૨,
પ:૧૮૫, પ:૧૮૭, પ:૧૮૮, પ:૨૦૨,
પ:૨૦૪, પ:૨૦૭, પ:૨૦૮, પ:૨૦૭,
પ:૨૦૮, પ:૨૧૨, પ:૨૧૬, પ:૨૧૮,
પ:૨૨૦, પ:૨૨૨, પ:૨૨૫, પ:૨૨૭,
પ:૨૨૮, પ:૨૩૦
- કલ્યાણભાવમાં, પ:૩૩
- તીર્થસ્થાન એ, ઝ:૩
- ધર્મ એ સર્વોત્કૃષ્ટ, ઝ:૧૦૮, ઝ:૧૮૨,
ઝ:૨૭૮
- મંગલ એટલે, ઝ:૧૦૩

મંત્ર, ૨:૧૫૩

- ઉત્તમ મંત્રનાં લક્ષણો, ૨:૧૫૪
- ઉત્તમ કલ્યાણભાવથી ભરેલો હોય,
૨:૩૪૧, ઝ:૩૫૧
- કર્મ અનુસાર મંત્રસિદ્ધિ, ૨:૧૬૭
- ગ્રહણ માટેની પાત્રતા, ૨:૧૫૮-૧૫૯,
ઝ:૩૫૧
- થી આત્મશાંતિ વધે, ઝ:૩૫૦
- નમસ્કાર મંત્ર, ૨:૧૮૪-૧૮૬, ઝ:૩૪૮-
૩૫૦
- નું દાન, ૨:૧૬૨, ૨:૧૬૫
- ફળવા માટેની શરતો, ૨:૧૫૩, ૨:૧૫૮
- સિદ્ધ થવો, ૨:૧૬૨, ૨:૧૬૫-૧૬૬

મંત્રસ્મરણ, ૧:૩૬૭-૩૬૮, ઝ:૫૯-૬૨, ઝ:૨૩૮

- અપૂર્ણ અને પૂર્ણ આજ્ઞાથી કરવાનું ફળ,
ઝ:૩૭૧
- અરૂપી, પ:૧૧૩
- આત્માનુભવમાં જવાય, ૨:૧૫૪,
૨:૧૮૮, ૨:૨૬૬
- ગુણની ખીલવણી, ૨:૧૫૪, ૨:૩૪૧
- ફળવા માટેની પાત્રતા, ૨:૧૫૮
- થી આત્મામાં સ્થિર થવાય, ૧: ૧૧૨-
૧૧૩
- થી આજ્ઞામાર્ગનું પાલન, પ:૧૧૧,
પ:૨૬૦, પ:૨૬૪
- ની જરૂરિયાત ગુણસ્થાન વધતાં વધારે,
૨:૨૬૬

- ની વિધિ, ૨:૧૮૭
 - માં સ્થિર થવા પ્રાર્થના-ક્ષમાપનાનો સાથ, ૪:૧૫૨
 - લાભો: ગુણો ખીલે, ૨:૧૫૬; કષાય મંદ થાય, ૨:૧૫૫; નિકાચીત કર્મબંધની તીવ્રતા ઘટે, ૨:૧૫૫; સકામ સંવર તથા નિર્જરા, ૨:૧૫૫, ૨:૨૬૬; સમ્યક્ચારિત્રનું આરાધન, ૨:૧૮૧, ૨:૧૮૩, ૨:૨૫૦; સંકલ્પ વિકલ્પથી છૂટાય, ૨:૧૫૫
- માર્ગ,
- અંતરાય કર્મના આધારે, ૪:૧૮૧, ૪:૧૮૫
 - આત્મશુદ્ધિના, ૪:૧૮૩
 - આજ્ઞામાર્ગ, ૩:૩૨૨-૩૨૩, ૩:૩૩૦-૩૩૨, ૩:૩૭૧-૩૭૨
 - ભક્તિમાર્ગ, ૩:૨૧૮-૨૧૯, ૩:૨૪૦; ૩:૩૨૬-૩૨૮
 - યોગમાર્ગ, ૩:૩૨૯-૩૩૦, ૪:૬૧-૬૨, ૪:૧૧૬, ૪:૧૫૮
 - જ્ઞાનમાર્ગ, ૩:૩૨૮-૩૨૯
 - માર્ગાનુસારી, ૧:૨૪, ૧:૨૬, ૧:૪૭
- માર્દવ,
- અને અહિંસાપાલન, ૩:૧૫૧
 - 'ઉત્તમ માર્દવ' સમ્યક્દર્શન પછી પ્રગટે, ૩:૧૩૩
 - માનના અભાવથી પ્રગટે, ૩:૧૨૯, ૩:૧૩૨-૧૩૩
- માન, ૧:૩૩૮, ૩:૧૨૯-૧૩૨, ૪:૫૨-૫૮, ૪:૨૨૮, ૪:૩૨૫
- અનંતાનુબંધી માન, ૧:૩૩૯, ૩:૧૩૪
 - અને માનગુણ, ૫:૧૨
 - અને કર્તાપણું, ૪:૧૩૭
 - અને દ્વેષ, ૧:૨૧૯, ૧:૩૪૩
 - અને પરમાર્થ લોભ, ૪:૨૬૪, ૪:૩૦૫, ૪:૩૨૧
 - અપૂર્ણ આજ્ઞાએ પ્રાર્થના કરવાથી વધે, ૩:૩૭૦
 - અંતરાય કર્મ બંધાવે, ૪:૧૦૩
 - આઠ પ્રકારના, ૩:૧૩૧
 - તૂટે તો જ કલ્યાણમાર્ગનું આરાધન, ૪:૨૧૫
 - દ્વેષરૂપ, ૩:૧૩૦
 - નું કારણ દેહાત્મબુદ્ધિ, ૩:૧૩૩
 - ને તોડવું, ૫:૬૯-૭૦, ૫:૭૩-૭૪, ૫:૨૪૪
 - નો ભય જ્ઞાનમાર્ગે, ૪:૬૩
 - નો ક્ષય ભક્તિમાર્ગે, ૪:૬૨, ૪:૭૩, ૪:૧૦૪-૧૦૭, ૪:૨૨૮, ૪:૩૨૫
 - પાપનું મૂળ, ૨:૯૬
 - પ્રમાદ વધારે, ૪:૬૭, ૪:૧૧૦
 - મનુષ્ય ગતિમાં વિશેષ પ્રવર્તે, ૩:૩૩૯
 - શાંતિનો ભંગ કરે, ૩:૧૩૨
 - સંસાર સ્પૃહાથી વધે, ૪:૬૩
 - સાથે જોડાયેલાં પાપસ્થાનકો, ૧:૩૩૫-૩૩૬, ૧:૩૪૫

- સાથે વેદનીય કર્મનો ઉદય, ૧:૨૧૯
- સ્વચ્છંદથી પોષાય, ૨:૯૬, ૩:૩૪૫
- તોડવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૫૪, ૧:૧૩૩, ૧:૧૩૬, ૧:૧૪૦, ૧:૧૪૯, ૧:૧૫૧, ૧:૧૭૨, ૧:૧૮૨, ૧:૩૪૧; અન્યત્વભાવના, ૩:૧૩૫; અહોભાવ-પૂજ્યભાવ, ૩:૧૩૪, ૩:૩૩૯, ૪:૧૦૫, ૪:૧૧૦; કાયોત્સર્ગ, ૨:૧૪૪; ક્રોમળતા, ૩:૧૫૬; ગુણગ્રાહીપણું, ૪:૨૩૨; નમસ્કારમંત્રનું આરાધન, ૨:૧૭૦; નિસ્પૃહતા, ૩:૨૨૫; પ્રાર્થના, ૨:૮; પ્રાયશ્ચિત્ત, ૩:૩૩૮; માર્દવ ગુણ ખીલવવો, ૩:૧૨૯-૧૩૦; વંદન, ૨:૧૪૩, ૨:૧૭૦, ૩:૩૫૨; વિનય તપ, ૩:૩૩૯, ૪:૧૦૭, ૫:૩૯, ૫:૧૧૪; વીતરાગતાથી તૂટે, ૪:૨૧૬; સરળતાના ગુણથી તૂટે, ૪:૩૨૧-૩૨૨, ૪:૩૨૫; વૈરાગ્યથી ઘટે, ૩:૨૫૭; સમભાવથી તૂટે, ૩:૧૩૨; સ્વદોષદર્શન, ૨:૭૯-૮૦; સ્વભાવગુણના લોભથી તૂટે, ૪:૧૬૨, ૪:૨૩૨; ક્ષમાગુણ, ૨:૯૨
- માનવતા(ચતુરંગીય), ૪:૧૯૫
 - નિર્જરામાર્ગો, ૪:૨૦૫
 - સંવરમાર્ગો, ૪:૨૦૪
- માયા, ૧:૩૩૮, ૧:૩૫૭, ૩:૧૩૫-૧૩૭, ૪:૫૨-૫૮
 - અનંતાનુબંધી માયા, ૧:૩૩૯
 - અને માયાગુણ, ૫:૧૧
- અને રાગ, ૧:૨૧૯, ૧:૩૪૨
- થી ભયવા આર્જવ ગુણ, ૩:૧૩૫
- થી સ્ત્રીવેદનો બંધ, ૧:૧૩૫
- તોડવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૧૮૨, ૧:૩૪૧
- નો જય, ૫:૬૯-૭૦, ૫:૭૩-૭૪
- નો સંવર સરળતાથી, ૩:૧૫૬
- મનની પવિત્રતાથી તૂટે, ૩:૧૩૯
- મન, વચન, કાયા નો વિરોધ, ૩:૧૩૭-૧૩૮
- મૃષા સાથે ખૂબ હાનિકારક, ૧:૩૫૯
- સરળતાથી તૂટે, ૧:૧૩૫, ૩:૧૩૫, ૫:૩૯
- સાથે જોડાયેલાં પાપસ્થાનકો, ૧:૩૩૫-૩૩૬
- સાથે વેદનીય કર્મનો ઉદય, ૧:૨૧૯
- મિથ્યાત્વ(મિથ્યાત્વ મોહનીય), ૧:૧૮૮-૧૮૯, ૧:૨૨૨, ૧:૨૭૭, ૧:૩૨૦-૩૨૫, ૧:૩૬૦, ૨:૧૧૯, ૨:૩૪૩, ૪:૧૫-૧૯, ૪:૮૬-૮૭, ૪:૧૦૨-૧૦૩, ૪:૧૨૬, ૪:૧૩૧-૧૩૨, ૪:૧૯૪, ૫:૨, ૫:૨૦૪
 - અકામ-સકામ, ૪:૧૯૪
 - અચેત પરિગ્રહથી વધે, ૧:૨૯૩
 - અને અનંતાનુબંધી કષાય, ૧:૧૧૩-૧૧૪, ૧:૧૧૭-૧૧૮, ૧:૧૨૮, ૧:૨૨૪
 - અને આત્મવિકાસ, ૧:૯૭, ૧:૧૦૭, ૧:૧૦૯, ૧:૧૧૭, ૧:૨૯૧
 - અને ઉપશમ સમકિત, ૧:૧૦૭, ૨:૧૨૨, ૨:૩૪૪, ૪:૧૫-૧૯

- અને કેવળીગમ્ય પ્રદેશની પ્રાપ્તિ, ૫:૧૮૧-૧૮૨
- અને ચારિત્રમોહ, ૪:૧૪-૧૭
- અને નિશ્ચયથી વ્યવહાર સમકિત, ૪:૯૯
- અને ક્ષયોપશમ સમકિત, ૨:૧૨૩, ૨:૩૪૪, ૩:૧૨૭, ૩:૩૭૮, ૪:૧૭-૧૯, ૪:૧૨૬, ૪:૧૩૦
- અને ક્ષાયિક સમકિત, ૨:૩૦, ૨:૧૨૪-૧૨૫, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૨:૩૫૭-૩૫૮, ૩:૧૨૭, ૩:૩૭૯, ૩:૩૯૦
- અશુભ અંતરાય બંધાવાનું કારણ, ૪:૧૯૧, ૪:૧૯૫
- અંતર્વૃત્તિસ્પર્શ વખતે તોડવો, ૧:૩, ૧:૯૭, ૪:૯૬, ૪:૨૧૭, ૫:૧૯૨
- આત્માના અસ્તિત્વનો નકાર કરાવે, ૧:૨૨૨
- કર્મબંધનનું કારણ, ૧:૧૧૦, ૧:૧૮૮, ૧:૧૯૧, ૧:૨૭૭, ૧:૩૧૮, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૨, ૪:૧૫
- કર્મસ્થિતિ તથા અનુભાગ બંધનું કારણ, ૨:૨૫૧
- ચોથા ગુણસ્થાને સત્તાગત, ૨:૧૨૪, ૨:૨૬૧, ૨:૩૪૪, ૩:૧૨૭, ૩:૩૮૦
- તૂટવાથી ગુણસ્થાન ચડે, ૧:૩૨૩, ૩:૩૭૮-૩૮૦
- તોડવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૧૦૫-૧૦૮, ૧:૧૧૨, ૧:૧૨૮, ૧:૩૩૫, ૧:૩૬૨
- થી ભિન્નતા, ૪:૮૮, ૪:૯૬
- દર્શનમોહની પ્રકૃતિ, ૧:૨૫, ૧:૧૦૬, ૧:૨૨૨, ૧:૩૨૦
- ના અભાવથી સત્યધર્મ પ્રગટે, ૩:૧૫૯
- નાં કારણે અનંતવાર ગુણસ્થાનની ચડઉતર, ૨:૧૨૧, ૨:૩૪૩
- ના ત્રણ વિભાગ, ૨:૩૪૫
- ના પાંચ પ્રકાર, ૧:૧૮૮, ૧:૨૭૭
- નિત્યનિગોદમાં, ૪:૮૮-૯૯
- નું મૂળ આત્માનાં અસ્તિત્વનો નકાર, ૩:૧૨૬
- નું વિભાજન, મિશ્રમોહનીય અને સમ્યક્ત્વ મોહનીયમાં, ૧:૧૦૭, ૧:૧૧૪, ૧:૨૨૨-૨૨૩, ૧:૩૨૦, ૧:૩૨૩
- ને કારણે દેહાત્મબુદ્ધિ, ૩:૧૩૩, ૪:૧૯૪-૧૯૫
- નો સંવર સમકિતથી, ૨:૨૬૧-૨૬૨
- ક્ષય ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ વખતે, ૧:૪૨, ૧:૧૧૬-૧૧૭, ૧:૨૭૭, ૧:૩૨૧, ૧:૩૩૭
- પહેલા ગુણસ્થાને ખૂબ બળવાન, ૨:૧૧૯, ૨:૩૪૩
- જતાં પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ આજ્ઞાકવચ, ૪:૧૮, ૪:૧૫૫
- પ્રમાદ કરાવે, ૧:૨૭૮
- બંધાવાનાં કારણો, ૧:૨૨૪, ૧:૩૨૪, ૧:૩૬૦-૩૬૨, ૩:૧૫૪
- માંથી ઉપજેલા અપ્રત્યાખ્યાની ને પ્રત્યાખ્યાની કષાય, ૪:૨૨

- વિનયાભારથી ક્ષય કરવો, ૪:૨૨૫
- વિષય-કષાયથી બંધાય, ૧:૩૨૧-૩૨૨
- સમકિત વમાવી શકે, ૧:૧૧૫, ૧:૨૨૩, ૧:૩૨૧
- સર્વ પાપસ્થાનકનું સેવન કરાવે, ૧:૩૫૧-૩૫૬, ૧:૩૬૧
- સંસારભાવ કરાવે, ૧:૧૦૦, ૧:૧૦૮, ૧:૩૬૦-૩૬૨
- સંસાર શાતાની આસક્તિ કરાવે, ૨:૧૧૮, ૨:૩૩૮
- સાદિ-અનાદિ મિથ્યાદૃષ્ટિ, ૧:૧૦૭
- સ્થિતિ, જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ, ૧:૨૨૪, ૧:૩૨૧
- ક્ષય કરવો અનિવાર્ય, ૨:૧૨૭, ૨:૧૩૨
- ક્ષય કરવાનો પુરુષાર્થ: ૨:૨૬૨, ૨:૩૫૭-૩૫૮, ૪:૧૪-૧૭, ૪:૨૦-૨૨, ૪:૧૧૨, ૪:૧૩૦; બ્રહ્મચર્ય પાલન, ૧:૩૨૫; પ્રભુની સ્તુતિ, ૧:૧૩૮; સદ્ગુરુ નો બોધ, ૧:૧૧૧-૧૧૨, ૧:૩૬૨; સંવેગ, ૧:૮૫, ૧:૧૨૮; આલોચના, ૧:૧૩૫
(દર્શનમોહ પણ જુઓ)

મુનિ,

- જિનકલ્પી તથા સ્થવીરકલ્પી, ૧:૧૬૧, ૧:૧૬૪
- દશ પ્રકારે, ૩:૧૭૫
- ની ચર્યા, ૧:૧૩૦, ૧:૩૬૬
- નું ચારિત્રપાલન, ૫:૭૧, ૫:૨૧૧-૨૧૨
- સદાય સામાયિકમાં વર્તે, ૧:૧૩૮

મૃદુતા - કોમળતા જુઓ

- મૃષા, ૧:૩૦૪-૩૦૫, ૧:૩૫૬-૩૫૭
- થી જ્ઞાનાવરણ કર્મબંધન, ૧:૨૮૦, ૧:૩૦૫-૩૦૬
- અને માયામૃષાવાદ પાપસ્થાનક, ૧:૩૫૭-૩૫૮
- છોડવાનો ઉપાય, ૧:૩૦૭
- મૈત્રીભાવ, ૧:૩૦૦, ૧:૩૦૪, ૪:૧૨૭, ૪:૧૫૮, ૪:૩૩૫, ૫:૧૭૫
- અને અરૂપી ક્ષમા, ૫:૧૧૦
- અને ઋણાનુબંધ, ૩:૮
- અને કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૫:૫૭
- અશાતાના ઉદયમાં, ૫:૭૫
- અરિહંત ભગવાનનો, ૫:૫૫, ૫:૧૩૭, ૫:૧૭૫
- આયુષ્યના અંતે, ૨:૮૨
- ઉત્તમતાએ અરિહંત(તીર્થંકર) ભગવાનનો, ૨:૧૭૬-૧૭૭, ૨:૩૨૫-૩૨૬, ૩:૪-૫
- કષાયના જયથી વધે, ૫:૬૮
- કેળવવા પ્રાર્થના, ૨:૪૨, ૨:૧૪૭, ૨:૩૦૩
- કેળવવા ક્ષમાપના, ૨:૨૪૮
- કેવી રીતે વિકસે, ૩:૮
- નું મહત્ત્વ, ૧:૩૦૦, ૧:૩૪૭, ૧:૩૪૮, ૨:૧૭૭-૧૭૮
- પંચપરમેષ્ટિભગવંતમાં, ૪:૧૫૮
- પ્રેરિત વીતરાગતા, ૪:૧૩૫-૧૩૬, ૪:૧૫૮, ૪:૨૧૩

- રુચકપ્રદેશોમાં, ૫:૧૭૫, ૫:૧૭૬
 - વિકસાવવા દયા ગુણ ખીલવવો, ૩:૧૨૧
 - શ્રીમદ્ રાજયંદ્રનો, ૩:૨૧૩
 - ક્ષમાપનાથી ખીલે, ૧:૧૪૮-૧૪૯, ૧:૩૦૪
- મૈથુન -**
- થી થતાં કર્મબંધન, ૧:૨૮૫, ૧:૩૨૮
 - થી બચવાના ઉપાયો, ૧:૨૮૫, ૧:૩૨૮-૩૨૯
- મોહનીય કર્મ, ૧:૨૫, ૧:૨૨૧-૨૩૦, ૧:૨૮૧-૨૮૨, ૧:૩૧૯**
- અને આજ્ઞારૂપી તપ અને ધર્મ, ૪:૧૦૬
 - અને વેદનીય કર્મની સરખામણી, ૧:૨૨૨, ૧:૨૩૧
 - અંતરાય તૂટે પછી જ ક્ષય થાય, ૨:૮૦
 - આઠેય કર્મબંધનું કારણ, ૧:૨૨-૨૩, ૧:૨૮૮-૨૮૯, ૧:૩૧૮
 - કર્મબંધનું મુખ્ય કારણ, ૧:૨૨, ૧:૨૨૧, ૧:૨૮૮, ૧:૩૧૯
 - ઘાતીકર્મોનાં બંધનનું કારણ, ૨:૧૩૫, ૨:૨૮૪
 - ચારિત્ર ગુણને આવરે, ૧:૨૫૮-૨૫૯
 - ચારિત્રમોહના બંધનું કારણ, ૩:૧૫૪
 - તોડવાથી જ્ઞાન-દર્શન ખીલે, ૧:૨૨-૨૩, ૧:૩૦, ૧:૩૪, ૧:૩૧૯-૩૨૦
 - ત્રીજા ગુણસ્થાન સુધી બળવાન, ૨:૧૨૩
 - થી થતી દેહાત્મબુદ્ધિ, ૨:૨૧૦
 - દર્શનમોહના બંધનું કારણ, ૩:૧૫૪
 - ને પ્રદેશબંધ નથી, ૧:૨૮૪
 - ની ચીકાશથી કર્મબંધન, ૨:૨૫૧, ૨:૨૮૫, ૪:૧૪, ૪:૧૩૨
 - ના આધારે ગુણસ્થાનકની રચના, ૧:૩૧૯, ૧:૩૬૪
 - ના પ્રકાર (દર્શનમોહ-ચારિત્રમોહ), ૧:૨૫, ૧:૨૨૧, ૧:૨૮૧, ૧:૩૨૦, ૧:૩૩૧-૩૩૨, ૩:૧૪૪-૧૪૫
 - નાં પરમાણુ નાભિમાં, ૧:૭૬, ૩:૧૯૮
 - ની જઘન્ય તથા ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, ૧:૨૩૦, ૧:૩૩૨
 - ની તીવ્રતાના આધારે કર્મનું ઘટ્ટપણું, ૨:૨૫૧-૨૫૨
 - નો પ્રભાવ, ૧:૨૨૩-૨૨૪, ૧:૨૩૦
 - નોકષાયના બંધનું કારણ, ૩:૧૫૪-૧૫૫
 - પરિબ્રહ્મબુદ્ધિ થી બંધાય, ૧:૩૩૩
 - પ્રદેશોદયથી તોડવો સહેલો, ૧:૨૨૧, ૧:૨૩૧, ૪:૫૭; ૪:૧૩૬
 - પાપસ્થાનક (ચાર થી અઢાર) થી બંધાય, ૧:૩૩૫-૩૩૭, ૧:૩૫૭
 - બંધન અને ગુણસ્થાન, ૧:૩૩૨, ૨:૧૩૩, ૨:૧૩૫, ૨:૩૭૯
 - ભક્તિમાર્ગે, ૪:૧૦૬
 - માયામૃષાવાદથી તીવ્ર બંધાય, ૧:૩૫૮
 - મૈથુન સેવનથી બંધાય, ૧:૨૮૫
 - સંકલ્પ-વિકલ્પનું કારણ, ૨:૨૮૪
 - સાથે સુખબુદ્ધિનો ક્ષય, ૪:૨૪૩

- સાથે વેદનીય કર્મનો ઉદય, ૧:૨૧૯
 - સાથે જ્ઞાનાવરણ-દર્શનાવરણનો ક્ષય, ૪:૧૮૪, ૪:૧૮૬, ૫:૨૦૮-૨૦૯
 - ક્ષીણ કરવાના ઉપાય: અપરિબ્રહ્મ, ૧:૩૩૩; આજ્ઞાધીનતા, ૩:૩૭૮; ઉદાસીનતા કેળવવી, ૩:૨૬; કલ્યાણભાવ, ૩:૨૬; કલ્યાણનાં પરમાણુ બ્રહ્મવા, ૪:૨૧; ચાર ભાવના ભાવવી, ૩:૨૬; નિંદા, ૧:૧૩૫; પૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધન કરવું, ૩:૩૭૧; બ્રહ્મચર્ય, ૧:૩૨૬, ૧:૩૩૩; મનથી જીતવું સહેલું, ૧:૨૩૧; મોહબુદ્ધિનો ત્યાગ, ૨:૯૩-૯૪; વીતરાગતા, ૧:૩૩૪, ૫:૪; વૈરાગ્યભાવ, ૧:૨૬૮-૨૭૦; સદ્ગુરુ નો બોધ, ૧:૩૩૪
 - ક્ષીણ થવાથી: અનંતચારિત્ર ગુણ પ્રગટે, ૨:૧૭૯, ૨:૨૮૩; ચારિત્ર ગુણ ખીલે, ૨:૧૮૮, ૨:૧૯૦; નિસ્પૃહતા વધે, ૨:૩૦, ૨:૩૪૭; પૂર્ણ નિર્વિકલ્પતા, ૨:૨૮૪-૨૮૫; વૈરાગ્ય વધે, ૨:૯૪; સર્વ ઘાતી કર્મો ક્ષય થાય, ૨:૧૯૧, ૨:૨૩૮; જ્ઞાન દર્શનનાં આવરણ તૂટે, ૨:૯૪, ૨:૧૯૦, ૨:૨૮૩
(મોહબુદ્ધિ, ચારિત્રમોહ, દર્શનમોહ પણ જુઓ)
- મોહબુદ્ધિ, ૧:૩૦૬, ૫:૪૨, ૫:૬૨
- અને આજ્ઞાપાલન, ૫:૧૫૩
 - અને અંતરાય, ૫:૩૪
 - આજ્ઞાધીનતાથી ઘટે, ૩:૩૭૨
 - કર્મબંધનનું નિમિત્ત, ૨:૯૩, ૨:૨૧૦, ૨:૨૮૪, ૩:૧૮૬
 - ક્રોધનું કારણ, ૩:૧૨૭
 - ઘટાડવા અનિત્યભાવના, ૨:૨૧૩, ૩:૧૧૩
 - ઘટાડવા અન્યત્વભાવના, ૨:૨૨૭, ૩:૧૧૬
 - ઘટાડવા અશુચિભાવના, ૨:૨૧૭, ૩:૧૧૫
 - ઘટાડવા આર્કિંચન્ય ધર્મ, ૩:૧૮૬
 - ઘટાડવા પુરુષાર્થ, ૨:૨૨૨-૨૨૩, ૩:૩૧૫, ૪:૫૨-૫૩, ૪:૧૦૫-૧૦૬, ૪:૧૫૯, ૪:૨૧૨-૨૧૩, ૪:૨૨૫, ૪:૨૯૫
 - ઘટવાથી આત્મશુદ્ધિ, ૨:૯૩-૯૪, ૩:૧૧૭
 - તૂટવાથી અહિંસાવ્રતનું પાલન, ૫:૫
 - તૂટવાથી અચોર્યવ્રતનું પાલન, ૫:૬
 - થી અલિપ્ત રહેવું, ૫:૧૫૩, ૫:૨૨૪
 - થી ચોરીની વૃત્તિ, ૧:૩૧૨
 - ની ચીકાશથી કર્મ ચીટકે, ૪:૧૪, ૪:૧૩૨
 - નો સંપૂર્ણ ક્ષય, ૫:૭૯
 - ને વીતરાગતામાં પલટાવવો, ૧:૩૩૪, ૫:૪
 - મન, વચન, કાયાની સોંપણીમાં નડે, ૫:૨૧૫
 - સંસારશાતાના આકર્ષણથી વધે, ૨:૨૨૧-૨૨૨
 - સાથે સુખબુદ્ધિનો ક્ષય, ૪:૨૨૪
 - સાથે જ્ઞાનાવરણનો નાશ આવશ્યક, ૫:૨૦૮-૨૦૯

મોક્ષ,

- જવા માટે સંઘયણ શરીર, ૧:૨૪૦
- તત્ત્વની સમજણ, ૨:૧૧૭
- નું વર્ણન, ૨:૮૮

મોક્ષમાર્ગ, ૨:૧૮૮

- અને સંસારમાર્ગ વચ્ચેનો ભેદ, ૩:૩૮૧
- અધુરી જાણકારી સાથે પ્રકાશવાથી નડતા વિઘ્નો, ૩:૨૯, ૩:૩૧૯
- આરાધવામાં નડતાં વિઘ્નો, ૩:૩૧૯
- કલ્યાણનાં પરમાણુ થકી સનાતન, ૩:૧૯૪
- આજ્ઞામાર્ગ, ૩:૩૨૨-૩૨૩, ૩:૩૩૦-૩૩૨, ૩:૩૭૧-૩૭૨
- આજ્ઞામાર્ગ નમસ્કારમંત્રમાં, ૩:૩૫૬-૩૬૦
- નો પાયો સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, ૨:૨૫૫
- ની જાણકારી શ્રુતકેવળીને, ૩:૩૧-૩૩
- ની શરૂઆત અંતવૃત્તિસ્પર્શથી, ૩:૩૭૯
- ભક્તિમાર્ગ, ૩:૨૧૮-૨૧૯, ૩:૨૪૦; ૩:૩૨૬-૩૨૮
- યોગમાર્ગનાં ભયસ્થાનો, ૩:૩૨૯-૩૩૦, ૪:૬૧-૬૨, ૪:૧૧૬, ૪:૧૫૮
- જ્ઞાનમાર્ગ દુરારાધ્ય, ૩:૩૨૮-૩૨૯

મૌન,

- થવું, ૧:૫૫, ૧:૬૦, ૧:૭૦

યત્ના, ૧:૨૪

યથાપ્રવૃત્તિકરણ, ૧:૧૫, ૧:૮૯-૧૦૨

- થી પ્રગટ થતી લબ્ધિ, ૧:૧૦૦-૧૦૫
- યથાપ્રવૃત્તિકરણ, કરી ચોથા ગુણસ્થાનની પ્રાપ્તિ, ૨:૧૨૩; શ્રેણિ માંડતા પહેલા સાતમા ગુણસ્થાને, ૨:૩૭૨, ૨:૩૭૭

યાચના, ૪:૧૧૬

(પ્રાર્થના પણ જુઓ)

યોગ, ૧:૨૭૯

- અને આહાર, વિહાર ને નિહાર, ૪:૨૪૮-૨૫૦
- અને આજ્ઞાધીનપણું, ૫:૨, ૫:૬૬, ૫:૮૧, ૫:૨૨૦
- અને ઈન્દ્રિયવિકાસ, ૧:૨૮૦-૨૮૧
- અને સંજ્ઞા, ૪:૨૭૬
- આત્મિક પ્રગતિ સાથે શક્તિશાળી થાય, ૪:૨૧૦
- કર્મબંધનું કારણ, ૧:૧૯૦, ૧:૨૮૪, ૨:૨૫૧, ૨:૨૬૧, ૫:૮૩
- કર્મની પ્રકૃતિ અને પ્રદેશ નક્કી કરે, ૧:૧૯૨, ૧:૨૮૪-૨૮૫, ૨:૨૫૨, ૨:૨૮૬
- થી કર્મબંધન, ૪:૧૪, ૪:૧૨૨, ૪:૧૩૦-૧૩૧
- થી કલ્યાણરસ લેવો, ૪:૨૮૯
- થી કેવળીપ્રભુને શાતાવેદનીયનું બંધન, ૨:૧૩૬, ૨:૨૮૫, ૪:૭, ૪:૧૬૪
- થી સેવાતાં પાપસ્થાનક, ૧:૩૫૯
- નું રુંધાવું, ૪:૧૬૫-૧૬૬

- नो संवर(रुंधावु) यौद्धमा गुणस्थाने, २:२६२, २:२८६, २:२८५
 - नो क्षय, ४:११४-११५
 - प्रकार, १:२७८-२८०
 - मनोयोग, ४:१८७, ४:२७५
 - भगवान योग अने तीव्र कर्मबंधन, १:२८१-२८२, १:२८५
 - वीर्य वधवाथी मंद थाय, १:८५
 - रुंधी अरुंधी, ५:१३५
 - शुभ थवाथी शुभ परमाणु अलाय, १:२८५
 - साथे जोडावुं, ५:३१, ५:८८, ५:१८२
- योगमार्ग, ३:३२८-३३०, ४:६१-६२, ४:११६, ४:१५८

यायकपणुं, ५:२३-२४

रति, १:३५४

रत्नत्रय -

- उँ मां समायेला, ५:१४८
- ज्ञान दर्शन यारित्र, १:३४, १:४०, १:८६
- नी ओकता वपते आत्मां तीर्थस्थान प्रवर्ते, ३:८
- नी विशुद्धि, १:२३, १:३२, १:३७, १:१४४, १:१५७, १:१७६
- प्रार्थना क्षमापना मंत्रस्मरण, १:१०८-११२, १:३:३८६-३८७, ४:५८-७३, ४:२१४, ४:२३८, ४:२७६-२७७

- थी मलासंवरनुं आराधन, ४:१५१-१५२, ४:१८५
 - नो क्रम अने गुणस्थान, १:३६८-३६८
 - थी मार्गनुं आराधन, १:३६७-३७०, ५:२५८, ५:२६५
 - अने क्षायिक समकित, १:११६
- रस(बंध), कर्मनो, १:१८२
- कषायनी उअताथी नक्की थाय, १:२८६, १:३३७
- रस, संसारनो, १:६८, १:१६०
- तोडवो, १:१२८, ५:१८-२०, ५:२४
 - परिअडबुद्धिथी वधे, १:३३३

रसपरित्याग तप, ३:१७८, ३:३३५-३३६

राग, १:३४२, ४:५२-५४

- अने द्वेषना जोडका, ४:२७-२८, ४:५६, ५:३८
- अने लोभ कषाय, ३:१४४
- अने रागगुण, ५:१२
- ओ द्वेषनुं कारण, १:२१८, १:३३५, १:३४३, १:३६१, २:१०४, ४:८५-८६, ४:१२६
- षष्टराग(प्रत्नु प्रत्ये), ४:१२६, ४:१२८
- ज्वने प्रमादी बनावे, ४:५४
- तोडवा पुरुषार्थ, २:१०१, २:२७२-२७३, २:२७८, ४:१२६-१२७, ३:२५८, ५:४७, ५:२२४-२२५
- तोडवाथी आत्मशांति, २:२५८-२६०

- તોડવાથી વીતરાગતા, ૩:૧૪૦, ૩:૧૬૧
- તોડવાથી સત્યધર્મ ખીલે, ૩:૧૬૦-૧૬૨
- તૂટવાથી સમદર્શીપણું, ૨:૧૬૦, ૩:૨૭૩
- દેહ પર, ૫:૬૦-૬૧
- ના તેર કષાય, ૩:૧૪૪-૧૪૫
- ને પ્રેમમાં પલટાવવો, ૧:૧૧૧, ૧:૩૪૪
- માયા-લોભનું મિશ્રણ, ૧:૨૧૮, ૧:૩૪૨, ૪:૫૧
- વીતરાગીનો, ૫:૪૦
- શાતાના ઉદયમાં વેદવો, ૫:૭૬
- સદ્ગુરુ પ્રત્યે, ૪:૩૦, ૪:૧૨૬
- સાનુકૂળ સંજોગો પ્રતિ, ૪:૧૫૬
(વીતરાગતા પણ જુઓ)

રાજચંદ્ર, શ્રીમદ્, ૪:૬૮-૭૦

- અને આત્મસિદ્ધશાસ્ત્ર, ૪:૭૧, ૫:૧૭૪-૧૭૭
- અને નવકાર મહિમા, ૪:૧૭૧
- આત્મવિકાસની લગની, ૩:૨૨૬
- એ સ્વીકારેલો પ્રસન્નતાનો માર્ગ, ૩:૨૪૩
- કેવળ લગભગ ભૂમિકા, ૩:૩૦૭, ૩:૩૧૪
- છટું ગુણસ્થાન મેળવવા પુરુષાર્થ, ૩:૨૪૪, ૩:૨૪૮, ૩:૪૦૯-૪૧૦
- જાતિસ્મૃતિજ્ઞાન, ૩:૨૦૮, ૩:૩૯૭-૩૯૮
- ની તીર્થંકરપદ માટેની પાત્રતા, ૩:૨૪૭, ૩:૨૫૮
- નું ચારિત્ર, ૩:૩૦૩-૩૦૪

- નું ભક્તિમાર્ગનું આરાધન, ૩:૨૨૭, ૪:૧૦૮
- નો આત્મવિકાસ, ૩:૪૨૪-૪૨૭, ૫:૨૫૩-૨૫૪
- નો ઉગ્ર પુરુષાર્થ, ૩:૨૬૩-૨૬૬, ૩:૩૧૦, ૩:૩૧૪-૩૧૫, ૩:૪૧૬-૪૧૯, ૩:૪૨૨
- નો દ્રવ્યસંયમ, ૩:૨૮૨
- બાહ્યાંતર શ્રેણિનો વિરોધ, ૩:૨૨૮, ૩:૪૦૩, ૩:૪૦૫-૪૦૬
- બોધેલું આજ્ઞાનું મહાત્મ્ય, ૩:૩૨૩, ૩:૪૦૨, ૩:૪૨૨
- શ્રુતકેવળીપણું, ૩:૩૦૭
- સાતમું ગુણસ્થાન લેવા માટે પુરુષાર્થ, ૩:૨૪૯-૨૫૨, ૩:૪૧૦
- ક્ષાયિક સમકિત લેવા માટે પુરુષાર્થ, ૩:૨૪૧-૨૪૩, ૩:૪૦૬-૪૦૮
- ના ગુણો: અનુકંપા, ૩:૨૨૭; અસંગતા, ૩:૨૫૩, ૩:૨૬૬-૨૬૭, ૩:૨૮૪-૨૮૬, ૩:૪૧૧; અહોભાવ(પ્રભુ પ્રત્યે), ૩:૨૧૮, ૩:૨૪૨-૨૪૩; આસ્થા, ૨૨૭; આજ્ઞાધીનતા, ૩:૨૪૮-૨૫૦, ૩:૪૦૧, ૩:૪૦૨, ૩:૪૧૬, ૩:૪૨૪-૪૨૭; ઉદાસીનતા, ૩:૨૨૨, ૩:૨૨૮, ૩:૨૨૯, ૩:૨૪૮, ૩:૨૫૪, ૩:૨૭૪; કલ્યાણભાવ, ૩:૨૫૬, ૩:૨૫૮, ૩:૨૬૯; ભક્તિ, ૩:૨૧૮-૨૧૯, ૩:૨૨૭, ૩:૨૪૯; કષાયોની મંદતા, ૩:૨૦૮; ક્રોમળતા, ૩:૨૧૧; ધર્મસન્મુખતા, ૩:૨૧૨, ૩:૪૦૨;

निस्पृहता, उ:२०७-२०८, उ:२१७,
उ:२४८, उ:२५३, उ:२५६, उ:२६६,
उ:२७४, उ:४११, उ:४१८; निर्भमपशुं,
उ:३०८; निर्मानीपशुं, उ:२२८,
उ:३०८; निर्वेद, उ:२२७; मैत्रीभाव,
उ:३८८; व्यवहारशुद्धि, उ:२६८,
उ:२८१; वीतरागता, उ:३०२,
उ:४२२; वैराग्य, उ:२०८, उ:२१७,
उ:२१८, उ:२२१; शम, उ:२२७,
उ:४०१, उ:४०३; समभाव, उ:२४४,
उ:२६३, उ:२८०, उ:४०५, उ:४१४,
उ:४१६; समदृष्टिपशुं, उ:२५६,
उ:२७३; सरणता, उ:२११; संवेग,
उ:२२७, उ:२५०, उ:२५३, उ:२५६;
संसारभावनी मंढता, उ:२१८, उ:३१४-
३१५, उ:४०४, उ:४१८-४१९, उ:४२२

रुचक प्रदेशो, आठ १:३, १:१२, १:८६,
१:११०, २:१६३-१६४, उ:८७, उ:१८७,
उ:३७४, ४:८२, ४:८६, ४:८६-८७,
४:२१६-४:२१७, ५:१६८-१७०

- अने आज्ञामार्ग, उ:३८८
- अने केवणीगम्यप्रदेश, ४:१००, ४:१४३,
४:२१८, ४:२८८, ५:१६३, ५:१६८
- अशुद्ध प्रदेशने मार्गदर्शन आपे, २:१६३-
१६४
- अशुद्ध प्रदेशोने शुभ निमित्त आपे,
५:१७८
- आठमानी प्राप्ति, उ:६, उ:३७५
- आठमा रुचक प्रदेशनुं महत्त्व, ५:१६४-
१६५, ५:१७०-१७१

- आत्ममार्गे रुचि करावे, २:१६३,
२:३५८
- आज्ञारसने ग्रहे, ५:१११
- आज्ञापालन वખते गुरु साथे अनुसंधान
करे, उ:३४४
- कल्याणभावथी रक्षित, उ:१८७
- केवणीगम्य प्रदेशोना गुरु, ५:१६३,
५:१६८
- केवणीगम्य प्रदेशोने साथ आपे, ५:१५८,
५:१७६, ५:२००
- योथो प्रदेश भूलवानी प्रक्रिया, उ:५८,
उ:३७४
- छट्टो रुचक प्रदेश भूलवानी प्रक्रिया,
उ:६१, उ:३७४; नी सहाय समकित
वખते, १:१११
- तीर्थकर प्रभु थकी सातनी प्राप्ति, उ:६,
उ:३३-३४, उ:१८७, उ:३७४
- तीर्थकर प्रभुना, उ:५२, उ:७८,
५:१७१-१७२
- त्रीजो प्रदेश भूलवानी प्रक्रिया, उ:४०,
उ:३७४
- नी आकृति, उ:५२, उ:७८-८१, ४:८६,
४:१४३
- नी आज्ञा, ४:२८८, ५:१७७
- नी कक्षा, ५:१६४
- नी प्राप्तिनी प्रक्रिया, २:१४६, २:२८७-
२८८, २:३०५-३०६, ४:८८-८०,
४:२१६-२१७, ५:१, ५:१७०, ५:१७४-
१७५, ५:१८५

- ની સ્થિતિ અંતર્વૃત્તિસ્પર્શ વખતે, ૪:૯૬
- ની સહાયથી જીવનો વિકાસ, ૫:૧૦૩, ૫:૧૫૬, ૫:૨૦૦
- નો પુરુષાર્થ, ૫:૧૮૫
- પર રહેલો મૈત્રીભાવ, ૫:૧૭૫-૧૭૬
- પહેલો પ્રદેશ ખૂલવાની પ્રક્રિયા, ૩:૩૩-૩૪, ૩:૩૭૪
- પાંચમો પ્રદેશ ખૂલવાની પ્રક્રિયા, ૩:૬૦, ૩:૩૭૪
- પ્રભુનું માર્ગદર્શન ગ્રહે, ૨:૧૬૪
- બીજો પ્રદેશ ખૂલવાની પ્રક્રિયા, ૩:૩૮, ૩:૩૭૪
- માં કલ્યાણભાવ રોપાયેલો, ૩:૧૮૭
- માંથી ઝંઘનિ ઉપજે, ૩:૧૮૮
- મેળવવા પાત્રતા, ૩:૩૫
- શુદ્ધપણું જાળવી રાખે, ૩:૧૮૭
- સાતમો પ્રદેશ ખૂલવાની પ્રક્રિયા, ૩:૮૩, ૩:૩૭૫
- સિદ્ધાત્મા જેવા શુદ્ધ, ૨:૧૬૩, ૨:૧૬૪, ૨:૩૦૬, ૨:૩૫૮
- શ્રુતજ્ઞાન આપે, ૪:૧૪૨, ૪:૧૪૩
- ક્ષપક શ્રેણિમાં, ૩:૧૮૮;
(નિત્યનિગોદ પણ જુઓ)

ઋજુતા - કોમળતા જુઓ

ઋણ,

- ચૂકવણી માટે પાત્રતા, ૧:૬૭
- છટે ગુણસ્થાને ચૂકવણી કરવી, ૧:૧૨૨, ૧:૧૩૧, ૧:૧૭૮

- ની ચૂકવણી, ૧:૬૮, ૪:૨૨૪
- ની ચૂકવણી કલ્યાણનાં પરમાણુથી, ૫:૮૨, ૫:૧૧૬, ૫:૧૫૮, ૫:૧૭૬, ૫:૧૮૨
- ની ચૂકવણી કેવળીગમ્ય પ્રદેશો કરે, ૫:૨૧૨
- ની મુક્તિ, ૫:૪૦-૪૧, ૫:૪૬, ૫:૧૧૪
- સિદ્ધપ્રભુનું, ૫:૪૭
- સિદ્ધભૂમિનું, ૫:૪૫

ઋણાનુબંધ, ૩:૮

- અનંત જીવો સાથે બંધાય, ૩:૧૧૮
- અશુભ ને શુભમાં પલટાવવું, ૩:૩૬
- તીર્થંકરપ્રભુ ને ગણધરજીનું, ૩:૧૧, ૩:૨૫
- શુભ, ૧:૧૩૩, ૩:૮
- સદ્ગુરુ સાથે, ૩:૧૮૬, ૩:૩૮૮

લબ્ધિસિદ્ધિ,

- નો મોહ, ૧:૭૮

લાગણી,

- થી આજ્ઞા પળાય, ૪:૨૭૩

લેશ્યા, ૪:૨૪૮, ૫:૬૬

- અનુસાર કર્મપુદ્ગલનો આશ્રવ, ૩:૧૫૩
- અનુસાર ગતિનું બંધન, ૩:૧૫૫
- કષાયની મંદતા-તીવ્રતાના આધારે, ૩:૧૨૭
- ભાવ અનુસાર, ૧:૧૭૩, ૩:૧૫૩

લોક,

- ના પ્રદેશોમાં ધર્મનાં બીજનું રોપણ,
૪:૮૯-૯૧, ૫:૮૯-૯૧

લોકસંજ્ઞા, ૪:૧૭૬

લોકસ્વરૂપભાવના, ૨:૨૭૩-૨૭૬, ૩:૧૭૧

લોગસ્સ, ૨:૧૪૩-૧૪૪

લોભ, ૧:૩૩૮-૩૩૯, ૩:૧૪૧-૧૪૨, ૩:૧૪૫,
૪:૫૨-૫૮, ૫:૧૦-૧૧

- અનંતાનુબંધી લોભ, ૧:૩૩૯
- અન્ય કષાયને દબાવે, ૩:૧૪૩
- અને ઈચ્છા, ૫:૯
- અને રાગનો ગાઢ સંબંધ, ૧:૨૧૯,
૧:૩૪૨, ૩:૧૪૪
- અને લોભગુણ, ૫:૧૧-૧૨
- અપૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધન કરવાથી
બંધાય, ૩:૩૭૦
- આજ્ઞાપાલન માટે, ૫:૧૪
- ઈન્દ્રિયોના વિષયથી બંધાય, ૩:૧૪૨
-૧૪૩
- તૂટવાથી અચોર્યવ્રતનું પાલન, ૫:૬
- થી ભયવા શૌચ ગુણ, ૩:૧૪૧, ૩:૧૪૩
- દશમા ગુણસ્થાને ક્ષય, ૩:૧૪૫
- ના ચાર પ્રકાર, ૩:૧૪૨, ૩:૧૪૪
- ને જીતવાના ઉપાયો, ૧:૧૮૨, ૧:૩૪૧
- નો અંત સર્વ કષાય પછી, ૩:૧૪૫
- નો જય, ૫:૬૯-૭૦

- નો સંવર નિસ્પૃહતાથી, ૩:૧૫૬

- નો ક્ષય ભક્તિથી, ૫:૩૯

- પરમાર્થલોભ, ૩:૧૪૪, ૪:૫૮,
૪:૧૦૫, ૪:૧૪૭, ૪:૨૩૯, ૪:૨૫૫-
૨૫૬, ૪:૨૬૪, ૪:૨૭૩, ૪:૨૯૪,
૪:૩૦૫, ૫:૧૪, ૫:૧૧૪

- સાથે જોડાયેલાં પાપસ્થાનકો, ૧:૩૩૫-
૩૩૬

- સાથે વેદનીય કર્મનો ઉદય, ૧:૨૧૯

લોભગુણ, ૫:૧૧-૧૨

વંદના, ૧:૧૪૦

- નમસ્કારમંત્રમાં, ૨:૧૬૯

- નું મહત્ત્વ, ૨:૧૪૩

- માનભાવ ઓગળે, ૨:૧૪૩, ૨:૧૬૯

- શરણું ગ્રહણ કરાય, ૨:૧૪૩

વાસના, ૧:૩૨૧-૩૨૩

વિકલત્રય, ૨:૨૭૪

વિકલ્પ, ૪:૧૭૩-૧૭૫

- આત્મશાંતિ હણે, ૨:૨૦૫

- અને પ્રમાદ, ૨:૨૬૭

- અને સંકલ્પ, ૨:૨૮૪-૨૮૫

- નું અસ્તિત્વ ધર્મધ્યાનમાં, ૨:૨૬૮

- નું કારણ મોહ, ૨:૨૮૪

- નો અભાવ શુક્લધ્યાનમાં, ૨:૨૬૭-૨૬૮

- વિચારથી વધે, ૨:૨૬૭

- સદ્ગુરુનાં દર્શનથી અલ્પ થવા, ૨:૨૦૫, ૨:૨૨૨
- સંગથી વધે, ૨:૨૫૪
(નિર્વિકલ્પતા પણ જુઓ)
- વિનય, ૩:૧૭૯, ૩:૩૩૮-૩૩૯, ૪:૧૯, ૪:૬૪-૬૮, ૪:૧૦૪, ૪:૨૨૪, ૪:૩૧૬-૩૧૯, ૫:૨૮-૨૯, ૫:૩૭, ૫:૧૧૩-૧૧૪
- અને વિનયાભાર, ૪:૨૨૪, ૪:૨૩૯, ૪:૨૫૮-૨૫૯, ૫:૧૧૫
- આચાર્યજી અને ઉપાધ્યાયજીનો, ૩:૩૬૯
- આચાર્યજીનાં પરમાણુમાં, ૪:૩૩૨
- આત્મવિકાસ માટે આવશ્યક, ૩:૩૫૮
- આત્મવિકાસ માટે અત્યંત જરૂરી, ૩:૧૪૯-૧૫૦, ૩:૩૩૯, ૩:૩૫૮
- આજ્ઞામાર્ગનો પાયો, ૪:૧૧૩, ૪:૨૩૯
- આજ્ઞારૂપી તપ, ૪:૧૨૮
- કેળવવા વંદન, ૨:૧૪૩
- ખીલવવા શાતાનો નકાર, ૪:૩૦
- ખીલવવા સદ્ગુરુ પ્રત્યે અહોભાવ, ૪:૧૯, ૪:૬૧
- ખીલવવા પ્રાર્થના, ૨:૮
- ખીલવવાનાં સાધનો, ૧:૧૪૦, ૧:૧૫૧
- ખીલવણીનું ફળ, ૧:૧૦૮, ૧:૧૩૩, ૧:૧:૧૭૭
- ગુરુસેવાથી ખીલે, ૧:૧૩૨
- થી અહોભાવ કેળવાય, ૨:૧૪૩
- થી કલ્યાણનાં પરમાણુ ત્રણાય, ૪:૧૦૭, ૪:૧૨૬, ૪:૩૧૮, ૪:૩૩૫
- થી પ્રમાદ જાય, ૪:૧૩૦
- થી માનનો ક્ષય, ૫:૩૯
- થી મોહ તૂટે, ૪:૬૮
- થી વિહાર, ૪:૩૧૮
- નું મહાત્મ્ય, ૩:૧૪૯, ૩:૩૫૮
- પ્રભુ પ્રત્યે, ૪:૧૨૬
- ભક્તિમાર્ગનો પાયો, ૪:૧૦૪-૧૦૫, ૪:૧૦૭, ૪:૧૦૮
- માનભાવ ઘટે, ૩:૧૭૯-૧૮૦, ૩:૩૩૯, ૩:૩૫૮
- શ્રદ્ધા અને ભક્તિથી ખીલે, ૩:૩૩૨
- સૌભાગભાઈનો, ૪:૬૮-૭૦
- જ્ઞાનીનો, ૧:૨૨
- વિનયાભાર, ૪:૨૨૪-૨૨૬, ૪:૨૩૩, ૪:૨૩૯, ૪:૨૫૮-૨૫૯, ૪:૩૨૨, ૫:૧૧૫
- વિપાકોદય, ૧:૪૪, ૧:૧૯૨, ૧:૨૧૮, ૧:૨૨૧, ૪:૨૦૩-૨૦૪, ૪:૨૫૧-૨૫૨
- અને અભિસંધિજ વીર્ય, ૪:૨૫૧-૨૫૨
- અને અંતરાય, ૫:૩૬-૩૭
- અને નિકાચીત કર્મ, ૧:૨૬૫
- થી અઘાતીકર્મ ભોગવવા, ૫:૪૩
- થી કર્મ વેદવું, ૫:૩૭, ૫:૭૫
- થી દોષનું ફળ ભોગવવું, ૧:૧૪૭
- થી અઘાતી કર્મ ભોગવવા, ૧:૧૩, ૧:૨૨૧, ૧:૨૩૧
- માં શાંતિ રાખવી, ૪:૨૦૭
- વિભાવ, ૧:૨૭૭, ૪:૧૯૧-૧૯૩
- આજ્ઞાકવચથી જીતાય, ૪:૧૫૫

- ઈન્દ્રિયો પર આધારિત, ૪:૧૮૭-૨૦૦
- કધાયથી ઉપજે, ૪:૫૫
- જનિત કર્મબંધ, ૪:૧૮૮, ૪:૩૨૮
- થી અંતરાય કર્મ બંધાય, ૪:૧૮૮, ૪:૨૩૮
- થી કર્તાપણું વધે, ૪:૨૩૬, ૪:૨૪૪
- થી કર્મનો બંધ, ૧:૩૧૮, ૧:૩૪૩, ૨:૧૧૩, ૨:૧૧૫, ૨:૧૧૬, ૨:૨૭૬, ૩:૧૫૩, ૪:૧૪, ૪:૧૧૮, ૪:૧૨૨, ૪:૧૩૦-૧૩૧, ૪:૧૭૧, ૪:૧૮૭, ૪:૨૪૬, ૫:૪૨
- થી છૂટવા કલ્યાણભાવ, ૨:૩૬૪
- થી છૂટવા મંત્રસ્મરણ, ૨:૭૪, ૨:૧૮૪, ૨:૨૫૦, ૨:૩૫૬
- થી છૂટવા શૂન્યતા, ૨:૧૨૩, ૨:૧૫૮
- થી બચવા પ્રાર્થના, ૨:૭૪, ૨:૩૫૬
- થી બચવા પુરુષાર્થ, ૪:૧૨૦, ૪:૧૨૪-૧૨૫, ૪:૧૩૦, ૪:૧૭૧-૧૭૨, ૪:૨૦૮, ૪:૨૪૪, ૪:૨૬૧-૨૬૨
- પ્રેરિત અંતરાય, ૪:૨૩૮-૨૩૯
- શુભ-અશુભ નિમિત્તમાં, ૫:૧૭૮
- સકામ-અકામ, ૪:૧૮૪, ૪:૨૬૧
- સંજ્ઞાની સહાયથી, ૪:૨૦૩, ૪:૨૭૪
- સૂક્ષ્મ થવાથી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકેતા, ૨:૨૬૬-૨૬૭

વિરતિ, ૧:૧૨૮, ૧:૧૮૮

- દેશવિરતિ અને સર્વવિરતિ, ૧:૨૭૮
- અવિરતિ, ૧:૨૭૮

વિવિક્ત શયનાસન, ૩:૧૭૮, ૩:૩૩૭

વિવેક(ગુણ), ૪:૬૪, ૫:૬૪

- અને સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિયપણું, ૨:૩૧૧
- અજ્ઞાનથી હણાય, ૨:૮૮-૮૯
- મોહબુદ્ધિથી હણાય, ૨:૨૧૦
- ક્રોધથી હણાય, ૩:૧૨૩

વિષય, ઈન્દ્રિયના, ૧:૨૪૩, ૧:૩૨૧-૩૨૨, ૩:૧૮૭-૧૮૮

- અને બ્રહ્મચર્ય, ૩:૧૮૮
- ની આસક્તિ, ૧:૩૩, ૧:૧૩૦, ૧:૧૫૬, ૧:૧૮૧, ૧:૧૮૮, ૧:૨૭૮
- થી મિથ્યાત્વ બંધાય, ૧:૩૨૧
- મોક્ષમાર્ગમાં હાનિકારક, ૨:૮૮

વિહાર, ૪:૨૨૮-૨૩૦, ૪:૨૪૮-૨૫૦, ૪:૨૫૪-૨૫૫, ૪:૨૬૦, ૪:૩૧૭-૩૧૮, ૫:૧૩

- પંચપરમેષ્ટિનાં પરમાણુ, ૫:૧૧૫

વીતરાગતા, ૧:૧૭૦, ૩:૨૮૮, ૩:૪૨૨, ૩:૪૨૭, ૪:૧૩૫-૧૩૬, ૪:૧૫૮-૧૬૦, ૪:૨૧૩-૨૧૫, ૪:૨૬૫-૨૬૬, ૪:૨૮૬

- અને આજ્ઞા તથા કલ્યાણ, ૪:૨૮૬-૨૮૮
- અને ઉત્તમ આર્જવ, ૩:૧૩૮-૧૪૦
- અને ઉત્તમ શૌચ, ૩:૧૪૬-૧૪૭
- અને ઉત્તમ ક્ષમા, ૩:૧૨૮
- અને કલ્યાણભાવ, ૫:૭
- અને પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ સાથે આપવો, ૪:૨૨૨

- અને વીતરાગીનો રાગ, પ:૪૦
 - અને સત્યધર્મ, ૩:૧૬૦
 - અને સંયમધર્મ, ૩:૧૬૪
 - આચાર્યજીની, ૪:૩૩૨
 - આજ્ઞારૂપી તપથી ઉપજતી, પ:૪
 - એ આત્માની પવિત્રતા, ૩:૧૪૬-૧૪૭
 - કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા માટે, ૪:૨૮૯
 - કેળવવા પ્રાર્થના, ૨:૩૭
 - કેળવવા એકત્વભાવના, લોકસ્વરૂપભાવના, ૨:૨૭૭-૨૭૮
 - કેવળજ્ઞાન પછી સંપૂર્ણ, ૩:૬૧, ૩:૮૪, ૩:૧૪૭
 - કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની, પ:૧૭૯, પ:૧૮૮
 - ખીલવવા કષાયો પર સંયમ, ૩:૩૧૨
 - ખીલવવાનું ફળ, ૧:૧૭૦, ૧:૨૩૦
 - ખીલવાનો ક્રમ, ૪:૧૩૫, ૪:૧૫૯-૧૬૦, ૪:૨૧૩, ૪:૨૫૯
 - ખીલવી, પ:૪૭, પ:૭૩, પ:૧૫૫, પ:૧૫૭
 - ચારિત્રમોહનો ક્ષય કરાવે, ૧:૩૩૪, ૧:૩૪૪
 - છટા-સાતમા ગુણસ્થાને, ૪:૫૬, ૪:૧૪૩, ૪:૧૫૯-૧૬૦
 - તીર્થંકર પ્રભુની, ૪:૮૨, ૪:૧૪૩, પ:૧૮૭
 - થી કર્મની નિર્જરા, ૩:૨૮૯, ૩:૩૦૫
 - થી પંચપરમેષ્ટિનાં કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહાય, ૩:૩૧૨
 - ધર્મ આરાધનનું અંતિમ ધ્યેય, ૧:૧૬૬
 - નકારાત્મક-હકારાત્મક વલણથી, ૪:૧૩૬, ૪:૧૬૦-૧૬૨
 - નો વિકાસ, ૧:૭૯, ૧:૩૪૪
 - પરમ, ૪:૧૨૯
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતની, ૪:૨૯૯
 - વધારવા પરમાર્થ પુણ્ય બાંધવું, ૩:૩૧૩, ૩:૪૨૬
 - જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની એકતા, ૧:૩૭
- વીતરાગ બોધ - બોધ, વીતરાગી જુઓ
- વીતરાગ માર્ગ, પ:૮
- વીર્ય, ૧:૮૪-૮૬, ૧:૮૯, ૧:૨૫૪, ૨:૨૯૮-૨૯૯, ૪:૧૮૨-૧૮૩, ૪:૨૪૮, ૪:૨૫૦, ૪:૨૮૫, ૪:૩૧૦
- ઝૂંમાં સમાયેલું, પ:૯૧, પ:૧૪૯, પ:૧૭૫
 - અભિસંધીજ, ૧:૨૫૪, ૪:૧૮૨, ૪:૨૦૨, ૪:૨૪૮, ૪:૨૫૧-૨૫૨, ૪:૨૬૨, ૪:૨૮૫, ૪:૨૮૯, ૪:૨૯૬, ૪:૩૧૦, પ:૯૧, પ:૧૨૯-૧૩૦, પ:૧૫૫, પ:૧૬૪
- (અભિસંધીજ વીર્ય પણ જુઓ)
- અનભિસંધીજ, ૧:૨૫૪, ૪:૧૮૨, ૪:૧૯૩, ૪:૨૦૨, ૪:૨૪૮, ૪:૨૫૧-૨૫૨, ૪:૨૮૯, પ:૧૩૦, પ:૧૫૫
- (અનભિસંધીજ વીર્ય પણ જુઓ)
- અને અંતરાયગુણ, પ:૯૧

- અનંતવીર્ય, ૧:૨૫૫
- અંતરાય કર્મથી નબળું થાય, ૧:૧૩, ૧:૨૫૪, ૨:૧૯૯, ૨:૨૮૪ (અંતરાય કર્મ પણ જુઓ)
- અંતરાય કર્મના ક્ષયથી ખીલે, ૧:૧૧૦, ૧:૩૧૫, ૧:૩૧૭, ૩:૨૬-૨૭, ૪:૨૪૨, ૪:૨૭૭, ૫:૯, ૫:૧૭
- આત્મવિકાસ માટે અત્યંત જરૂરી, ૩:૩૯૦-૩૯૧, ૩:૪૧૬
- આત્માર્થે પુરુષાર્થ માટે જરૂરી, ૨:૧૩૦, ૨:૩૦૧, ૨:૩૫૯, ૨:૩૬૮
- આહાર, વિહાર અને નિહાર વખતે, ૪:૨૫૦-૨૫૨, ૪:૩૧૯
- આજ્ઞાથી મળતું, ૪:૨૭૦
- આજ્ઞાધીનતાથી ખીલે, ૩:૩૪૪, ૩:૩૫૮, ૩:૪૧૬
- આજ્ઞાપાલન માટે, ૫:૧૪, ૫:૨૧
- આજ્ઞાભક્તિથી ખેંચવું, ૫:૧૭૭, ૫:૧૯૭
- આજ્ઞારસમાંથી મળતું, ૪:૨૮૩, ૪:૨૮૯
- કર્મક્ષયમાં સહાય કરે, ૧:૬૫, ૧:૮૪-૮૫, ૧:૧૦૬, ૨:૨૦૫, ૪:૧૨૪, ૪:૨૦૨
- કર્મનાં સ્થિતિ અને રસઘાત સાથે કરવા માટે, ૩:૩૯૦
- કલ્યાણનાં પરમાણુને ગ્રહવા, ૪:૨૮૯
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશોની પ્રાપ્તિ માટે, ૪:૧૦૧
- ખીલવવા કલ્યાણભાવ, ૩:૨૬-૨૭
- ખીલવવા પ્રાર્થના, ક્ષમાપનાનું આરાધન, ૧:૧૧૧, ૧:૧૧૩, ૧:૩૬૮-૩૬૯, ૨:૩૬-૩૭, ૨:૩૦૨-૩૦૩
- ખીલવવા સત્પુરુષનો આશ્રય, ૨:૧૯૯, ૨:૨૫૬, ૨:૨૮૪, ૨:૨૯૮, ૨:૩૦૧
- ખીલવવાથી આત્મસ્થિરતા વધે, ૧:૩૬૮
- ખીલવાથી વધુ કર્મ બંધાય, ૧:૮૫, ૧:૨૮૫
- ખેંચવું, ૫:૧૫૫
- ગણધરપ્રભુનું, ૩:૨૩
- તપથી ખીલે, ૩:૧૯૧, ૩:૩૫૮
- તીર્થંકર પ્રભુનું, ૨:૩૦૬, ૩:૨૬-૨૮, ૩:૬૨
- થી આજ્ઞાપાલન, ૫:૯૪
- થી ધર્મ આરાધનમાં સ્વાધીનતા વધે, ૧:૮૭
- થકી શુભ પરમાણુ ગ્રહાય, ૧:૨૮૫, ૧:૩૬૭
- ના પ્રકાર, ૧:૮૬, ૧:૨૫૪
- નું દાન નિત્યનિગોદના જીવને, ૩:૯-૧૦, ૩:૨૩, ૩:૯૩
- નો નકાર, ૪:૩૧૯
- નો સદ્દુપયોગ તથા દુરુપયોગ કરવો, ૧:૮૯-૯૧, ૧:૯૪
- પરમાર્થે વાપરવું, ૪:૨૩૨-૨૩૩, ૪:૨૩૬
- પંચપરમેષ્ટિનું, ૫:૯
- પ્રભુને પ્રાર્થના કરવાથી, ૫:૨૩, ૫:૨૬, ૫:૧૦૮, ૫:૧૧૪

- પૂર્ણ આજ્ઞાએ આરાધન કરવાથી વધે, ૩:૩૭૧
 - પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં, ૪:૩૩૧
 - પૂર્ણ વીર્ય, ૫:૨૨૮
 - માર્ગ પ્રકાશવા માટે, ૫:૧૨૮
 - ફોરવવું, ૫:૧૧૪, ૫:૨૨૬
 - મનુષ્યગતિમાં સૌથી વધુ, ૧:૨૮૧
 - મહાસંવરના આરાધન માટે, ૪:૧૫૨-૧૫૩
 - રુચક પ્રદેશોમાં રોપાયેલું, ૩:૧૮૮-૧૮૯
 - રુચક પ્રદેશો કેવળીગમ્ય પ્રદેશને આપે, ૫:૧૬૮, ૫:૧૭૫
 - વધવાથી ઉત્કૃષ્ટ પરમાણુ ગ્રહાય, ૫:૧૮, ૫:૧૫૫
 - શુક્લધ્યાન થી ખીલે, ૧:૬૫-૬૬
 - સત્યયોગથી ખીલે, ૧:૩૬૭
 - સત્પુરુષનું, ૫:૧૮૭
 - સદ્ગુરુનું શરણું લેવાથી ખીલે, ૧:૮૮, ૧:૮૫, ૧:૧૧૦, ૧:૨૫૫
 - સંસારના વિષમ પ્રસંગોમાં કેમ ખીલવવું, ૩:૨૪૪, ૩:૨૭૬
 - સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિયમાં સૌથી વિશેષ વીર્ય, ૧:૨૮૧-૨૮૨
 - હીન થવું, ૪:૫૩, ૪:૨૨૮, ૪:૨૫૭
 - ક્ષમાપનાના માધ્યમથી ઉપજે, ૫:૧૦૮
 - જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર ખીલવાથી, ૫:૧૪૮-૧૪૯
- (અનંતવીર્ય પણ જુઓ)
- વેદ, ત્રણ, ૧:૨૨૮, ૧:૩૨૪
 - વેદકતા, ૧:૨૫૮-૨૫૯
 - વેદન, ૪:૨૫૦
 - આત્માના ગુણોનું, ૧:૨૫૮
 - આજ્ઞાપાલનનું, ૫:૧૩, ૫:૧૪
 - વેદનીય કર્મ, ૧:૧૩, ૧:૨૬, ૧:૨૧૮-૨૨૧, ૨:૨૮૪-૨૮૫
 - અને અંતરાય કર્મનો સંબંધ, ૫:૩૭
 - અને આજ્ઞારૂપી ધર્મ, ૪:૧૦૬
 - અને મોહનીય વચ્ચે ફરક, ૧:૨૨૨, ૧:૨૩૧
 - અશાતા, ૪:૪૭-૪૮, ૪:૫૨-૫૩, ૪:૮૫-૮૬, ૪:૧૬૧
 - અશાતાવેદનીય બંધાવાનું કારણ, ૧:૩૦૧, ૧:૩૦૬, ૧:૩૧૨, ૧:૩૪૬, ૧:૩૪૮, ૧:૩૫૦, ૧:૩૫૩, ૩:૧૫૪
 - અશાતાવેદનીયનો ઉદય અને ભેદજ્ઞાન, ૧:૨૨૧
 - અવ્યાબાધ સુખ ગુણને આવરે, ૧:૧૮૪, ૧:૨૫૮-૨૫૯, ૧:૨૭૩
 - આઠે કર્મને લાગુ પડે, ૧:૨૧૯-૨૨૦
 - કેવળજ્ઞાન પછી શાતાવેદનીય ભોગવવું, ૧:૮૪-૮૫, ૧:૧૬૬, ૧:૧૮૩, ૧:૨૬૧, ૧:૨૮૭
 - કેવળીપ્રભુને શાતાવેદનીય, ૨:૧૩૬, ૨:૨૮૬
 - ઘાતીકર્મોનાં બંધન માટે નિમિત્તરૂપ, ૧:૨૨૦

- तोडवुं भूअ अधरुं, १:२२१
- ना प्रकार, १:२१८-२१८
- नी पुण्य अने पाप प्रकृति, १:२६६
- नो अन्य कर्म साथे संबंध, १:२५८
- नो कर्मबंध वपते सौथी वधु जथ्यो, १:२२०, १:२८५
- नी स्थिति, जघन्य अने उत्कृष्ट, १:२२१, १:२७६, १:२७७
- मनथी छुताय नदि, १:२३०-२३१, १:२८४
- विपाकोदयथी भोगवाय, १:२२१-२३१
- शातावेदनीय बंधावानुं कारण, १:२७०-२७१, १:३०७, १:३१३, ३:१५४
- शातावेदनीयनी आसक्ति आत्मविकासने रोके, १:२६, १:१३०, १:१४४-१४५
- शातावेदनीयनी स्पृहा, ४:४२, ४:४७-४८, ४:८५, ४:१६१
- क्षय थवाथी अव्याबाध सुभ गुण प्रगटे, २:१७८, २:२८५
- डेणववा बार भावना, ३:२०२-२०३
- डेणववा बोधदुर्लभभावना, ३:१७३
- भीलववा बार भावना, १:१०८
- भीलववानुं ङण, १:२६८-२७०, १:३२८, ३:२०८
- ज्ञातिस्मृतिज्ञानथी प्रगटे, २:३३०
- थी मोहनीयनो क्षय, १:२६८
- प्रेरित वीतरागता, ४:१३५, ४:१५८, ४:२१३, ४:२५८
- ભક્તિમાર્गे भीले, ३:२१८
- मानभाव घटे, ३:२५७
- राग छूटवाथी प्रगटे, २:८४
- लोकस्वरूपभावनानां आराधनथी, ३:१७२
- श्रीमद् राजयंद्रनो, ३:२०८, ३:२१७, ३:२१८, ३:२२१
- सत्संगथी प्रगटे, २:४, २:३०१
- संसारना प्रतिकूल संज्ञोगोथी दृढ थाय, ३:२५८, ३:२६७

(छूटवानी भावना पक्ष जुओ)

वैदिक्य शरीर, १:२३७, १:२४८

वैयावृत्य तप, ३:१८०, ३:३३८-३४०

वैराग्य, १:२६८, १:३२८, ३:२१८, ४:१०४, ५:११, ५:२६८-२६८

- आचार्य तथा साधुसाध्वीना साथथी प्रगटे, २:३५४
- आत्मविकासने सहेलो बनावे, ३:२१७
- अनित्यभावनाना आराधनथी, २:२१३

वृत्तिसंक्षेप तप, ३:१७८, ३:३३५

व्यवहारनय, ५:५८, ५:२७६

- छडा गुणस्थान सुधी, १:६०
- थी निश्चयनयमां प्रगति, १:७७, ५:२२१-२२२, ५:२२५, ५:२७०

व्यवहारशुद्धि, १:३११, ४:२१४, ४:२३८, ४:२४२, ४:२६०, ४:२६५, ५:१२, ५:४०, ५:१८६, ५:२३७, ५:२७४, ५:२८२-२८३

- કલ્યાણનાં પરમાણુથી, ૪:૨૮૧
 - જાળવવા પુરુષાર્થ, ૩:૨૩૬; ૩:૨૮૧
 - થી અલ્પ કર્મબંધન અને વિશેષ નિર્જરા, ૩:૩૦૯
 - સુખબુદ્ધિ તૂટવાથી વધે, ૪:૨૫૯
- શમ, ૧:૧૨૬-૧૨૭, ૫:૧૨૬
- અને જ્ઞાનની સિદ્ધિ, ૫:૧૪૮
 - અરિહંતપ્રભુનો, ૫:૧૨૭
 - ઉપાધ્યાયજીનો, ૫:૧૨૯
 - ગણધર તથા આચાર્યનો, ૫:૧૨૮
 - થી કષાયજય, ૧:૧૩૩
 - શ્રી સાધુસાધ્વીજીનો, ૫:૧૩૧
 - સિદ્ધપ્રભુનો, ૫:૧૨૬
- શરણું, સત્પુરુષ/સદ્ગુરુ/પ્રભુનું, ૪:૧૫-૧૬, ૪:૧૧૬, ૪:૧૨૫, ૪:૨૩૬, ૫:૬૧, ૫:૬૫, ૫:૧૪૩, ૫:૨૧૭, ૫:૨૨૮, ૫:૨૯૫
- અશાતાના ઉદયો વખતે, ૨:૪૦, ૨:૪૪, ૨:૬૮
 - ઘાતીકર્મનો પૂર્ણ ક્ષય કરવા, ૨:૨૭૧
 - ચોથે ગુણસ્થાને અગત્ય, ૨:૨૫૬
 - છટે ગુણસ્થાને, ૨:૩૨
 - ધર્મનું, ૧:૪૯
 - થી મળતું રક્ષણ, ૩:૧૪૯
 - ની જરૂર સમજાવતી ધર્મભાવના, ૨:૨૪૪-૨૪૬
 - નું મહત્વ સમજાવતી અશરણભાવના, ૨:૨૧૪-૨૧૭
- પરિભ્રમણનો અંત લાવે, ૩:૧૪૯, ૩:૧૯૨
 - પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું, ૩:૩૫૨
 - પ્રમાદ થી છોડાવે, ૪:૨, ૪:૧૩, ૪:૬૪
 - પ્રાર્થનાથી મળે, ૫:૯-૧૦
 - બારમા ગુણસ્થાન સુધી જરૂરી, ૨:૩૮
 - ભક્તિમાર્ગે, ૪:૧૦૪, ૪:૧૧૬
 - મહત્તા, ૨:૬-૭, ૨:૯૯, ૨:૧૩૮-૧૩૯
 - લેવા એકત્વભાવના, ૨:૨૭૧-૨૭૩
 - લેવા વંદનનું આરાધન, ૨:૧૪૩
 - સંવરપ્રરિત નિર્જરા માર્ગે, ૪:૨૦૭
 - શ્રેણિમાં પણ અગત્ય, ૧:૮૪
 - સદ્ગુરુનું, ૧:૯૫
 - લાભો: અંતરાયનો ક્ષય થાય, ૧:૨૨, ૧:૬૬, ૧:૯૫, ૧:૧૧૦-૧૧૧, ૧:૧૩૯, ૧:૨૫૫, ૧:૨૭૦, ૨:૭, ૨:૨૨, ૨:૯૧, ૨:૧૯૯, ૩:૩૭૨; આજ્ઞાધીનતા વધે, ૨:૧૧૦, ૨:૨૭૧, ૩:૩૭૨-૩૭૩; આશ્રવ ઘટે, ૨:૧૩૯; કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહાય, ૪:૧૩, ૪:૧૦૪; છૂટવાના ભાવ વધે, ૩:૧૧૯; દોષથી મુક્તિ, ૨:૧૦૯, ૨:૧૧૧, ૨:૧૩૮, ૨:૨૩૧; નીરાગી થવાય, ૨:૧૦૧-૧૦૨; પ્રભુનું પ્રત્યક્ષ માર્ગદર્શન મળે, ૨:૧૩૮-૧૩૯; પ્રાર્થનાની સફળતા, ૨:૧૪; સ્વચ્છંદ ટળે, ૨:૧૩૮, ૨:૧૫૦, ૨:૨૩૨, ૨:૨૫૭, ૨:૩૬૪; સદ્ગુરુનું કવચ મળે, ૪:૧૩; સંવર વધે, ૨:૧૧૫; વીર્ય ખીલે, ૨:૨૫૬, ૩:૩૭૧

શરીર, ૧:૨૩૭-૨૩૮

- આહારક, ૧:૨૩૭
- ઔદારિક, ૧:૨૩૬, ૧:૨૩૮, ૧:૨૪૦, ૧:૨૪૯
- કાર્મણ, ૧:૨૩૭
- તેજસ, ૧:૨૩૭-૨૩૮
- ના પાંચ પ્રકાર, ૧:૨૩૬, ૧:૨૪૯
- નો શુભ-અશુભ વિભાગ, ૧:૨૫૧
- વૈક્રિય, ૧:૨૩૭, ૧:૨૪૯
- સંઘયાણ શરીર, ૧:૨૪૦

શરીર, આહારક - આહારક શરીર જુઓ

શરીર, કાર્મણ - કાર્મણ શરીર જુઓ

શરીર, તેજસ - તેજસ શરીર જુઓ

શાતા,

- દેવલોકની, ૧:૩૬-૩૭, ૧:૧૪૫
- નિર્વિકલ્પ દશાની, ૧:૬૩, ૧:૬૫, ૧:૧૪૫
- ની ઈચ્છા, ૧:૧૬૦, ૧:૧૬૩
- સંસાર તથા આત્માની, ૧:૧૫-૧૬, ૧:૨૬-૨૭, ૧:૩૬, ૧:૬૫

શાતાવેદનીય, ૧:૨૧૮-૨૧૯

- અને આત્મસુખ વચ્ચે તફાવત, ૪:૩૦
- આસક્તિ આત્મવિકાસને રોકે, ૧:૨૬, ૧:૧૩૦, ૧:૧૪૪-૧૪૫, ૧:૧૬૦
- કેવળીગમ્ય પ્રદેશ પર, ૫:૧૬૬, ૫:૧૭૨

- કેવળજ્ઞાન પછી ભોગવવું, ૧:૮૪-૮૫, ૧:૧૬૬, ૧:૧૮૨-૧૮૩, ૧:૨૬૧, ૧:૨૮૭
- કેવળીપ્રભુને બંધાય, ૪:૧૩૩
- કેવળીપર્યાયમાં, ૫:૮૨
- ના પરમાણુ આશ્રવવા, ૫:૩૧, ૫:૮૧, ૫:૨૩૦
- ની નિવૃત્તિ, ૫:૧૭૨
- ની સુખબુદ્ધિ, ૪:૨૩૯, ૪:૩૨૮
- ની સ્પૃહા, ૪:૨૫, ૪:૩૦, ૪:૪૮, ૪:૧૬૦-૧૬૧
- ને પરમાર્થ પુણ્યમાં પલટાવવું, ૪:૪૧
- નો નકાર, ૪:૩૦-૩૧, ૪:૪૯, ૪:૮૬, ૪:૧૬૧
- પરમાર્થ, ૪:૪૬, ૪:૩૨૩
- પૂર્ણ પરમેષ્ટિ પરમાણુમાં, ૪:૩૨૩-૩૨૪
- માં સ્થિર રહેવા પુરુષાર્થ, ૪:૫૨, ૪:૮૫

શાંતસ્વરૂપ (આત્માનું) -

સુખબુદ્ધિ તોડવાથી પ્રગટે, ૨:૯૨

શાંતિ(આત્માની) - આત્મશાંતિ જુઓ

શુક્લધ્યાન, ૧:૬૨-૧:૬૬, ૩:૩૪૨, ૪:૨૮-૨૯; ૪:૩૪, ૪:૪૬, ૪:૧૬૦, ૫:૫૧

- અને ધર્મધ્યાન વચ્ચે રમવું, ૩:૩૦૫
- અને પરપદાર્થની સુખબુદ્ધિ, ૩:૩૧૩, ૩:૪૨૦
- અને બોધસ્વરૂપ દશા, ૪:૧૩૫
- અને સાતમું ઉત્કૃષ્ટ ગુણસ્થાન, ૩:૩૮૬

- થી પરમાર્થ પુણ્યનું બંધન, ૩:૩૧૩
- થી સકામ સંવર અને નિર્જરા, ૨:૧૫૨, ૨:૨૬૫-૨૬૬
- ના પ્રકાર, ૪:૧૬૫-૧૬૬
- નો ઉપરાઉપરી સ્પર્શ, ૩:૫૯
- નો અનુભવ, ૧:૬૩, ૧:૬૬
- નો કાળ વધારવા/પ્રગતિ કરવા પુરુષાર્થ, ૩:૩૦૫, ૩:૩૮૬, ૩:૪૨૦, ૪:૧૩૫, ૪:૧૩૭, ૪:૧૬૧-૧૬૨
- નો સમય નિયત, ૨:૧૩૧
- પૂર્ણ આજ્ઞાએ કરવું, ૩:૩૭૧
- માં અંતરાય કર્મનો અનુદય, ૧:૬૬
- માં અશાતાના ઉદયોને વેદવા, ૩:૩૮૪
- માં આજ્ઞાના કવચથી સ્થિરતા, ૩:૩૭૩
- માં પંચપરમેષ્ટિનાં કલ્યાણનાં પરમાણુ ગ્રહવા, ૩:૩૮૪
- માં પાપ-પુણ્યનો ક્ષય, ૩:૩૦૫, ૩:૩૧૧, ૩:૩૬૮
- માં બાધારૂપ સંસારી શાતાની ઈચ્છા, ૧:૧૪૪-૧૪૫
- માં વર્તતી નિર્વિકલ્પતા, ૨:૨૬૮, ૨:૨૭૦-૨૭૧
- માં શાતાવેદનીય ભોગવવું, ૧:૧૪૫
- માં પાપપુણ્યને ક્ષીણ કરવાં, ૪:૬૯, ૪:૧૦૭, ૪:૧૬૦, ૪:૧૬૧
- માં મોટી નિર્જરા કરવા સંસારસુખની અનિચ્છા, ૩:૩૧૫, ૩:૪૨૦
- શુદ્ધ કરવા આજ્ઞાધીનતા, ૩:૩૭૨
- શ્રેણિ વખતે, ૨:૧૪૨
- સાતમા ગુણસ્થાનથી શરૂ, ૩:૩૪૨, ૨:૧૩૧, ૨:૨૬૮
- સાતમાથી ચૌદમાં સુધી, ૨:૧૩૧
(નિર્વિકલ્પતા, સાતમું ગુણસ્થાન પણ જુઓ)
- શુક્લતા, પુરુષાર્થની, ૫:૧૦૧
- શુક્લબંધ, પૂર્ણ આજ્ઞાનો, ૫:૪૮-૪૯, ૫:૧૫૫, ૫:૧૫૮
- ની પ્રક્રિયા, ૫:૫૦
- પામ્યા પછી સિદ્ધભૂમિમાં વિશિષ્ટ સ્થાન, ૫:૯૭
- શુદ્ધાત્મા,
- ના ગુણો, ૨:૧૦૩-૧૦૫
- શુદ્ધિ, આત્મિક - આત્મિક શુદ્ધિ જુઓ
- શુદ્ધિ, સર્વોત્કૃષ્ટ - સર્વોત્કૃષ્ટ શુદ્ધિ જુઓ
- શૂન્યતા: ૨:૧૨૨, ૩:૩૭૯, ૪:૧૭૧-૧૭૨, ૫:૧૩૩, ૫:૧૯૭
- અને વિચારોનું અસ્તિત્વ, ૨:૧૨૯-૧૩૦, ૨:૩૬૭
- અને મોહનીયની સ્થિતિ, ૨:૧૨૩
- અને સાતમું ગુણસ્થાન, ૨:૧૩૦, ૨:૧૩૯-૧૪૦
- અંતરાય કે કષાયના ઉદયથી તૂટે, ૨:૧૨૩
- આજ્ઞામાં રહેવાના હકારથી વધે, ૩:૨૪૯, ૩:૩૭૯-૩૮૦, ૩:૪૨૫
- ઈન્દ્રિયાતિતપણું, ૨:૩૬૭

- योथा गुणस्थाने, ३:३८०
 - ज्ञात अवस्थायां, ४:१६०
 - थी आत्मानुभव, २:१०३, २:१२२, २:३५७, २:३६७
 - थी कर्मनी निर्जरा, २:१२८, २:१५८, २:३६७
 - थी अनंतानुबंधीनी स्थिति घटे, २:१२३, २:३५६-३५७
 - मंत्रस्मरणना आराधनथी, २:१५८
 - मां कर्मनो रस अने अनुभाग घटे, ३:३८८-३८०
 - मां जवा माटेनी विधि, २:१८७-१८८
 - मां टकवानो समय अनियत, २:३६८
 - स्वच्छंद तूटवाथी गाढी थाय, २:१२८, २:३६७
- (धर्मध्यान पण्डित ज्ञानो)
- शौच,
- अने अहिसापालन, ३:१५१-१५२
 - 'उत्तम शौच' यारे कषायना क्षयथी प्रगटे, ३:१४५
 - लोभना अभावथी प्रगटे, ३:१४१
 - भेटले पवित्रता, ३:१४१
- श्रद्धा, १:१३०-१३१, ३:३२८, ४:३२५, ५:८
- अने सम्यक्दर्शन, ४:६०
 - यतुरंगीय श्रद्धा, ४:१८५
 - निर्जराभार्गो, ४:२०५
 - पुरुषार्थ माटे आवश्यक, १:१३०, १:३६७
- वधारवा पुरुषार्थ, १:३६७, ५:२१५, ५:२६४
 - सत्पुरुष प्रत्ये, १:८३
 - संवरभार्गो, ४:२०४
 - संवेग-निर्वेद थी वधे, १:१२८
- श्रम (यतुरंगीय), ४:१८५, ५:८
- निर्जराभार्गो, ४:२०५
 - संवरभार्गो, ४:२०४
- श्रावक-श्राविका, ४:१७५
- समान आत्मप्रदेशो, ५:११२
- श्री,
- आत्माना यारित्रगुणानुं प्रतिक, ३:५१-५२
- श्रीमद् राजचंद्र - ज्ञानो राजचंद्र, श्रीमद्
- श्रुतकेवणीपणुं, १:७२-७३, ४:१२८, ५:१०१
- तीर्थंकरप्रभुने सातमा गुणस्थाने प्राप्ति, ३:३१
- श्रुतज्ञान, १:१५४, १:२०१-२०६, १:३०८
- श्रुति (यतुरंगीय), ४:१८५, ४:२०७, ५:८
- निर्जराभार्गो, ४:२०५
 - संवरप्रेरित निर्जराभार्गो, ४:२०६-२०७
 - संवरभार्गो, ४:२०४
- श्रेष्ठि, २:१३१-१३२, २:३७२-३८०, ४:३५-४१, ४:४४, ४:५५-५८
- अने क्षायिक सम्यक्त्व, १:३२१

- અને પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનું કવચ, ૪:૩૫, ૪:૩૮
 - અને શુક્લધ્યાન, ૨:૧૪૨
 - અંતરૂમુહૂર્ત કાળમાં પૂર્ણ થાય, ૨:૩૬૯, ૨:૩૭૫
 - એક ભવમાં માત્ર ત્રણ વાર માંડી શકાય, ૨:૧૩૨, ૨:૩૭૨
 - ઉત્તમ શ્રેણિ માટે પ્રાર્થના, ૧:૭૮, ૧:૮૦
 - ઉત્તમ શ્રેણિ માટે પુરુષાર્થ, ૧:૭૩, ૧:૭૭, ૧:૭૯-૮૦, ૨:૩૪-૩૫, ૨:૩૮, ૨:૨૭૮-૨૮૦, ૨:૩૭૫
 - ઉપશમ શ્રેણિ માં વર્તતો ભય, ૧:૮૦, ૧:૩૨૧
 - ઉપશમ તથા ક્ષપક શ્રેણિના ભેદ, ૨:૧૩૧-૧૩૪, ૨:૧૪૦, ૨:૨૭૯-૨૮૦, ૨:૩૬૯-૩૭૦
 - ટૂંકી થવી, ૫:૭૮
 - ના અંતે બધા ગુણો પૂર્ણતાએ ખીલે, ૨:૧૪૦, ૨:૨૮૩
 - ના અંતે કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન પ્રગટે, ૨:૨૮૩, ૨:૩૭૫
 - ની તૈયારી કરવી, ૧:૧૬૨, ૧:૧૬૬, ૪:૧૩૭, ૫:૫૧, ૫:૬૯, ૫:૭૪, ૫:૭૬-૮૦, ૫:૨૨૬-૨૨૭
 - ની પ્રક્રિયા, ૧:૧૭૮-૧૮૦, ૪:૩૫-૪૧, ૪:૫૦-૫૧
 - ને યોગ્ય કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૫:૭૭
 - પ્રકાર, ૨:૧૩૧
 - માટે મહાસંવર અનિવાર્ય, ૪:૧૫૧
 - માંડતા પહેલાં માર્ગદર્શન લેવું આવશ્યક, ૨:૩૭૧, ૨:૩૭૫-૩૭૭
 - માંડવા શ્રુતકેવળીપણું જરૂરી, ૧:૭૩
 - માં આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૮૬-૩૮૭, ૪:૪૪
 - માં કષાયનો ક્ષય, ૧:૩૪૧, ૪:૫૯
 - માં ત્રણ વેદનો ક્ષય, ૧:૩૨૪
 - માં પ્રમાદથી પતન થાય, ૨:૧૦૭-૧૦૮, ૨:૩૭૫, ૪:૫૭
 - માં સત્પુરુષનું પરોક્ષ અવલંબન, ૨:૩૮, ૨:૩૬૯, ૨:૩૭૫
 - માંડતા પહેલાં સાતમા ગુણસ્થાને યથાપ્રવૃત્તિકરણ, ૨:૩૭૭
 - માંડવા માટે તીર્થકર અથવા કેવળીપ્રભુની આજ્ઞા, ૨:૩૬૯
 - માટે પાત્રતા કેળવવી, ૨:૨૭૩, ૪:૩૨-૩૪, ૪:૪૪, ૪:૫૬
 - ક્ષપક શ્રેણિ, ૧:૮૦, ૧:૧૭૮-૧૭૯ (ક્ષપક શ્રેણિ, ઉપશમ શ્રેણિ પણ જુઓ)
- ષડ્દર્શન, ૧:૭૨-૭૬
- સત્પુરુષ -
- અને ઝૂં ધ્વનિ, ૩:૧૯૮-૧૯૯
 - અને પંચપરમેષ્ટિ પદ, ૫:૧૧૮
 - અપાત્રે દાન ન કરે, ૨:૨૪૭, ૨:૩૨૦-૩૨૧
 - તીર્થકર ભગવાન સર્વોત્તમ, ૩:૩
 - થકી સંજ્ઞાની પ્રાપ્તિ, ૪:૯૨-૯૪, ૪:૨૦૪
 - નાં લક્ષણો, ૨:૨૦૨

- ના કલ્યાણભાવની અસર, ૨:૨૦૩, ૨:૨૦૬, ૨:૨૨૩
- ના સાથથી પરમાર્થે વિકાસ, ૨:૧૩, ૨:૨૪૨, ૨:૨૭૨, ૨:૨૮૫-૨૮૯, ૩:૩, ૩:૧૭૨, ૩:૩૮૨-૩૮૩, ૫:૧૬૦
- ના સમાગમમાં સંક્ષીપ્ત્યેન્દ્રિયપણા સુધીનો વિકાસ, ૨:૨૦૭-૨૧૦, ૨:૩૦૬-૩૧૧
- નાં સર્વ લક્ષણો પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતમાં, ૨:૨૦૨
- નાં હૃદયમાં તીર્થસ્થાન, ૩:૨૦૧
- ની દશા પામવી, ૪:૧૩૭
- ની સમર્થતા કેવી રીતે નક્કી થાય, ૩:૯-૧૦, ૪:૨૨૦
- નું મહાત્મ્ય સમજાવનાર અન્યત્વભાવના, ૨:૨૨૮-૨૨૯
- નો આજ્ઞારસ, ૪:૩૦
- નો કલ્યાણભાવ, ૩:૧૮૫, ૩:૩૮૨-૩૮૩
- નો કલ્યાણભાવ શિષ્ય ગ્રહે, ૩:૧૮૩-૧૮૪, ૩:૩૮૨
- નો સાથ ઉપશમ સમકિતની પ્રાપ્તિમાં, ૪:૧૦૨-૧૧૦
- નો સાથ વિપાકોદય વખતે, ૪:૨૦૪
- પ્રત્યે પ્રેમ, શ્રદ્ધા, અર્પણતા, ૨:૨૪૫, ૨:૨૫૫
- બનવાની પાત્રતા સાતમા ગુણસ્થાનથી, ૨:૨૬૬-૨૬૭
- યોગની દુર્લભતા, ૨:૧૩-૧૪, ૨:૩૦૭ (સદ્ગુરુ પણ જુઓ)

- સત્ય (ધર્મ), ૧:૨૭૦, ૧:૩૦૭, ૧:૩૧૦
 - અને સત્યવ્રત વચ્ચે ફરક, ૩:૧૫૯
 - આત્માનુભૂતિથી ખીલે, ૩:૧૬૦
 - ત્રિકરણ યોગથી, ૧:૩૫૯
 - મિથ્યાત્વના અભાવથી પ્રગટવા માંડે, ૩:૧૬૦
 - વીતરાગતાની પરિણતી તે, ૩:૧૬૦-૧૬૨
- સત્યવ્રત, ૧:૨૮૫, ૧:૩૦૭, ૧:૩૧૦, ૧:૩૩૪, ૪:૨૩૩, ૫:૫-૬
 - અને સત્યધર્મ વચ્ચે ફરક, ૩:૧૫૯
 - થી પરપદાર્થની સુખબુદ્ધિ તૂટે, ૩:૧૬૭
 - વાણીની સત્યતા, ૩:૧૫૯
 - જ્ઞાનાવરણ દૂર કરે, ૧:૨૮૪-૨૮૫, ૧:૩૧૦
- સત્સંગ, ૪:૧૭૩, ૪:૧૭૫
 - થી વૈરાગ્ય વધે, ૧:૩૨૯
 - નો આશ્રય લેવો, ૧:૩૬૬
 - પ્રાપ્તિ માટે પ્રાર્થના, ૨:૨૯
- સદ્ગુરુ - ગુરુ, જુઓ
- સનાતનપણું, ધર્મનું, ૫:૩૧
 - અને મંગલપણું, ૫:૩૧, ૫:૩૩, ૫:૧૩૫, ૫:૧૮૦
 - અનુભવવું, ૫:૧૫૪
 - આનંદઘન ચોવીશીમાં, ૫:૧૮૨, ૫:૧૮૫, ૫:૧૮૭, ૫:૧૮૯, ૫:૨૦૨, ૫:૨૦૪, ૫:૨૦૭, ૫:૨૦૮, ૫:૨૧૨,

- ૫:૨૧૬, ૫:૨૧૮, ૫:૨૨૦, ૫:૨૨૨,
૫:૨૨૫, ૫:૨૨૭, ૫:૨૨૮, ૫:૨૩૦
- કલ્યાણભાવમાં, ૫:૩૩
(મંગલપણું, ધર્મનું પણ જુઓ)
- સમકિત (સમ્યક્ત્વ), ૧:૩૨૦, ૧:૧૦૮-૧૧૫,
૩:૨૩૩-૨૩૪, ૫:૨૦૪, ૫:૨૭૯-૨૮૦
- અને આત્માનાં છ પદનું શ્રદ્ધાન, ૨:૮૫,
૨:૧૨૨
- અને મિથ્યાત્વ, ૩:૧૨૬-૧૨૭, ૩:૩૭૯-
૩૮૦
- અને અનંતાનુબંધી કષાય, ૩:૧૨૬-
૧૨૮, ૩:૧૩૩-૧૩૪, ૩:૧૪૦, ૩:૧૪૬
- આત્માના સર્વ ગુણોનો આંશિક
અનુભવ(સર્વગુણાંશ), ૧:૧૮, ૨:૧૨૫,
૨:૨૫૫, ૩:૨૩૪, ૫:૨૦૨
- ઉપશમ સમકિત, ૧:૧૦૬-૧૦૯,
૪:૧૦૨-૧૧૦ (ઉપશમ સમકિત પણ
જુઓ)
- ઉપાદાન તથા નિમિત્તનો સુમેળ જરૂરી,
૧:૧૭, ૧:૮૪-૮૫, ૨:૩૪૬-૩૫૦,
૨:૩૬૪-૩૬૬
- ચારે ગતિમાં પ્રાપ્ત કરાય, ૨:૩૧૫-૩૨૦
- નરક કે તિર્યંચમાં મેળવી શકાય, ૧:૩૮
- ના આઠ ગુણ, ૩:૧૭૫
- ના પાંચ લક્ષણ, ૧:૧૨૬-૧૨૭,
૧:૧૩૩, ૨:૨૫૫-૨૫૬, ૫:૧૨૫,
૫:૧૪૨, ૫:૧૪૪, ૫:૨૮૫
- ના પાંચ લક્ષણ શ્રીમદ્ રાજયંદ્રમાં,
૩:૨૨૭
- ની વિશુદ્ધિ માટે વીર્યની જરૂર, ૨:૧૮૯
- નો મહિમા, ૧:૧૭, ૧:૮૧-૮૨, ૨:૧૨૪
- મેળવવા છૂટવાના ભાવની અગત્ય,
૧:૮૯, ૧:૮૪, ૧:૧૨૮, ૧:૧૩૦
- મેળવવા સદ્ગુરુની પ્રાપ્તિ અગત્ય, ૧:૮-
૧૦, ૧:૮૩, ૧:૮૫
- મેળવવા સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિયપણું આવશ્યક,
૧:૩૮, ૧:૮૪, ૨:૨૪૭, ૨:૩૧૫,
૨:૩૨૦
- મેળવવાની પ્રક્રિયા, ૧:૮૯-૧૦૫,
૧:૧૧૩-૧૧૪, ૨:૧૪૨
- પાત્રતા કેળવવા શું કરવું, ૧:૧૪, ૧:૧૬-
૧૭, ૧:૧૯, ૧:૮૪-૮૬, ૧:૧૦૯-
૧૧૧, ૧:૩૬૨, ૧:૩૬૬-૩૬૮
- વમવું, ૧:૧૧૫, ૧:૨૨૩, ૧:૩૨૧,
૧:૩૫૮, ૨:૧૨૪
- વેદક સમ્યક્ત્વ, ૧:૧૧૮
- સમ્યક્ત્વ પરાક્રમ, ૧:૮૯-૯૦, ૫:૨૮૫
- મેળવવા પુરુષાર્થ, ૧:૧૪-૧૯, ૧:૮૪-
૮૬, ૧:૧૦૮-૧૦૯, ૧:૧૧૨-૧૧૫,
૧:૧૨૮, ૧:૩૬૨, ૧:૩૬૭-૩૬૮;
અંતરાય તોડવાની પ્રાર્થના, ૨:૨૩-૨૪;
છૂટવાના ભાવ, ૨:૪-૫, ૨:૮૯, ૨:૮૪,
૨:૧૩૮, ૨:૨૪૭, ૨:૨૫૪-૨૫૫,
૩:૩૨૭; પંચપરમેષ્ટિનો અહોભાવ,
૨:૩૪૫-૩૫૦; પૂર્વની ભૂલોનો
પશ્ચાતાપ, ૨:૮૪-૮૫, ૨:૧૩૮;
પ્રાર્થના, ૨:૨૪૮, ૨:૩૦૪, ૨:૩૪૦;
મંત્રસ્મરણ, ૨:૧૮૯, ૨:૩૪૧; વમી
શકે, ૨:૧૨૪; વિનય ગુણ કેળવવો,

- ३:१४८-१५०; शून्यता, ३:३७८;
स्वदोषदर्शन, २:८०; सद्गुरु प्रत्ये
प्रेम, श्रद्धा, अर्पणता, १:८३, १:३६७,
२:१५०, २:२०६, २:२२८-२२९,
२:२४५, २:२३१, २:२५५, २:३२३,
२:३३८-३४०, ३:३२८; सद्गुरुनो
बोध, ३:२०२-२०३; सद्गुरुनुं
शरणां, २:१८८; क्षमापना, २:८५,
२:३४०-३४१
- भेगव्या पछी : अशाताना उदयो वधु आवे,
३:२६७; द्रोषनी मोटी सजा, १:२८७;
वधुमां वधु पंढर त्वमां मोक्ष, १:१७,
२:१२४, ३:२६७; मिथ्यात्वनो अनुदय,
२:१२३-१२४, २:२६१-२६२; मोहनीय
कर्मनी स्थिति, ३:२६७; श्रुतज्ञान प्रगटे,
१:२०५; सम्यक्त्व मोहनीयनो उदय,
१:२२३
 - प्राप्ति पहेला जवनी दशा, १:८३,
१:१०७, १:३३२, १:३६७
(उपशम समकित, क्षयोपशम समकित, क्षायिक
समकित पश जुओ)
- समर्थता, सत्पुरुषनी -
- कल्याणभावने आधारे, ३:८, ३:२२
 - कोना निमित्ते नित्यनिगोदमांथी नीकणे
तेना आधारे, ३:१०, ३:२२
 - क्षायिक लेवा माटे जइरी, ४:२०
- समदृष्टिपणुं, ३:२७३
- समभाव (समता), ४:२३२, ५:६७, ५:७३,
५:२१८
- धंश्या घटवाथी वधे, ३:२८३-२८४,
३:४१४
 - उपसर्ग-परिषद वधते, १:४६, १:१७१
 - भीलववानां साधनो, १:५४, १:१२६,
१:१३४, १:१५३
 - भीलववानुं इण, १:१७०, १:२७०-
२७१, १:३४४, १:३६३
 - थी कषाय घटे, ३:२७३
 - थी निर्जरा, ३:२७१, ३:२८८-२९०
 - थी मान हणाय, ३:१३२
 - थी रागद्वेष घटे, ३:२८८
 - विपरीत उदय वधते, १:१७१, १:२७१
 - विपाकोदय वधते, ४:२०४
 - संसारनी विकट परिस्थितिमां, ३:२४४,
३:२६३, ३:२६७, ३:२८२, ३:४१४,
३:४१६
- समवसरण, १:३६-३७, ३:६४-६६, ३:८७
- मां ॐ ध्वनिथी देशना, ३:५२
 - मां केवणीप्रभुनुं योगदान, ३:८७, ४:४२
- समवाय, १:८२, ४:७३, ५:१३, ५:१८
- अनुसार आज्ञा, ४:२७३, ४:३३७
 - अनुसार कर्मनो उदय, ४:१८३, ४:२४८
 - अनुसार तीर्थकर प्रभु मार्ग बोधे,
४:३७, ४:३३७
 - अनुसार परमार्थ सिद्धि, ४:२४०, ५:८१
 - अने आज्ञाकवय, ५:१०४
 - अने कल्याणरस, ५:१५२

- ની મર્યાદા, ૪:૧૮૬, ૪:૧૮૩
- નું અગુરુલઘુપણું, ૫:૫૬
- ને એકરૂપ કરવા, ૫:૫૧-૫૨, ૫:૧૮૨
- ની મર્યાદાથી પર થવું, ૫:૫૭
- બોધના, ૫:૧૨૧
- ભાવ સૌથી બળવાન, ૪:૭૩, ૪:૨૦૨, ૪:૨૪૫, ૪:૨૭૪

સમય, શુક્લ, ૫:૧૭-૧૮

સમાધિ, ૪:૩૧, ૫:૮૮

- બ્રહ્મરસ, ૫:૮૧, ૫:૧૦૨, ૫:૧૪૬, ૫:૧૪૮
- ની સુખબુદ્ધિ, ૫:૧૧૩

સમાધિમરણ, ૨:૩૬૦-૩૬૧

સમિતિ, પાંચ, ૨:૧૮૧, ૨:૨૬૨, ૨:૩૩૩, ૩:૧૫૮, ૩:૧૬૮-૧૬૯

- નો ક્રમ, ૩:૧૬૯
- માત્ર મુનિઓને હોય, ૩:૧૫૮
- સત્તરભેદે સંયમનું અંગ, ૩:૧૬૨, ૩:૧૬૫

સમુદ્ઘાત, કેવળી, ૨:૨૮૬-૨૮૮, ૨:૩૦૫-૩૦૬, ૩:૩૭૪, ૪:૧૬૩-૧૬૬, ૪:૧૬૯-૧૭૦, ૫:૮૧, ૫:૮૩, ૫:૮૯

- ગણધર પ્રભુનો, ૪:૮૯-૯૦
- તીર્થંકર પ્રભુનો, ૩:૮૩, ૪:૮૯-૯૦
- ની તૈયારી, ૫:૧૮૧-૧૮૪
- માં કલ્યાણનાં પરમાણુ જગતમાં છોડે, ૩:૧૮૩-૧૮૪, ૩:૩૭૪

- માં સાધુસાધ્વીનો સાથ, ૪:૪૨
- વખતે નિત્યનિગોદના જીવો પર થતો ઉપકાર, ૩:૩૪-૩૫, ૩:૮૩, ૪:૮૮, ૪:૧૬૯
- વખતે ત્રસનાડીમાં જીવનો પુનઃ પ્રવેશ, ૪:૮૨, ૪:૧૬૯
- વખતે ધર્મનું બીજનું રોપવું ને ખોલવું, ૪:૮૯-૯૧

(નિત્યનિગોદ પણ જુઓ)

સમ્યક્ત્વ - 'સમકિત' જુઓ

સમ્યક્ત્વ પરાક્રમ, ૧:૮૯-૯૦

- માટે વીર્યની ખીલવણી, ૧:૮૯-૯૦, ૧:૯૪

સમ્યક્ચારિત્ર, ૨:૧૮૦-૧૮૧

- કેળવવા ઉત્તમ ક્ષમા, ૩:૧૨૬
- કેળવવા ઉત્તમ માર્દવ, ૩:૧૩૩
- કેળવવા ઉત્તમ આર્જવ, ૩:૧૩૮-૧૪૦
- ની વિશુદ્ધિ, ૨:૧૮૧, ૨:૧૮૩-૧૮૫, ૨:૨૫૦
- સ્વભાવની સ્થિરતા, ૨૫૦

સમ્યક્દર્શન, ૧:૧૮, ૧:૨૨, ૨:૧૨૨, ૨:૧૮૯-૧૯૦, ૫:૨૭૯-૨૮૦

- અને સમ્યક્જ્ઞાનનો સંબંધ, ૨:૧૯૦, ૨:૧૯૫
- ચોથા ગુણસ્થાને, ૨:૨૫૫
- ની વિશુદ્ધિ માટે પ્રાર્થના, ૨:૧૯૧-૧૯૨, ૨:૨૪૮, ૨:૨૫૩

- ने विशुद्ध करवा वीर्यनी जड़र, २:१८८
- मेणव्या पछी उत्तम आर्जव भीले, ३:१४०
- मेणव्या पछी उत्तम क्षमा भीले, ३:१२५-१२७
- मेणव्या पछी उत्तम मार्दव भीले, ३:१३४
- भोक्षमार्गनो पायो, २:२५५
(समकित पझ जुओ)
- सम्यक्ज्ञान, १:१८, १:२२, १:२६, २:१८०
 - अने सम्यक्दर्शननो संबंध, २:१८०, २:१८५
 - नी विशुद्धि माटे क्षमापना, २:१८१, २:१८३, २:२४८
 - पछी अनंतसंसारनो बंध न होय, ३:१४०
- सरणता(ऋजुता), १:१७२, ४:३१६-३१८, ५:२८-२८, ५:३७
 - भीलववी भूभ जड़री, १:१३४-१३५
 - थी भक्ति भीले, ४:३२१-३२२, ४:३२५
 - थी माया तूटे, ३:१३६, ३:१३८, ३:१५६, ५:३८
 - ना गुणथी पूर्ण परमेष्टि परमाशु भेंयवा, ४:३२४
 - वीतरागी, ३:१३८-१४०
- सर्वसंग परित्याग, १:३६६
 - छटा गुणस्थाने, १:१२२, २:१२७-१२८, ३:२५०-२५१
- रोकनार प्रत्याप्यानी कषाय, १:२२६
- सर्वविरति, १:२७८
- सर्वोत्कृष्ट शुद्धि, ४:२३०-२३१, ४:२३८-२४१-२४३, ४:२६४-२६५, ४:२७२, ४:३०२
 - अने आत्मिक शुद्धि वय्ये इरक, ४:२४१
- सहज सुभनां साधनो, ५:२५८
- संभवलन (कषाय), १:२२७, १:३४०
 - अने श्रेणि, २:१३४
 - डेवणज्ञान लेतां क्षय, ३:१२७
 - क्रोध, ३:१२७-१२८
 - छटा गुणस्थाने मुष्यताये उदित, १:१२२, १:२२७, १:१७८, १:१८२, १:३४१
 - नी निर्जरा श्रेणिमां, २:१३३, २:२८०
 - मान, ३:१३३-१३४
 - माया, ३:१४०
 - लोभ, ३:१४६-१४७
 - सातमा गुणस्थाने नरम पडे, १:२७८
- संतोष, १:३५५
- संधारो, १:१६८
- संयम, १:१५६, ५:६६
 - अने छटुं गुणस्थान, २:१२७
 - आंतरसंयम अने द्रव्यसंयम, २:१२७-१२८, २:३६३-३६४
 - ईश्वर पर, ३:३२१
 - ईन्द्रिय पर, १:१८१, ५:६७

- દેહ થકી, પ:૬૦-૬૧
 - પાંચમા ગુણસ્થાનથી શરૂ થાય, ૨:૧૨૬
 - મન પર, ૧:૫૬-૫૮, ૧:૧૭૫
 - યોગ પર, ૧:૧૭૫
 - યોગનાં સાધનથી, પ:૬૬
 - વધારવા છ આવશ્યકનું પાલન, ૨:૧૪૫
 - વધારવા સંવર ભાવના, ૨:૨૬૩
 - સત્તરભેદે, ૩:૧૬૨
 - સ્વચ્છંદ ત્યાગવાથી ખીલે, ૩:૩૪૪
 - સ્વાદેંદ્રિય પર, ૧:૧૬૪, ૩:૩૩૬
 - ખીલવવાનું ફળ, ૧:૪૫-૪૬, ૧:૧૨૦-૧૨૧
- સંયમ ધર્મ -**
- અને વીતરાગતા, ૩:૧૬૪
 - અંતરંગ સંયમ ઉત્તમ, ૩:૧૬૪
 - છઠ્ઠા ગુણસ્થાનથી શરૂ, ૩:૧૬૪
 - ત્યાગ થી ખીલે, ૩:૧૮૧
 - થી સંવર ખીલે, ૩:૧૭૦-૧૭૧, ૩:૧૮૧
 - દેવલોકમાં ન હોય, ૩:૧૬૩
 - સંવર-નિર્જરા ભાવના, ૩:૧૫૩
 - સત્તરભેદે, ૩:૧૬૨
- સંસાર -**
- નું સ્વરૂપ, પ:૨૨
 - ની અંતરાય, પ:૩૮
 - નો રસ તોડવો, પ:૨૫, ૫:૧૭૭, ૫:૧૮૮-૧૮૯, ૫:૨૧૫
- સંજ્ઞા -**
- અને ઈચ્છા, પ:૯-૧૦
 - અને લાગણી એક થવા, પ:૬૩
 - અને લોભગુણ, ૫:૧૧
 - ની મહત્તા, પ:૮-૯
- સંવર, ૧:૧૪, ૧:૧૭૮-૧૭૯, ૨:૧૧૫, ૩:૧૫૬-૧૫૭, ૪:૯૩-૯૮, ૪:૧૫૧, ૪:૨૧૦, ૪:૨૧૪, ૪:૨૩૦-૨૩૧**
- અને વિહાર, ૪:૨૪૯-૨૫૨, ૪:૨૫૫
 - અને સંવેગ તથા નિર્વેદ, ૫:૧૩૩-૧૩૪
 - અવિરતિનો, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૩:૧૫૬
 - અંતરંગ સંયમથી વધે, ૩:૧૬૪
 - આત્મિક શુદ્ધિ માર્ગે, ૪:૨૩૮
 - કરવા પ્રાર્થના એ ઉત્તમ સાધન, ૨:૭૭, ૨:૧૫૧, ૨:૧૮૨, ૨:૨૪૮
 - કરવાનાં સાધનો, ૨:૨૬૨
 - કષાયનો, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૩:૧૫૬
 - ચારિત્ર ખીલવવાથી, ૪:૧૦૮
 - તત્ત્વ, ૨:૧૧૫
 - થી ચારિત્રની ખીલવણી, ૫:૪૫
 - ના પ્રકાર, ૩:૧૫૭
 - નિર્જરા કરતાં ઉપકારી, ૪:૨૧૦, ૪:૨૩૦
 - નિર્જરાપ્રેરિત, ૪:૨૦૮
 - પૂર્ણ આજ્ઞાએ ક્ષમાપના કરવાથી, ૩:૩૭૧
 - પ્રમાદનો, ૨:૨૬૧-૨૬૨, ૩:૧૫૬, ૪:૯, ૪:૯૮
 - પ્રાર્થનાની સહાયથી, ૪:૬૦, ૪:૧૧૭, ૪:૧૫૧

- प्रेरित निर्जरा, ४:११८, ४:१३५, ४:१८१, ४:२०६-२०८
 - मडासंवरना मार्गे उत्तम, ४:८२, ४:८५, ४:८८, ४:१२२, ४:१४०-१४१, ४:१५२, ४:१५४, ४:१५७, ५:४
 - मिथ्यात्वनो, २:२६१-२६२
 - योगनो, २:२६१-२६२, ३:१५६
 - वधारवा अज्ञाननो त्याग, २:११५
 - विकसाववा सत्तरत्मेद्रे संयम आयरवो, ३:१७०-१७१
 - सकाम, ४:१४०, ४:१८१, ४:२१२, ४:२५२
 - संवरमार्गे, ४:१८०-१८१; ४:२०३-२०४, ४:२५५
- संवरप्रेरित निर्जरामार्ग, ४:११८, ४:१३५, ४:१८१, ४:२०६-२०८, ४:२७८-२८०, ५:१३४
- संवरप्रेरित मडासंवर, ४:१८०, ४:१८४-१८६, ४:२६१-२६३, ४:२८०, ५:१३४
- आचार्यञ्ज आयरे, ४:२८४
 - तीर्थंकर प्रभु आयरे, ४:१८४
 - मां प्रत्यक्ष साथ, ४:२२२
- संवरभावना, २:२६१-२६३, ३:१५६
- आवतां कर्मो रोकय, २:२६३
 - थी संयमधर्म भीले, ३:१५६-१५७, ३:१८१
 - नुं आराधन सत्पुरुष बनवानी पात्रता वधारे, २:२६६
- संवरमार्ग, ४:१८०-१८१, ४:२०३-२०४, ४:२१५, ४:२५५, ५:१३३-१३४
- संवेग, १:१२६-१२८, ५:२०, ५:१२५, ५:१३२-१३४, ५:१४२
- उत्कृष्ट करवो, ५:६१
 - थी अशाताना उदयोनी उद्दीरणा, ३:२६८
 - थी यारित्रनी भीलवाणी, ५:१४८
- संसार -
- आसक्ति छोडवी, १:१५७, १:१६३, २:२१४
 - जणकमणवत्त रडेवुं, १:१४, १:१६
 - नी आसक्तिनो प्रभाव, १:१६, १:८०
 - नुं स्वरूप, २:२२३-२२६, २:२४४
 - नो रस घटाडवो, १:६८, १:७८
 - परिभ्रमण, १:१-२, १:१८-२०, २:८८, २:२१०
 - मां जवनी स्थिति, १:८०
 - शाता अने आत्मशांति, १:१५-१६, १:८८
 - शातानां आकर्षणथी मोड वधे, २:२२१-२२२, २:३२३, २:३३८
 - शातानो नकार, १:६५, १:७८
 - शातानी क्षणिकता, २:२४३, २:२४६
- संसारभाव, -
- अनंतानुबंधी कषायथी वधे, १:१०८
 - अने आर्तध्यान, २:३८

- અને છઠ્ઠું ગુણસ્થાન, ૨:૧૨૬-૧૨૭, ૨:૨૫૯
 - અંતરાય બંધાવે, ૨:૩૯, ૨:૨૮૪
 - થી કષાયો વધે, ૩:૨૩૫
 - થી પુણ્ય વેડફવું, ૨:૫૦-૫૧, ૨:૧૦૨
 - મિથ્યાત્વથી વધે, ૧:૧૦૦
 - મોહ બળવાન કરે, ૨:૨૧૦, ૨:૨૨૧-૨૨૨, ૨:૩૨૩
 - શ્રીમદ્ રાજચંદ્રને ખૂબ મંદ, ૩:૨૧૯
 - સાથે કરેલું આરાધન સંસારસુખ આપે, ૩:૩૪૫
 - તોડવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૧૬, ૧:૩૩, ૧:૬૯, ૧:૭૮, ૧:૧૬૧, ૧:૧૬૩, ૩:૩૧૫, ૩:૩૮૯, ૩:૪૧૯-૪૨૦
 - તોડવાનાં સાધનો: અનિત્ય, અશરણ, અશુચિ ભાવના, ૨:૨૧૧-૨૨૧, ૩:૨૦૨-૨૦૩; અન્યત્વભાવના, ૨:૨૨૮-૨૨૯; અશાતાના ઉદયો ઉપકારી, ૩:૨૬૭; પ્રાર્થના, ૨:૧૦, ૨:૬૯, ૨:૩૦૩; ભેદવિજ્ઞાન, ૨:૨૫૭, ૨:૨૫૯; મંત્રસ્મરણ, ૨:૩૪૧; સત્પુરુષનો સાથ, ૨:૨૨૨-૨૨૩, ૨:૨૪૩, ૨:૩૪૧; સત્પુરુષ તરફ અર્પણતા, ૨:૨૪૬; સંસારભાવના, ૨:૨૨૩-૨૨૬, ૨:૨૨૯, ૩:૨૦૨-૨૦૩
- સંસારભાવના, ૨:૨૨૩-૨૨૬
- સ્વસુખ તરફ દોરે; ૨:૨૨૩
 - સંસારનું સ્વરૂપ સમજાવે, ૨:૨૨૫-૨૨૬
 - સંસારભાવ તોડાવે, ૨:૨૨૬, ૨:૨૨૯
- સંજ્ઞા, ૪:૧૯૬-૧૯૭, ૪:૨૩૪-૨૩૫, ૪:૨૪૮, ૪:૨૭૩-૨૭૬
- અને આજ્ઞા એકમાર્ગી થવા, ૪:૨૭૫, ૪:૩૨૮
 - અને મન, ૪:૨૩૫
 - અને શ્રુતજ્ઞાન, ૧:૨૦૪
 - ઈન્દ્રિયોને તેજસ્વી બનાવે, ૪:૨૦૧-૨૦૨
 - ગુમાવવી, ૪:૨૨૮, ૪:૨૩૫નું મહત્વ, ૧:૩૮
 - થી અભિસંધીજ વીર્ય વપરાય, ૪:૨૦૨, ૪:૨૪૮, ૪:૨૫૨
 - થી સ્વતંત્રતા, ૪:૨૨૮
 - નો ઉપયોગ ભક્તિમાર્ગમાં બિનજરૂરી, ૪:૨૩૪
 - નો વિકાસ, ૪:૧૯૭-૨૦૦
 - નો સદુપયોગ, ૪:૨૦૯, ૪:૨૫૪
 - પર આવરણ, ૧:૩૦૫
 - સૂક્ષ્મ અને સ્થૂળ, ૪:૨૫૮
- સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિયપણું -
- અને જીવની ગતિ, ૨:૧૧૯
 - અને સર્વ પાપસ્થાનનું સેવન, ૧:૩૬૩, ૧:૩૬૫
 - આત્મવિકાસ માટે સર્વોત્તમ, ૧:૧૯, ૧:૩૮, ૧:૫૩, ૧:૨૮૧, ૧:૩૪૫
 - છ પર્યાપ્તિની પ્રાપ્તિ, ૧:૨૪૯
 - દશ પ્રાણની પ્રાપ્તિ, ૧:૧૮૭, ૨:૨૩૬
 - પરમાર્થ પ્રગતિ માટે જરૂરી ૯૦૦ ભવ, ૨:૩૧૪-૩૧૫

- પર્યાપ્તિની પ્રાપ્તિ, ૨:૩૧૧
- પ્રાપ્ત કરવામાં સત્પુરુષનો ફાળો, ૨:૨૦૭-૨૧૦, ૨:૩૧૦-૩૧૨, ૩:૭, ૩:૧૪૮, ૩:૧૪૯
- મળવાનો કાળ, ૧:૨
- મળવું દુર્લભ, ૧:૨, ૧:૯૩, ૧:૧૯૬
- માં ભાવની સ્વતંત્રતા, ૩:૭, ૩:૧૧૮-૧૧૯
- માં મતિના સદ્દુપયોગથી સ્વતંત્રતા, ૨:૨૩૨
- માં હિંસાનું આચરણ, ૧:૨૯૬
- માં સ્વચ્છંદે જીવનું પતન, ૩:૧૧૯
- માં સકામ નિર્જરા કરાય, ૩:૧૫૭-૧૫૮
- સમકિત લેવા માટે આવશ્યક, ૨:૨૪૭
- સૌથી વિશેષ કર્મબંધ, ૧:૧૯૨, ૧:૨૮૧, ૧:૨૯૬
- સાતમું ગુણસ્થાન, અપ્રમત્તસંયત, ૧:૫૫-૬૪, ૧:૧૨૨-૧૨૩, ૨:૧૨૯-૧૩૧, ૨:૨૬૦-૨૭૦, ૨:૩૬૮-૩૭૦, ૩:૩૮૫, ૪:૨૮-૨૯, ૪:૧૨૩-૧૩૭, ૫:૩, ૫:૨૨૩
- અને પૂર્ણ આજ્ઞાનો પુરુષાર્થ, ૪:૧૩૪-૧૩૫, ૪:૧૫૯, ૪:૨૬૩-૨૬૬
- અને રાગદ્વેષનાં સ્કંધો, ૪:૨૮, ૪:૫૦-૫૪, ૪:૫૬
- અને શુક્લધ્યાન, ૧:૬૨, ૧:૬૫-૬૬, ૨:૧૩૦, ૨:૨૬૮, ૩:૨૪૯, ૩:૩૧૨, ૩:૩૮૪-૩૮૫, ૪:૨૬
- અને સર્વ સત્પુરુષ આજ્ઞારસ/આજ્ઞાકવચ, ૪:૨૮-૨૯, ૪:૧૫૫
- ઉજાગર દશા, ૧:૬૪
- ઉત્કૃષ્ટ(સાતમું) ગુણસ્થાન કેવી રીતે વિકસે, ૩:૩૮૫
- કેવળીપ્રભુ જેવો આત્માનુભવ, ૨:૧૩૦, ૨:૧૩૯, ૨:૩૬૮
- ઘાતીકર્મની નિર્જરા; ૨:૧૩૦, ૨:૩૬૮
- થી પંચપરમેષ્ટિના કલ્યાણનાં પરમાણુ મળે, ૪:૩૪
- થી મહાસંવરમાર્ગનું આરાધન, ૪:૧૩૮, ૪:૧૫૯, ૪:૨૧૪
- ના અનુભવનું વર્ણન, ૨:૧૩૯-૧૪૦
- નિર્વિકલ્પતા અને નિર્વિચારપણું, ૧:૬૦-૬૧, ૧:૬૭-૬૮
- પછી બોધસ્વરૂપ થવું, ૪:૧૩૫
- પછી સ્થૂળ હિંસાથી છૂટવું, ૧:૩૦૩
- પછી શ્રેણિની તૈયારી, ૧:૧૭૮-૧૭૯
- પરમાર્થ શાતાવેદનીય, ૩:૩૮૫
- પ્રાપ્તિમાં નડતાં વિધ્નો, ૧:૪૭, ૧:૫૮
- પ્રાપ્તિનું ફળ, ૧:૬૫-૬૬, ૧:૧૨૨-૧૨૩
- પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૬૨-૬૩, ૧:૬૪-૬૬, ૨:૧૩૦, ૨:૧૩૯, ૨:૨૬૭, ૨:૩૬૮
- પ્રાપ્તિ વખતે આત્મામાં પ્રવર્તતું તીર્થસ્થાન, ૩:૯૮-૯૯
- પુરુષાર્થ માટે પ્રાર્થના: આજ્ઞાનુસારી બનવા, ૧:૪૬; નિર્વિકલ્પતા વારંવાર મેળવવા, ૧:૬૩; પ્રાપ્તિ માટે, ૨:૩૩; મનને વશ કરવા, ૧:૫૭-૫૮

- મેળવવા માટે શ્રીમદ્ રાજચંદ્રનો પુરુષાર્થ, ૩:૨૪૯-૨૫૨, ૩:૪૧૦
 - મેળવવા પુરુષાર્થ: ૧:૫૫-૬૧, ૧:૩૬૯, ૪:૨૯-૩૦, ૪:૩૪-૩૫, ૪:૧૨૩-૧૩૦; અહોભાવ વધારવો, ૨:૩૩, ૩:૨૪૮; આજ્ઞાધીનપણું, ૧:૪૫-૪૭, ૧:૭૦, ૨:૩૨, ૩:૯૮, ૩:૨૪૮-૨૪૯, ૩:૩૬૮, ૩:૩૮૪-૩૮૫; કષાયજય, ૧:૫૩, ૧:૬૪, ૧:૬૭, ૧:૨૨૬, ૪:૫૫; નિર્વિકલ્પતાની ભાવના, ૩:૨૫૦, ૩:૪૧૦; પ્રમાદરહિતપણું કેળવવું, ૧:૬૩, ૧:૧૯૦; મનનું મૌનપણું, ૧:૫૫, ૧:૬૦, ૧:૭૦; મન પર સંયમ, ૧:૫૬-૫૯, ૧:૬૧; મેળવવા પ્રાર્થના, ૨:૩૩; મૈત્રી કેળવવી, ૪:૧૫૯-૧૬૦; શુદ્ધાત્મા સાથે એકરૂપતાની ભાવના, ૨:૩૨, ૨:૨૬૦; સત્પુરુષનો સાથ, ૨:૨૬૮-૨૬૯; સત્સંગની ઈચ્છા, ૨:૨૬૦; સંવર ભાવનાનું આરાધન, ૨:૨૬૧-૨૬૩
 - પ્રાપ્તિ પછી જીવની દશા: આત્મશાંતિનો અનુભવ, ૧:૧૨૩, ૧:૧૩૪; આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૮૪-૩૮૫, ૩:૪૨૬; કલ્યાણભાવ વધે, ૧:૧૨૨-૧૨૩, ૩:૩૮૪-૩૮૫; કષાયો ઘટે, ૧:૨૨૬, ૧:૨૭૮; ચારિત્ર ખીલે, ૧:૬૫, ૨:૩૪, ૧:૧૭૮; છટ્ટા-સાતમા ગુણસ્થાન વચ્ચે ઝૂલવું, ૧:૧૩૪, ૧:૧૭૮, ૨:૧૩૦, ૨:૨૬૭-૨૬૮, ૨:૩૬૮; નિર્ઋથમાર્ગ પાળવો, ૪:૧૧૩; નિર્વિકલ્પતાનો વધતો અનુભવ, ૧:૬૮, ૨:૩૪, ૨:૧૩૦-૧૩૧, ૨:૨૬૭-૨૬૮, ૨:૩૬૮; નિશ્ચયનય તરફ પ્રગતિ, ૧:૬૦-૬૧; પ્રમાદરહિતપણું, ૧:૨૭૮, ૨:૧૨૯, ૨:૨૬૦, ૨:૨૬૨, ૨:૨૬૭; ઋણની ચૂકવણીની ભાવના, ૧:૫૯, ૧:૬૭, ૧:૭૦, ૧:૧૨૩, ૧:૧૭૯, ૨:૩૬, ૨:૨૬૭; સત્પુરુષ થવાની પાત્રતા પ્રગટે, ૨:૨૬૭, ૩:૩૧, ૩:૨૮૪-૩:૨૮૫; સંસારરસ તૂટે, ૧:૬૮, ૨:૩૪, ૨:૨૬૦; સંયમ વધે, ૨:૨૬૦
 - વધુ વિકાસ માટે પુરુષાર્થ, ૧:૬૮-૬૯, ૧:૭૯, ૧:૧૨૨, ૧:૩૬૮-૩૬૯, ૧:૧૪૩, ૧:૧૬૭, એકત્વભાવનાનું આરાધન, ૨:૨૭૧-૨૭૩; આચાર શુદ્ધિનું મહત્ત્વ, ૧:૬૧, ૧:૧૪૭; કલ્યાણભાવ વિકસાવવા પ્રાર્થના, ૨:૩૭; લોકસ્વરૂપભાવનાનું આરાધન, ૨:૨૭૩-૨૭૭; વિકાસને રોકનાર સંસારીભાવ, ૧:૬૮-૬૯, ૧:૭૯-૮૦, ૩:૩૧૨; શાતા-અશાતાનો નકાર, ૩:૨૮૨, ૩:૨૮૪-૨૮૫, ૩:૩૮૫, ૩:૪૨૨, ૩:૪૨૬; વીતરાગતા કેળવવી, ૨:૩૭, ૪:૨૧૩, ૪:૨૬૬; ક્ષપકશ્રેણિની તૈયારી, ૨:૩૪-૩૬, ૨:૩૮
- (નિર્વિકલ્પતા, શુક્લધ્યાન પણ જુઓ)
- સાથ, કેવળીપ્રભુનો, ૪:૨૨૦-૨૨૨, ૫:૧૬૦
- તીર્થંકર પ્રભુનો, ૪:૨૧૬-૨૨૦
 - પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતનો, ૫:૧૧૪, ૫:૧૫૯
 - પ્રત્યક્ષ તથા પરોક્ષ, ૪:૧૪૯, ૪:૨૨૧-૨૨૩
 - પ્રભુનો, ૫:૨૩

- वीतरागी, ४:१८७, ४:२१६-२२१, ४:२२३
- रुचकप्रदेशनो, ५:१७५
- सत्पुरुषनो, ४:२२०-२२१, ४:२२३
- साधुसाध्वीञ्च, १:८१, २:१८३-१८४, २:३३५, २:३५३
- अने प्रमाद, ४:८
- आत्मविकासमां साथ, २:३५४-३५५, ३:३५५-३५६
- आज्ञापालन, ३:३५७-३५८, ४:३००
- आज्ञामार्गो यावे, ४:१५८, ४:२७८-२८०
- उपाध्यायञ्चनां पद सुधी केवी रीते विकास करे, ३:३६७
- नमस्कार मंत्रमां पांयमुं पद, २:१८३, ३:३५५
- ना २७ गुणो, २:१८३-१८४, २:३३५-३३६, ३:३५६, ४:३२४
- नां कल्याणनां परमाणुनां लक्षणो, ३:३६२, ४:१३, ४:१६, ४:२६२, ४:२८४-२८५, ४:३२३
- नां पदने निकायीत करवुं, ४:३०१-३०२
- नी आज्ञा संसारनां कार्यो माटे, ४:११, ४:३२३
- नी यतुर्विध संघमां स्थान पामवानी पात्रता, ४:४०
- नुं कल्याणनां परमाणु बनाववामां योगदान, ४:११, ४:२८०, ४:३०३
- नुं पंयामृत, ५:१४५
- नो आज्ञारस, ४:१४८, ४:१५८, ४:२६२, ५:११२
- नो कल्याणभाव, ३:३५५, ३:३५७, ३:३५८, ४:२८८
- नो पुरुषार्थ, ३:३६१-३६२, ४:४७, ४:२६३, ४:३२२, ५:१२०-१२२, ५:१३४, ५:१४१-१४२
- नो शम, ५:१३१-१३२
- पंयपरमेष्टि पद पामवा ञ्चव समस्त माटे कल्याणभाव, २:३२५, २:३३२, २:३५४, २:३७७
- प्रेरित पूर्ण परमेष्टि परमाणु, ४:३२३-३२४
- मां रडेली संसारी स्पृहा, ४:८, ४:२८८
- शिष्य तरीकेनी उत्तम पात्रता, ३:३५६
- समान आत्मप्रदेशो, ५:११२
- स्वरूपलीनता वप्रते अन्य परमेष्टिनां कल्याणनां परमाणु ग्रहे, ३:३६२
- सामायिक, १:१३७-१३८, २:१४२
- साक्षीभाव, १:३४१
- सिध्दप्रभु, १:१६८, १:१८४, ३:३७६-३७७, ४:५-७, ४:१६७-१७०, ४:१७२, ४:२४१
- अने अघाती अंतराय, १:२६१, १:३१५, १:३१७
- अने सिध्दभूमि, १:१६७, १:२५४, २:२८६, ३:८३
- आत्मशुद्धिमां अग्रेसर, ४:५

- ગુણસ્થાન ન હોય, ૨:૧૩૭
- ચેતનઘન રૂપ, ૪:૧૬૮
- નમસ્કારમંત્રમાં બીજું પદ, ૨:૧૭૮, ૩:૩૫૩-૩૫૪
- નાં કલ્યાણનાં પરમાણુ, ૪:૧૩, ૪:૪૩, ૪:૧૪૬-૧૪૭, ૫:૫૫
- ના ગુણો, ૨:૧૭૮-૧૭૯, ૩:૩૭૫-૩૭૬
- નાં નિમિત્તે જીવ નિત્યનિગોદથી બહાર નીકળે, ૨:૩૦૫, ૩:૬-૭, ૩:૩૪, ૩:૯૩, ૩:૩૭૫
- નિર્વાણ પદી કદ-આકાર, ૨:૨૯૩, ૩:૯૩
- નિર્વાણ પામે, ૧:૧૫૯
- ની કલંકરહિત અડોલ દશા, ૫:૪, ૫:૮૪, ૫:૯૬
- ની દશા, ૫:૩૮
- નો આજ્ઞારસ, ૫:૧૧૨
- નો કલ્યાણભાવ, ૪:૨૯૯
- નો શમ, ૫:૧૨૬
- નો સાથ, ૧:૨૪૬
- નો સાથ શ્રેણિમાં, ૪:૩૮
- નું આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૭૬, ૪:૫-૬, ૪:૧૪૬-૧૪૭, ૪:૧૬૭, ૪:૩૦૦, ૫:૮૧
- નું મહાસંવરનું આરાધન, ૪:૧૪૬
- નું ઋણ, ૫:૪૬-૪૭
- નું સુખ પામવું, ૧:૧૬૭
- પરિનિર્વાણમાર્ગમાં, ૪:૧૧૪
- માટે કલ્યાણભાવ વેદવો, ૪:૧૪૦
- સિદ્ધપદ પામતી વખતે પંચપરમેષ્ટિમાં સ્થાન, ૨:૨૦૨
(સમુદ્ઘાત પણ જુઓ)
- સિદ્ધભૂમિ, ૪:૧૬૭-૧૭૦, ૫:૯૬-૯૮, ૫:૨૩૦
 - અને કલંકરહિત અડોલ દશા, ૫:૪, ૫:૫૩
 - અને કેવળીપ્રભુનું દેહવિસર્જન, ૨:૧૩૬, ૨:૨૯૩
 - કેવળીપ્રભુ સમુદ્ઘાતના અંતે પહોંચે, ૨:૨૮૬, ૨:૨૮૬-૨૮૮
 - અને કેવળીપ્રભુનું દેહવિસર્જન, ૩:૯૩; કેવળીપ્રભુ સમુદ્ઘાતના અંતે પહોંચે, ૩:૯૩
 - નું ઋણ, ૫:૪૫
 - નું વર્ણન, ૫:૮૬, ૫:૯૬-૯૮
- સિદ્ધા, પંદર ભેદે, ૩:૧૦, ૩:૨૨
- સિદ્ધિ, પરમાર્થિક - પરમાર્થિક સિદ્ધિ જુઓ
- સિદ્ધિ, સર્વોત્કૃષ્ટ - સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિ જુઓ
- સુખ, આત્માનું, ૧:૩૬
 - સિદ્ધપ્રભુ સમાન, ૧:૧૬૭
- સુખબુદ્ધિ, સંસારી પદાર્થોની, ૧:૨૮, ૧:૨૬૭-૨૬૮, ૧:૩૦૫-૩૦૬, ૪:૨૯-૩૦, ૪:૨૩૭-૨૩૯, ૪:૨૫૯, ૪:૨૯૨-૨૯૩
 - અને આજ્ઞાપાલન, ૫:૧૪, ૫:૨૦, ૫:૧૫૪

- अने ज्ञानावरणानुं बंधन, २:२५-२६, २:८२
- आत्मशांति लक्षे, २:८१, २:१५७
- आत्मिक शुद्धिना मार्गे तोडवी, ४:२३८
- आज्ञापालननी, ४:२८४
- अंतराय कर्म बंधावे, २:२८४
- अंतरायना क्षयथी उपजे, ४:१०५, ४:२३२, ४:२८२
- थी ज्ञानावरण बंधाय, १:२८, १:४५, १:१५०, १:२१३, १:२६७-२६८, १:२८०, १:३०५-३०६, १:३०८, १:३१२, १:३२८, १:३४४, १:३५२, १:३५५
- घटाडवा प्रभुना गुणो पूजवा, १:२४, १:३०
- घटाडवा गुरु सेवा, १:१३३
- गुणग्राही थवाथी तूटे, ४:२३१-२३२
- तोडवा म्हासंवरनुं आराधन, ४:१२२, ४:१५८, ४:२२५
- तोडवा माटेनी प्रार्थना, १:२८
- दशमा गुणस्थाने संपूर्ण क्षय, ४:५८
- थी छूटवानो पुरुषार्थ, १:३०, १:१३३, १:१४४, १:१४६, १:१५१, १:२६८, १:३१०
- नुं कवय, ४:२३२
- ने वीतरागतामां पलटाववी, ५:४
- नो क्षय, ४:२२५, ४:२३८, ४:२८३, ५:१५३
- मोल साथे तूटवी, ४:२२५, ४:२४३
- रागद्वेषथी वधे, ४:५४
- विचारवमणमां इसावे, २:१५७, २:२५४
- सयेत-अयेत, १:२८३
- सर्वोत्कृष्ट शुद्धिना मार्गे तोडवी सलज, ४:२३८-२४०
- संसारी पदार्थोनी, ३:३६०-३६१
- तोडवाना उपायो: अन्यत्वभावना, २:२२८-२२८; अनित्यभावना, २:२११-२१४; अशरणाभावना, २:२१४-२१६; अशुचिभावना, २:२१७-२२१; अस्तेयव्रत सेववुं, ३:१६७; आत्मसुषुप्तो विचार, २:२४३, २:२४६; आज्ञाधीनता, ३:३७२, ३:४१८-४२०, ३:४२६; अेकत्वभावना, २:२७२-२७३; ईश्वरा पर संयम, ३:३१४-३१५, ३:४१८; कल्याणभाव सेववो, ३:२५; प्रभुनां वयनोनुं आराधन, २:८२; पूर्ण आज्ञाअे आराधन करवुं, ३:३७१; प्रभु/सत्पुरुषना गुणो तरङ्ग दृष्टि, २:१०७, २:२११, २:२४५, २:२५३-२५४; प्रार्थनानुं आराधन, ५:२; मंत्रस्मरणनुं आराधन, २:१५७; मोलबुद्धि घटाडवी, २:८; मैत्री आदि यार भावना भाववी, ३:२६; संसारनुं स्वरूप ज्ञाणवुं, ५:२२; सत्यव्रत सेववुं, ३:१६७
- तूटवानुं इण: अहिंसानुं पालन, ५:५; आत्मशांति प्रगटे, २:८२; आत्मस्थिरता वधे, २:८२; ज्ञानावरणानो क्षय, २:८२,

- ૨:૩૪૯, ૪:૮૬, ૪:૧૬૦; મંત્રસ્મરણનું ફળ મળે, ૨:૧૫૮; સ્વાત્મામાં એકાકારતા, ૨:૯૨, ૨:૨૫૪; વીર્ય પરમાર્થે વપરાય, ૪:૨૩૨
- સુધારસ,** ૪:૨૪૫, ૫:૫૨
- આત્મદશા વધારવામાં ઉપયોગી, ૩:૭૫
 - થી આહારક શરીર બનાવવું, ૧:૨૩૭
 - નું વેદન તીર્થકર પ્રભુને, ૩:૪૯, ૩:૭૫
 - વધવાથી લોહી શ્વેત બને, ૩:૮૩
- સેવા,**
- ગુરુ તથા સાધર્મિક ભાઈની, ૧:૧૩૨
 - ચારિત્રની, ૫:૨૨૬
 - પ્રભુની, ૫:૧૯૪, ૫:૨૧૩
 - સ્વચ્છંદે કરવી, ૫:૧૯૫
- સૌભાગભાઈ,** ૪:૬૮-૬૯, ૪:૧૦૯
- નું ચારિત્ર, ૪:૧૦૯
 - નો આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્રની રચનામાં ફાળો, ૪:૭૧-૭૨, ૪:૧૦૯
- સ્યાદ્વાદશૈલી,** ૧:૭૧, ૫:૨૦૭-૨૦૮
- સ્વચ્છંદ,** ૧:૫૩, ૧:૫૭-૫૮
- અને આજ્ઞા વિરોધી, ૩:૩૨૨
 - અને પ્રમાદ, ૪:૯
 - અને પ્રાર્થનાની અસફળતા, ૨:૧૫
 - ગુણસ્થાન અનુરૂપ, ૧:૨૭૮
 - યોથા ગુણસ્થાનથી તૂટવા માંડે, ૨:૧૨૫
 - છટા ગુણસ્થાને, ૪:૪૫
- છોડવાનું ફળ, ૨:૧૦૦
 - ત્યાગવાથી આજ્ઞાધીનતા વધે, ૩:૩૪૪
 - ત્યાગવાથી કર્મબંધન અટકે, ૧:૪૪
 - ત્યાગવાથી પાપસ્થાનકથી છૂટાય, ૧:૩૬૫
 - દબાવવાથી જલદીથી વિકાસ, ૩:૨૮૮, ૩:૩૯૨
 - થી અપૂર્ણ આજ્ઞાપાલન, ૩:૩૭૦, ૪:૨૯, ૪:૮૫
 - થી તપનાં આચરણમાં દોષ વધે, ૩:૩૪૩, ૩:૩૪૫
 - થી થતું નુકશાન, ૨:૩૧, ૨:૯૬, ૨:૨૧૧
 - થી પ્રભુસેવા કરવી, ૫:૧૯૫
 - થી બચવું જરૂરી, ૫:૯૫, ૫:૨૧૫-૨૧૬
 - થી વિવેકશક્તિ હણાય, ૨:૯૮-૯૯, ૨:૧૪૯, ૩:૧૧૯
 - થી સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિયની સ્વતંત્રતા હણાય, ૨:૨૧૦, ૨:૨૩૨, ૨:૩૧૪, ૩:૧૧૯, ૫:૧
 - પરમાર્થે, ૪:૨૪૨
 - ભક્તિમાર્ગે ઓછો, ૪:૨૩૯
 - માનકષાયને પોષે, ૨:૯૬, ૨:૨૧૦
 - યોગથી, ૫:૨
 - રાગ-દ્વેષ છૂટા રહેવાથી ઘટે, ૪:૨૫
 - તોડવાનો પુરુષાર્થ, ૧:૩૬૬, ૪:૪૦, ૫:૬૬, ૫:૨૧૪, ૫:૨૧૮: આજ્ઞાપાલન, ૧:૪૪, ૧:૪૭-૪૮, ૧:૫૦, ૧:૫૩-૫૫, ૧:૭૦, ૧:૧૨૧, ૧:૧૩૧, ૪:૯, ૪:૧૧૩, ૪:૧૨૮, ૪:૨૫૯;

नमस्कारमंत्रं आराधन, २:१७०;
प्रार्थना, २:३१-३२; प्रभुं शरणं,
२:१३८-१३९, २:१५०; मनने वश
करुं, १:५३, १:५६-५७, १:७०;
सरणता डेणववाथी, ४:३२२

स्वदोषदर्शन, १:१३४-१३५

- थी निर्मानीपणुं जीले, २:८०
- थी सन्मार्गे प्रगति, २:८७, २:१००,
२:१११
- पश्चातापथी, २:२४८
- महत्त्व, २:८०
- क्षमापनाना पाठमां, २:१३८
- क्षमापनाथी जीले, २:७८

स्वभाव, ४:२६१

- अने अंतराय, ४:१८८, ४:२४४-२४६
- अने कर्म, ५:४२
- आत्मानो अपूर्व, ५:२८४
- मां लीनता, ५:८०

स्वरूप,

- नुं भान न थवुं, १:२२२

स्वरूपलीनता, ४:१६१-१६३; ४:१७२, ५:६,
५:७६-७७

- अने प्रमाद, ५:६७-६८
- आज्ञाना आराधनथी, ३:३४७, ३:४२२,
३:४२६, ५:१४, ५:२२६
- ओ सायुं तप, ३:१७७, ३:३२०
- ओटले ब्रह्मचर्य, ३:१८७

- थी कल्याणनां परमाणु अलाय, ३:३६२
- थी मायाभाव तूटे, ३:१३८
- थी चारित्र जीले, ३:१८७, ३:३०२
- थी घातीकर्म अल्प बंधाय, ३:२७८
- ध्यान तप थकी, ३:३४१
- नी लगनीथी शातानो नकार, ३:२८५
- नो पुरुषार्थ, ५:७०, ५:२५७
- सिद्धभूमिमां, ५:८४

स्वस्तिक,

- आत्माना ज्ञान गुणानुं प्रतिक, ३:५१-
५२
- आकृति रुचक प्रदेशनी, ३:५२, ३:७८-
८१

स्वाध्याय (तप), १:१४८, ३:१८०-१८१,
३:३४०

स्थिति, कर्मनी, १:१२

- कषायना आधारे नक्की थाय, १:२८५-
२८६, १:३३७

स्थिरता, १:१७५, १:३६८, ४:३२४, ५:६५

- अने ध्यान, १:८६-८७, १:१४७
- अने मन, १:१५५, १:१७५
- कल्याणनां परमाणुनी सहायथी, ५:७३
- डेणववा मंत्रस्मरण, १:१११, १:३६८
- चारित्रनी जीलवाणीथी, १:१७८,
१:३३२
- मनने वश करवाथी, ५:६७

સ્પૃહા, સંસારની, ૪:૪૭, ૪:૨૪૫

- અને પ્રમાદ, ૪:૮-૯, ૪:૨૯-૩૦, ૪:૪૭
- આજ્ઞારસમાં, ૪:૧૪૮-૧૪૯
- કલ્યાણનાં પરમાણુથી ઘટે, ૪:૧૧, ૪:૩૪-૩૫
- ઘટાડવા આજ્ઞાપાલન, ૪:૩૮, ૪:૮૫, ૫:૧૪, ૫:૨૧૫-૨૧૬
- છટા-સાતમા ગુણસ્થાને, ૪:૪૮-૪૯, ૪:૫૫-૫૬
- તોડવા ગુણગ્રાહીપણું, ૪:૨૩૨
- નો નકાર, ૪:૩૧, ૪:૩૫, ૪:૪૯
- થી પરમાર્થ અંતરાય બંધાય, ૪:૨૬
- થી માનભાવ વધે, ૪:૬૩, ૪:૨૬૪
- થી શાતાવેદનીયનો આશ્રવ, ૪:૪૮, ૪:૮૫
- થી જ્ઞાનાવરણ અને દર્શનાવરણ વધે, ૪:૨૩
- પંચ પરમેષ્ટિભગવંતમાં કક્ષા પ્રમાણે, ૪:૮-૧૦, ૪:૨૭૯
- ભક્તિમાર્ગે ઓછી, ૪:૬૩

હાસ્યષટક, ૧:૨૨૯, ૧:૩૩૧

હિંસા, ૧:૨૯૬-૩૦૦, ૧:૩૬૦

- એકથી ચાર ઈન્દ્રિયવાળા જીવની, ૧:૨૯૮, ૧:૩૬૦
- થી દર્શનાવરણ બંધાય, ૧:૩૧, ૧:૨૧૮, ૧:૨૬૭, ૧:૨૯૪, ૧:૨૯૮-૨૯૯, ૧:૩૪૪, ૨:૯૨-૯૩

- થી બચવાના ઉપાયો, ૧:૨૯૯, ૧:૩૦૩, ૨:૯૨-૯૩
- સૂક્ષ્મ-સ્થૂળ, ૧:૩૦૩
- સંજીવ્યેન્દ્રિયની, ૧:૨૯૯

ક્ષપકશ્રેણિ, ૨:૧૩૧-૧૩૨, ૨:૨૭૮-૨૮૦, ૨:૩૭૨-૩૭૯, ૪:૫૦-૫૧, ૪:૧૫૦-૧૬૨

- નાની હોવી, ૫:૪૯-૫૦
- ની તૈયારી, ૨:૩૫૫, ૩:૯૯, ૪:૫૫-૫૬, ૪:૧૩૭
- ની પ્રક્રિયા, ૩:૩૮૬-૩૮૭, ૩:૩૯૧
- નો પુરુષાર્થ, ૧:૧૭૫-૧૮૪, ૫:૬૯, ૫:૭૭-૮૦, ૫:૨૨૬-૨૨૭
- માં અગ્યારમું ગુણસ્થાન અસ્પર્શ્ય; ૨:૧૩૫
- માં આત્માના પ્રદેશ સ્પષ્ટ જોવા, ૨:૧૩૩
- માં જીવ સમસ્ત માટે કલ્યાણભાવ વેદવો, ૨:૩૮૦
- માં પંચપરમેષ્ટિ ભગવંતનો સાથ, ૪:૩૬-૪૧, ૪:૫૧
- માં પૂર્ણ આજ્ઞાથી પ્રાર્થના, ક્ષમાપના, મંત્રસ્મરણનું આરાધન, ૩:૩૮૬-૩૮૭
- માં ઘાતિ કર્મનો પૂર્ણ ક્ષય, ૨:૧૩૨
- માં લોહીનો રંગ બદલાય, ૩:૮૩
- માંડતા પહેલાં એકત્વભાવના ઘૂંટાય, ૨:૩૭૭
- માંડતા પહેલા તીર્થંકર પ્રભુનો પુરુષાર્થ, ૩:૬૧, ૩:૧૦૦, ૩:૧૯૮
- માટે પાત્રતા, ૪:૩૩, ૪:૫૬, ૪:૧૦૯

- माटे मलासंवर अनिवार्य, ४:१५१
 - माटे वीर्यं होवुं जरूरी, ३:३८१
 - भेणववा प्रार्थना, २:३५
 - क्षायिक समकृती ज मांडे, २:१३५
(श्रेणी पण जुओ)
- क्षमा, २:८२-८३, ३:१५०
- अने वीतरागता, ३:१२८
 - 'उत्तम क्षमा' सम्यक्दर्शन पण्ठी प्रगटे, ३:१२५-१२८
 - क्रोधना अभावथी प्रगटे, ३:१२२-१२३, ३:१५६
 - धारण करनारनां लक्षणो, ३:१२६-१२७
 - निस्पृहताथी जीले, ३:२२५
 - जीलववानो प्रभावः अहिसापालन, २:८३, ३:१५०-१५१; दर्शन गुण जीले, २:८३; दर्शनावरणो क्षय, २:८३; दोषथी मुक्ति, २:१०७, २:२४८; मानभाव तूटे, २:८२; ज्ञाननी विशुद्धि, २:१८३, २:२४८
- क्षमापना, १:१११, १:१४८, ४:५८-६१, ४:२१४, ४:२३८
- अने पश्चात्ताप, २:७७-७८
 - अपूर्ण-पूर्ण आज्ञाथी करवानुं इण, ३:३७१
 - अर्पणी, ५:११३
 - अंतराय तोडवा, ५:२३, ५:१०८
 - ना पाठमां यौद्ध गुणस्थान, २:१३७-१४१
 - ना पाठनी समजण, २:८८-११२
 - ना पाठमां भोक्षमार्ग, २:१११
 - नो भाव जीलववो, १:१११, १:१७१, १:३६७
 - थी आत्मविकास, १:१०८, १:११३, १:११६
 - थी विशुद्धि, १:१५८
 - थी अंतरायनो क्षय, १:२१, १:८५, १:११०, १:२५५
 - थी दर्शनावरणो क्षय, १:२६८-२७०, १:३०३
 - थी निर्जरा, ४:१५१, ४:१८१
 - थी मुश्केलीनो हल, ५:२५४-२५५
 - थी मैत्रीभाव जीले, १:१४८
 - थी सम्यक्ज्ञाननुं आराधन, २:१८३
 - पांयमुं-छट्टुं गुणस्थान भेणववा अगत्यनी, २:२५६
 - प्रार्थनाना माध्यमथी, ५:१०८
 - भोक्षमाणानो पाठ, २:८३-८४
 - संवरमार्गो, ४:१८१
 - लाभो - आत्मशांति-समता जीले, २:३४१; अंतराय तूटे, २:८०, २:२५३; कर्मनां यकवृद्धि व्याजथी बयावे, २:७७-७८; नवां कर्मो अंधाता अटके, २:७८; सकाम निर्जरा थाय, २:७८, २:८६, २:१५२, २:१८२, २:२५३; लांबु कर्म टूका गाणामां भोगवाय, २:७८; स्वदोषदर्शन जीले, २:७८; संसार परिभ्रमण टूकावे, २:७८

- ક્ષયોપશમ સમક્રિત, ૧:૨૫, ૧:૧૧૪-૧૧૬,
૨:૧૨૩-૧૨૪, ૨:૩૪૪; ૨:૩૫૬-૩૫૮,
૪:૧૧૧-૧૧૭, ૫:૨, ૫:૨૦૨
- અને શ્રેણિમાં ભય, ૨:૧૩૨
 - આત્માનાં છ પદનું શ્રદ્ધાન, ૧:૧૧૨
 - થી ચોથું ગુણસ્થાન, ૧:૨૬, ૧:૧૧૫
 - ચારે ગતિના સંજીવ્યેન્દ્રિય મેળવી શકે,
૧:૩૮, ૨:૩૫૭
 - પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૧૧૩-૧૧૫
 - મેળવવા પંચપરમેષ્ટિમાં પદ પામનાર
ગુરુનો સાથ ઉત્તમ, ૨:૩૪૬-૩૫૧
 - માર્ગાનુસારિતા, ૧:૨૫, ૧:૪૭
 - મેળવતા અનંતાનુબંધી કષાયનો
ક્ષયોપશમ, ૧:૨૬, ૧:૧૧૩-૧૧૪,
૨:૧૨૩, ૨:૩૪૫, ૩:૧૨૬-૧૨૭
 - મેળવતા દર્શનમોહ(મિથ્યાત્વ)નો
ક્ષયોપશમ, ૧:૨૬, ૧:૩૨૦, ૪:૧૭-૧૮
 - લેતી વખતે પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ આજ્ઞાકવચ
મળે, ૪:૧૪, ૪:૧૭-૧૮
 - વધુ વિકાસ માટે પુરુષાર્થ, ૧:૩૬૮
 - વમી જવું, ૪:૧૮
 - મેળવવા પુરુષાર્થ : ૧:૧૪, ૧:૧૬,
૧:૮૪-૮૬, ૧:૧૧૧-૧૧૩; શૂન્યતા,
૨:૧૨૩-૧૨૪, ૨:૩૪૫
 - પ્રાપ્તિ પછી: જીવની દશા, ૧:૨૬,
૧:૧૧૬, ૧:૩૬૮; અડધાથી વધારે
આત્મપ્રદેશ દેહથી છૂટા, ૨:૩૬૦-૩૬૧;
ચોથું ગુણસ્થાન છૂટે નહિ, ૨:૧૨૩-૧૨૪;
પંદર ભવમાં મુક્તિ, ૧:૧૭, ૧:૨૫,

- ૧:૧૧૫, ૨:૧૨૪, ૨:૧૩૨, ૨:૩૪૫;
માઠી ગતિ ન હોય, ૧:૧૧૫; માત્ર
સમ્યક્ત્વ મોહનીયનો ઉદય, ૨:૧૨૩-
૧૨૪, ૨:૩૪૫; સ્વતંત્ર પુરુષાર્થ વધે,
૨:૩૫૬

(સમક્રિત પણ જુઓ)

- ક્ષાયિક સમક્રિત, ૧:૪૦, ૧:૧૧૬-૧૧૭, ૨:૧૨૪-
૧૨૫, ૨:૩૫૬-૩૬૨, ૪:૨૦-૨૩, ૪:૧૧૭-
૧૧૮, ૫:૨, ૫:૨૧૨-૨૧૪, ૫:૨૧૫
- અનુભવનું વર્ણન, ૧:૧૮-૧૯
 - અને ક્ષપક શ્રેણિ વચ્ચે સમાનતા, ૪:૨૦,
૪:૫૦-૫૧
 - મહિમા, ૧:૧૧૮, ૧:૧૨૮, ૧:૩૨૧
 - મેળવવા સમર્થ સદ્ગુરુની સહાય
અનિવાર્ય, ૪:૨૦
 - મેળવવાથી મિથ્યાત્વ(દર્શનમોહ) નો
ક્ષય, ૧:૧૧૬-૧૧૭, ૧:૧૨૮, ૧:૨૨૪,
૧:૨૭૭, ૧:૩૨૧, ૨:૧૨૫, ૨:૩૫૭,
૩:૨૭, ૩:૩૮૦; મિથ્યાત્વ પણ જુઓ
 - મેળવવાથી અનંતાનુબંધી નો ક્ષય,
૧:૧૧૬, ૧:૨૨૫૩, ૨:૧૨૪, ૨:૩૫૭,
૩:૨૭, ૩:૧૨૭
 - ચોથા ગુણસ્થાને લેવાનું મહત્ત્વ, ૧:૧૧૬,
૧:૧૨૮, ૨:૧૨૫, ૨:૩૫૮
 - પ્રાપ્તિ વખતે પ્રક્રિયા, ૧:૪૦-૪૧,
૧:૧૧૬-૧૧૮
 - વેદક સમ્યક્ત્વ, ૧:૧૧૮
 - પ્રાપ્ત કરતી વખતે બે ઘડીનું ઊંડું ધર્મધ્યાન
(સામાયિક), ૨:૧૪૨

- श्रीमद् राज्यंद्रनो क्षायिक समकितनो पुरुषार्थ, उ:२४०-२४२
- भेणववा पुरुषार्थ: १:२१-२३, १:२५, १:३१-३२, १:४०, १:११५-११७, २:३५६-३६१; अलोत्भाव केणववो, उ:२४०; आराधननां साधनो, २:३०; तीर्थकर प्रभुनो, उ:२७; मिथ्यात्वनो संवर, २:२६१-२६२; प्रार्थना, २:३०; पात्रता भीलववी, २:३०-३१, २:३५७; लेतां पडेलां जवनी मनोदषा, उ:२४१; (समकित पशु ज़ुओ)
- प्राप्ति पछी: जवनी दशा, १:४१-४३; अशाताना उदयो वधु आवे, १:३३७, उ:२६७; आत्मा देह साथेना स्थूण बंधनथी मुक्त थाय, २:३६०; आत्मानी सतत प्रतीति, २:३६०; छ पदनुं यथार्थ श्रद्धान, उ:२४१; त्रश भवमां मोक्ष, १:४२, १:४४, १:११६, १:११८, २:१२५, २:३६०; योगनुं आज्ञाधीनपशुं, ५:३; समाधिमरश, २:३६१; सर्व सद्गुरु आज्ञाकवय मणे, ४:१४, ४:२३, ५:६३; क्षपक श्रेणि, २:१३२
(समकित, अनंतानुबंधी कषाय तथा मिथ्यात्व पशु ज़ुओ)
- ज्ञान (गुण), १:२३, १:१८५, १:२१२, २:१८०, २:२८७
- उँमां समायेलुं, ५:१४७-१४८
- अनंतज्ञान, १:१८६
- अने ज्ञायकता, २:२३८
- अने दर्शननो संबंध, १:२१४, १:२५७, १:२८०, २:१८०
- अवधिज्ञान, १:२०७-२१०
- अज्ञाननो अर्थ, १:१८६
- आवरनार ज्ञानावरश कर्म, १:१३, १:२३, १:१८५, १:२१२, १:२५७, १:२६७ (ज्ञानावरश कर्म पशु ज़ुओ)
- आवरशनां कारणो: सुभबुद्धि, १:१५०, १:२१३, १:२६७, १:२८०, १:३०५-३०६; मृषा, १:२८०, १:३०५-३०६
- क्यारेय संपूर्ण अवराय नसि, २:२३७, २:२३८, २:२८४
- भीलववानां साधनो: १:१४८ -१५५, १:१७६-१७७, ५:१००-१०१, ५:२१७; त्याग गुण केणववो, १:२६८, १:३१०; परपदार्थनी सुभबुद्धि छोडवी, १:१४४, १:१५०, १:२६७, १:२६८, २:८२, उ:२६; सत्यव्रतनुं पालन, १:२८४-२८५, १:३०६, १:३१०; क्षमापनानुं आराधन, २:२४८
- यार ज्ञान अने केवणज्ञाननो संबंध, उ:८४-८५
- दर्शन, यारित्र साथे ओकता, २:२८२-२८३
- ना प्रकार, १:१८६-२०१, १:३०८-३०९, २:२८२
- नी विशुद्धि भक्तिमार्गो, ४:१०३-४:१०४
- नी विशुद्धिथी मोहनीय क्षीण थाय, २:१८०

- ની વિશુદ્ધિ માટે દર્શન વિશુદ્ધ થવું જરૂરી, ૨:૧૮૦
 - નું દાન પાત્રતા પ્રમાણે, ૪:૨૨૫
 - નું પ્રતિક સ્વસ્તિક, ૩:૫૧-૫૨
 - નો વિકાસ, ૧:૧૮૬, ૧:૨૧૨, ૫:૧૦૦-૧૦૧, ૫:૨૧૭
 - પૂર્ણ વિશુદ્ધિથી કેવળજ્ઞાન (અનંતજ્ઞાન) પ્રગટે, ૨:૧૦૫, ૨:૧૭૯, ૨:૨૮૧-૨૮૨
 - પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ, ૧:૧૮૭, ૧:૨૧૧-૨૧૨, ૧:૩૦૮
 - સમ્યક્જ્ઞાન, ૫:૨૦૪
 - જ્ઞાનાવરણના ક્ષયોપશમથી ખીલે, ૧:૨૩ (સમ્યક્જ્ઞાન, જ્ઞાનાવરણ પણ જુઓ)
- જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર - રત્નત્રય જુઓ
- જ્ઞાનમાર્ગ, ૩:૩૨૮-૩૨૯, ૪:૬૧, ૪:૧૧૬
- જ્ઞાનાવરણ કર્મ, ૧:૨૨-૨૩, ૧:૧૮૫, ૧:૨૧૨-૨૧૩, ૧:૨૫૭, ૧:૩૦૫-૩૦૮, ૩:૧૫૩
- અને આજ્ઞારૂપી ધર્મ, ૪:૧૦૬
 - અને દર્શનાવરણનો સંબંધ, ૧:૨૨, ૧:૩૦ ૧:૨૫૭, ૧:૨૮૦, ૧:૩૧૦
 - અશાતના કરવાથી બંધાય, ૧:૨૧૩
 - આત્માર્થે પ્રગતિ રોકે, ૧:૨૬, ૧:૩૪
 - આજ્ઞાપાલનમાં વિઘ્નરૂપ, ૧:૪૫, ૫:૧૩-૧૪
 - કષાયથી બંધાય, ૪:૫૮
- ક્યા પાપસ્થાનકથી બંધાય, ૧:૩૪૬
 - તૂટવાથી આત્મશાંતિનો અનુભવ, ૧:૩૨
 - નાં પરમાણુ મસ્તકમાં, ૧:૭૬, ૩:૧૮૮
 - ના પ્રકાર, ૧:૧૮૫-૨૧૧, ૧:૨૧૩, ૧:૩૦૮
 - ના લીધે જીવની દશા ન પકડાય, ૧:૨૬, ૧:૩૨, ૧:૩૪
 - ની અંતરાય, ૧:૩૧૬
 - ની વિવિધ પ્રકૃતિ, ૧:૩૦૮
 - નો પ્રભાવ, ૨:૨૫
 - નો ક્ષયોપશમ આત્મવિકાસ માટે આવશ્યક, ૧:૨૬, ૧:૩૪, ૫:૨૦૮-૨૦૯
 - નો બંધ કષાય અનુસાર, ૧:૨૮૬
 - નો બંધ ગુણસ્થાન અનુસાર, ૧:૩૦૯
 - સ્થિતિ, જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ, ૧:૨૧૩, ૧:૩૦૯
 - ક્ષય કરતાં પહેલા અંતરાય ક્ષય જરૂરી, ૨:૮૦, ૪:૧૮૦
 - ક્ષય કરવા મોહ તોડવો જરૂરી, ૧:૨૨-૨૩, ૧:૨૬, ૧:૩૦
 - ક્ષય થવાથી અનંતજ્ઞાન ગુણ પ્રગટે, ૨:૧૦૫-૧૦૬, ૨:૧૭૯
 - ક્ષયોપશમથી માર્ગનાં રહસ્યો સમજાય, ૨:૩૪૭
 - ક્ષીણ થવાનું પરિણામ, ૨:૨૭
 - જ્ઞાન ગુણ આવરે, ૧:૧૩, ૧:૨૩, ૧:૧૮૫, ૧:૨૧૨, ૧:૨૫૭, ૧:૨૬૭, જ્ઞાન પણ જુઓ

- बंधवानुं कारणः परपदार्थनी सुभबुद्धि,
१:२८, १:२१३, १:२६७-२६८,
१:२८०, १:३०५-३०६, १:३०८,
१:३१२, २:२५-२६, २:८२, ३:१५४,
३:२८८, ४:३०, ४:८६, ४:२२५; भोड,
१:२८८, १:३१७-३१८; मृषावाड,
१:३०४-३०५; संसार स्पृहा(आसक्ति),
४:२३; ज्ञानीनी अशातना, २:२६,
२:२४८, ३:१५३
- क्षीण करवानो पुरुषार्थः १:२८,
१:१४८-१५४, १:२६७, ४:६८,
४:१५८, ४:१८४, ५:२३६-२३७,
५:२४८, ५:२५१; कल्याणभाव
सेववो, ३:३८१; निस्पृहता, २:३४८;
परपदार्थनी सुभबुद्धिनो त्याग, २:८२,
२:३४८, ३:२६, ३:२८८, ३:४१८-
४२०, ३:४२६; प्रार्थना, २:२४-
२७; पूर्ण आज्ञाअे आराधन करवाथी,
३:३७२; भोडनो त्याग, २:८४; शांति
गुण पीलववो, २:८१-८२; मैत्री
तथा प्रमोड भावना भाववी, ३:२६;
क्षमापना, २:१८३; सत्यव्रतनुं पालन,
१:२८४-२८५, १:३०६, १:३१०;
सहु जवो माटे कल्याणभाव सेववो,
२:३४८, ३:२६-२७; स्वाध्याय तप,
३:१८०-१८१, ३:३४०-३४१; ज्ञाननुं
आराधन, २:२६

मारो(सरयु) आत्मिक पुरुषार्थ -

- अधरा विषयनी तैयारी करवानो,
५:२७८-२८१, ५:२८२, ५:२८७,
५:२८८, ५:२८५, ५:२८८
- अंतराय वजते आत्मस्थिरता राप्पी
तेने तोडवानो, ५:२३३, ५:२४८,
५:२५५
- कर्तापशुं तोडवानो, ५:२३७, ५:२८८
- आज्ञाधीनपणे कार्य करवानो, ५:२३३,
५:२३७, ५:२४७, ५:२५५, ५:२६२,
५:२७७-२७८, ५:२८५
- प्रभु पासे मार्गदर्शन लेवानो, ५:२४१,
५:२७२
- प्रार्थना, क्षमापना, मंत्रस्मरणना
आराधननो, ५:२५४-२५५, ५:२६०,
५:२६३-२६५
- भेदरहस्यो भेगववानो, ५:२८३,
५:२८८
- व्यवहारशुद्धि वधारवानो, ५:२३७,
५:२७४, ५:२८२-२८३
- श्रद्धान वधारवानो, ५:२६४, ५:२८८
- स्वच्छंद छोडी आज्ञापालन करवानो,
५:२३३, ५:२६२
- ज्ञानावरण तोडवानो, ५:२३६-२३७,
५:२४८, ५:२८२-२८३, ५:२८५

‘શ્રી કેવળી પ્રભુનો સાથ’ માં મૂકાયેલી પ્રાર્થનાઓ

પરમાર્થ સંબંધી

ૐ આજ્ઞા પાળવા, ૪:૩૧૯, ૫:૧૫૧

ૐ રૂપી ઈશ્વર પ્રત્યે અહોભાવ દર્શાવવા, ૪:૨૬૯

અર્પણતા કેળવવા - ૪:૬૪, ૪:૭૨, ૪:૧૨૯

અભય બનવા, ૨:૭૦, ૫:૧૮૦

અશાતાના ઉદયમાં શાંતિ જાળવવા, ૨:૪૧-૪૨

અશુભ કર્મના ઉદય વખતે, ૨:૪૧-૪૨

અંતરાયકર્મનાં ક્ષય માટે, ૨:૨૩-૨૪

આત્મવિશુદ્ધિથી પરમાર્થ સિદ્ધિ મેળવવા, ૪:૧૭૬

આજ્ઞાકવચ મેળવવા, ૧:૧૪૯

આજ્ઞાપાલન કરવા / આજ્ઞાધીન થવો, ૧:૪૫,
૧:૪૭, ૧:૧૨૦, ૪:૬૪, ૪:૧૧૭, ૪:૧૧૮,
૪:૧૨૮, ૪:૧૭૭, ૪:૩૧૩, ૪:૩૧૯,
૪:૩૨૦, ૫:૨૦-૨૧, ૫:૨૭, ૫:૯૯,
૫:૧૫૧

આજ્ઞા મેળવવા - ૪:૧૨૮, ૫:૨૭, ૫:૧૩૨,
૫:૧૪૯

આજ્ઞા(પૂર્ણાતિપૂર્ણ) મેળવવા, ૪:૩૨૦, ૫:૨૭

આજ્ઞામાર્ગે ચાલવા - ૩:૩૭૩, ૩:૩૯૪-૩૯૬,
૪:૧૧૭, ૪:૩૧૩, ૫:૧૦, ૫:૨૦-૨૧,
૫:૨૭, ૫:૧૭૯

આજ્ઞારસ મેળવવા, ૫:૫૭-૫૮

આજ્ઞાસિદ્ધિ(પૂર્ણ) મેળવવા, ૫:૩૪, ૫:૩૫

એકત્વભાવના સેવવા, ૨:૨૭૮

ઉપશમ સમકિત મેળવવા, ૧:૧૦, ૧:૧૧

કલ્યાણભાવ કેળવવા, ૨:૩૭, ૨:૩૦૨,
૩: પ્રાકૃત્યન - XXI; ૩:૩૦, ૪:૨૬૭,
૪:૩૦૬

ગણધરપ્રભુ પ્રત્યે અહોભાવ, ૪:૩૦૪, ૪:૩૦૮

ગુણોનો આશ્રવ કેળવવા, ૪:૨૪૨, ૫:૨૭

ચારિત્રની વિશુદ્ધિ કરવા / ચારિત્ર કેળવવા,
૧:૨૧, ૧:૨૪, ૧:૩૨, ૧:૩૪, ૧:૪૫-૪૬,
૨:૩૦૨-૩૦૩, ૨:૨૫૩, ૩:૩૯૫, ૪:૧૨૩,
૪:૨૬૬, ૪:૨૮૬-૨૮૭, ૫:૧૪૯

છટ્ટા ગુણસ્થાનની પ્રાપ્તિ માટે, ૨:૩૧-૩૨

છૂટવાના ભાવ માટે, ૧:૨, ૨:૩૦૪, ૫: પ્રાકૃત્યન
- XXIV

જગત સાથે અલિપ્તપણું કેળવવા, ૨:૩૬-૩૮

જીવને ધર્મારાધનમાં સ્થિર કરવા, ૨:૭૫

તીર્થંકરપ્રભુ પ્રત્યે અહોભાવ, ૪:૧૭૭, ૫:૧૦૨,
૫:૧૮૭

દર્શનાવરણ કર્મ તોડવા, ૨:૨૮

ધર્મનાં સનાતનપણા અને મંગલપણા માટે
અહોભાવ દર્શાવવા, ૫:૩૪, ૫:૪૧

નવકારમંત્ર(નમસ્કારમંત્ર)નું કવચ - ૪:૭૫-૭૬,
૪:૧૭૧, ૪:૩૩૮

નિર્વિકલ્પતા મેળવવા, ૧:૬૩, ૨:૩૩

निस्पृहता केणववा, प:२१	मनने वश करवा, १:५८, २:३१-३२, प:२१७,
परकल्याणनी भावना, ४:१६२, ४:२६६,	प:२२०
४:३०६	महाआश्रव मार्ग पाभवा, प:१७
पर्युषणपर्वमां उत्तम आराधन करवा, प:२८२,	महासंवर मार्गना आराधन माटे, ४:१२०,
प:२८६	४:३१३, ४:१६२
पात्रता केणववा माटे, १:१६, ४:२८८, ४:३२०	मोहनीयनो क्षय करवा, १:२०
पंचपरमेष्ठि भगवंतनो उपकार मानवा, २:३०४	मैत्रीभाव केणववा, २:१४७, ४:१२७, ४:१७७
पंचपरमेष्ठिप्रभु प्रत्ये अहोभाव, ४:१७७,	रागने प्रेममां पलटाववा - ४:१२६, ४:१२८
४:२२६, प:१४८	लौकिक पुण्यने परमार्थ पुण्यमां ફेरववा,
पुरुषार्थने वेग आपवा, १:३८, प:१६, प:३८,	२:५२-५३
प:१८४, प:२४८, प:२८२, प:२८४	वंदन करती वખते, १:१४०
प्रभु दर्शन माटे, १:७, १:८	विनय केणववा, ४:३०४, ४:३०८
प्रभुमां अेकરूप थवा, ४:१२३, प:२००, प:२१७	विभावरहित थवा, ४:१२०, प:३८
प्रभुना उपकारनो आत्मार दर्शाववा, १:१८,	वीतरागता केणववा, २:३६-३८, २:२७८,
४:२६६, ४:२८७, प:१०, प:५७, प:१४८,	प:२१, प:३८-४०
प:३०३	वीर्य मेणववा, ४:३२०, प:२१, प:३८, प:१३२
प्रभुनी सेवा करवा माटे, प:८२, प:८८, प:१८०,	वेर टाणवा, २:४१, २:१४७
प:१८५, प:२१३	वैराग्य केणववा, प:१८
प्रभुनो साथ मेणववा, ४:३२०, प:३०३	शरशुं लेवा, ४:१०४, प:२४८
प्रभु प्रत्ये अहोभाव दर्शाववा, ४:२६६, ४:२८७,	शुक्लध्यान माटे, १:६३
प:१०२	श्रेष्ठि माटे, १:८०, २:३४-३५, २:२७८
प्रभु प्रत्ये राग केणववा - ४:१२८, प:३८-४०	सत्पुरुषनुं कर्तव्य समजवा, २:३०१-३०३
प्रमाद छोडवा, १:६३	सत्पुरुषनो साथ मेणवी स्वकल्याण करवा, २:२८,
भक्तिमार्ग माटे अहोभाव केणववा, ४:२२६	२:२५०-२५१
भयसंज्ञाना निवारण अर्थे, २:७०	सत्संगनो लाभ निरंतर मेणववा, २:२८
भेदरहस्य मेणववा, प:३८, प:१७८	सद्गुरुना योगनी प्राप्ति माटे, १:६, १:८,
मन, वचन, कायानी अेकता केणववा, १:१४,	१:१०, २:२१-२२
२:३१, २:३८, प:२१३, प:२२०	

સદ્ગુણોની ખીલવણી માટે, ૨:૨૩-૨૪

સન્માર્ગની પ્રાપ્તિ, ૧:૪

સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિનો પુરુષાર્થ કરવા, ૪:૨૬૬

સંવર કરવા, ૪:૨૪૨

સંસારની સુખબુદ્ધિ તોડવા, ૧:૪૫

સંસારભાવ તોડવા, ૨:૨૨૪, ૨:૩૧૮-૩૧૯,
૫:૨૦-૨૧, ૫:૩૯

સંસારમાં મારાપણું તોડવા, ૨:૨૨૬

સાતમા ગુણસ્થાનની પ્રાપ્તિ માટે, ૨:૩૩

સુખબુદ્ધિ છોડવા, ૪:૨૬૬, ૫:૯૨

સ્વચ્છંદ (કર્તાભાવ) તોડવા માટે, ૧:૫૦, ૧:૫૩,
૨:૩૧-૩૨, ૪:૧૨૮, ૫:૨૦, ૫:૨૧૩,
૫:૨૩૩

ક્ષમાપના / ઊંડો પશ્ચાત્તાપ કરવા, ૨:૧૪૬

ક્ષાયિક સમક્રિત મેળવવા, ૨:૩૦

જ્ઞાનાવરણ તોડવા, ૧:૨૮, ૧:૪૫, ૨:૨૪-૨૫,
૨:૨૬-૨૭, ૫:૨૮૨

વ્યવહાર સંબંધી

અભય બનવા, ૨:૭૦

અશાતાના ઉદયમાં શાંતિ જાળવવા, ૨:૪૧-૪૨

અન્યના દુઃખથી થતી પીડા ત્યાગવા, ૨:૭૩

ઔષધના વ્યવસાયી તરીકે, ૨:૬૨

ઈજનેર તરીકે, ૨:૬૨

કુટુંબ કલેશ ટાળવા, ૨:૪૧-૪૨, ૨:૪૮-૪૯

કૃષિકાર તરીકે, ૨:૬૪

ગૃહિણી તરીકે, ૨:૬૫

દેહની અશાતા / રોગની પીડાથી છૂટવા, ૨:૪૬-
૪૭, ૫: પ્રાકૃકથન - xiii, ૫: પ્રાકૃકથન xx

ધનનો અભાવ ટાળવા, ૨:૪૫-૪૬

નિવૃત્ત જીવનની સફળતા અર્થે, ૨:૬૭

ડોક્ટર તરીકે, ૨:૬૧

બાળકના ગર્ભકાળમાં માતાએ કરવા યોગ્ય
પ્રાર્થના, ૨:૫૪

બાળકના જન્મ પછી તેના કલ્યાણાર્થે પ્રાર્થના,
૨:૫૫

બાળકને કરવા યોગ્ય પ્રાર્થના, ૨:૫૭

બાળકની ભાવિની કારકિર્દી સુંદર બને તે માટે,
૨:૫૭

ભય ટાળવા, ૨:૭૨

ભયસંજ્ઞાના નિવારણ અર્થે, ૨:૭૦

ભાવિનાં કષ્ટો ટાળવા, ૨:૬૯

યોગ્ય જીવનસાથી તથા શુભભાવી કુટુંબની પ્રાપ્તિ
માટે, ૨:૫૮-૫૯

લૌકિક પુણ્યને પરમાર્થ પુણ્યમાં ફેરવવા,
૨:૫૨-૫૩

વકીલ તરીકે, ૨:૬૩

વિવિધ ઉત્પાદકો (ઉદ્યોગપતિ) તરીકે, ૨:૬૬

વેર તથા અપયશ ટાળવા, ૨:૪૮-૪૯, ૨:૧૪૭

વ્યાપારી તરીકે, ૨:૬૦

શસ્ત્રક્રિયા કે ઓપરેશન વખતે, ૫: પ્રાકૃકથન
- xxiv

શિક્ષક તરીકે, ૨:૬૪